

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Ørland kommune

Arkivsak: 24/367
Møtedato/tid: 14.06.2024 kl. 10:00
Møtested: Bjugn, rådhuset, Alf Nebbs gate 1, møterom Kopparen 2.etasje

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Torbjørn Brandt på telefon 930 65 722, eller e-post: torbjorn.brandt@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 07.06.2024

Heidi Anita Solem (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Brandt
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
11/24	Planarbeidet for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll - Revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger
12/24	Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Fosen Helse IKS - prosjektplan
13/24	Bestilling forvaltningsrevisjon - Byggesaksbehandling og dispensasjonspraksis
14/24	Kontrollutvalgets uttalelse til årsberetning og årsregnskap 2023 - Valsneset Utvikling KF
15/24	Kontrollutvalgets uttalelse til årsberetning og årsregnskap 2023 - Roret Ørland Kulturforetak KF
16/24	Kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskap 2023 - Ørland kommune
17/24	Oppfølging av forvaltningsrevisjon av internkontrollen
18/24	Oppfølging av forvaltningsrevisjon av Kopparn Utvikling AS
19/24	Forslag til fordeling av folkevalgte organer som skal følges opp
20/24	Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak mv.
21/24	Aktuelle artikler og tolkninger som gjelder kontrollarbeidet
22/24	Referatsaker
23/24	Innspill til kontrollarbeidet
24/24	Godkjenning av møteprotokoll

Planarbeidet for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll - Revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

11/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217, TI-&30

Arkivsaknr 23/598 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar revisors risiko- og vesentlighetsvurdering samt andre innspill om den kommunale virksomheten med seg i det videre planarbeidet.

Vedlegg

Risiko- og vesentlighetsvurdering for Ørland

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.

Forvaltningsrevisjon kan gjennomføres innen alle kommunale tjenesteområder og i selskaper som kommunen har eierinteresser i for å se om virksomheten er i tråd med forutsetningene.

Kontrollutvalget vedtok i kontrollutvalgets møte 20. desember 2023 prosessen for planarbeidet, se sak 50-2/23 og 51-1/23.

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av. I tillegg til revisjonens vurderinger er sentrale aktører i kommunen invitert til å gi ytterligere innspill til risikoområder, slik at kontrollutvalget kan få et bredere grunnlag for utarbeidelse av planen.

I dagens møte vil revisor presentere revisjonens risiko og vesentlighetsvurderinger. Administrativt nivå var invitert og ga grundige innspill i kontrollutvalgets møte, den 22. mars 2024. Politisk nivå blir invitert og får muligheten til å møte i kontrollutvalgets møte, den 28. august. For å legge til rette for et bredt informasjonsgrunnlag er, foruten ordfører og varaordfører, også utvalgsledere og gruppeleder for partier representert i kommunestyret. I tillegg vil hovedtillitsvalgte og hovedverneombud bli invitert til kontrollutvalgets møte 28. august for å kunne komme med sine innspill.

Revisor selv vil legge frem revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger i dagens møte.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget oppfordres til å stille spørsmål i sakens anledning. Kontrollutvalget oppfordres til å ta informasjonen med seg i det videre arbeidet med utarbeidelsen for plan for forvaltningsrevisjon.

REVISORS RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Ørland kommune

2024

OPPSUMMERING

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering danner grunnlag for kontrollutvalgets arbeid med *plan for forvaltningsrevisjon* og *plan for eierskapskontroll*. Revisors vurderinger er kategorisert i fargene rød og gul, hvor rød er områder som revisor vurderer å ha høy risiko og vesentlighet. I denne rapporten er bare rød og gule områder presentert.

Tabellen under oppsummerer revisors risikovurderinger for Ørland kommune.

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Arbeidsgiverpolitikk og ledelse	ROS og beredskap
Informasjonssikkerhet	Kommunesamarbeid
Helse, miljø og sikkerhet	Offentlige anskaffelser
Økonomisk bærekraft	Selvkost
Budsjettering og tertialrapportering	Barn med særlige behov
Kvalitet i opplæringen	Saksbehandling
Demensomsorg	Taushetsplikt og personvern
Utenforskap	Barnehagemyndighet
Tildeling av tjenester	Helseplattformen
Prosjektstyring	Bruk av tvang
	Klima og miljø
	Planarbeid
	Vedlikeholdsetterslep
	Næring og landbruk
	Konsultasjonsplikt
	Flyplass
	IKA Trøndelag IKS
	SAVA AS
	Midt-Norge 110-sentral IKS

1 INNLEDNING

Kontrollutvalget i kommunen skal utarbeide en *plan for forvaltningsrevisjon* (kommunelovens § 23-3 andre ledd) og en *plan for eierskapskontroll* (kommunelovens § 23-4 andre ledd). Revisors risiko- og vesentlighetsanalyse er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med disse planene. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er en invitasjon til en dialog om risikoområder i kommunen og bør suppleres med vurderinger fra kommuneorganisasjonen og kontrollutvalget selv. Vurderingen av risiko er basert på sannsynlighet for at noe inntreffer og mulig konsekvens, og disse er påpekt kort i teksten. Det er lagt vekt på å framstille risikovurderingene på en enkel måte, og risikoer som revisor har funnet uvesentlig er ikke tatt med. Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er sett fra revisors perspektiv og andre kan ha andre vurderinger basert på sin kunnskap om kommunen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er basert på erfaringer fra revisjonsarbeidet i kommunen, data fra eksterne kilder og årlige kontaktmøter med kommunen.

Denne rapporten er delt inn i seks områder. Disse er:

- Kommuneorganisasjon
- Økonomi
- Oppvekst
- Velferd, helse og omsorg
- Teknisk
- Eierskap

2 KOMMUNEORGANISASJONEN

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Arbeidsgiverpolitikk og ledelse	ROS og beredskap
Informasjonssikkerhet	Kommunesamarbeid
Helse, miljø og sikkerhet	

Arbeidsgiverpolitikk og ledelse

Generelt er det en kamp om arbeidskrafta og kommunen kan oppleve utfordringer med å rekruttere nok og rett kompetanse. Dersom kommunen ikke klarer å løse rekrutteringsproblemene settes det i verk tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis bruk av vikarbyråer. Det er en risiko for at kommunen ikke klarer å rekruttere kompetanse som kommunen er pålagt å ha og mangler kompetanse og kapasitet til å få utført nødvendige tjenester. Turnover og vakanse i viktige stillinger skjer med jevne mellomrom og kan gi konsekvenser i form av manglende kontinuitet og at taus kunnskap i organisasjonen forsvinner.

Informasjonssikkerhet

Sannsynligheten for ondsinnede handlinger mot IKT-systemer er økende i samfunnet. Ørland er en forsvarskommune, som gjør den mer utsatt for dataangrep. Kommunene er komplekse organisasjoner som er avhengig av IKT på de fleste områder. Hvis IKT-systemet rammes av en hendelse som setter det ut av funksjon, er konsekvensen at kommunens virksomhet blir skadelidende på ulike måter. Økende grad av digitalisering gir effektive løsninger, men det er sannsynlig at bevisstheten omkring IKT-sikkerhet ikke er til stede i hele organisasjonen. IKT-sikkerhet er relatert til personvernforordningen og håndtering av personopplysninger, eksempelvis med den konsekvens at personopplysninger kommer på avveie.

Ørland kommune deltar i Fosen IKT, som er et vertskommunesamarbeid. Indre Fosen er vertskommune. Formålet er daglig IT-drift, og har i tillegg en rolle knyttet til ny-anskaffelser, prosesskartlegging og digitalisering. I tillegg til deltakelse i Fosen IKT, har kommunen egne IKT-medarbeidere.

ROS og beredskap

Formålet med sivilbeskyttelsesloven er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. Sivilbeskyttelsesloven § 14 krever at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) og § 15 sier at det skal utarbeides en beredskapsplan basert på ROS. Kommunen står overfor ulike potensielle utfordringer og hendelser, som det bør tas

høyde for i ROS. Det er et krav at beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang per år, samt at kommunen skal sørge for at planen jevnlig blir øvet. Loven stiller også krav til beredskapsplanens innhold, blant annet kriseledelse og varslingslister. Ulike utfordringer og hendelser vil også oppstå i framtida. ROS og beredskapsarbeidet er et tiltak for å redusere mulige konsekvenser av hendelser. Formålet med helseberedskapsloven er å sørge for at helsevesenet har de rettighetene de trenger for å verne befolkningens liv og helse under kriser og krig. Loven gir kommunen plikt til å utarbeide beredskapsplaner for de områder de har ansvar for. Eksempelvis gjelder dette folkehelseoven.

Statsforvalteren skriver i sitt kommunebilde av Ørland kommune for 2022 at Ørland kommune har et stort engasjement for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen har et omfattende og strukturert overordnet planverk hvor det er god sammenheng mellom helhetlig ROS-analyse fra 2019 og de ulike delene av overordnet beredskapsplan. Kommunen har også en god og tydelig organisering av sin beredskapsorganisasjon.

Statsforvalteren peker videre på at Ørland er vertskap for Norges viktigste kampflybase og har vært med i arbeidet med Gradert ROS sammen med Stjørdal og Trondheim kommuner. Risiko knyttet til sikkerhetspolitisk krise og krig er viktig å følge opp og kommunen må fremover prioritere å jobbe videre med å implementere sårbarhetsreducerende tiltak for innbyggerne knyttet til dette scenarioet.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Sykefravær er en risiko for kommuner. Sykefraværet har en kostnad, og den konsekvens at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Sykefraværet kan påvirke kontinuitet, effektivitet og være en belastning for brukere og kollegaer. Det kan medføre at det ikke er nok personell i skolen til å gi spesialundervisning, at saksbehandling blir forsinket og at andre ansatte må jobbe overtid med den belastningen det kan medføre. Helse, miljø og sikkerhet er også et tema knyttet til vold i både oppvekst- og helsesektoren.

Ørland kommune har en målsetting om et nærvær på 92 prosent. Ørland har høyt sykefravær som organisasjon, over 10 prosent. Det er noen områder som har hatt en positiv utvikling, mens det for andre avdelinger fremdeles er høyt sykefravær.

Kommunesamarbeid

Kommuneloven § 19 gir bestemmelser for kommunalt oppgavefelleskap som fra 2024 kan være et alternativ til tidligere § 27-samarbeid, som utgikk med den forrige kommuneloven. Det er en sannsynlighet for at organisatoriske løsninger som velges i denne overgangen ikke er hensiktsmessig og gir utilsiktede virkninger. Kommunalt oppgavefelleskap er lite lovregulert,

noe som gjør at de enkelte samarbeidene selv må klare å identifisere de forholdene som er viktig å avklare ved etablering. Konsekvensen av organisatoriske endringer i kommunesamarbeid kan være at ansvaret for tjenester blir uklart, det kan være uklart hvordan samarbeidet styres og hvordan den økonomiske fordelingen mellom kommunene blir i praksis. En annen konsekvens er at avstanden til tjenesten kan øke og at kommunen ikke får tilstrekkelig kunnskap om tjenestene til å vurdere om de er tilstrekkelige, eller at tjenestene utvikler seg i en retning som den enkelte samarbeidskommune ikke ønsker eller er tjent med. Dette gjelder også for vertskommuner og samarbeidskommuner som er regulert i kommuneloven § 20. Det lages samarbeidsavtaler, men det er en risiko for at avtalene ikke er tilstrekkelige for blant annet å følge opp internkontrollansvaret og om samarbeidet virkelig dekker det behovet som var tenkt.

Ørland kommune deltar i flere interkommunale samarbeid. I april 2024 skal det etableres skriftlige avtaler for kommunesamarbeidet i Fosenregionen. Det er en risiko for at internkontrollen med tjenestene ikke er tilstrekkelig ivaretatt, noe som også øker sannsynligheten for feil og mangler i samarbeidene.

3 ØKONOMI

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Økonomisk bærekraft	Offentlige anskaffelser
Budsjettering og tertialrapportering	Selvkost

Økonomisk bærekraft

En bærekraftig økonomi innebærer at kommunen må ha evne til å holde stabil tjenesteproduksjon over tid. Denne evnen kan måles gjennom størrelsen på kommunens netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Driftsresultatet viser om kommunen klarer å frigjøre driftsmidler til investeringsformål, og dermed om det er mulig å fornye bygninger og anlegg uten at lånegjelden øker mer enn inntektene. I motsatt fall må en økende andel av inntektene brukes til å betjene gjelden i stedet for å gå til tjenesteyting. Konsekvensene blir dermed selvforsterkende, og før eller siden må kommunen kutte på bevilgninger til tjenesteproduksjon. Samtidig øker risikoen for at rentesjokk kan få store økonomiske konsekvenser.

Kommunene er pålagt å fastsette finansielle måltall å styre etter. Risikoen for å komme i et økonomisk uføre kan reduseres ved å fastsette tydelige og konkrete regler for hvordan kommunedirektør og kommunestyre skal forholde seg til de vedtatte måltallene når økonomiplanen skal behandles.

Statsforvalteren skriver følgende kommunebildet for kommunen 2022: *Selv om kommunen reduserte sin netto lånegjeld i prosent av kommunens brutto driftsinntekter, vurderes fortsatt andelen som svært høy, og høyest i Trøndelag. Kommunen har en tilhørende svært høy renteeksponeringen (netto), som også er den høyeste i fylket. Dette gjør kommunen svært følsom for renteendringer.* Revisor ser at det var en negativ utvikling i 2023, med høyere driftsutgifter enn inntekter. Det ble innført eiendomsskatt for hytter og hus fra budsjettåret 2024.

Offentlige anskaffelser

Regelverket omkring offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det oppstår feil. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres feil. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettssaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse. Feil i offentlige anskaffelser har også konsekvenser for tilbydere som ikke får oppdrag fordi at regelverket ikke følges. Regelverket om offentlige anskaffelser er til revidering i 2023 - 2024. Forslag til endringer omfatter forenklinger under EØS-terskelverdi, hvor oppdragsgiver er foreslått en betydelig større frihet og fleksibilitet.

Kommunestyret vedtok innkjøpsstrategi i 2022.

Kommunen har hatt en sak i 2020 til behandling i Klagenemda for offentlige anskaffelser (KOFA) hvor nemda konkluderte med at det var skjedd brudd på regelverket.

Budsjettering og tertialrapportering

Det kan være risiko forbundet med budsjettering og tertialrapportering. Det er konkrete krav til hvordan budsjettet skal utarbeides, men det gjøres også subjektive vurderinger om måltall og budsjettpremisser, og oppfølgingen av disse som kunne vært bedre omtalt. Det er en sannsynlighet for at måltall og budsjettpremisser er uklare med den konsekvensen at de er vanskelig å styre etter. Presentasjonen av tertialrapportene som styringsverktøy kan ha et forbedringspotensial. Kommuner som bruker Framsikt¹ kan ha en risiko for at papirversjon eller PDF-versjon av dokumentet ikke samsvarer med publisert versjon i Framsikt.

Ørland kommune forteller at de tidligere bare kopiert forrige år i budsjettprosessen. Det er gjort grep for å endre til en bedre budsjettprosess. Ved endringer er det en risiko for manglende opplæring av ledere med budsjettansvar og at budsjettprosessen gjennomføres på en god måte.

Revisor sendte nummerert brev i desember 2023. Bakgrunnen for brevet var kommunens anskaffelse av nytt regnskaps/økonomisystem. Revisor mener det er så mange mangler, feil og svakheter i det nye systemet at det er risiko for vesentlige feil i årsregnskapet.

Regnskap for 2023 ble ikke levert til revisor 22. februar 2024 slik kommunelovens § 14-6 setter krav om. Regnskap ble levert i april.

Selvkost

Flere saksområder i kommunen har gebyrbelagte tjenester hvor gebyret skal være til selvkost. Regelverket er komplisert, og det er sannsynlig at det kan oppstå feilføringer mellom selvkostområder og andre områder i kommunen. Det er også en sannsynlighet for feil i beregningen av kapitalkostnader. Konsekvensene av feil i selvkostberegningene er at enten kommunen eller innbyggerne må betale for den andre, eller at dagens abonnenter betaler for fremtiden abonnenter eller motsatt. På flere områder øker gebyrene som følge av økt selvkost fordi eksempelvis vedlikeholdet av vannledninger ikke er fulgt opp.

Det var en rettsak mellom kommunen og Grøntvedt-gruppen om vannavgifter. Dom i tingretten i 2022 innebar at kommunen fikk innfridd 10 millioner kroner av 29,2 millioner kroner i ubetalte

¹ Framsikt er en skybasert løsning for helhetlig virksomhetsstyring.

vannregninger. Saken ble anket til langmannsretten, men det ble inngått forlik. Forliket innebar at Grøntvedt-gruppen betalte 17,5 millioner kroner.

4 OPPVEKST

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Kvalitet i opplæringen	Barn med særlige behov
	Saksbehandling
	Taushetsplikt og personvern
	Barnehagemyndighet

Barn med særlige behov

Barn med særlige behov skiller seg fra den ordinære elevmassen ved at de ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. Det er en sannsynlighet for at barn med særlige behov ikke fanges opp tidlig og får den oppfølgingen de trenger. Manglende oppfølging kan gi konsekvenser for det enkelt barn sin videre utvikling og muligheter videre i livet. Kommunen kan også bli stilt til ansvar for ikke å ha gitt tilstrekkelig opplæring.

Kvalitet i opplæringen

Kommunens tilstandsrapport for oppvekst 2022/2023 viser at kommunen har utfordringer knyttet til grunnskole. Det er risiko knyttet til barnas psykiske læringsmiljø og manglende opplæring.

Eksempel på utfordringer i Ørland kommune:

- Lavere lærertetthet enn sammenlignbare kommuner
- Vanskelig å rekruttere kvalifiserte lærere
- Høy andel elever opplever mobbing og krenkelser fra medelever og voksne
- Negativ utvikling på elevundersøkelsen fra tidligere år
- Resultater fra nasjonale prøver og grunnskolepoeng er svakere enn landsgjennomsnittet

I budsjettet for 2024 ble det vedtatt å redusere rammen til PPT med 0.5 millioner kroner. I budsjettet beskrives konsekvensen at vikar nødvendigvis ikke settes inn ved lengre permisjoner eller sykefravær. Det vil føre til redusert kapasitet i tjenesten, lengre saksbehandlingstid og mindre tid til veiledning til barnehagene og skolene.

Taushetsplikt og personvern

Revisor erfarer at flere kommuner ønsker å øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barn i kommunen. Dette kan øke sannsynligheten for at personvern og taushetsplikt ikke blir ivaretatt. Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd

på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte person, særlig i et lokalsamfunn der alle kjenner alle. Barn og unge med behov for tverrfaglig hjelp er en spesielt sårbar gruppe. Det vil også kunne få økonomiske og omdømmemessige konsekvenser for kommunen om taushetsplikt og personvern ikke blir ivaretatt.

Saksbehandling

Minimumskravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven er ikke tilstrekkelig for å ivareta saksbehandling med fokus på barnets beste. Det er sannsynlig at barnets beste og barnas stemme, er basert på omgivelsene rundt og ikke barnet. Konsekvensen kan være mangelfullt beslutningsgrunnlag som fører til feil beslutning og feil tiltak. Vurderingen av barnets beste gjelder også på systemnivå i kommunen.

Barnehagemyndighet og tilsyn

Ørland kommune har seks kommunale og fire private barnehager. Barnehageloven § 11 stiller krav om likebehandling mellom private og kommunale barnehager. Videre blir det stilt krav om at kommunen må organisere oppgavene som barnehagemyndighet adskilt fra oppgavene den har som barnehageeier. Det er sannsynlig at oppgavene som barnehageeier og barnehagemyndighet ikke er tilstrekkelig adskilt, med den konsekvens at kommunale og private barnehager ikke likebehandles. Dette kan ha konsekvenser for barnehagemyndighetens tilsyn med barnehageeier. Videre kan det ha betydning for den tjenesten som tilbys og samarbeidet mellom barnehagen og andre kommunale aktører.

Ifølge Statsforvalterens kommunebilde (2022) har ikke kommunen hatt tilsyn med kommunale eller private barnehager i 2020 eller 2021.

5 VELFERD, HELSE OG OMSORG

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Demensomsorg	Helseplattformen
Utenforskap	Bruk av tvang
Tildeling av tjenester	

Demensomsorg

Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Kommunene er i ulik grad forberedt på dette. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.

Utenforskap (tverrsektoriell risiko)

Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp. Det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne, herav flere som har behov for sosialhjelp. Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser, eksempelvis kommunens ansvar for sosialhjelp, men også konsekvenser i form av uro i lokalmiljøet og kriminalitet, samt den enkeltes muligheter i samfunnet. På dette kan kultur, idrett og frivilligheten være et bidrag for å redusere sannsynligheten for at noen faller utenfor.

Ørland har en høy andel innbyggere som er utenfor yrkeslivet, og har en pågående satsing der kommunen skal stille som arbeidsgiver.

Kommunen har ansvar for opplæringen på barne- og ungdomstrinn, og fylkeskommunen overtar opplæringsansvar når de unge begynner på videregående skole. Kommunen opplever at det er høyt frafall i videregående skole. Det er nødvendig med et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune for å følge opp ungdommer når de starter på videregående skole, for å sikre at de gjennomfører utdanningen. Dette har stor betydning for deres muligheter senere i livet, eksempelvis i arbeidsmarkedet.

Utenforskap kan også være en risiko knyttet til flyktninger. I Norge er bare én av fem ukrainere i jobb per mars 2024. Ca ¼ av personer med innvandrerbakgrunn (2022) har grunnskole som høyeste utdanning. Det kan også være en risiko knyttet til grunnleggende norskferdigheter. Det er risiko for at dårlig integrering vil påføre kommunen utgifter til sosialstøtte.

Tildeling av tjenester

Statsforvalteren mottar et stort antall klagesaker, og relativt mange tas til følge på grunn av mangler ved saksbehandlingen. Det er sannsynlig at brukere av helse- og velferdstjenester ikke får den hjelp de har krav på, og at innbyggernes forventninger overgår tilbudet kommunen kan gi. Rett bemanning bør være på rett plass, tilsvarende riktig bruk av kompetanse ut fra behovet. Tildeling av tjenester berører problematikk rundt utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunene samt arbeidsfordelingen mellom spesialhelsetjenesten og kommunen. Kommunen har mange utskrivningsklare pasienter som kommunen ikke klarer å ta imot. Kartlegging for å fastsette rett nivå på tjenestene og individuell tilpasning av tjenester er viktig for å kunne gi riktige tjenester. En konsekvens av spesielt systematiske feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.

Bruk av tvang

Nasjonale tilsynsrapporter har avdekket mangelfull lovanvendelse, noe som er alvorlig både for pasienter og helsepersonell. Tvang forekommer relativt hyppig innenfor helse, og det skal fattes vedtak ved bruk av tvang. Tvang uten vedtak begrunnes ofte i pasientens, medpasienters eller ansattes beste. En konsekvens av manglende vedtak er at vurderingen bak bruk av tvang ikke dokumenteres og i verste fall ikke gjøres. Dette kan videre gi grobunn for en praksis med økende bruk av tvang. Eksempel på situasjoner der tvang brukes er for eksempel bruk av sengehest for å forebygge skade, medisinerings, stell/pleie, ernæring, tilbakeholdelse ved låste dører og daglige aktiviteter (døgnrytme).

Helseplattformen

Helseplattformen er en felles elektronisk pasientjournal og pasientadministrativt system for helsetjenesten i hele Midt-Norge. Ørland kommune har tatt i bruk Helseplattformen. Kommunene har et eget ansvar for å sikre at løsningen de har anskaffet ivaretar personvernet, at den fungerer godt nok for helsepasient og andre brukere, og at den ikke gir uønskede konsekvenser for tjenestemottakere og pasienter.

Erfaringene fra de som har tatt løsningene i bruk så langt tilsier at dette kan by på utfordringer. Blant annet er det kjent at det har vært svikt i tjenester, pasientbehandling og håndtering av

personvern. Svikt i legemiddelhåndtering og meldingsutveksling kan ha store konsekvenser for pasientene.

6 TEKNISK

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Prosjektstyring	Klima og miljø
	Planarbeid
	Vedlikeholdsetterslep
	Næring og landbruk
	Konsultasjonsplikt
	Flyplass

Klima og miljø

At norske kommuner ikke ivaretar klima- og miljøhensyn, er en generelt høy risiko. Klima og miljø gir kommunen ulike utfordringer innenfor teknisk sektor, eksempelvis utfordringer som følge av ekstremvær, saksbehandling, ivaretagelse av miljøkrav som er i endring osv. Det kan være ulik vektning av klima- og miljøhensyn, samt potensiale for motstrid mellom ulike hensyn som klima- og miljø, samiske rettigheter, jordvern og behovet for samfunnsutvikling. Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på annet planverk og har betydning for sektorovergripende forvaltning, blant annet i arealplanlegging, beredskap knyttet til infrastruktur, vann- og avløpsforvaltning og drift og vedlikehold av kommunal eiendom. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt blant annet i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Bærekraftsmålene sammen med de mer kjente områdene som klima og miljø stiller krav til kommunene på mange områder, eksempelvis materialgjenvinning, omstilling i næringslivet og håndtering av et mer utfordrende klima.

Planarbeid

Planprosessene driver de kommunale tjenestene fremover, og oppstiller rammene for kommunens samfunns-, areal og næringsutvikling. Planarbeidet utfordrer dynamikken mellom regelverket, statlige føringer og forholdet til det lokale handlingsrommet. Målsettinger i planverket er ofte lite konkrete, målbare og tidsbestemte, noe som gjør det vanskelig å evaluere måloppnåelsen i etterkant. Ivaretagelse av bærekraftsmål i planarbeidet står sentralt og fordrer god tverrsektoriell samhandling. Manglende oppdatering av planverket, eksempelvis planstrategi, får konsekvenser for tiltakshavere og saksbehandlingen i kommunen. Eldre og utdaterte areal- og reguleringsplaner har ført til et svært høyt antall dispensasjonssøknader, noe som i sin tur øker den kommunale ressursbruken og fører til lengre saksbehandlingstider. Administrasjonen og politisk nivå kan vekke hensyn ulikt i spørsmålet om dispensasjoner, noe

som både kan føre til at tilnærmet like saker får ulike utfall og at beslutningen skaper presedens for nye saker.

Ørland kommune utarbeider en ny arealplan, som skal være gjeldende fra 2026-2038. Det foreligger ikke en gjeldende arealplan etter kommunesammenslåingen. Kommuneplanens samfunnsdel gjelder for perioden 2022-2034. Det er ikke tilgjengeliggjort en planstrategi på kommunens hjemmeside. Revisor har ikke fått undersøkt kommunens reguleringsplaner, fordi kommunens innsynsløsning ga feilmeldinger.

Vedlikeholdsetterslep

Kommuner mangler ofte gode systemer for vedlikehold når det kommer til vann og avløp, eiendomsforvaltning og samferdsel. Vedlikeholdsetterslepet på disse områdene er i dag delvis omfattende og har konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes belaster kommunens økonomi. Alle innbyggere i kommunen skal motta trygt og godt vann, noe som stiller krav til distribusjonsnett, kontroll av vannkilder/høydebasseng og behovet for en reservevannkilde. Svikter tilførselen av trygt vann kan det få konsekvenser for liv og helse. Hovedutfordringene for avløp er relatert til ledningsnett, rensing og overvannsproblematikk. Konsekvensene av svikt i avløpssystemet er forurensning.

Næring og landbruk

Kommunen har ansvar etter lovverk som regulerer næringsvirksomhet, herunder landbruk. Interessekonflikter mellom jordvern og utbygging og i den sammenheng også miljøhensyn er sannsynlig. Slike interessekonflikter må kommunen håndtere, og ulike utfall har ulike konsekvenser for videre utvikling. Klima- og miljøutfordringer og den risikoen det innebærer både for næringsvirksomhet og som en konsekvens av næringsvirksomhet er problemstillinger som kommunen blir stilt overfor. Kommunen har ansvar for saksbehandling på ulike områder og det kan skje saksbehandlingsfeil eller manglende oppfølging av saker, eksempelvis innenfor konsesjonsbehandling. Kommunen har utfordringer med å ferdigstille saksbehandling innen de frister som er satt. Statsforvalteren påpeker i kommunebildet (2022) at det kan være krevende for kommunen å skille mellom veiledning og saksbehandling. Kommunen har også utfordringer knyttet til praktisering av regelverket for tilskuddsordninger.

Havbruk er en sektor i vekst i Ørland kommune. Dette stiller krav til kompetanse og ressurser, og det er også risikoer som kan nyttes til miljø og klima og planverk.

Prosjektstyring

Ørland kommune har planer om betydelige investeringer i nytt helsehus, samt nytt renseanlegg for vann og reservevannforsyning og en rekke andre investeringer i budsjettet. Kommunen rår over begrensede administrative ressurser for prosjektstyring, og det kan bli krevende å gjennomføre prosjektene på en vellykket måte. Dermed er det risiko for at tids- og kostnadsrammer blir overskredet, eller at intensjoner og målsettinger med prosjektene ikke blir innfridd.

Konsultasjonsplikt

Konsultasjonsplikten er en plikt som pålegger fylkeskommuner og kommuner å konsultere representanter for berørte samiske interesser i saker om lokale forskrifter og andre beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Det kan være krevende å gjennomføre konsultasjonsplikten i praksis. I dette kan det ligge en risiko for at kommunen ikke klarer å følge opp konsultasjonsplikten i alle sammenhenger.

Fosen reinbeitedistrikt har deler av sine vinterbeiter innenfor kommunens grenser. På grunn av vindkraftutbygging brukes deler av reinbeltet i liten grad. De øvrige vinterbeitene er derfor viktige å ivareta.

Flyplass

Ørland lufthavn eies og driftes av Ørland kommune. Ørland kommune er den eneste kommunen i landet som selv drifter en privat flyplass. Flyplassen mottar svært lite tilskudd ift. utgiftene. Det kan være en risiko knyttet både til økonomi og kompetanse.

7 EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
	IKA Trøndelag IKS
	SAVA AS
	Midt-Norge 110-sentral IKS

Kommunen har en eierskapsmelding fra 2023.

Om det er aktuelt å gjennomføre eierskapskontroll i et selskap vil bero på en helhetsvurdering av selskapet, hvor blant annet følgende forhold kan spille inn:

- Risiko for at selskapet ikke drives i tråd med politiske føringer
- Risiko for at selskapet ikke drives i tråd med regelverket
- Kvaliteten på tjenestene selskapet yter
- Risiko knyttet til økonomiske rammebetingelser
- Om selskapet forvalter store verdier
- Om selskapet leverer viktige tjenester for kommunen

Det er nylig gjennomført/bestilt eierskapskontroll i følgende selskap:

- Fosen brann- og redningstjeneste IKS
- Kopparn Utvikling AS
- Fosen renovasjon IKS
- Fosen helse IKS

Følgende selskaper anses relevant for gjennomgang ved revisjon:

IKA Trøndelag IKS

Av de interkommunale selskapene ønsker revisor å trekke frem Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS. Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS ble etablert i år 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999. Selskapet skal følge opp arkivlovens intensjoner og bestemmelser og fungere som et arkivdepot for eieren med papirbaserte og elektroniske arkiv. Det er behov for nytt administrasjonsbygg. En gjennomgang av om oppgavene utføres i samsvar med krav kan være sentralt her, også eierstyring av selskapet. Eierstyring og forvaltningsrevisjon kan være

aktuelt i et samarbeid med eierkommunene. Det er en viktig tjeneste, som ikke er revidert tidligere.

SAVA AS

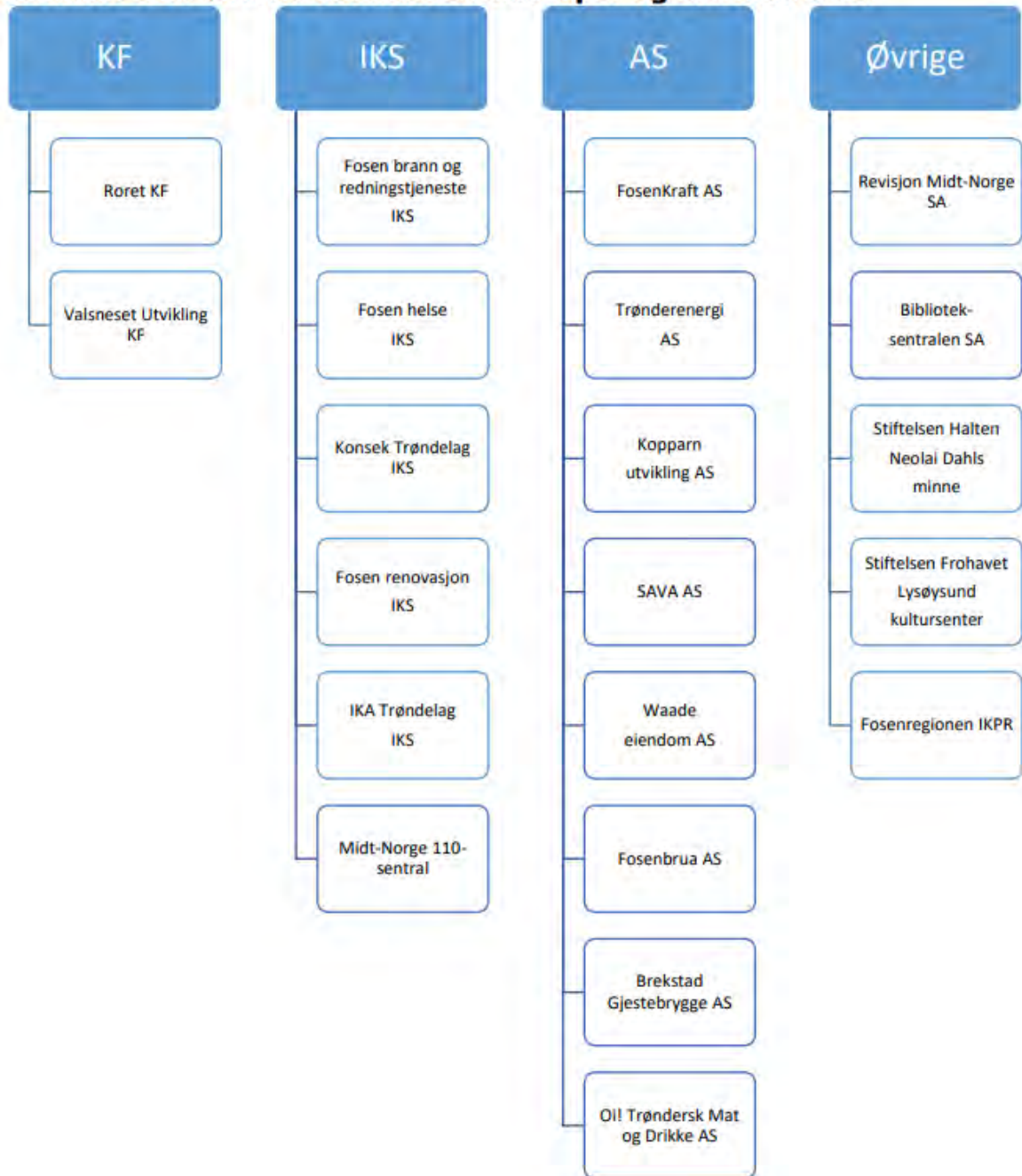
Selskapet skal å gi tilrettelagt arbeid, opplæring, arbeidstrening, utprøving, avklaring og kartlegging for mennesker som ikke uten videre kan få eller beholde en jobb i det ordinære arbeidsliv. Selskapet har tre avdelinger på Brekstad og en i Bjugn.

Midt-Norge 110-sentral IKS

Midt-Norge 110-sentral er betydelig utvidet i 2023. Selskapet leverer en viktig tjeneste til eierkommunene og det kan være relevant å følge opp eierskapet i selskapet gjennom en eierskapskontroll i selskapet når den nye organiseringen har fungert en periode.

Revisor vurderer ikke risiko knyttet til eierstyring eller forvaltningsrevisjon av Revisjon Midt-Norge SA eller Konsek Trøndelag IKS grunnet habilitet.

Oversikt over Ørland kommunes selskaper og eierinteresser

Kilde: Ørland kommunes eierskapsmelding 2023

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Fosen Helse IKS - prosjektplan

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

12/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/600 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til revisors prosjektplan, og ber revisjonen gjennomføre eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Fosen Helse IKS. Utvalget ber revisor gjennomføre prosjektet innenfor den ressursrammen som prosjektplanen angir og med leveringstidspunkt 15.01.2025.

Vedlegg

Prosjektplan - Fosen helse IKS

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Fosen Helse IKS, se vedtak i sak 52-1/23.

Fosen Helse IKS er et interkommunalt selskap eid av Indre Fosen, Ørland og Åfjord kommuner, som eier 1/3 hver. Samtlige eierkommuner har bestilt både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskapet.

Formålet med prosjektet er å kontrollere kommunens eierstyring med Fosen helse IKS og gjennomføre en forvaltningsrevisjon av utvalgte rammer for utvikle et helhetlig og sammenhengende helsetilbud til Fosen-befolkningen.

I gjeldende plan for forvaltningsrevisjon for Ørland kommune er Fosen Helse IKS prioritert som nummer to i rekken. Det er allerede gjennomført forvaltningsrevisjon av Fosen Brann og Redning IKS (som var gitt første prioritet).

Fra en av de andre eierkommunene har det vært reist spørsmål om, og i hvilken grad, det er etablert system og rutiner som sikrer en kostnadseffektiv drift og god økonomistyring. Det har også vært stilt spørsmål knyttet til kommunenes bruk av de såkalte DMS-sengene.

Revisor har utarbeidet følgende problemstilling til eierskapskontrollen:

1. Utøver kommunen eierskapet i Fosen helse IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring?

Revisor har utarbeidet følgende problemstillinger til forvaltningsrevisjonen:

1. Har Fosen helse IKS en økonomisk bærekraftig forretningsmodell og en tilfredsstillende økonomistyring?
2. Oppfyller Fosen helse IKS avtalen(e) med eierkommunene og St. Olavs hospital?
3. Har Fosen Helse IKS gode rutiner/system på pasientsikkerhet og personvern?

Revisor setter ressursrammen for eierskapskontrollen til 80 timer og Åfjord kommunens andel av ressursrammen for forvaltningsrevisjon settes til 105 timer. I prosjektplanen er leveringstidspunkt satt til 15.01.2025.

Revisor vil redegjøre nærmere for gjennomføring av eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen i kontrollutvalget møte. Det vises for øvrig til vedlagt prosjektplan.

Vurdering og konklusjon

Prosjektplanen er i tråd med kontrollutvalgets bestilling og de signaler som ble gitt fra kontrollutvalget. Sekretariatet oppfatter prosjektplanen og revisors forslag til problemstillinger og ressursrammer som tilfredsstillende for å få gjennomført både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskapet. Kontrollutvalget kan slutte seg til prosjektplanen og legge revisors forslag til problemstilling, ressursramme samt leveringstidspunkt til grunn.

Fosen Helse IKS

Indre Fosen, Ørland og Åfjord kommuner

Prosjektplan eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon

1 FAKTA OM OPPDRAGET

FORMÅL

Formålet med prosjektet er å kontrollere kommunens eierstyring med Fosen helse IKS og gjennomføre en forvaltningsrevisjon av utvalgte rammer for selskapets drift.

PROBLEMSTILLINGER

1. Utøver kommunen eierskapet i Fosen helse IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring?
2. Har Fosen helse IKS en økonomisk bærekraftig forretningsmodell og en tilfredsstillende økonomistyring?
3. Oppfyller Fosen helse IKS avtalen(e) med eierkommunene og St. Olavs hospital?
4. Har Fosen Helse IKS gode rutiner/system på pasientsikkerhet og personvern?

TIDS- OG RESSURSBRUK

Timeforbruk: Eierskapskontroll 80 timer per kommune. Forvaltningsrevisjon 315 timer fordelt på tre kommuner. Totalt per kommune 185 timer.

Rapport til sekretær: 15.01.2025

OPPDRAGSANSVARLIG REVISOR

Margrete Haugum

margrete.haugum@revisjonmidtnorge.no

Tlf. 952 33 007

2 MANDAT

2.1 Bestilling

Kontrollutvalgene i Indre Fosen, Ørland og Åfjord har bestilt en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Fosen Helse IKS i følgende møter:

- Indre Fosen 13.02.2024, sak 04/24.
- Ørland kommune 20.12.2023, sak 52/23
- Åfjord kommune 19.12.2023, sak 51/23

I alle tre kommunene inngår Fosen Helse IKS i plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

I Åfjord kommune sin plan er forslaget å se på i hvilken grad det er etablert system og rutiner som sikrer en kostnadseffektiv drift og god økonomistyring. Det er også ønskelig å se på kommunenes bruk av DMS-sengene.

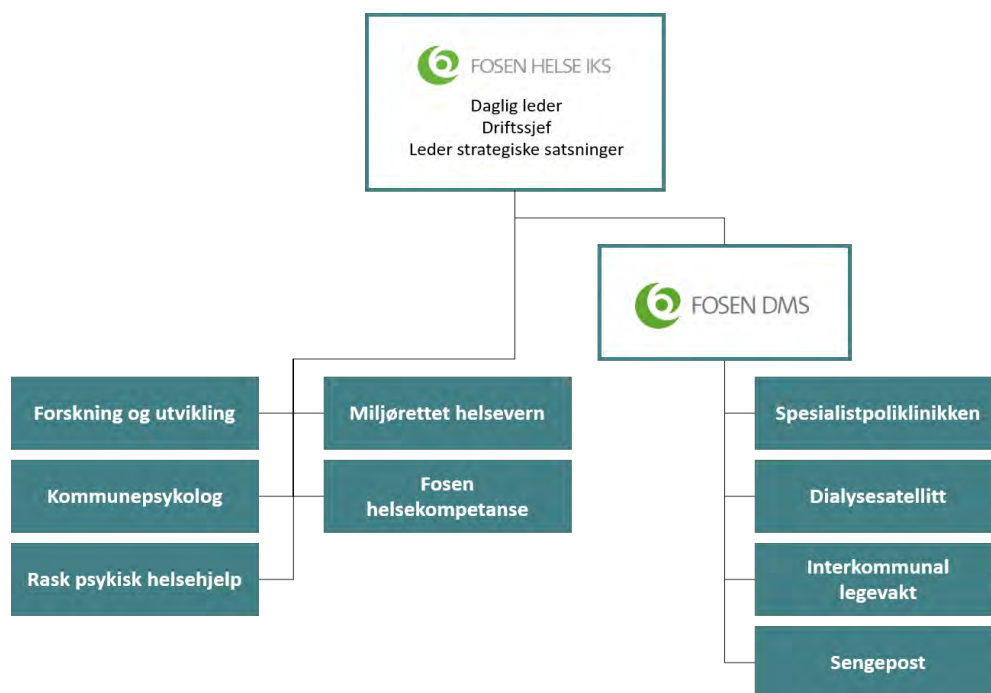
Bakgrunnsinformasjon

Fosen Helse IKS er et interkommunalt selskap eid av Indre Fosen, Ørland og Åfjord kommuner, som eier 1/3 hver. Selskapet ble stiftet i 2009. Selskapets vedtektsfestede formål er å utvikle et helhetlig og sammenhengende helsetilbud til Fosen-befolkningen, som er: kvalitativt godt, effektivt drevet, lett tilgjengelig og slik organisert at det oppleves som sømløst. Selskapet het tidligere Fosen Distriktsmedisinske Senter IKS fram til 2014.

På selskapets hjemmeside opplyses det at selskapet utvikler og drifter tjenester som eierkommunene eller helseforetaket foretrekker å yte gjennom selskapet. Slik revisor forstår det tilrettelegger Ørland kommune lokaler for selskapet. Tjenestene som ytes i regi av St. Olavs hospital er direkte underlagt helseforetakets ordinære virksomhet.

I tillegg til de lovpålagte organene representantskap og styre, er det ifølge hjemmesiden opprettet et helselederforum, som består av eierkommunenes øverste helseledere. Dette er gjort for å sikre god forankring i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Helselederforumet forbereder saker til styret, ifølge hjemmesiden.

Selskapets organisasjonskart framgår av selskapets hjemmeside www.fosen-helse.no

Kilde: www.fosen-helse.no

Figur 1. Organisasjonskart Fosen helse IKS.

Basert på årsmeldingene som finnes på selskapets nettside har revisor laget følgende oversikt over selskapets økonomi fra 2019 til 2022.

Tabell 1. Regnskapstall for Fosen helse IKS 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Driftsinntekter	9 535	10 433	9597	10 156
Driftsutgifter	10 076	11 205	12 747	13 711
Brutto driftsresultat	-541	-772	-3 604	-3555
Netto	-201	-516	-3 434	-3 417
Disposisjonsfond 31.12	15 056	15 582	12 499	9 065

Kilde: www.fosen-helse.no

3 PROSJEKTDESIGN

3.1 Problemstillinger

Bestillingen omfatter både eierskapskontroll og forvaltning av selskapet. Dette løses gjennom at eierskapskontrollen er spesifikk for den enkelte kommune, mens forvaltningsrevisjonen av selskapet er felles for de tre kommunene. Den første problemstillingen er knyttet til eierskapskontrollen og undersøkes for den enkelte kommune. De påfølgende problemstillingene er knyttet til forvaltningsrevisjon av selskapene.

1. Utøver kommunen eierskapet i Fosen helse IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring?
 - Har kommunestyret vedtatt styringsdokumenter for selskapet, herunder selskapsavtale og eierskapsmelding?
 - Er roller, ansvar og myndighet for eierstyring av Fosen Helse IKS avklart?
 - Får kommunestyret tilstrekkelig informasjon om eierstyring av Fosen Helse IKS?
 - Er kommunikasjonen mellom eierne og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring og med kommunenes egne bestemmelser?
 - Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?
2. Har Fosen helse IKS en økonomisk bærekraftig forretningsmodell og en tilfredsstillende økonomistyring?
3. Oppfyller Fosen helse IKS avtalen(e) med eierkommunene og St. Olavs hospital?
4. Har Fosen Helse IKS gode rutiner/system på pasientsikkerhet og personvern?

3.2 Avgrensing

Eierskapskontrollen vil avgrenses til eierstyringen av Fosen Helse IKS. Eierskapskontrollen vil tilpasses den enkelte kommune i forhold til om det nylig er gjennomført eierskapskontroller i kommunen. Dette gjøres for ikke å kontrollere forhold som nettopp har blitt kontrollert i en annen eierskapskontroll.

I problemstilling to om økonomisk bærekraft og økonomistyring vil forvaltningsrevisjonen undersøke hvordan det arbeide med å ha en drift som over lengre tid vil gå i balanse og videre om økonomistyringen gjennom budsjetter og rapporteringer ivaretas i henhold til lovverket.

Problemstilling tre er avgrenset til avtaler mellom selskapet og eierkommunene samt avtalen mellom selskapet og St. Olavs Hospital. Det framgår at selskapets noter i årsmeldingen for 2022, at selskapet kjøper tjenester fra eierkommunen. Revisor har lite kunnskap om dette

kjøpet, men det er naturlig å undersøke dette nærmere i sammenheng med problemstilling to eller tre, alt etter hvor det er relevant.

Problemstilling fire handler om pasientsikkerhet og personvern, og nærmere om Fosen Helse IKS har rutiner og eller systemer som ivaretar pasientsikkerhet og personvern. Det er først og fremst knyttet til utveksling av informasjon om pasienter mellom kommunene, selskapet og St. Olavs Hospital. Helseplattformen er tatt i bruk, og det kan være snakk om støttesystemer og opplæring i den forbindelse.

3.3 Kilder til kriterier

Følgende kilder til revisjonskriterier er aktuelle for denne eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen.

- Lov om kommuner og fylkeskommuner
- Lov om interkommunale selskaper, IKS-loven
- Lov om endringer i lov om interkommunale selskaper, 2023
- KS, Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll
- Lov og forskrift om offentlige anskaffelser
- Lov om pasient- og brukerrettigheter
- Lov om behandling av helseopplysninger ved ytelser av helsehjelp
- Lov om helsepersonell
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m
- Lov om spesialhelsetjenesten m.m.
- Avtaler mellom kommunene og selskapet og St. Olavs hospital

3.4 Metoder for innsamling av data

Eierskapskontroll

Eierskapskontrollen baseres på innsamlede data som eierskapsmelding, selskapsavtale og eventuelt andre styringsdokumenter for eierskapet, som den enkelte kommune har. I tillegg legges representantskapets saker og protokoller til grunn for kontrollen. Relevante saker fra kommunestyret blir også gjennomgått. I eierskapskontrollen gjennomføres det intervjuer med eierrepresentantene.

Forvaltningsrevisjon

I forvaltningsrevisjonen er det aktuelt å samle inn dokumenter fra selskapet. Dette vil være styringsdata som eksempelvis handler om saker som legges fram for styret, spesielt saker

som omhandler økonomi og saker om omhandler relasjonen til kommunene og til St. Olavs hospital. Det er også relevant å se på budsjett, regnskap og økonomiplan for selskapet. Selskapets årsmelding og informasjon på hjemmesiden er også relevant.

Data fra skriftlige kilder vil suppleres med intervjuinformasjon fra selskapets ledelse, både styret og daglig ledelse i selskapet.

4 PROSJEKTORGANISERING

4.1 Prosjektteam

Oppdragsansvarlig revisor	Margrete Haugum
Prosjektmedarbeider	Arve Gausen
Kvalitetssikrer	Mette Sandvik
Kvalitetssikrer	Cathrine Berg-Mortensen

4.2 Milepælsplan

Bestillingsdato	Dato
Prosjektplan til sekretær	27.03.2024
Oppstartsmøte	Innen 01.06.2024
Datainnsamling ferdig	01.11.2024
Rapport til uttalelse	01.12.2024
Rapport til sekretær	15.01.2025

Steinkjer 22.03.2024

Margrete Haugum

Oppdragsansvarlig revisor

KILDER

Forskrift om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften). FOR-2016-08-12-974. Nærings- og fiskeridepartementet.

KS 2020. Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. KS folkevalgtprogram 2019-2023.

Lov om interkommunale selskap, IKS-loven. LOV-1999-01-29-6. Kommunal og distriktsdepartementet.

Lov om endringer i lov om interkommunale selskaper (møteoffentlighet, økonomiforvaltning m.m.) LOV-2023-06-02-22. Kommunal og distriktsdepartementet.

Lov om offentlige anskaffelser, anskaffelsesloven. LOV-2016-06-17-73. Nærings- og fiskeridepartementet.

Lov om pasient- og brukerrettigheter. LOV-1999-07-02-63. Helse- og omsorgsdepartementet

Lov om behandling av helseopplysninger ved ytelser av helsehjelp. LOV-2023-06-16-56. Helse- og omsorgsdepartementet

Lov om helsepersonell m.v. LOV-1999-07-02-64. Helse- og omsorgsdepartementet

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. LOV-2023-12-20-106. Helse- og omsorgsdepartementet

Lov om spesialhelsetjenesten m.m. LOV-1999-07-02-61. Helse- og omsorgsdepartementet

VEDLEGG 1: UAVHENGIGHETSERKLÆRING

PM Revisjon <small>Midt-Norge</small>		
Prosjekt nr: FR1282	Kommune: Indre Fosen, Ørland og Åfjord kommune	Selskap: Fosen helse IKS
Vurdering av uavhengighet - revisors egen vurdering i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt: Eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon Fosen helse IKS		

Hovedreferanse:

Kommuneloven § 24-4

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3

RS 200 — Formål og generelle prinsipper for revisjon av regnskaper pkt. 4

RS 220 — Vilkår for revisjonsoppdrag pkt. 4, 12-13

RS 300 — Planlegging av revisjon av regnskaper pkt. 6

Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001 pkt. 8

Ansettelsesforhold:	<i>Undertegnede har ikke ansattelsesforhold i andre stillinger enn Revisjon Midt-Norge SA.</i>
Medlem i styrende Organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som ovenfor nevnte kommune deltar i.</i>
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til ovenfor nevnte kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<i>Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i> <i>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i> <i>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Tjenesten under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor ovenfor nevnte kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede opptre ikke som fullmektig for ovenfor nevnte kommune.</i>
Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Steinkjer 18.03.2024

Margrete Haugum

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Bestilling forvaltningsrevisjon - Byggesaksbehandling og dispensasjonspraksis

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

13/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/368 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema 'byggesak' og ber revisjonen utarbeide en prosjektplan i tråd med kontrollutvalgets innspill og problemstillinger og som leveres sekretariatet innen 21.08.2024.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon med tema byggesak, se vedtak i sak 52/23 punkt 2. Sekretariatet skulle legge frem en sak med forslag til hvilke problemstillinger som skal forsøkes besvart gjennom forvaltningsrevisjonen.

Det overordnede formålet med å gjennomføre denne forvaltningsrevisjonen er å få belyst om kommunen har en forsvarlig saksbehandling av byggesaker.

Kontrollutvalget har nylig gjennomført en undersøkelse knyttet til saksbehandlingsfrister for byggesaker samt forhold knyttet til veiledningsplikten. Notat fra denne undersøkelsen ble behandlet av kontrollutvalget i møte den 22.03.2024 i sak 3/24 og ble oversendt til endelig behandling i kommunestyret.

Det er kommunens ansvar å sikre en god og forsvarlig saksbehandling som er i samsvar med krav i lov og forskrift. En effektiv saksbehandling innebærer at kommunen overholder saksbehandlingsfrister og bidrar til med veiledning.

Forslag til problemstillinger kan være:

- Hva kjennetegner dagens dispensasjonspraksis?
 - Er saksbehandlingen av dispensasjonssøknader i henhold til bestemmelsene i lov- og regelverk?
- Bidrar de kommunale planprosessene og vedtatte planer til å holde antall dispensasjonssøknader nede?
 - Om så ikke er tilfelle hva er de viktigste årsaker til at så ikke skjer?
- Har kommunen kapasitet og kompetanse for å ivareta kravene for forsvarlig byggesaksbehandling?
- Har kommunen tilfredsstillende rutiner for fakturering og innkreving av ulike byggesaksgebyrer, slik som tilkoblingsavgift, oppmål, overtredelsesgebyr med mer?

Forslagene til problemstillinger er ikke uttømmende.

Vurdering og konklusjon

I denne forvaltningsrevisjonen bør bestillingen avgrenses mot å se på problemstillinger knyttet til saksbehandlingsfrister og veiledningsplikten.

Kontrollutvalget slutte seg til forslag til problemstillingene i dette saksfremlegget, men det er full anledning til å endre, stryke eller legge til flere problemstillinger. Kontrollutvalget bør be revisor utarbeidet en prosjektplan som angir ressursramme. Leveringstidspunkt settes til 21.08.2026.

Kontrollutvalgets uttalelse til årsberetning og årsregnskap 2023 - Valsneset Utvikling KF

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

14/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/536 - 13

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget vedtar forslag til kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskap 2023 for Valsneset Utvikling KF.

Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet. Uttalelsen skal følge kommunens behandling av årsregnskap og årsberetning for foretaket.

Vedlegg

Årsberetning med årsregnskap 2023 - Valsneset Utvikling 2023

Revisjonsberetning 2023 - Valsneset Utvikling KF

Forslag til kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskap 2023 - Valsneset Utvikling FK

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskap og årsberetning for kommunale foretak som er organisert etter kommuneloven. Valsneset Utvikling KF er et kommunalt foretak, organisert etter kommuneloven. Foretaket er en del av kommunen, men ledes av et eget styre som ikke er administrativt underlagt kommunedirektøren. Styret har avlagt årsberetning med årsregnskap for foretaket, se vedlegg.

Kontrollutvalgets uttalelse skal gjøre formannskapet og kommunestyret oppmerksomme på forhold som har betydning for om årsberetning og årsregnskapet kan godkjennes. Uttalelsen sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet. Formannskapet må ha uttalelsen så tidlig at det kan ta hensyn til den når det behandler innstilling om godkjenning av årsberetningen og årsregnskapet til kommunestyret. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse er vedlagt.

Årsregnskapet

Årsregnskapets funksjon er å gjøre rede for inntekter og disponering av de midlene som det kommunale foretaket har til rådighet, og må sees i sammenheng med foretakets årsberetning. Årsregnskapet skal bestå av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger. Detaljeringsgraden og presentasjonsformen for årsregnskapet har foretaket stor frihet til selv å bestemme, men det skal vise regnskapstall på samme detaljnivå som i årsbudsjettet.

Revisjonsberetningen

Foretakets årsregnskap og årsberetning er revidert av Revisjon Midt-Norge SA. Revisjonen skal uttale seg om årsregnskapet og årsberetningen er avlagt i samsvar med lov og forskrift. Revisor bekrefter at årsregnskapet inneholder opplysningene som kreves i lov og forskrift. Revisjonsberetningen er vedlagt.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget oppfordres til å gi en uttalelse i samsvar med vedlagte forslag.

Kontrollutvalget har likevel anledning til å knytte ytterligere kommentarer til foretakets årsregnskap om utvalget finner dette nødvendig.

Årsberetning

og

Årsregnskap

**Valsneset Utvikling
Ørland KF**

2023

ÅRSBERETNING

VALSNESET UTVIKLING KF

Valsneset Utvikling KF ble opprettet i 2004 for å legge til rette for industrietablering bl.a. på Valsneset industriområde.

Valsneset Utvikling KF hadde en sentral rolle i arbeidet med å tilrettelegge for etablering av MOWI AS sin fiskeforfabrikk på Valsneset som åpnet i 2014.

I 2009 kjøpte Bjugn kommune Gullvika industriområde i Lysøysundet og Valsneset Utvikling KF hadde ansvar for å utvikle ny aktivitet i området fram til dette ble solgt til MOWI AS i 2019.

Fra 2017 ble aktiviteten i Valsneset Utvikling KF koordinert med driften av Kopparn Utvikling AS, et kommunalt eid næringsutviklingssselskap. I 2019 ble det vurdert å slå sammen selskapene, men i denne prosessen ble det vurdert som mer hensiktsmessig å opprettholde begge selskapene og samordne driften med samme ledelse og styre.

Valsneset Utvikling KF disponerer Vågan eiendommen på Valsneset. Dette var opprinnelig et gårdsbruk som Bjugn kommune kjøpte for å utvikle næringsområdet på Valsneset. Eiendommen (gnr. 3, bnr. 17) er på 295.075,03 m², og sammen med Kopparn Utvikling AS sine 393.586,1 m² utgjør det totale arealet som kan benyttes til næring og industri på Valsneset ca 689.000 m².

Det meste av områdene på land er regulert til industriområde, men ca. 50 daa er regulert til landbruksformål. I tillegg har eiendommen sameie med andre landbrukseiendommer på holmer og skjær i sjøen ved Valsneset. Det samme gjelder ved «Tristein» og «Melstein» henholdsvis 7 km og 16 km ut i havet utenfor Valsneset.

Etter kommunesammenslåingen mellom Bjugn og Ørland kommuner (01.01.2020) har kommunen valgt å opprettholde Valsneset Utvikling KF med samme styre og ledelse som Kopparn Utvikling AS.

EIER OG STYRE

Valsneset utvikling KF er et heleid kommunalt foretak av Ørland kommune. Kommunestyret er foretakets generalforsamling. Styret har hatt følgende sammensetting:

I perioden 1/1-2023 til 30/11-2023		I perioden 30/11 til 31/12-2023	
Ogne Undertun	Styreleder	Bjørn Glørstad	Styreleder
Finn-Olav Odde	Nestleder	Tonje Bakken Nervik	Nestleder
Kirsti Leirtro	Styremedlem	Gunnar Hofstad	Styremedlem

Styret har hatt 2 møter og behandlet 4 saker.

ÅRSREGNSKAPET

Foretakets resultatregnskap for 2023 viser et mindreforbruk på kr 124.026, hvilket er avsatt på fond i tråd med regelverket.

Mindreforbruket skyldes høyere finansinntekter enn forutsatt og at driftskostnadene kom noe under budsjett.

Investeringsregnskapet viser et merforbruk (udekket beløp) på kr 915.397 som må dekkes opp inneværende år.

Selskapet har god likviditet grunnet investeringsfondet.

AKTIVITETER 2023

Foretaket har ingen aktiv drift, og forvaltning/salg av foretakets eiendommer på Valsneset skjer gjennom Kopparn Utvikling AS. Det har i løpet av året blitt gjennomført en utredning vedrørende kai på Valsneset – jf investeringsregnskapet.

ORGANISASJON OG MILJØ

Tilsatte:

Nærings sjef/Havbruk fungerer som daglig leder

Likestilling

Foretaket har innarbeidet policy som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet i foretaket er godt. Det har ikke vært skader eller ulykker i selskapet i 2023. Dette gjelder også de aktiviteter som foretaket står ansvarlig for.

Ytre miljø

Selskapet forurenser ikke det ytre miljøet.

Etisk standard

Foretaket følger kommunens regler på dette området

FORUTSETNING OM VIDERE DRIFT

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Det er ikke inntruffet spesielle forhold etter årsskiftet som er av betydning for bedømmelsen av selskapet.

Bjugn 5/6 - 2024

Bjørn Glørstad
Styreleder

Tonje Bakken Nervik
Styremedlem

Gunnar Hofstad
Styremedlem

Økonomisk oversikt etter art		2023			2022
Tekst	Note	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
Driftsinntekter					
Overføringer og tilskudd fra andre		656	0	0	0
Sum driftsinntekter		656	0	0	0
Driftsutgifter					
Kjøp av varer og tjenester		7 412	20 000	20 000	10 476
Overføringer og tilskudd til andre		656	0	0	0
Avskrivninger	4	49 876	0	0	49 876
Sum driftsutgifter		57 944	20 000	20 000	60 352
Brutto driftsresultat		-57 288	-20 000	-20 000	-60 352
Renteinntekter		131 438	20 000	20 000	63 317
Netto finansutgifter		131 438	20 000	20 000	63 317
Motpost avskrivninger	4	49 876	0	0	49 876
Netto driftsresultat		124 026	0	0	52 841
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:					
Avsetninger til disposisjonsfond	5	124 026	0	0	52 841
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat		-124 026	0	0	-52 841
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift		2023			2022
Tekst	Note	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
Andre generelle driftsinntekter		0	0	0	0
Sum generelle driftsinntekter		0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto		7 412	20 000	20 000	10 476
Avskrivninger	4	49 876	0	0	49 876
Sum netto driftsutgifter		57 288	20 000	20 000	60 352
Brutto driftsresultat		-57 288	-20 000	-20 000	-60 352
Renteinntekter		131 438	20 000	20 000	63 317
Netto finansutgifter		131 438	20 000	20 000	63 317
Motpost avskrivninger	4	49 876	0	0	49 876
Netto driftsresultat		124 026	0	0	52 841
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:					
Avsetninger til disposisjonsfond	5	124 026	0	0	52 841
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-124 026	0	0	-52 841
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).		0	0	0	0

	Regnskap 2023	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022
Oppstilling etter § 5-9				
Netto driftsresultat	124 026			52 841
Avsetninger til disposisjonsfond i hht budsjett/fullmakter				
Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk				
Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk				
Avsetning av mindreforbruk	-124 026			-52 841
Framført til inndekning i senere år	0	0	0	0

Investeringsregnskap				2023		2022	
Tekst	Noter	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap		
Investeringer i varige driftsmidler		2 431 746	1 300 000	1 300 000		0	
Tilskudd til andres investeringer		0	0	0		0	
Sum investeringsutgifter		2 431 746	1 300 000	1 300 000		0	
Merverdiavgift		476 349	260 000	260 000		0	
Bruk av lån		0	0	0		0	
Sum investeringsinntekter		476 349	260 000	260 000		0	
Mottatte avdrag på videreutlån		0	0	0		0	
Netto utgifter videreutlån		0	0	0		0	
Avsetninger til ubundet investeringsfond		0	0	0		0	
Bruk av ubundet investeringsfond		1 040 000	1 040 000	1 040 000		0	
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0		0	
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		1 040 000	1 040 000	1 040 000		0	
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		-915 397	0	0		0	

Paragraf 5-9

Sum investeringsutgifter, investeringsinntekter og netto utgifter videreutlån	-	1 955 397					
Sum budsjettdisposisjoner		1 040 000					
Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-	915 397					
Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond		-					
Strykning av overføring fra drift		-					
Strykning av bruk av lån		-					
Strykning av bruk av ubundet investeringsfond		-					
Udisponert beløp etter strykninger	-	915 397					
Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond		-					
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp).	-	915 397					

Balanse

Eiendeler	Noter	2023	2022
Anleggsmidler		4 170 700,00	2 265 179,00
I Varige driftsmidler		4 170 700,00	2 265 179,00
1. Faste eiendommer og anlegg	4	4 170 700,00	2 265 179,00
2. Utstyr, maskiner og transportmidler		0,00	0,00
Omløpsmidler		3 389 257,00	5 512 148,00
I Bankinnskudd og kontanter		2 912 254,00	2 867 220,00
II Kortsiktige fordringer		477 003,00	2 644 928,00
1. Kundefordringer		0,00	306 428,00
2. Andre kortsiktige fordringer		477 003,00	2 338 500,00
SUM eiendeler		7 559 957,00	7 777 327,00
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital		7 463 433,00	7 389 282,00
I Egenkapital drift		185 327,00	61 300,00
1. Disposisjonsfond	5	185 327,00	61 300,00
2. Bundne driftsfond		0,00	0,00
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0,00	0,00
II Egenkapital investering		3 106 773,00	5 062 170,00
1. Ubundet investeringsfond	5	4 022 170,00	5 062 170,00
2. Bundne investeringsfond		0,00	0,00
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		-915 397,00	0,00
III Annen egenkapital		4 171 333,00	2 265 812,00
1. Kapitalkonto	2	4 171 333,00	2 265 812,00
Kortsiktig gjeld		96 524,00	388 045,00
1. Leverandørgjeld		0,00	0,00
4. Annen kortsiktig gjeld	3	96 524,00	388 045,00
5. Premieavvik		0,00	0,00
		7 559 957,00	7 777 327,00
		633,00	633,00
I. Ubrukte lånemidler		633,00	633,00
II. Andre memoriakonti		0,00	0,00
III. Motkonto for memoriakontiene		-633,00	-633,00

Bjugn 5/6 - 2024

Bjørn Glørstad
StyrelederTonje Bakken Nervik
StyremedlemGunnar Hofstad
Styremedlem

NOTER

NOTE nr. 1: Endring i arbeidskapital

BALANSEN	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Omløpsmidler	3 389 257	5 512 148	-2 122 891
Kortsiktig gjeld	96 524	388 045	-291 521
Arbeidskapital	3 292 733	5 124 103	-1 831 370

DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)	2023
Netto driftsresultat	124 026
Netto utgifter/inntekter i investering	1 955 396
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon-)	0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-1 831 370
Differanse i endring arbeidskapital balanse og drift og investering	0

Note 2 Kapitalkontoen

	<u>DEBET</u>	<u>KREDIT</u>
INNGÅENDE BALANSE		2 265 811
Aktivering anleggsmidler		1 955 397
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	49 876	
UTGÅENDE BALANSE	4 171 332	
	<u>4 221 208</u>	<u>4 221 208</u>

Note 3 Kjøp, fordringer og gjeld til Ørland kommune

	<u>Fordringer</u>	<u>Gjeld</u>	<u>Kjøp</u>
Ørland kommune		96 524	0

Foretaket har ikke mottatt overføringer fra eieren Ørland kommune i 2023

Note nr 4 Anleggsmidler					
Tekst	Anskaffelses- verdi	Akkumulerte avskrivninger	Avskrivninger i regnskapsåret	Tilgang i regnskapsåret	Bokført verdi
Vei	1 342 183	536 880	33 555		771 748
Tomt	1 067 898	0	0		1 067 898
Eiendom (hus)	471 157	188 168	11 779		271 210
Grunnundersøkelse	181 661	72 672	4 542	1 955 397	2 059 844
Sum	3 062 899	797 720	49 876	1 955 397	4 170 700

Note nr 5 Fond

Disposisjonsfond	KR
Beholdning 01.01.	61 301
Bruk av fondet i driftsregnskapet	
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	
Avsetninger til fondet	124 026
Beholdning 31.12.	185 327

Investeringsfond	KR
Beholdning 01.01.	5 062 170
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	1 040 000
Avsetninger til fondet	
Beholdning 31.12.	4 022 170

Note 6 Ytelser til ledende personer

Nærings sjef/havbruk fungerer som daglig leder
Det betales ikke styrehonorar

Note 7 Regnskapsregler og vurderinger					
Regnskapet for kommunale foretak er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntektene og utgiftene skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og utbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.					
Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS)					

Til kommunestyret Ørland kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Valsneset Utvikling KF som viser et netto driftsresultat på kr 124.026. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- Gir årsregnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til foretaket per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Ledelsen er ansvarlig for informasjon i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning datert 5. juni 2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig lederes ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som anses nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Valsneset Utvikling KFs redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Orkanger 10. juni 2024

Kjell Næssvold
Kjell Næssvold
Oppdragsansvarlig Revisor

Til kommunestyret

Kontrollutvalgets uttalelse om Valsneset Utvikling KF sitt årsregnskap og årsberetning for 2023

Kontrollutvalget har i møte 14.06.2024, behandlet Valsneset Utvikling KF sitt årsregnskap og årsberetning for 2023.

Grunnlaget for behandlingen har vært avlagt årsregnskap og revisors revisjonsberetning datert 10.06.2024.

Årsregnskapet viser et overskudd på 124 026 kroner.

Kontrollutvalget har fått alle opplysninger og dokumenter som de har bedt om.

Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som har betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskapet for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler at årsregnskapet og årsberetningen for Valsneset Utvikling KF godkjennes.

Bjugn, den 14.06.2024
Kontrollutvalget

Kopi: Formannskapet

Kontrollutvalgets uttalelse til årsberetning og årsregnskap 2023 - Roret Ørland Kulturforetak KF

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

15/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/536 - 9

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget vedtar forslag til kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskap 2023 for Roret Ørland Kulturforetak KF.

Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet. Uttalelsen skal følge kommunens behandling av årsregnskap og årsberetning for foretaket.

Vedlegg

Årsregnskap og Årsrapport 2023 - Roret Ørland Kulturforetak KF

Nummerert brev nr 4 - Ørland kommune (Roret Ørland Kulturforetak KF)

Revisjonsberetning nr 2 2023 - Roret Ørland kulturforetak KF

Forslag til kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskap 2023 - Roret Ørland Kulturforetak KF

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskap og årsberetning for kommunale foretak som er organisert etter kommuneloven. Roret Ørland Kulturforetak KF er et kommunalt foretak, organisert etter kommuneloven. Foretaket er en del av kommunen, men ledes av et eget styre som ikke er administrativt underlagt kommunedirektøren. Styret har avlagt årrapport med årsregnskap for foretaket, se vedlegg.

Kontrollutvalgets uttalelse skal gjøre formannskapet og kommunestyret oppmerksomme på forhold som har betydning for om årsberetning og årsregnskapet kan godkjennes. Uttalelsen sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet. Formannskapet må ha uttalelsen så tidlig at det kan ta hensyn til den når det behandler innstilling om godkjenning av årsberetningen og årsregnskapet til kommunestyret. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse er vedlagt.

Årsregnskapet

Årsregnskapets funksjon er å gjøre rede for inntekter og disponering av de midlene som det kommunale foretaket har til rådighet, og må sees i sammenheng med foretakets årsberetning. Årsregnskapet skal bestå av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger. Detaljeringsgraden og presentasjonsformen for årsregnskapet har foretaket stor frihet til selv å bestemme, men det skal vise regnskapstall på samme detaljnivå som i årsbudsjettet.

Revisjonsberetningen

Foretakets årsregnskap og årsberetning er revidert av Revisjon Midt-Norge SA. Revisjonen skal uttale seg om årsregnskapet og årsberetningen er avlagt i samsvar med lov og forskrift.

Revisor bekrefter at årsregnskapet inneholder opplysningene som kreves i lov og forskrift. Revisjonsberetningen er levert 10.6.2024. Revisjonsberetning er avgitt med presisering. Revisor har utarbeidet en nummerert brev nr 4 som redegjør for hvorfor revisor har avgitt en revisjonsberetning med presisering. Dette gjelder ikke-betalte arbeidsgiveravgift. Dette er et forhold som revisor er pålagt å trekke frem, men som likevel ikke er avgjørende for hvorvidt årsberetningen og årsregnskapet kan godkjennes.

Revisjonsberetningen samt nummert brev nr 4 er vedlagt.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget oppfordres til å gi en uttalelse i samsvar med vedlagte forslag.

Kontrollutvalget har likevel anledning til å knytte ytterligere kommentarer til foretakets årsregnskap om utvalget finner dette nødvendig.

Årsregnskap 2023

Årsrapport 2023

Innhold

Forord	2
Organisering	4
Årsregnskap 2023	7
Økonomisk oversikt etter art – drift.....	8
Bevilgningsoversikt drift	10
Spesifisert bevilgningsoversikt	11
Bevilgningsoversikt investering	12
Oppstilling etter § 5-9.....	14
Noter	15
Note 1 Regnskapsprinsipper	15
Note 2 Endring arbeidskapital	15
Note 3 Kapitalkonto	15
Note 4 Varige driftsmidler	16
Note 5 Aksjer og andeler i varig eie.....	16
Note 6 Pensjonsforpliktelser	16
Note 7 Bundne fond	18
Note 8 Ytelser til ledende personer	18
Note 9 Godtgjørelse til revisor	18
Note 10 Overføring fra Ørland kommune.....	19
Regnskapskommentarer til Årsregnskap 2023 for Roret KF	19
Administrasjon	20
Enhet Idrett	21
Bjugn svømmehall	23
Fosenhallen	24
NIPA.....	25
Turstier v/Idrett.....	27
Enhet Kultur, Natur og Frivillighet.....	28
Kulturskolen.....	28
Frivilligsentralene	33
Bibliotek.....	35
Kino.....	36
Natur.....	37

Enhet Underholdning og opplevelser	39
Kulturhus	39
Galleri Hans	44
Austrått Fort	46
Historie	48
Utviklingsprosjekter	50

Nye turveier i Koet

Forord

Roret Ørland kulturforetak KF (Roret KF) legger her frem årsregnskap og årsrapport 2023. Rapporten gir et utfyllende og helhetlig bilde av tjenesteproduksjon i Roret for året 2023. Samlet gir dokumentet god informasjon til politikere, ansatte og innbyggere.

Ørland kommune har valgt en unik og offensiv satsing med å etablere et kommunalt foretak hvor kultur, idrett, natur, historie og tilhørende arrangement skal organiseres. Roret har et

betydelig virkeområde, da kommunen vår har stor bredde innenfor kultur og idrett, med flotte og til dels nybygde arenaer for ulike aktiviteter og arrangement. Roret forholder seg til de føringer og rammer som Ørland kommune har, og det er et tett samarbeide mellom Ørland kommune og Roret. Daglig leder i Roret KF har deltatt på kommunedirektørens ledermøter en gang i måneden. Roret KF setter stor pris på det gode samarbeidet med Ørland kommune.

Gjennom året har foretaket gjennomført en nedtrekksprosess og redusert antall årsverk med 2,75%.

Roret har levert på bestillingen om å levere på de nasjonale og internasjonale arenaene.

Det er ønskelig å trekke frem et eksempel på at strategiske beslutninger over flere år lønner seg. Ørland kommune med Rusaset-prosjektet og Austråttlandskapet er utpekt som norsk kandidat til Europarådets landskapspris i 2022-2023. Prisen deles ut til tiltak som sikrer gode landskapskvaliteter og styrker vern, forvaltning eller planlegging av landskap. Valget av Ørland kommune og Rusaset-prosjektet begrunnes med kommunens aktive rolle i å rekonstruere Rusaset vatnet som en del av kulturlandskapet rundt Austrått. – Dette er til nytte både for fugle- og dyreliv og lokalbefolkningen. Kulturlandskapet har stor verdi for mange som rekreasjonsområde, ikke minst for barn og unge gjennom naturlek og friluftslivsundervisning.

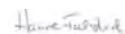
Roret har hatt flere store arrangement i 2023, og trekker her frem fire av dem som er musikkspillet "Husmorskolen", NIPA – Nasjonal idrettspolitisk arena som er blitt en av norsk idretts viktigste møteplass, NM på skøyter i Fosenhallen og Ørland Rockfest 2023.

Roret har dyktige medarbeidere som hver dag viser stor innsatsvilje i sitt arbeid for å tilby kommunens innbyggere gode tjenester. Årsmeldingen viser mange eksempler på at Roret bidrar til utviklingsarbeidet i kommunen.

Til tross for et utfordrende år viser årsmeldingen at Roret i all hovedsak har oppnådd mål og forventninger. Igjen en stor takk til ansatte for vel utført jobb.

Regnskapet for 2023 viser et regnskapsmessig merforbruk på kr 743 433 før bruk av disposisjonsfond.

Ørland, mai 2024

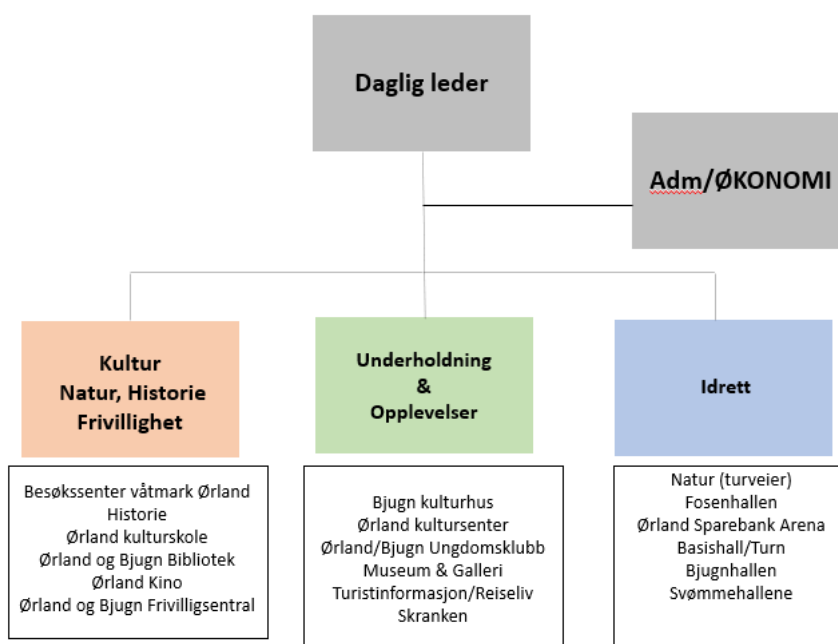
Hanne Falstad, Daglig leder

Utsikt fra Kopparen

Organisering

Ved utgangen av året hadde Roret 45 ansatte. Roret er organisert slik:

Valg av styre ble gjennomført i desember 2023. Frem til nyvalg besto styret av følgende styremedlemmer:

Randi Wenche Haugen	Styreleder	Personlig vara, Kristin Melum Eide
Snorre Glørstad	Nestleder	personlig vara, Thomas Hovde
Ådne Røkkum	Styremedlem	Personlig vara, Einar Aaland
Ingeborg Collin Høgseth	Styremedlem	Personlig vara, Aage Tørris Ekker
Wenche Waagen	Styremedlem	Personlig vara, Siv Furunes
Terje Roel	Styremedlem	Personlig vara, Hilde Kristin Sandvik
Arnt Grande	Styremedlem	Personlig vara, Christer Harøy
Ole Andre Nilsen	Styremedlem	Personlig vara, John Olav Stranden
Jon Suul	Styremedlem	Personlig vara, Knut Ring

Nytt styre, valgt i Kommunestyret i desember 2023 er:

Styret i Roret 2023 - 2027

Styremedlem	personlig vara
Eva Annie Svendsen (Styreleder)	Therese Eidsaune
Snorre Glørstad (Nestleder)	Thomas Hovde
Ingvill Dalseg	Sonja Christiansen
Guro Eide Frey	Odd Inge Hov
Knut Ring	Oda Kristine Leth-Jøssing
Hanne Tøfte (fra ansatte)	AG Wind (fra ansatte)
Hilde Kristin Sandvik (Fra idrettsrådet)	Einar Aaland (fra idrettsrådet)

Styret har i 2023 hatt 8 styremøter

Sykefraværstatistikken i 2023 viser 4,5% legemeldt sykefravær.

Selskapet har kvinnelig daglig leder, 1 kvinne og 3 menn som enhetsledere, og ellers flotte medarbeidere med mangfoldig kompetanse.

Hva gjør kommunen eller fylkeskommunen for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26? a) undersøke om det finnes risiko for diskriminering eller andre hindre for likestilling, herunder annethvert år kartlegge lønnsforhold fordelt etter kjønn og bruken av ufrivillig deltidsarbeid, b) analysere årsakene til identifiserte risikoer, c) iverksette tiltak som er egnet til å motvirke diskriminering, og bidra til økt likestilling og mangfold i virksomheten og d) vurdere resultater av arbeidet etter bokstav a til c.:

- Foretakets egen vurdering er at det ikke er risiko for diskriminering blant annet når det gjelder rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utvikling/opplæring, tilrettelegging og kombinasjon av arbeid og fritid.
- Som et ledd i aktivitetsplikten ble det gjennomført en lønnskartlegging i forbindelse med lønnsoppgjøret i 2022. Ingen jobber ufrivillig deltid. Neste kartlegging som en

del av aktivitetsplikten skal gjøres hvert andre år", og Roret vil gjennomføre denne vurderingen igjen i 2024.

Tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard

- Ingen ansatte i Roret Ørland kulturforetak KF har tilgang til foretakets bankkonti. Alle transaksjoner utføres av Ørland kommunes økonomi- og regnskapsavdeling.
- Kjøp fra nærstående selskaper/personer godkjennes alltid av daglig leder eller annen enhetsleder

Familiemedlemmer ansatt i foretaket, har annen enhetsleder som personalansvarlig.

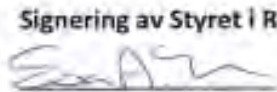
Virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller innbyggerne:

- Under folkehelsevurdering i saksframlegget: Aktiviteten i Roret har stor betydning for folkehelsen i Ørland kommune. Fysisk aktivitet, kultur- historie og naturdeltagelse/opplevelser har svært stor positiv effekt på fysisk og psykisk helse.

Tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll med virksomheten:

- Foretaket har god budsjett disiplin.
- Foretaket har tett kontakt og dialog med Fosen regnskap, revisor og Ørland kommune
- Daglig leder orienterer om foretakets drift på styremøtene
- Daglig leder har deltatt hver måned i kommunedirektørens ledergruppe
- Roret har implementert styringsdokument som kvalitetssystem som blant annet inneholder ledelse, styring og etisk refleksjon

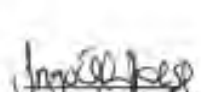
Signering av Styret i Roret KF:

Eva Annie Svendsen

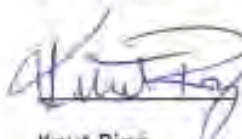
Snorre Glørstad

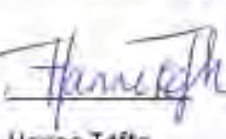
Ingvill Dalsegg

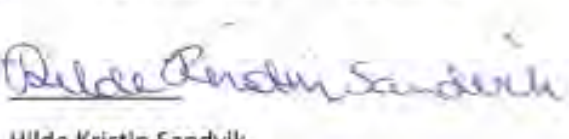
Guro Frey

Knut Ring

Hanne Tøfte

Hilde Kristin Sandvik

Årsregnskap 2023

Økonomisk oversikt etter art – drift

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift Regnskap

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter				
Rammetilskudd	0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre skatteinntekter	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	0	0	0	0
Overføringer og tilskudd fra andre	-27 200	-22 186	-22 186	-30 131
Brukerbetalinger	-3 006	-1 615	-1 615	-3 092
Salgs- og leieinntekter	-10 668	-10 213	-10 213	-10 533
Sum driftsinntekter	-40 874	-34 014	-34 014	-43 756
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	25 102	21 942	21 942	22 852
Sosiale utgifter	4 949	5 711	5 711	5 011
Kjøp av varer og tjenester	11 493	5 601	5 601	13 039
Overføringer og tilskudd til andre	2 535	700	700	2 148
Avskrivninger	1 240	0	0	1 073
Sum driftsutgifter	45 319	33 954	33 954	44 123
Brutto driftsresultat	4 445	-60	-60	367
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-29	0	0	-32
Utbytter	0	0	0	0
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	2	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Netto finansutgifter	-28	0	0	-32
Motpost avskrivninger	-1 240	0	0	-1 073
Netto driftsresultat	3 177	-60	-60	-738
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Overføring til investering	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	242	60	60	1 968

Bruk av bundne driftsfond	-2 647	0	0	-1 093
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-772	0	0	-137
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-3 177	60	60	738
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	0	0	0	0
Kontrollsum konto 980				
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift

§ 5-4. Bevilgningsoversikt – drift				
Regnskap				
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Generelle driftsinntekter				
Rammetilskudd	0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter	0	0	0	0
Sum generelle driftsinntekter	0	0	0	0
Netto driftsutgifter				
Sum bevilgninger drift, netto	3 205	-60	-60	0
Avskrivninger	1 240	0	0	0
Sum netto driftsutgifter	4 445	-60	-60	0
Brutto driftsresultat	4 445	-60	-60	0
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-29	0	0	0
Utbytter	0	0	0	0
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	2	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Netto finansutgifter	-28	0	0	0
Motpost avskrivninger	-1 240	0	0	0
Netto driftsresultat	3 177	-60	-60	0
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	242	60	60	0
Bruk av bundne driftsfond	-2 647	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-772	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-3 177	60	60	0
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0
Kontrollsum konto 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0

Spesifisert bevilgningsoversikt

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Regnskap til fordeling pr. enhet					
Tall i 1000 kroner		Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Fra Bevilgningsoversikt:	Til fordeling drift	3 205	-60	-60	0
Ansvar	Netto driftsutgifter pr. enhet				
100	Administrasjon (inkl. stab/støtte)	2 076	1 959	1 959	0
200	Idrett	2 011	1 878	1 878	0
300	Kultur, natur og frivillighet	7 701	7 424	7 424	0
400	Kulturhus	4 743	2 959	2 959	0
500	Prosjekter	2 079	0	0	0
700	Finans	-12	0	0	0
850	Kommunalt tilskudd	-14 280	-14 280	-14 280	0
90000	Fellesinntekter og fellesutgifter	0	0	0	0
910	Premieavvik	-1 113	0	0	0
	Netto for alle enheter	3 205	-60	-60	0

Bevilgningsoversikt investering

§ 5-5. Bevilgningsoversikt – investering				
Regnskap				
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig Budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringsutgifter				
Investeringer i varige driftsmidler	4 175	6 130	0	665
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	44	0	0	36
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	4 218	6 130	0	701
Investeringsinntekter				
Kompensasjon for merverdiavgift	-748	-1 177	0	-74
Tilskudd fra andre	-2 323	-1 840	0	-1 016
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	0	0	0	0
Sum investeringsinntekter	-3 071	-3 017	0	-1 090
Videreutlån				
Videreutlån	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger				
Overføring fra drift	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	730
Bruk av bundne investeringsfond	-1 094	-3 113	0	-870
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	-4
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	643
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-1 094	-3 113	0	499
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	54	0	0	110

§ 5-5. Bevilgningsoversikt investering, Investeringsregnskap til fordeling					
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022	
Fra Bevilgningsoversikt:	Netto investeringer til fordeling	4 218	6 130	0	702
Prosjekt	Netto investeringsutgifter pr. prosjekt				
5000	Kjøp av aksjer og andeler	44	0	0	36
5022	Porten til Trøndelag i 1000 år	774	3 225	0	20
5202	HV-brakka - investering	118	595	0	375
5204	Utvikling av Valseidet gravfelt og fjordlandskapet Koet	3 282	2 310	0	271
999999	DUMMY	0	0	0	0
	Netto for alle enheter	4 218	6 130	0	702

§ 5-8. Balanseregnskapet

Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 31.12.2023	Regnskap 31.12.2022
A. Anleggsmidler		63 792	57 788
I. Varige driftsmidler		36 102	33 886
1. Faste eiendommer og anlegg	4	34 870	33 389
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	4	1 231	497
II. Finansielle anleggsmidler		294	250
1. Aksjer og andeler	5	294	250
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån		0	0
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	6	27 396	23 652
B. Omløpsmidler	2	15 944	17 066
I. Bankinnskudd og kontanter		5 263	9 146
II. Finansielle omløpsmidler		0	0
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		10 680	7 920
1. Kundefordringer		3 644	2 094
2. Andre kortsiktige fordringer		4 698	4 600
3. Premieavvik		2 339	1 226
Sum eiendeler		79 735	74 854
C. Egenkapital		-47 542	-48 623
I. Egenkapital drift		-6 065	-9 573
1. Disposisjonsfond		-315	-1 088
2. Bundne driftsfond	7	-5 750	-8 485
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	
II. Egenkapital investering		-1 480	-2 299
1. Ubundet investeringsfond		0	0
2. Bundne investeringsfond	7	-1 644	-2 409
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		164	110
III. Annen egenkapital		-39 996	-36 751
1. Kapitalkonto	3	-39 996	-36 751
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		0	0
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-23 568	-20 809
I. Lån		0	0
1. Gjeld til kredittinstitusjoner		0	0
2. Obligasjonslån		0	0
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	6	-23 568	-20 809
E. Kortsiktig gjeld	2	-8 625	-5 422
I. Kortsiktig gjeld		-8 625	-5 422
1. Leverandørgjeld		-939	-906
2. Likviditetslån		0	0
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		-7 686	-4 516
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		-79 735	-74 854
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		0	0
II. Andre memoriakonti		0	0
III. Motkonto for memoriakontiene		0	0

Oppstilling etter § 5-9

Drift

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
1 Netto driftsresultat	-3177	738	1 186	3 281
2 Avsetning til bundne driftsfond	-242	-1968	926	1 394
3 Bruk av bundne driftsfond	2647	1093	1 830	
4 Overføring til investering i hht budsjett			-	
5 Avsetning til disposisjonsfond i hht budsjett				
6 Bruk av disposisjonsfond i hht budsjett			500	
7 Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk			-	346
8 Årets budsjett-avvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	- 772	- 137	218	1 541
9 Strykning av overføring til investering			-	
10 Strykning av avsetning til disposisjonsfond			-	
11 Strykning av tidligere års merforbruk			-	
12 Strykning av bruk av disposisjonsfond				
13 Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	- 772	- 137	218	1 541
14 Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	772	137		-
15 Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk			-	-
16 Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk			-	
17 Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond			218	1 541
18 Framført til inndekning senere år (merforbruk)	-	-	-	-
De av postene 9 til 12 og 14 til 17 som ikke er aktuelle, utelates.				

Investering

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
1 Sum utgifter og inntekter eksklusiv bruk av lån	1148	-388	1 694	787
2 Avsetning til bundne investeringsfond		730		1 534
3 Bruk av bundne investeringsfond	-1094	-870	1 019	710
4 Budsjettert bruk av lån				
5 Overføring fra drift i hht budsjett				
6 Avsetning til ubundet investeringsfond i hht budsjett				
7 Bruk av ubundet investeringsfond i hht budsjett		-4	32	53
8 Dekning av tidligere års udekket beløp		643		16
9 Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	54	111	643	-
10 Strykning av avsetning til ubundet investeringsfond				
11 Strykning bruk av lån				
12 Strykning overføring fra drift				
13 Strykning av bruk av ubundet investeringsfond				
14 Udekket eller udisponert beløp etter strykninger				
15 Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond				
16 Framført til inndekning i senere år (udekket beløp)	54	111	643	-
De av postene 10 til 13 og 15 som ikke er aktuelle, utelates.				

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise all tilgang på og bruk av midler i året. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet.

Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter og inntekter i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal framgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS)

Note 2 Endring arbeidskapital

Begrepet arbeidskapital er en størrelse i kommunens balanseregnskap som gir uttrykk for hvor god likviditeten er, det vil si evnen til å betale løpende forpliktelser etter hvert som de forfaller. Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, a)

BALANSEN	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Omløpsmidler	15 944,00	17 066,00	-1 122,00
Kortsiktig gjeld	8 626,00	5 422,00	3 204,00
Arbeidskapital	7 318,00	11 644,00	-4 326,00

DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)	2023
Netto driftsresultat	-3 177,00
Netto utgifter/inntekter i investering	1 149,00
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	0,00
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	<u>-4 326,00</u>

Note 3 Kapitalkonto

Kapitalkontoen i kommuneregnskapet benyttes til å utligne virkninger av transaksjoner i bevilgningsregnskapet som ikke påvirker egenkapitalen, det vil si endringer i anleggsmidler og gjeld. Saldo på kapitalkonto viser størrelsen på den delen av anleggsmidlene som ikke er finansiert med gjeld.

BALANSEN	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Anleggsmidler	63 791,00	57 788,00	6 003,00
Langsiktig gjeld	23 568,00	20 809,00	2 759,00
Endring ubrukte lånemidler (0,00	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker anleggsmidler			
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker langsiktig gjeld			
Netto endring	40 223,00	36 979,00	3 244,00

Note 4 Varige driftsmidler

Tekst	5 år	10 år	15 år	20 år	40 år	Tomt	SUM
Bokført verdi per 1.1		1 528			32 358		33 886
Tilgang		-2			3 458		3 456
Avgang							0
Avskrivninger		-295			-945		-1 240
Nedskrivninger							0
Reverserte nedskrivninger							0
Bokført verdi 31.12	0	1 231	0	0	34 871	0	36 102

Note 5 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Eierandel i %	Bokført verdi 01.01	Bokført verdi 31.12
Egenkapitaltilskudd KLP	-	250	294

Note 6 Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Foretaket har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte. Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnpensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2023 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr 1 006 480 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier. Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Pensjonkostnad og premieavvik		2023	2022
	Årets pensjonopptjening, nåverdi	3 134 926	3 083 774
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	805 236	606 486
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-984 962	-756 694
	Administrasjonskostnad	120 517	108 523
A	Beregnet netto pensjonskostnad(inkl.adm)	3 075 717	3 042 089
B	Forfalt pensjonspremie (inkl.adm.kostnader)	4 183 138	3 360 865
B	Årets premieavvik	1 107 421	318 776
Pensjonsutgifter i drifts og investeringsregnskapet			
		2023	2022
B	Forfalt pensjonspremie(inkl.adm.kostnader)	4 183 138	3 360 865
C	Årets premieavvik	-1 107 421	-318 776
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	100 941	-788 909
E	Brutto pensjonstutgift etter premieavvik og amortisering	3 176 658	2 253 180
G	Pensjonstrekk ansatte	-433 480	-421 838
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift	2 743 178	1 831 342
Akkumulert premieavvik			
		2023	2022
	Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr.01.01)	1 108 143	-788 903
	Årests premieavvik	1 107 421	-318 776
	Sum amortisert premieavvik dette året	-100 941	-464
	Akkumulert premieavvik pr 31.12	2 114 623	-1 108 143
Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser			
		2023	2022
	Netto pensjonsforpliktelse pr 01.01	3 180 003	2 782 419
	Årets premieavvik	1 107 421	318 776
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-459 083	78 808
	Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
	Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12	3 828 341	3 180 003
	Herav:		
	Brutto pensjonsforpliktelse	-23 567 864	-20 472 202
	Pensjonsmidler	27 396 205	23 652 205
	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse		294 937

Økonomiske forutsetninger

Diskonteringsrente	3,50 %
Lønnsvekst	2,48 %
G-regulering	2,48 %
Pensjonsregulering	1,71 %
Forventet avkastning	4,00 %

Medlemsstatus

Antall aktive	63
Antall oppsatte	90
Antall pensjoner	13
Gj.snittlig pensjonsgrunnlag - aktive	343 732
Gj.snittlig alder - aktive	45,49

Note 7 Bundne fond

Bunde fond - formål	Beholdning 01.01.	Avsetning	Bruk	Beholdning 31.12.
Bundne driftsfond				
Restaurering av myr - Hildremsvatnet og Samselvmyra	1 723 200		463 660	1 259 540
Utviklingsmidler	344 884		224 926	119 958
Avsetning reguleringspremie opplæringskontoret	583 696	60 000		643 696
Naturscener	583 145		74 623	508 522
Ørland Våtmarkssenter	328 011			328 011
Øvrige fond	4 921 813	181 606	2 213 017	2 890 402
Sum	8 484 748	241 606	2 976 226	5 750 129
Bundne investeringsfond				
Rusaset	0			0
Besøksenter Våtmark	1 935 529		648 502	1 287 027
HV-brakka	473 072		115 771	357 301
Sum	2 408 601	0	764 273	1 644 328

Note 8 Ytelser til ledende personer

	Brutto lønn
Daglig leder	901 400
Styrets leder	20 000

Note 9 Godtgjørelse til revisor

	Godtgjørelse
Revisjon	94 384
Rådgiving	
Sum	94 384

Note 10 Overføring fra Ørland kommune

Opprinnelig bevilget	14 280 000
Underskudd NIPA	284 189
Tilskudd museum	200 000
Regnbueuka	150 000
Arrangement 8. mai og 17. mai	120 000
Underskuddsgaranti Husmorskolen	100 000
Musikkspillet Husmorskolen	50 000
Totalt overført	15 184 189
Fordring på Ørland kommune pr 31/12-2023	220 779
Gjeld til Ørland kommune pr 31/12-2023	2 549 757

Regnskapskommentarer til Årsregnskap 2023 for Roret KF

Regnskapet for 2023 viser et regnskapsmessig merforbruk på kr 743 433, før bruk av disposisjonsfond

100 Administrasjon

Ansvaret har regnskapsført et merforbruk på kr. 117 000. Etter bruk av bundne driftsfond er resultatet et mindreforbruk på kr 102 000, Dette skyldes i stor grad at ansatte er utleid på forskjellige prosjekter.

200 Idrett

Ansvaret har et merforbruk på ca. kr. 133 000. Dette skyldes i stor grad en nødvendig investering av ny pumpe i Fosenhallen slik at man kunne legge is til sesongen som startet i september 2023. Og at foretaket ikke fikk effektuert gevinsten av nedtrekket før i mai 2023. det var budsjettert med en gevinst fra årsskiftet.

300 Kultur Natur og Frivillighet

Ansvaret har merforbruk på ca kr. 277 000. Dette skyldes i større grad mindre inntekt kino samt at foretaket ikke fikk effektuert gevinsten av nedtrekket før i mai 2023. Det var budsjettert med en gevinst fra årsskiftet.

400 Underholdning og opplevelser (står kulturhus i regnskapet)

Ansvaret har et regnskapsført merforbruk kr 1 784 000. Etter bruk av bundne driftsfond er resultatet kr 1 465 600. Dette kan i sin helhet tilskrives manglende billettinntekter på arrangement.

500 Prosjekter

Det er regnskapsført et merforbruk på ansvar prosjekter på kr. 2 079 000. Etter bruk av bundne driftsfond er resultatet et merforbruk på kr 220 449. Merforbruket skyldes i hovedsak prosjektet Husmorskolen.

Administrasjon

Administrasjonen utfører flere overordnede oppgaver for foretaket, så som ansvar for saksbehandling, økonomi og det overordnede personalansvaret, og er i tillegg en støtte for de øvrige enhetene.

Administrasjonen bistår de andre enhetene ved arrangement og andre begivenheter.

Roret Ørland kultursenter KF bistår Fosen opplæringskontor med lønn, reiseregninger og styrehonorarer. Det avsettes midler til fremtidige pensjonskostnader. Denne tjenesten honoreres administrasjonen.

Administrasjonen har hatt hovedansvaret for flere store prosjekter i 2023, blant annet NIPA og Idrettsgallaen i Trondheim Spektrum.

Enhet Idrett

Roret har ansvaret for daglig drift og utleie av kommunale innendørs idrettsanlegg. Dette innbefatter følgende idrettsanlegg: Ørland Sparebank Arena, Ørlandshallen, Bjughallen, Treningscenteret i Bjughallen og Fosenhallen, samt Brekstad – og Bjugn svømmehaller. Enheten har hatt ukentlige enhetsmøter hver mandag.

Enhet idrett er tildelt ansvar for samarbeid med drift og renhold, de ulike skolene, frivillige lag og organisasjoner, Forsvaret, og andre eksterne leietakere som ønsker et leieforhold. Gjennom samarbeid, god planlegging og tilrettelegging gir Roret KF gode opplevelser for trening og helsefremmende aktiviteter for alle aldersgrupper. I Ørland kommune er det vedtatt at barn og unge til og med fylte 16 år skal ha fri halleie.

Enhet idrett hadde i 2023 en reduksjon på et årsverk i en stilling med oppgaver som blant annet koordinering av utleie og arrangementer. I 2023 har man derfor sett på nye og mer effektive løsninger av drift og koordinering mellom oppvekst, byggdrift, enhet idrett og andre leietakere.

Ansatte; Fosenhallen har 4 ansatte fordelt på 2,35 årsverk. Ørland Sparebank Arena, Ørlandshallen og Bjughallen hadde 1 årsverk frem til 01.05.2023. Svømmehallene har 5 ansatte fordelt på 2,74 årsverk. I tillegg: enhetsleder, 1 årsverk. Totalt for enhet idrett: 6,09 årsverk. 0,5 årsverk i Fosenhallen har i 2023 vært utleid til BØSK.

På dagtid er innendørs idrettsanlegg forbeholdt oppvekst med skoler og barnehager. På ettermiddag og kveld er barn og unge prioritert i tildeling av halltid.

Fosen Videregående skole har ca. 400 elever med fast avtale om bruk av kommunale idrettsanlegg. Dette er en avtale inngått mellom Ørland kommune og Trøndelag fylkeskommune

Ørland Sparebank Arena

Brekstad Barneskole og Ørland Ungdomsskole har brukt arenaen til kroppsøving. Det er et godt samarbeid med skolene med informasjonsflyt og bruk av de ulike lokalene i hallen.

Ørland kommune leier ut til faste leietakere som Easyfit, Ørland Klatreklubb, Ørland Fysioterapi og Ørland kiropraktorklinikk. Enhet idrett leier ut og koordinerer arrangementer og aktiviteter som;

- Faste treninger til lokale lag og foreninger. Enhet idrett koordinerer halltildelingsprosessen sammen med ØK og idrettsrådet for alle innendørs idrettshaller.
- Squash
- Golfsimulator
- Bord, stoler og gulv
- Treningssamlinger

- Arrangementer
- Overnatting i alltreningsrom ifm treningsamlinger
- Møterom
- Alltreningsrom til eksempelvis dans, zumba eller yoga

I tillegg til faste treninger og annen utleie har det vært 8 store arrangementer i Ørland Sparebank Arena i 2023:

- Barnekretsturnstevne, Ørland turnforening
- Ørland Sparebank cup Fotball, ØBK
- Ørland Sparebank cup Håndball, ØBK
- Aktivitetsdag/familedag Forsvaret, 132 LV
- Midtnorsk mesterskap i turn, Ørland turnforening
- «Avkast», ØBK
- Futsalturnering, Forsvaret
- Ørland Sparebank Open, Ørland turnforening

Ørlandshallen

Ørlandshallen inneholder Brekstad svømmehall og basishall for turn. I 2023 åpnet Brekstad svømmehall i slutten av mars. Svømmehallen blir driftet i samarbeid mellom byggdrift og enhet idrett. Enhet idrett har ansvar for utleie og offentlig bad. Enheten koordinerer bruk av bassenget sammen med oppvekst – hvor oppvekst har store deler av dagaktiviteten og enhet idrett har ansvar for aktivitet på ettermiddag og helg. Bassenget leies ut på kveldstid til Ørland Froskemannsklubb og Ørland helsesportslag. Ørland helsesportslag har avtale om gratis leie av svømmehall vedtatt av kommunestyret. Enhet idrett arrangerer livrednings- og badevakkurs, og gir skoler, barnehager og eksterne leietakere muligheten til å delta på disse.

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	FREDAG	LØRDAG
6.00-08.30 BADING	16.00-19.30 BADING	14.15-15.15 FORSVARET	14.00-15.00 FORSVARET	9.00-13.00 BADING
6.30-07.30 FORSVARET	19.30-21.00 VOKSEN- SVØMMING	16.00-19.30 BADING	16.00-19.30 BADING	13.00-14.00 FORSVARET
	19.30-21.00 VOKSEN- SVØMMING		19.30-21.00 VOKSEN- SVØMMING	

Forsvaret har leid svømmehall og badevakter 4 timer i uka – ref oversikt åpningstider.

Basishallen er disponibel for oppvekst på dagtid. For «fri bruk» kreves det sertifisering for bruk av enkelte apparater. Ørland Ungdomsskole bruker hallen i intervaller.

Basishallen er tilrettelagt for turnaktiviteter og Ørland turnforening er hovedbruker av hallen. Klubben har tildelt treningstid alle dager unntatt fredag. De har anledning til å arrangere turnbursdager og andre aktiviteter som treningsamlinger, dette koordinerer Roret KF i samarbeid med turnforeninga. Det har vært utleie i form av treningsamlinger for eksterne klubber.

Bjugnhallen

Bjugnhallen er en hall med en spilleflate 20mx40m. Det finnes også trimrom i Bjugnhallen hvor det i 2023 har vært mulighet for å kjøpe tilgang. Trimrommet har vært i drift i samarbeid mellom Fosen VGS, ØK og Roret KF. Bjugnhallen har en scene og et tilbygg med inngang direkte til scene.

Botngård Barneskole, Botngård ungdomsskole og Fosen VGS har kroppsøving i hallen. Det er et godt samarbeid med skolene.

Hallen brukes først og fremst til faste treninger og kamper for lokale lag og foreninger.

Det har i 2023 vært utleie av Bjugnhallen til diverse treningssamlinger, seminar og fester.

Bjugn svømmehall

Bilde fra Svømmehall

Bjugn Svømmehall brukes på dagtid av barnehager og skoler i Ørland kommune.

Åpningstider for offentlig bad har i 2023 vært torsdager fra 16:30-20:30.

Faste leietakere i Svømmehallen er Bjugn Revmatikerforening. Bjugn Revmatikerforening har brukt svømmehallen lørdager og har stilt med egen badevakt. De har stor helsemessig nytte av at bassenget holder en temperatur på ca 32 varmegrader. Som Ørland helsesportlag har også Bjugn Revmatikerforening avtale med gratis leie av svømmehall.

Det er tilrettelagt for barneburdag i begge svømmehaller i eller utenfor ordinær åpningstid etter henvendelse. Dette har gradvis blitt veldig populært i løpet av 2023. Lokale lag og foreninger har enkelte ganger leid svømmehallen i Bjugn til sosiale samlinger og restitusjonstrening.

Fosenhallen

Fosenhallen er en innendørs ishall med 400-meters skøytebane, curlingbane, ishockeybane og fotballbane. På sommeren brukes ishockeybanen til gokart.

Fotballbanen i Fosenhallen benyttes for det meste til fotballtrening. FK Fosen og ØBK fotball har faste treninger på fotballbanen. Det er trening i hallen på ukedager mellom 1630-2200 og nesten alle timer er lag med utøvere under 16 år og gratis for klubbene.

2023 var ett viktig år med tanke på utvikling. I sommeren 2023 har man byttet ut det gamle lysanlegget til nytt LED-lys anlegg. Dette har gitt en helt ny opplevelse i hallen da lyskvaliteten har betydelig økt.

Det ble arrangert i samarbeid med BØSK, både lokale, regionale og nasjonale stevner gjennom 2023. Totalt ble det arrangert 8 klubblop, 4 kretsstevner og NM senior enkeltdistanser. Roret og Ørland kommune er heldig som har BØSK som samarbeidspartner og arrangør.

De ordinære skøyte treningene - både for barn og unge, men også veteraner, er med på å holde høy skøyteaktivitet i Fosenhallen. Det er svært gledelig å registrere at BØSK har hatt flere utøvere som kan vise til gode resultater i både nasjonale og internasjonale mesterskap.

Isen ble fjernet etter sesongen 22/23 den 27.3.2023 og lagt igjen den 16.10.2023. Dessverre ble det en måned forsinket på grunn av problemer med kjøleanlegg, men med stor hjelp av Stig Pettersen fra Sverre Pettersen AS ble dette ordnet i rekordtid. Til sammenligning har det vært sammenlignbare problemer i Stavanger. Roret KF kan derfor ikke rette stor nok takknemlighet til alle involverte som har hjulpet med å løse problemene. Fosenhallen hadde besøk fra flere skøyteklubber, spesielt i starten av sesongen. Kulturskolen har hatt 4 kunstløptreninger i uken under is-sesongen.

I tillegg til disse aktivitetene har det også vært en del private aktører som driver med aktivitet innen Fosenhallen. I 2023 ble det for første gang på mange år arrangert igjen en ishockeycup i regi av Fosen Hockey. Det har vært nesten 10 år siden siste gang et lokalt idrettslag har arrangert ishockeycup i Fosenhallen. Per Gunnar Stensvaag arrangerte i 2023 for 16. gang «Undergrunnskeiserørslamesterskapen» i Fosenhallen.

Ved siden av konkurranseidretten har man også hatt en del gode breddeaktiviteter gjennom kulturskole som har arrangert både vår- og juleavslutning. Ikke minst har det vært stor curlingaktivitet både via samarbeid med hotellene i Ørland kommune, men også en del bedrifter har brukt tilbudene på curlingbanen og delvis på skøytebanen.

Forsvaret er en av Roret KF sine største samarbeidspartnere. Forsvaret har hver søndag mellom kl. 13 og 15 fri tilgang til forsvarsansatte med sine familier på vinteren.

Oppvekst, både gjennom Fosen VGS som leier halltid hos Ørland kommune og barne-/ungdomsskoler, har brukt hallen hyppig. Fosenhallens varmestue blir også benyttet som møteplass i forbindelse med skole-/barnehagesvømming. Varmestuen er også et populært "ventested" for elever ved Botngård skole etter stengetid.

Go-kart

Go-kart banen i Fosenhallen blir rigget på ishockeybanen. Med en gjennomsnittlig bredde på 4m er banen totalt 215m i lengde. Toppfart på go-kartene er satt til 50 km/t, men på banen blir den farten nesten aldri oppnådd. Betonggulvet på ishockeybanen gir en ekstra utfordring med å kjøre go-kartene da banen er forholdsvis glatt og bilene skrenser litt på grunn av dette. Dette gir en ekstra dimensjon/utfordring til kundene våre.

Go-kart sesongen startet i år den 13. Mai og siste dagen ble den 19. August. Det var stor interesse! Go-kart var åpent for publikum på mandager (19-21) og lørdager (12-16), samtidig hadde forsvaret fast tid på onsdager og torsdager i 6 uker fra 18-20. I tillegg har det vært en god del bedrifter som har leid banen utenom åpningstid for å kjøre go-kart med sine ansatte eller kunder.

NIPA

NIPA, Nasjonal Idrettspolitisk Arena, ble arrangert for tredje gang i Ørland, og er et samarbeid mellom Roret, Ørland kommune, Trondheim Spektrum og Trøndelag idrettskrets. NIPA bidrar til nytenking og utviklende samarbeid innen Norsk idrett og er et regionalt og nasjonalt viktig og innovativt prosjekt. NIPA er en årlig nasjonal møteplass av aktører innenfor Idrett, Frivillighet, Politikk, Samfunns- og Næringsliv som møter hverandre og folk, for utvikling og utforming av fremtidens Idrett. Målet er å sette dagsorden og utøve idrettspolitik. NIPA skal utvikle «Norsk idrett inn i framtiden»!

NIF-president Zaineb Al-Samarai deltok direkte på NIPA fra utlandet. Foto: Hanne Tøfte

Det var ca 315 deltakere på NIPA 2023. Disse var fra:

- NIF styre og administrasjon
- 20 særforbund
- 10 idrettskretser
- Stortings- og fylkespolitikere
- Fylkeskommuner
- Næringsliv
- Media

Evaluering:

- Bra kvalitet og relevans på debattene
- For mange debattanter
- Flott med tid til mingling
- Supre sosiale arrangement
- Supert med satsning på lokalmat

Foto: Stemningsbilder fra NIPA 2023

Se mer info på www.nipa.no

Turstier v/Idrett

Enhet idrett samarbeider med Besøkssenter våtmark Ørland (BVØ) og benytter deler av et halvt årsverk i Fosenhallen til naturoppgaver. Naturoppgavene med klipping startet 12.april og ble avsluttet 8.september. Stort sett har en person utført denne oppgaven, men dugnad på Rusaset og noe maskinelt arbeid er gjort i tillegg. Greiner og trær som henger innover turstiene har blitt kappet. Skilt og infotavler tørket av/vasket, og noen skilt fikset/rettet opp.

Størstedelen av turstiene strekker seg fra Bruholmen - Hovsfjæra - Fitjan - Austrått - Skogporten - Karlsenet - Rusaset - Røstadhaugan og tilbake forbi Dalebakken og til parkering ved Balsnes bru.

Også Ryggamyra, Innstrandfjæra, delvis ved Grandefjæra, Beian og Rønsholmen er til sammen en lang strekning. I tillegg ble det en del klipping foran HV-brakka og rundt servicebygget på Rusaset.

Koet sine turstier ble inkludert i 2023, men klipping o.l. trengtes ikke der i 2023.

Handikap-toalett i HV-brakka ble åpnet siste året, og toalettet på Rusaset har vært holdt i orden. Ukentlige ettersyn og renhold. Varsling om tømning (Rusaset) ble gitt til kommunen.

Grillplass på Rusaset: Med et par unntak og uheldige episoder med rask og rot, har grillplassen blitt holdt i orden. Stort sett er folk flinke til å ta med seg søpla og kaste det i søppeldunkene rundt omkring.

Ved turstiene våre er det mange bord og benker + skilt og infotavler, og dette tar tid med kantklipper. Klippeansvarlig fikk ta i bruk en to-hjuls beitepusser i 2023, og det gjorde klippingen langs turstiene mye mer effektivt – i forhold til bare kantklipper/ryddesag. Det er utfordrende å levere fine turstier til innbyggerne med knappe tidsressurser til vedlikehold. Den ansvarlige har fått innvilget noen ekstra dager med arbeid i høysesongen. Enhetsleder idrett bidro selv en dag.

Roret KF var så heldig å få ca 100 småsekker med ved fra Stranda (vedsentralt). Dette var andresortering av ved, men mer enn god nok til bål og bålpanner. Sekkene ble fordelt på Grandefjæra Amfi, Innstrandfjæra Amfi, Hovsfjæra Amfi, Ryggamyra og Rusaset slik at besøkende kunne bruke veden på bålplassene på stedet. En god del er fortsatt til benyttelse i 2024.

Turgåere/brukere av turstiene våre viser takknemlighet for jobben Roret gjør med å holde gress/kratt langs turstiene nede, og setter pris på jevnlig klipping. Gode og positive tilbakemeldinger. De flittigste brukerne av turstiene våre ønsker en del av Rusaset brøytet på vinter når det er mye snø.

Enhet Kultur, Natur og Frivillighet

Kulturskolen

Ørland kulturskole hadde 415 elevplasser ved utgangen av 2023, og underviste i 12 disipliner. I tillegg selges dirigent- og instruktørtjenester til kor og korps, tilbud til DKS og Livsglede for eldre. Som eneste kulturskole i Norge tilbyr Ørland kulturskole isdans og isaktiviteter. Tilbudet om trening for voksne er også et unikt tilbud i kulturskole-Norge. I 2023 måtte kulturskolen slutte med fast undervisning i drama og teater. De forestillingene som ble vist ble prosjektbasert. Dette er ingen god undervisningsform for å få kontinuitet i undervisningen. Undervisningen skjer på de fleste skolene i kommunen samt på Nedre internat, Fosenhallen og Ørland Kultursenter.

ARRANGEMENT OG AKTIVITETER

Ørland kulturskole er en meget aktiv kulturskole. Det produseres utallige forestillinger, konserter og utstillinger gjennom hele året, og 2023 har vært intet unntak. I løpet av året har kulturskolen hatt **24 egne produserte** konserter, forestillinger og utstillinger:

- Dancing Feet
- Vinterfest i Trollskogen
- Flamenco og disco på isen
- Lastebilturne
- Dansens dager x 2
- Sangernes aften
- Folk å røvere i Kardemommeby x 3
- Sommerutstilling på Ørland kultursenter
- Sommerkonserter x 2
- Per Gynt
- Halloween-feiring i Meieriparken og på Paviljongen i Bjugn.
- Kirkekoncert i Ørland kirke
- Danseshow i Bjugn
- Jul på isen
- Min Julesang x 2
- Julekonserter x 2
- Juleutstilling på Ørland kultursenter

De fleste av disse er arrangement med billettsalg. I 2023 solgte kulturskolen billetter for mer enn kr.150 000. I tillegg til egenproduserte arrangementene har kulturskolen bidratt med **58 opptredener** på små og store arrangement. Skoleåret har 38 uker, dvs at kulturskolen i gjennomsnitt er ute på over 2 arrangement hver uke.

Årets store oppsetting var *Folk og røvere i Kardemomme by*. Over 50 elever deltok på denne oppsetningen. Spesielt gledelig var at forestillingen hadde et rent elev-band med blåsere og komp. Det ble spilt 2 forestillinger med 430 solgte billetter, samt en skoleforestilling for elever fra Vallersund og Fagerenget.

Kultur på tvers var en nykommer i 2024. Kulturskolen, Kvalifiseringsenheten og Frivilligsentralene samarbeidet om å gjennomføre et fantastisk arrangement på Mølnargården. Det ble servert smaksprøver på mat som våre nye landsmenn hadde laget. Saniteten stilte med rømmegrøt og Bondekvinnelaget serverte fiskesuppe. På scenen ble det vist frem dans, sang og diktlesning fra flere land.

Matbordet fra Ukraina – Kultur på tvers

Husmorskolen var årets største løft. Ni av kulturskolens lærere var med på oppsetningen. Tilbakemeldingene fra publikum, skuespillere, produksjonsapparatet og samarbeidspartnere var fantastiske. Dette er det beste og største som har vært produsert på Ørland. Terningkast 5 i Adresseavisen sier mye om kvaliteten på oppsetningen.

KULTURSKOLEN SITT SAMFUNNSOPPDRAK

Kulturskolen er en lovpålagt oppgave. Gjennom opplæringsloven og Meld.St. 18 – Opplæringsloven, skape, dele er kulturskolen pålagt et samfunnsoppdrag om å; Legge til rette for at elever fra delta i ulike aktiviteter der de får lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstneriske uttrykk. Kulturskolen bidrar i stor grad til sosial bærekraft i lokalsamfunnet.

Kulturskolens formål og målsettinger er definert gjennom FN's konvensjoner om menneskerettigheter og UNESCO's konvensjoner.

Ørland kulturskole legger disse føringene til grunnlag for alt sitt arbeid. Det daglige arbeidet med å skape gode mestringsarenaer og opplevelser for elevene er den viktigste jobben. Tilbakemeldinger fra elever og foreldre/foresatte om at kulturskolen gjør en stor forskjell i barn og unge sitt liv beviser dette. På kulturskolen får barn og unge, som ikke takler skole eller sosialt liv, et sted hvor de blir sett og får undervisning som er tilpasset hvert enkelt sitt behov.

ELEVMEDEVIRKNING

I Meld.St. 18 står det at kulturskolen skal gi elevene mulighet til å medvirke, bli lyttet til og ha reel påvirkning på det som vedkommer dem. I Ørland kulturskole ivaretas dette gjennom elevrådet. Et resultat av dette var «Kreativ oppstart» høsten 2023. Her ble timeplanen løst opp i tre uker. Elevene fikk tilbud om å velge undervisning i storgrupper med forskjellige temaer. På noen av gruppene var de største elevene hjelpelærere.

SAMMARBEID MED ANDRE

Kulturskolen er en viktig samarbeidspartner for å få til aktiviteter og arrangement rundt om i kommunen, som medarrangør og ved opptredener. Kulturskolen samarbeider med:

Bibliotekene

- Eventyrstund i Bjugn bibliotek en gang hver måned

- Lørdagskaffe og Banas lørdag
- Juleverksted

Galleri

- Kunstelever besøker utstillingene og har workshops
- Samarbeid om utstillinger

Besøksenter våtmark Ørland

- Samarbeid om barnas lørdag
- Samarbeid om konserter/forestillinger ute i naturen

Kino

- Aktiviteter og opptredener i forbindelse med premierer

Skoler og barnehager i kommunen er kulturskolens samarbeidspartner gjennom:

- Kulturskoletimen
6 uker i året hvor lærere fra kulturskolen har undervisning for alle elever i 5.trinn
- Komponera
6 uker hvor lærer i kulturskolen har undervisning for 6.trinn
- Barnehage
Opptredener med elever og besøk av lærere
- DKS
Kulturskolen er DKS-ansvarlig i Ørland kommune
- Dansens dager
Besøk av lærere fra kulturskolen
- Lastebilturne
Lærere har konsert på alle grunnskolene i kommunen
- Sommeravslutning for skoler og barnehager på Mølnergården
Kulturskolen deltar med elever og lærere
- Skolekorpsprosjektet på Fagerenget skole
22 elever fra skolen deltar i prosjektet. De får undervisning på korpsinstrumenter i skoletiden, og de minste medlemmene i korpset har også korpsøving i skoletiden.

Helse

- Livsglede for eldre
Lærere i kulturskolen har undervisning/aktiviteter 3 timer i uka på begge sykeheimene med dans/bevegelse, rytmeaktiviteter (tromming på baller) og sangstund.
- Opptredener på sykeheimene
Elever og lærere opptrer en gang hver måned på sykeheimene i kommunen

Frivilligsentralene

- Kultur på tvers
Kulturarrangement med mat, info og forestilling på Mølnergården
- Seniorkaffe
Elever fra kulturskolen opptrer jevning på Seniorkaffen i Bjugn.

Kulturskolene i Fosen

- Felles fagdager
- Felles møter for rektorer og inspektører en gang pr. måned
- Fordypningslab Fosen

Dette er et tilbud til elever som er ekstra motiverte og vil satse videre på sitt fag. I 2023 ble det innført en ny modell for fordypning. Det er nå 16 elever fra Ørland som går her.

Lag og foreninger og andre

- Austråttdagene
- Kystkulturdagene
- Kommunestyret - elever opptrer før hvert kommunestyremøte
- UKM
- Ungdomsklubbene
- Fosen videregående skole – elever deltar på skolens storsatsing hver vår.
- Forsvaret – elever og lærere opptrer på gudstjeneste i stasjonskapellet en gang i måneden
- Kvalifiseringsenheten
- Kor og korps
- Næringslivet – elever og lærere opptrer på kjøpesenter og på arrangement.

Optreden for kommunestyret

Sangstund – Livsglede for eldre

KULTURSKOLENS LÆRERE

Kulturskolen skal drives som en profesjonell kunst- og kulturfaglig virksomhet, med høy pedagogisk og kunstfaglig kompetanse. Her er lærerstaben på Ørland kulturskole en ener. Kulturskolens 13 lærere kan ikke roses nok for sin «ståpåvilje», kreativitet og positivitet. Resultatene ser man gjennom et enormt aktivitetsnivå, fantastiske prestasjoner og gode tilbakemeldinger fra elever, foresatte og samarbeidspartnere.

Vinterfest i Trollskogen, februar 2023.

Frivilligsentralene

Ørland og Bjugn frivilligsentraler utgjør til sammen 200% stilling.

Prosjekter gjennom året:

Forebygging av ensomhet – et prosjekt Ørland sanitetslag ble tildelt midler fra DAM-stiftelsen for å gjennomføre, i samarbeid med Frivilligsentralene. Prosjektet er videreført og drevet gjennom hele 2023, med samlinger i grendene, “Hjemme-hos” besøk, Grendakontakter og “Aktiv i Ørland”

Aktiv i Ørland: Facebook side hvor det hver tirsdag kl 12 ble lagt ut videoer av forskjellige aktiviteter. Sendingene har inneholdt konserter, intervju av spennende personer, enkel trim, utflukter til gapahuker og mye mer.

Grendakontaktene: Kommunen er delt inn i 16 grender, og Grendakontaktene er etablert – frivillige som har et brennende engasjement til grenda si, og kunne tenke seg å være «frivilligsentralenes forlengede arm» rundt i hele kommunen. Dette for å skape aktivitet der folk bor. De var også til god hjelp når bøssebærere skulle skaffes til TV-aksjonen, de kom med innspill, samtidig som de hjalp til med å spre informasjon fra frivilligsentralene og kommunen.

Frivilligsentralens Seniorkafe har vært opprettholdt gjennom 2023. Den arrangeres i Bjugn ungdomsklubb sine lokaler i kjelleretasjen på Ørland Rådhus. Disse lokalene passer perfekt, med beliggenhet midt i Bjugn sentrum, ingen trapper og med passe stort kjøkken og scene. Hver uke har seniorkafeen i snitt 30 besøkende. Dette er et etterlengtet tilbud, som Bjugn frivilligsentral med bidrag fra frivillige, gjennomfører hver uke.

Utstyrssentralene tilbyr gratis utlån av fritidsutstyr til alle kommunens innbyggere, og det er et veldig populært tilbud. Man får lånt utstyr både på Ørland kultursenter og i Fosenhallen. Utfordringen er fortsatt åpningstider i Bjugn i sommerhalvåret. Frivilligsentralene har handlet inn mer utstyr, og planlegger videre utvikling.

Skaffe frivillige til div. oppdrag er oppgaver Frivilligsentralene tilbyr både innbyggere, kommuneadministrasjonen og lag/foreninger. Det er vanskelig å bistå i alle sammenhenger, men i 2023 har frivilligsentralene bistått med følgende: ledsagere ved sykehus-/legebesøk, besøksvenner, turvenner og frivillige under avviklingen av NIPA. Ved noen anledninger kobler frivilligsentralene eldre med behov for hjelp opp mot elever fra valgfaget *Innsats for andre*, eller kontakter lag/foreninger for bistand. I tillegg var mange frivillige i sving ved avvikling av Aktiv sommerferie. Frivillige har også jobbet under Ørland rockfest, UKM, herregårdsløpet og med ulike transportoppdrag.

Aktiv Sommerferie ble gjennomført også i 2023. Frivilligsentralene kunne tilby hele 60 aktiviteter, i samarbeid med 25 samarbeidspartnere. Tilbudet hadde totalt 750 deltakerplasser. I tillegg var det 3 gratis kinoforestillinger og åpne ungdomsklubber gjennom hele sommerferien. I år hadde man aktiviteter de 3 første og 2 siste ukene i sommerferien. 2000 barn og unge (noen deltok på flere aktiviteter) var med på aktiviteter i 2022 !!

Sommeroppdrag for ungdom ble videreført, hvor rundt 40 ungdommer gjennomførte aktiviteter for barn i ferien. Dette var aktiviteter ved korps, div uteaktiviteter, ansiktsmaling, hesteridning og visuelle kunsthøgskole.

Aktiv sommerferie og Sommeroppdrag for ungdom ble finansiert med midler fra Gjensidigestiftelsen.

Årets TV-aksjon gikk til Redd Barna. Frivilligsentralene organiserer hele innsamlinga for Ørland kommune, hvor 131 personer bidro som bøssebærere. I 2023 var Saniteten den frivillige organisasjonen som var hovedsamarbeidspartner. Det ble opprettet en komité for å avvikle aksjonen, der representanter fra kommunen og lag/foreninger deltok.

NIPA ble arrangert for tredje gang, hvor Ørland frivilligsentral deltok i arbeidsgruppa. Begge frivilligsentralene deltok i gjennomføringen, og jobbet med vertskapsroller og organisering av frivillige.

SIMI – Sivil-militært samarbeid Ørland og Bjugn frivilligsentraler delte på rollen som samarbeidsaktør med velferden og familiekoordinator ved Ørland flystasjon, om aktiviteter og informasjon fra Roret. Det har vært jevnlig møter, samt nytilsatt-dager og nye rekrutter brief.

Seniornett Ørland er et tilbud om digital opplæring for seniorer, hvor lederne av frivilligsentralene bytter på rollen som styreleder. Det er gjennomført 4 arrangementer i 2023, med over 80 deltakere til sammen. Tema som Framtidsfullmakt, svindel, Helsa mi, QR-koder og bildebehandling har vært formidlet.

Den kulturelle spaserstokken er en tilskuddsordning fra Trøndelag fylkeskommune, hvor frivilligsentralene med tildelte midler har sørget for tilbud om kulturelle opplevelser for seniorer. DKSS-midlene har gått til bl.a. underholdning i grendene, på seniorkafè, sykehjemmene, Eldres dag med mer.

Stolpejakten har som formål å aktivisere både unge og gamle, uansett funksjonsevne. I Ørland ble det satt opp 1 urban løype på Brekstad, og 1 løype på Asserøya. Stolpejakten kan registreres via egen App, og hadde en oppslutning i 2023 på i underkant av 700 deltakere! Bjugn frivilligsentral i samarbeid med kulturskolen og kommunens folkehelsekoordinator organiserer aktiviteten.

Lag og foreninger Frivilligsentralene bistår Lag og foreninger med søknadsskriving, opplæring og brukerveiledning innen forskjellige portaler, som Tilskuddsportalen, og data-verktøy.

Forum Ørland er en paraplyorganisasjon for lag/foreninger i Ørland, og er rådgivende organ til Ørland og Bjugn frivilligsentraler. Bjugn frivilligsentral deltar i styremøtene med talerett.

Meieriet Frivillighetens hus Bjugn frivilligsentral er representert i styret, med talerett.

Kommunikasjon: Frivilligsentralene kjøper tjenester fra InVi når det gjelder egen hjemmeside og Foreningsportal med aktivitetskalender. Frivilligsentralene har også egen Facebook-side som brukes for å synliggjøre aktivitetene.

Bibliotek

Bibliotekene har i 2023 hatt en gledelig liten økning i utlån sammenlignet med året før. Aktiviteten i begge bibliotek har vært høy, til tross for nedbemanningen i 2023. Begge bibliotek blir ofte brukt av skolene i kommunen og får besøk av skoleklasser hver uke. Innkjøp av nye aktuelle og spennende bøker i alle sjangre er med på å øke lesegleden til elevene. Bibliotekarene har også ofte bokprat og høytlesing for klasser som er innom.

I 2023 har bibliotekene fortsatt med ulike arrangementer som babysang, bokprat, lesesirkel, språkkafe, utdeling av min første bok og foredrag.

Bibliotekene fikk tildelt midler (25.000 kr) til gaming fra fylkesbiblioteket. Det ble kjøpt inn en Switch-konsoll. Turneringer (med premie) har vært avholdt på begge bibliotek. Bjugn bibliotek har i samarbeid med Bjugn ungdomsklubb arrangert et foredrag i auditoriet til Fosen vgs hvor Alex Hole (daglig leder Jotunheimen E-sportsenter Trondheim) kom og snakket om gaming og E-sport. Biblioteket er også godt i gang med utviklingen av Skaperverksted for de 300.000 kronene som er tildelt av fylkeskommunen i løpet av de tre siste årene. Alt utstyr er nå innkjøpt; 3D-printere, symaskiner, vinylkutter, buttonsmaskin osv. Verksted og aktiviteter er i full gang i begge bibliotek.

Samarbeidet med skolene i kommunen har vært bra. Bjugn bibliotek har begynt å låne ut disker til disk-golf-banen som Fosen VGS har satt opp utenfor skolen. Alle kan låne diskene.

Sommerles er et vellykket samarbeid mellom oss og skolene. I 2023 så hadde vi en oppslutning på 88.6%, noe som er best i fylket! Det ble lest 15.874 bøker fra 1. juni til 31. august. Dette har hatt positiv effekt på lesetreningen til mange barn i sommerferien, noe som også blir bekreftet av lærerne. I år har biblioteket også tilbudt premier på flere levels, for å få barna til å lese enda mer, noe som har fungert godt. Biblioteket har også 3d-printet

egne premier (bevegelig blekksprut, hai, bokmerker og smykke) som ble veldig populære blant barna og som økte motivasjonen for å lese enda mer gjennom sommeren.

Det er kjøpt inn bøker for 30.000 kr (betales av barnehagen) til Kosmos barnehage. Barnehagen hadde lite bøker og ønsket hjelp av biblioteket til å oppdatere samlingen sin og å kassere gamle bøker. Biblioteksjef og avdelingsleder ble også invitert til fagdag hos Kosmos hvor det ble holdt presentasjon om høytlesing og leseglede og en presentasjon av et utvalg av de bestilte bøkene.

Utlån:

- I 2022 lå det totale utlånet på 42 834
- I 2023 økte utlånet til 43 191

Kino

En stillferdig skomaker slo knockout på både Super Mario og Barbie, helt på tampen av kinoåret 2023. Kinobesøket endte til slutt på 19.734 besøkende, mot 21.081 året før. Det skyldes i all hovedsak at kinoen i 2022 viste «Top Gun: Maverick» og «Alle hater Johan», to storfilmer som dro veldig mye folk.

Antall kinoforestillinger har økt. Dette fordi kinoen nå viser film hver fredag formiddag, samt noen ekstra formiddager i uka. Dette er visninger som ikke koster noe ekstra, ettersom det likevel er folk på jobb i skranken. Formiddagspublikummet setter stor pris på den ekstra servicen.

I påsken kom Super Mario Bros, og slo veldig godt an hos barnefamiliene. Store og gode barnefilmer er alfa og omega for et godt kinosresultat, og kinoen gjør derfor litt ekstra ut av disse filmpremierene, gjerne på lørdager, som nå kalles Barnas lørdag. På premieren av «Kutoppen» arrangerte for eksempel kinoen rebusløp, gamingturnering, ku-verksted i biblioteket og andre «kuuule» aktiviteter. Salen var utsolgt, og huset var denne dagen full av barnefamilier. Disse lørdagene er blitt stadig mer populære, særlig fordi kinoen samarbeider godt med Besøkssenter Våtmark. Disse lørdagene er det ca 300 små og store på besøk. Det er viktige bo- og blilyst-dager for barnefamiliene, ettersom det ikke er alle lørdager på Ørland som har like godt turvær.

Utsolgt ble det også på «Ladies Night» på premieren av strippefilmen «Magic Mike»! Stettglass, rød løper, snacks og en flott premie fra lokalt næringsliv er alltid en vinner for damer fra 20 år og oppover. Det er viktig med arrangement for alle målgrupper. Bredde i vårt tilbud er også viktig, så kinoen viste også filmopptaket av Riksteaterets oppsetting av «Peer Gynt», som aldri ble vist her i Fosen. «Den beste Peer Gynt-oppsettingen jeg har sett», sa en fornøyd publikummer. Over 30 publikummere i salen – takknemlige for at kinoen også kan gi en slik opplevelse for dem som aldri kom seg til byen for å se teateret. Strikkekinofestival er også et eksempel på bredde i kinoens tilbud.

Kinosommeren var også god, takket være «Barbie» og «Oppenheimer», to filmer som ble godt besøkt av alle aldersgrupper, og som ga verden ny tro på kinofilmen.

Året startet med et betydelig løft på den tekniske siden. Alle harddisker ble byttet ut, slik at kinoen nå har dobbelt så stor lagringskapasitet av film i begge saler. En stor lettelse for kinomaskinisten som ofte må slette en film, for å få plass til en annen. Nå kan dobbelt så mange filmer ligge tilgjengelig i begge saler, til enhver tid. Det gir kinoen større fleksibilitet. Et enda større løft er oppgraderingen av selve kinosystemet, slik at det nå kan betjenes utenfor huset. Før måtte alt av spillelister og kinoprogram gjøres på en pc i maskinistrommet i tredje etasje på kultursenteret. Nå kan det gjøres fra en pc hvor som helst i verden. En økning i pris på om lag 16.000 kroner i året, men et stort løft i arbeidshverdagen for de ansatte!

Topp 5 i 2023

1. Den første julen i Skomakergata, 1.491 besøkende
2. Super Mario Bros. filmen, 1.134 besøkende
3. Barbie, 1.102 besøkende
4. Kampen om Narvik, 948 besøkende
5. Oppenheimer, 914 besøkende

Besøkstall 2019-2024

År	Forestillinger	Besøk	Snittbesøk pr. forestilling
2019	864	20 302	23
2020	726	11 419	16
2021	713	13 145	18
2022	862	21 081	24
2023	1 015	19 734	19,5

Natur

Barnas lørdag, Besøkssenter våtmark Ørland

2023 var nok et innholdsrikt år med mange forskjellige opplegg, aktiviteter og prosjekter hvor Besøkssenter våtmark Ørland (BVØ) spilte en rolle. Utstillingene blir flittig brukt av skoler og andre besøkende. Våre forskningsprosjekt og uteaktiviteter har blitt videreført, og det er gjennomført flere miljøtiltak og mye utviklingsarbeid. I løpet av året har vi hatt god kontakt med skolene og videreutviklet tilbud i samarbeid med de som vil gå i 2024.

Sparebankstiftelsens bevilgning på knapt 17 millioner til våtmarkssentrene har gitt sentrene en ekstra 50% stilling over 3 år. Forskjellig annet prosjektarbeid har gjort en ytterligere utvidet stilling mulig, og hos BVØ har denne prosjektstillingen vært på 100% i siste halvdel av 2023 og vil være på 80% i 2024. Flere av prosjektene som ikke inngår i Våtmarksløftet gjennomføres i dialog med Statsforvalteren og omhandler blant annet informasjonsmateriell og naturrestaurering. Forskningsprosjektet "Økosystem Trøndelag" blir videreført i sitt fjerde år med BVØ som organisator for feltarbeidet som gjøres i Ørland kommune. Prosjektet inkluderer overvåking av flere av våre tiltaksområder for restaurering av våtmark. Tilsyn og vedlikehold i verneområdene i samarbeid med SNO og Statsforvalter har gått som tidligere. BVØ har også vært engasjert i lokale miljøtiltak som opprettelse av inngjerdet hekkeområde for vipe, våtmarksrestaurering, bekjempelse av fremmede arter og fugleforing. Restaurering av en lokalitet for storsalamander i Blanktjønnedalen ble påbegynt og fase 1 er nå ferdig. Arbeidet er gjort av lokal entreprenør med statlige midler. Turstien i Austråttlunden fikk et betydelig vedlikeholdsløft våren 2023 med midler fra Statsforvalteren og de nye turveiene i Koet ble tatt i bruk av et stort antall publikum.

Tegning av Patrick Hansen, Bystranda Brekstad.

Aktivitet i 2023

Type formidling	Antall arrangement	Antall publikum/elever
Foredrag/guiding	16	318
Åpne arrangementer	14	2415
Skoler/barnehage	17	446
Kurs/konferanser	8	
Direkte naturveiledning gitt:	47	3197

Enhet Underholdning og opplevelser

Kulturhus

2023 ble et år hvor vi opplevde store svingninger i besøkstall, men tendensen er at man sakte, men sikkert, nærmer oss "før-pandemi" tilstander. Vi opplevde å selge ut salene våre igjen, og hadde besøk fra hele landet og Europa på Ørland Rockfest igjen.

Også i 2023 hadde vi en høy frekvens på arrangementer, og hadde et meget godt tilbud. Det var varierende besøk på forestillingene, og vi merket at pandemien ikke helt hadde sluppet taket, og publikums konsertvaner er forandret. Dette til tross, så endte vi opp med å selge ut konsertene Åge og Gunnar med Sambandet, og Dag Erik Oksvold.

Også forestillingene til Luftforsvarets Musikkorps, Ørland Rockfest og Kveli Rånes Breseth solgt godt med billetter.

Enheten er meget godt fornøyd med å ha lagt til rette for lokale lag og foreninger, samtidig som man også kunne tilby konserter med store nasjonale og internasjonale artister. Arrangementer som Revyklang, "Folk og røvere i Kardemomme by", UKM lokal, NIPA, «Grease» med Fosen Videregående Skole, Slank Bakfra's cabaret og Ørland Rockfest gikk også av stabelen.

Av nasjonale og internasjonale artister nevnes: Ingebjørg Bratland, Åge Aleksandersen og Gunnar Pedersen, Trondheim Symfoniorkester, Ørjan Burøe, Scar Symmetry, Soilwork og Ad Infinitum.

Kulturhusene sine topp 5 arrangementer 2023 (omsetning):

1. Åge og Gunnar med Trondheimsolistene
2. Ørland Rockfest
3. Husmorskolen
4. Ørland Bluesfestival
5. Kveli, Rånes og Bremseth

Kulturhusene sine topp 5 arrangementer 2023 (antall billetter):

1. Åge og Gunnar med Trondheimsolistene
2. Dag Erik Oksvold
3. Kveli Rånes og Bremseth
4. Ørland Rockfest
5. Ørland Bluesfestival

	2021	2022	2023
Antall konserter	75	90	88
Billetter	10 815	14 726	14 759
Omsetning	1 719 790	3 253 972	3 260 729
Antall møter	504	514	430
Vielser	8	9	13

Ungdomsklubbene

Det har vært mange aktiviteter i regi av ungdomsklubbene i Ørland, både på ungdomsklubbene og utenfor klubblokalene. Ungdomsklubben har til sammen 140 % stilling i faststillinger og 50 % prosjektstillinger. Prosjektstillingene i ILAG-prosjektet og inkludering av flyktninger.

Ungdomsklubb er en åpen møteplass for barn og unge. Ett lavterskel tilbud som er gratis, slik at flest mulig har mulighet til å delta. Vi serverer gratis mat på klubbkvelder.

Ungdomsklubbene har søkt og mottatt kr 572 780,- i sponsormidler fra lokalt næringsliv og organisasjonen ungdom og fritid i 2023 til utstyr og aktivitet.

Prosjekter:

ILAG

Er et prosjekt som er finansiert igjennom folkehelse prosjektet. Tilbudet er for barn i 5.– 7. klasse der de kan møtes og være på ungdomsklubbene.

Mandager fra 15.30 – 17.30 i Bjugn og onsdager fra 15.30 – 17.30 på Brekstad. Etter sommeren ble det fra 14.30 – 17.30.

Der spiser de mat sammen og er med på forskjellige aktiviteter.

Aktivsommerferie

Aktiv sommerferie er et samarbeid med frivilligsentralen. Aktivitetene som klubbene var involvert i, var Mølnargården, Basseng disko, kino, olabilbygging, skumparty, åpen klubb,

Gaming -turneringer og sommerjobb for ungdom. Dette er finansiert igjennom Gjensidigestiftelsen.

Ung kultur møtes (UKM)

Ungdomskubbene har ansvar for planlegging og gjennomføring av aktiviteter knyttet til UKM. Det ble arrangert et UKM arrangement i Bjugn kulturhus i 2023.

Det er et godt samarbeid med kulturskole og kulturhus i forbindelse med gjennomføring av UKM. Klubbene gjennomfører også workshops i forbindelse med dette.

Ungdommene i Ørland kommune deltok på UKM regionfestivalen på Inderøy, og på landsfestivalen i Trondheim i 2023.

Ungfritid Ørland:

Ungfritid er et tilbud til ungdommer og unge voksne, som har vanskelig med å ta i bruk eller etablere sosiale møteplasser på egen hånd. Det er et mål at det skal etableres nettverk mellom deltakerne og andre aktører på de ulike møteplassene. Dette er barn og ungdom fra alderen 13 år – 30 år. Brukerne av dette tilbudet fikk også tilbud om flere aktiviteter, og større aktiviteter som ungdomsklubben arrangerer. Det ble arrangert nyttårsball, pizzakvelder og action med laser tag.

Dette tilbudet varte fram til sommeren ferien og ble finansiert av tilskudd fra Røde kors Oslo.

Ungdomskino

Ungdom og fritid organisasjonen bevilget tilskudd til å gjennomføre et prosjekt i forhold til ungdomskino. Dette var for å få ned prisen på kinobilletter, noen ganger hadde ble det servert gratis pizza og samtaler etter kinoen. På et slikt tilbud nådde klubbene ut til enda flere ungdommer.

Austrått e-sport

Åpnet tirsdag 30. mai. Det er et gamingrom som er en del av tilbudet til ungdomskubbene. Med god hjelp av næringslivet og sponsorer ble dette rommet fullfinansiert. Det var ett samarbeid mellom ungdomsskolen og ungdommene i klubben for å få ferdigstilt Gaming rommet. Stor åpningsfest av rommet da det var klart for bruk. Populært tilbud som vi ser på muligheten for å utvide til et større tilbud.

Ungdomskubbene har mange gode samarbeidspartnere: Helse, oppvekst, politi, kulturskole og kulturhus.

Besøkstall:

Ungdomsklubbene	Antall besøk pr kveld	Antall kvelder
Bjugn ungdomsklubb 5 – 7. klasse	Før sommeren: 20 – 30 stykk Etter sommeren: 25 – 35 stykk	67
Månen ungdommens hus 5. – 7. klasse	Før sommeren: 15 – 20 Etter sommeren 15 – 25	36
Bjugn ungdomsklubb 8. klasse – 1 videregående	Ca. 15 – 20 stykk	42
Månen ungdommens hus 8. klasse – 1 videregående	ca 10 – 15 stykk	
Bjugn ungdomsklubb 10. klasse – 21 år fra	Ca 20 – 35 stykk	42
Månen ungdommens hus 10. klasse – 21 år	Ca 15 – 20 stykk	
Austrått e-sport	15 – 20 stykk	24
Ungfritid 13 år og oppover klubbkvelder/andre arrangement	Ca 7 – 11	15
UKM Lokal Junior og ungdom	136	
UKM regionfestivalen	28	
UKM landsfestivalen	2	
Bursdagsutleie Bjugn ungdomsklubb		62
Bursdagsutleie Månen ungdommens hus		73
Ørland sparebank cup disko	176	
Basseng disko	86	
Neonparty	65	
LAN	77	
Olabilbygging	7	
Olabilløp/kulturhusets dag	Ca 500	
Mølnargården 4 dager	160	
Ungdomskino		
Avatar	31	
Ant-Man	41	
Shazam	11	
Super Mario	47	
Ungdomskino 16. mai med pizza	73	
Ungdomskino 27. juni (gratis inngang og pizza)	139	
Skumparty	189	

Galleri Hans

I Galleri Hans har det vært åtte utstillinger i 2023.

Utstillingene i første halvår omhandlet markeringen av at det er 80 år siden Austrått Fort ble bygd. Målsetning var å gi innbyggerne i Ørland kjennskap til kommunens krigshistorie og se den i sammenheng med dagens forsvar. Skoleelever skulle gjennom å høre historiene om krigsfangene i Ørland lære om menneskerettigheter og demokrati. Samarbeidspartnere har vært Ørland Flystasjon, Fosen krigshistoriske samlinger og Falstadsenteret. Roret KF mottok kr. 100.000 fra Forsvaret til prosjektet.

Utstillinger i prosjektet var:

Bidrag, 14.januar-25. Februar: Fotoutstilling og historier fra norske soldater utenlandsoperasjoner. Utstillingen er produsert av Kim Søderstrøm og Falstadsenteret.

Austrått Fort 80 år, mars-mai: Om Austrått Fort, fra hverdagslivet og fangelivet på Ørland under 2. verdenskrig. Utstillingen er produsert sammen med medieavdelinga ved Ørland Flystasjon og Fosen krigshistoriske samlinger.

Petr Rehor-Min fars historie, 17. juni – 5. august: Tsjekkisk kunstner som forteller om faren Josef som var fangearbeider i Trøndelag under krigen. Samarbeid med Falstadsenteret.

Utstillingene ble svært godt besøkt og fikk god lokal presseomtale.

-inter, 12. august-16. September: Fem internasjonale trønderske kunstnere: Bella da Silva Buxbom, Danmark/Portugal, Carlos A. Correia, Portugal & Enrique Roura, Mexico Tuda Muda, Dehli India, Yanir Shani, Israel, Hasan Daraghmeh, Palestina. En vandretstilling fra Trøndelag Fylkeskunstforening. Dette er et samarbeid med Ørland Bjugn kunstforening.

Roar Kjærnstad, Ørland Sparebanks kunststipend 2023, 30. September-21. oktober: Tittelen er Filmadapsjoner hvor kunstneren viste malerier hvor motivet er hentet fra filmstillbilder.

Bluesutstilling ble arrangert i gallerigangen under Bluesfestivalen.

Kristina C. Karlsen og Anne K. Myrseth, 28. oktober-25. November: Trærnes hemmeligheter- Trærne snakker med hverandre, vi lytter ikke. Grafiske teknikker.

Medlemsutstillina, 2. desember til 6. januar: Året ble som vanlig avsluttet med medlemsutstillingen til Ørland/Bjugn Kunstforening hvor rundt 30 kunstnere stilte ut.

Foto: Kunstner Tuda Muda holder foredrag til hele 8. trinn, Ørland Ungdomsskole.

Besøksstall hittil i 2023:

Utstilling	Skoleelever	Besøkende
Bidrag	60	200
Austrått Fort 100 år	200	900
Petr Rehor-Min fars historie	60	450
-inter	60	270
Ørland Sparebanks kunststipend 2023		250
Bluesutstilling	-	-
Kristina C. Karlsen og Anne K. Myrseth		170
Ørland/Bjugn Kunstforenings medlemsutstilling		180
	380	2420

Høsten 2023 ble det byttet leder for Galleri Hans. Gunnhild Tettli sluttet og Nina Gjølgasæther startet i jobben.

Skolebesøkene har en liten nedgang i høstsemesteret.

Besøksstallene har en liten økning fra 2022.

Austrått Fort

I 2023 var det 80 år siden kanontårnet på Austrått Fort ble operativt, og 70 år siden Marinkommando Trøndelag fyrte av det siste kanonskuddet. Det ble bare en liten markering på selve Fortet, men en møteserie - som nesten ikke tok slutt - ble holdt i kinosalene på kultursenteret. Utrolig stort oppmøte på disse foredragene.

(Se gjerne "Rapport Austrått Fort 80 år" fra prosjektet "Ørland i 80 år - fra krigshistorie til dagens forsvar" v/Gunnhild Tettli 15.juni 2023)

Året 2023 startet ikke så bra, det var vannlekkasje på toalettene i mars etter frostskafer. Og i august gikk septiktanken full av vatn. (Kommunen fikk ordnet opp, toalettene ble som nye etterpå (april) og en ekstra kant på septiktanken holdt overflatevannet ute (august)). Noe hjelp med slåing av gress fikk jeg, men ungdommene og jeg gjorde det meste selv. Dette inkluderte rydding, vasking inne og ute. I sommersesongen ble ukerapport skrevet på Fortets datamaskin, og z-rapport og innkomne kontanter lagt i safen på kultursenteret ukentlig. Varer (brus, kuli, sjokolade o.l., lefse og is) ble hentet fra kultursenteret og fakturert derfra til Fortet. Andre innkjøp ble kartene Tyske Kystfort og Austrått Fort-koppen.

Bemanningen har i hovedsak bestått av 4 ungdommer (som har jobbet flere år som guider før på Fortet) i sommersesongen, og flere av dem har også stilt opp på de mange bestillingene som har kommet inn før og etter sesong. I tillegg har 4-5 personer stilt opp som guider både ørk og helg. Tilbakemeldingene er veldig gode, og jeg har fått sms og e-post der guidene får skryt. Fortet har guider som er gode ambassadører for Ørland! Omvisningene har vært på norsk, engelsk + tysk og litt fransk. Gruppeantallet ble økt til 18 besøkende pr omvisning pr guide i 2023, og med større grupper av besøkende, delte jeg gruppene opp og måtte bemanne med 2-3 ekstra guider disse dagene.

Siden kanontårnet ikke ble dekket til vinter 2022/2023, og det ble altfor vått inne i kanontårnet til å ha besøkende, startet de første omvisningene i april 2023. Dette førte til et redusert antall besøk versus vinter 2021/2022. Vaktmester Lian fra forsvarsbygg har et overblikk på det meste, og jeg har løpende kontakt med han og representanter fra Fosen Krigshistoriske Samlinger.

I sommersesongen kom det mindre besøkende enn forventet, men det eksploderte omtrent midt i august og utover september. En del av forklaringen er nok at flere både i Norge og utland hadde fått med seg 80 års perspektivet, MEN det er besøkende fra forsvaret som står for det meste av de høye besøkstallene disse månedene. Det så ut som alle nasjoner som var på øvelse på kampflybasen kom oppom Fortet. Mange skoleklasser kom også på besøk i 2023, både elever fra videregående og barne-/ungdomsskolene i Ørland og andre steder. I

tillegg besøkte pensjonistforeninger Fortet. Under Austråttdagen 2023 holdt Fortet åpent som et ekstra tilbud.

Austrått Fort fikk i 2023 omtrent 600 besøkende mer enn 2022, totalt 3782. Takket være fleksible ansatte og historisk interesserte som stilte opp som guider, kunne jeg effektuere nesten alle bestillinger som kom inn. Jeg er fornøyd med at henvendelsene som kommer inn på kultursenteret videresendes til meg, så tar jeg videre kontakt og avtaler omvisninger på Fortet. Jeg møter mange folk som er interessert i krigshistorie og spesielt Ørland/Austrått sin krigshistorie. Bestillinger via Kysthotellet og Hovde Gård bidrar også til besøkende.

Besøkstall i sesong:

	2020	2021	2022	2023
UKE	ANTALL	ANTALL	ANTALL	ANTALL
21		24	29	
22	73	38	51	
23	45	115	54	
24	56	99	33	55
25	68	143	59	55
26	169	214	147	83
27	198	276	191	197
28	371	364	200	182
29	193	477	356	209
30	401	466	239	305
31	346	293	211	244
32	312	198	188	169
33	138	62	14	
34	65	28	96	
SUM	2415	2797	1868	1499

Bestilte grupper utenom åpningstid.

Måned	2020	2021	2022	2023
Januar			30	
Februar		71	15	
Mars		20	51	
April		14	120	23

Mai		102	394	252
Juni		92	234	270
Juli				
August	42	107	42	936
September	122	87	200	550
Oktober	16	139	141	154
November	25	132	39	77
Desember	25	29		21
SUM	530	793	1308	2283

Til sammen i 2020: 2945

Til sammen i 2021: 3590 (22 % økning)

Til sammen i 2022: 3176

Til sammen i 2023: 3782

Historie

Europarådets landskapspris

Starten på 2023 ble preget av innspurten på arbeidet med materialet som skulle sendes inn til Europarådet i forbindelse med kommunens nominasjon til Europarådets landskapspris. Film, brosjyrer og plakater ble ferdigstilt på kort tid. Utpå sommeren ble det konstatert at arbeidet med prisen midlertidig var lagt på is fra Europarådets side. Det ble derfor ingen avklaring i 2023 på om Ørland når opp med sitt kandidatur til landskapsprisen, men signalene på slutten av året tilsa at arbeidet ville bli tatt opp igjen i 2024.

Porten til Trøndelag

2023 har ellers i stor grad vært dominert av oppgaver knyttet til arbeidet med utstillinga Porten til Trøndelag. Fagleder historie har hatt ansvar for alt fra bestilling av materiale og utstyr, til daglig kontakt med håndverkere og utstillingsarkitekt. Det er bygd opp nye rom i rommet for å gjøre utstillingslokalet hensiktsmessig til formålet. Arbeidet har vært tidkrevende og har stilt store krav til håndverkerne, som har løst dette på en imponerende måte.

Parallelt med arbeidet med de fysiske rammene har arbeidet med utstillingas innhold løpt. Dette har vært et omfattende arbeid hvor lokale museum har bidratt mye. Hvilke historier skal fortelles, med hvilke virkemidler? Hvordan skape ei utstilling som kan favne bredt hva angår målgrupper? Hvor kan gjenstandsmateriale lånes inn, og hvilke samlinger har historiske foto hvor det kan kjøpes rettigheter til å bruke? Arbeidet har vist hvor krevende det er for en institusjon som ikke har noe fotoarkiv eller gjenstandsmateriale i egne samlinger å skulle bygge opp en historisk utstilling. I praksis bygges det opp et lite museum med begrensede midler, både økonomisk og personellmessig.

Det har vært et uttalt ønske og mål å blant annet kunne stille ut arkeologisk materiale som er funnet på Ørland. Med strenge krav til sikring av både utstillingsmontre og hele utstillingslokalet, har det vært en omfattende prosess å få på plass den nødvendige infrastrukturen slik at NTNU Vitenskapsmuseet godkjente våre låneønsker.

Arbeidet med å skaffe gjenstander og annet materiale til utstillinga har ellers vært en god innfallsport til å bli bedre kjent med museer og samlinger i kommunen. Tusen takk til alle disse for stor hjelp. Det er produsert animasjoner og lyd, og det er inngått avtale med firma som skal sørge for sikring av lokalet. Planlagt åpning av utstillingen er i mai 2024.

Formidling av fjordlandskapet Koet

Høsten 2023 ble det satt opp skilting og pekere ved den nyanlagte turvegen i Koet. Dette er første del av en planlagt formidling og tilrettelegging i dette området, og er dels finansiert ved en bevilgning fra Nordenfjelske Bykreditts Stiftelse. Det planlegges å få på plass flere skilt, samt bord og benker i 2024.

Samarbeid med fylkeskommunen og KULMIN-prosjekter

Roret har et godt samarbeid med kulturminneseksjonen hos Trøndelag fylkeskommune. I året som gikk har det vært gjennomført to ekskursjoner sammen med arkeologene Kristin Prestvold og Knut Harald Stomsvik, og til sammen ble store deler av kommunen dekket i løpet av de to befaringene. I tillegg er det jobbet med formidlingsopplegg knyttet til Klüwerrøysa og Skjegghaugan, samt Koet. Fagleder historie har også deltatt på flere faglige samlinger i regi av Trøndelag fylkeskommune, med faglige innlegg på to av samlingene. Planer er lagt for to KULMIN-filmer, som vil bli spilt inn våren 2024.

Samarbeid med NKIM om arrangementer i Austråttborgen

I juni og september gikk Roret, sammen med NKIM, sammen om å gjennomføre to arrangementer. Det ene var en historisk vandring rundt og i Austråttborgen med arkeolog Øystein Ekroll. Tittelen på arrangementet var "Fra Skjegge til Statsbygg", og samlet rundt 35 personer. I september holdt historiker Randi Bjørshoel Wærdahl et foredrag om fru Inger og kvinnelige godseiere i senmiddelalderen. Også dette arrangementet samlet i overkant av 30 personer. Rorets bidro med å skaffe foredragsholdere, markedsføring og transport av publikum og foredragsholdere.

Kystpilegrimsleia

I året som har gått har Roret deltatt på flere møter i regi av Kystpilegrimsleia og det lokale nettverket på Ørland. Rorets bidrag her er primært knyttet til bygging, formidling og vedlikehold av turvegene, som er sentrale for pilegrimenes vandringer.

Hagehistorisk seminar - Ørland og Røros

I mai arrangerte Riksantikvaren, i samarbeid med den slovenske fortidsminneforeningen, et hagehistorisk seminar lagt til Ørland og Røros. Seminaret startet ved Ørland kultursenter, før det ble befaringer. Først i Austråttlandskapet, videre til Reins kloster før turen gikk til Røros. På Røros var det historiske hageanlegget Hjort-Engan og planer for restaurering av hagen ved Røros kirke tema. Skulle det bli aktuelt å ta opp tråden med planer for restaurering av

hageanlegget på Austrått er dette et kontaktnett som det vil være nyttig og relevant å ha tilgang til.

Utviklingsprosjekter

INVESTERINGSPROSJEKTER

UTVIKLING AV KOET OG FJORDLADSKAPET VALSEIDET

Prosjektet ble ferdigstilt i 2023. Det er nå laget over 2 km med turvei i området. Tilrettelegging og formidling for publikum blir gjort i 2024 ihht forvaltningsplanen. Turveiene er allerede meget godt brukt. Tilgjengeligheten med en stor parkeringsplass ved Vallersundveien gjør at alle kan komme seg inn i området. Det er ønsker fra grunneiere og publikum om å utvide traseen både nordover og østover. Området vil i 2024 få ei Dagsturhytte.

Prosjektet ble avsluttet i balanse.

PORTEN TIL TRØNDELAG

Byggingen av en ny historie-utstilling i 2.etg over Besøkssenteret for våtmark startet opp for fullt i 2023. Utstillingen bygges i tett samarbeid med museum i Ørland og Vitenskapsmuseet. Prosjektet skal ferdigstilles i mai 2024.

DRIFTSPROSJEKTER

SALAMANDERPROSJEKTET

I samarbeid med Statsforvalteren jobber Roret med å restaurere dammer i Blanktjønndalen, Elveng. Her finnes en av verdens nordligste stammer av storsalamander. Lokaliteten har vært besøkt siden 70-tallet av herpetolog Dag Dolmen. Grunnet drenering var dammenes fremtid usikker, og ved hjelp av midler satt av til myrrestaurering ble det utarbeidet en plan for å sikre lokaliteten. Første fase av graving ble avsluttet i april 2024. Grøfter ble tettet, en ny dam er gravd og arealet av den minste dammen er doblet ved hjelp av en demning. Arbeidet evalueres kontinuerlig av fagfolk innen myrrestaurering og herpetologi.

VIPEPROSJEKTET

I 2022 startet dialogen med grunneiere i Djupdalen om å sette av et område til vipene som fortsatt hekker i området. Arten er nesten borte fra Ørland og har status som kritisk truet i Norge med 75% tilbakegang de siste 20 år. I Ørland er det fortsatt ca. 10 hekkende par på en håndfull lokaliteter. I Djupdalen ble det med midler fra Statsforvalteren og landbruksavdelingen (SMIL) gjerdet inn et område på 13 mål for å verne fuglene mot rev og grevling. I 2023 klekket to kull med vipere på innsiden av gjerdet. Dessverre vokste disse ikke opp, men også i 2024 er det reir innenfor gjerdet og forhåpentlig går det bedre med disse.

SKJEGGHAUGAN

Prosjektet med å anlegge turvei fra Fitjanveien, til Austrått camping og opp til Klyverrøysa ble avsluttet i 2023. Prosjektet er finansiert med spillemidler, tilskudd fra fylkeskommunen, dugnadsinnsats og egenandel fra Roret. Området skal videreutvikles med KULMIN-skilting og rasteplasser for publikum.

SKAPERVERKSTEDET

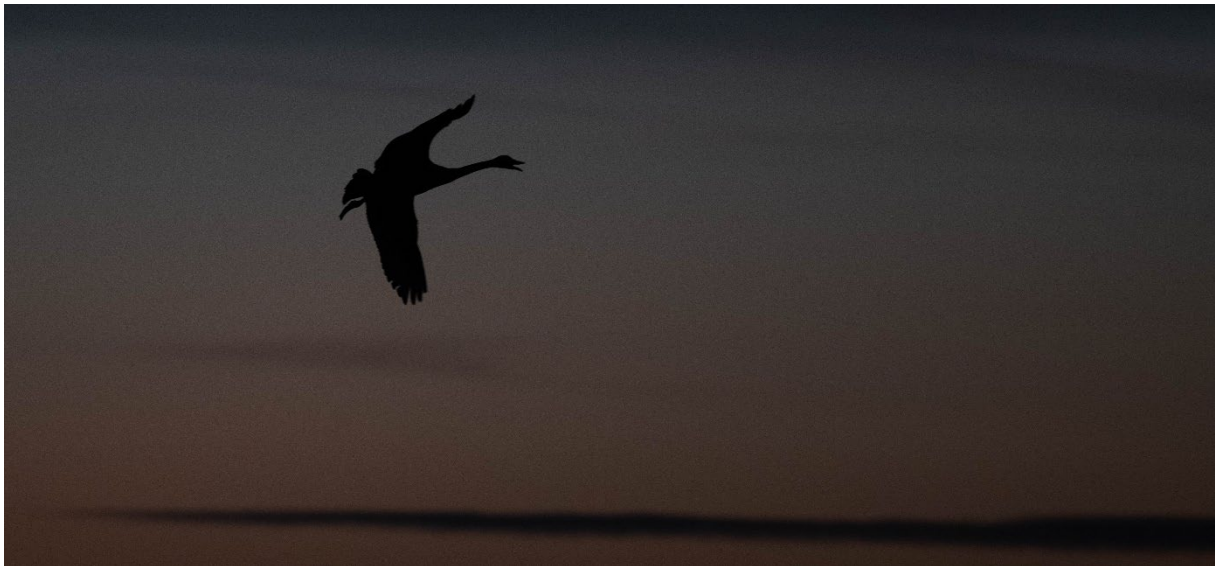
HUSMORSKOLEN

Prosjektet Husmorskolen hadde premiere den 6. september 2023. Dette var en meget ambisiøs satsning på et musikkteater som med nyskrevet manus og musikk som fikk frem en glemt del av kvinnehistorien fra 50-tallet. Det ble vist 4 forestillinger på tunet på Hovde Gård og alle var utsolgt.

Det profesjonelle kunstneriske teamet, bestående av produsent, regissør, koreograf, scenograf, kostymedesigner, musikalsk ansvarlig, lysdesigner, og lydtekniker, bidro til forestillingens kvalitet og helhet. I tillegg engasjerte rundt 50 frivillige seg i ulike oppgaver i produksjonen.

Tilbakemeldingene fra publikum, presse og samarbeidspartnere var formidable. Lovordene «haglet»; Dette er det største og beste som er vist på en scene i Ørland, dette er bedre enn forestillinger på store scener i utlandet, dette MÅ settes opp igjen ! Adresseavisen gav terningkast 5.

Prosjektet hadde et budsjett på 1,8 mill. Stor takk til gode samarbeidspartnere som Ørland kommune, Fylkeskommunen, Kulturrådet, LO-Fosen, lokale banker, Fritt ord og mange lokale sponsorer som bidro til at prosjektet ble rodd i land økonomisk. En spesiell takk til Hovde Gård.

Kommunefuglen, Innstrandfjæra

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Brev nr. 4

PRESISERING I REVISJONSBERETNING FOR RORET ØRLAND KULTURFORETAK KF

Det er ikke innberettet og betalt tilstrekkelig arbeidsgiveravgift for 2023, for pensjonsutgiftene. Vi anslår at det gjelder et avgiftsbeløp på ca. kr 70.000, ut fra et grunnlag på ca. kr 800.000.

Med vennlig hilsen

Kjell Næssvold
Oppdragsansvarlig revisor

Til kommunestyret Ørland kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Roret Ørland kulturforetak KF som viser et negativt netto driftsresultat på kr 3.177.000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening, med unntak av virkningene av forholdene som er omtalt i avsnittet «*Grunnlag for konklusjon med forbehold*»

- Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- Gir årsregnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til foretaket per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for informasjon i årsrapporten. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsrapporten.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsrapporten. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsrapporten og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsrapporten ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsrapporten fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning datert mai.2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

- Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsrapporten
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
 - at opplysningene om økonomi i årsrapporten stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig lederes ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som anses nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Roret Ørland kulturforetak KFs redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Andre forhold

Selskapet har ikke innberettet og betalt tilstrekkelig arbeidsgiveravgift i samsvar med folketrygdlovens § 23-2.

Denne beretningen erstatter tidligere avgitt beretning, datert 15. april 2024, som ble avgitt ved utløpet av forskriftens frist for å avlegge revisjonsberetning. Årsregnskap var på dette tidspunktet ikke avgitt av styret, og årsberetning var ikke utarbeidet.

Orkanger 10. juni 2024

Kjell Næssvold
Oppdragsansvarlig Revisor

Til kommunestyret

Kontrollutvalgets uttalelse om Roret Ørland Kulturforetak KF sitt årsregnskap og årsberetning for 2023

Kontrollutvalget har i møte 14.06.2024, behandlet Roret Ørland Kulturforetak KF sitt årsregnskap og årsberetning for 2023.

Grunnlaget for behandlingen har vært avlagt årsregnskap og revisors revisjonsberetning datert 10.06.2024.

Årsregnskapet viser et underskudd på 3 177 000 kroner.

Kontrollutvalget har fått alle opplysninger og dokumenter som de har bedt om.

Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som har betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskapet for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler at årsregnskapet og årsberetning for Roret Ørland Kulturforetak KF godkjennes.

Bjugn, den 14.06.2024
Kontrollutvalget

Kopi: Formannskapet

Kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskap 2023 - Ørland kommune

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

16/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/536 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om årsberetning og årsregnskapet for Ørland kommune.

Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Vedlegg

Årsberetning med årsregnskap 2023 - Ørland kommune

Nummerert brev nr 5 - Ørland kommune

Revisjonsberetning nr 2 2023 - Ørland kommune

Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskaper og årsberetning 2023 - Ørland

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal i denne saken vedta en uttalelse om kommunekassens årsregnskap, vanligvis omtalt som kommunens årsregnskap, og årsberetningen. Kontrollutvalgets uttalelse omfatter også regnskapet for den samlede kommunale virksomheten som utgjør kommunens konsolidert årsregnskap.

Sekretariatet har utarbeidet et forslag til kontrollutvalgets uttalelse, se vedlegg 'Forslag til kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskapet 2023 - Ørland kommune'

Uttalelsen skal gjøre formannskapet og kommunestyret oppmerksomme på forhold som har betydning for om årsregnskap og årsberetning kan godkjennes.

Uttalelsen sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet. Formannskapet må ha uttalelsen så tidlig at det kan ta hensyn til den når det behandler innstilling om godkjenning av årsregnskap og årsberetning til kommunestyret.

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalgets uttalelse er basert på kommunens årsregnskap og årsberetning og revisjonsberetningen.

Kontrollutvalget bekrefter i uttalelsen at regnskapet er revidert på betryggende måte og i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Det går dessuten fram av uttalelsen at årsberetningen omfatter alle forhold som kreves i kommuneloven.

Konsolidert årsregnskap

Konsolidert årsregnskap viser årsregnskapet for kommunens samlede virksomhet. For Ørland kommune utgjør kommunekassen og kommunens kommunale foretak, det konsoliderte regnskapet. Det konsoliderte regnskapet skal gi kommunestyret grunnlag for styring og kontroll av den samlede økonomiske utviklingen.

Konsolidert årsregnskap er utformet i samsvar med gjeldende lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Kommunedirektøren vil orientere kontrollutvalget om kommunens årsregnskaper og årsberetningen i møtet.

Revisjonsberetningen

Revisor bekrefter at årsregnskapet og årsberetningen inneholder opplysningene som kreves i lov og forskrift. Revisor bekrefter også at årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet, og om vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Revisjonsberetningen er levert 10.6.2024. Revisjonsberetning er avgitt med presisering. Revisor har utarbeidet en nummerert brev nr 5 som redegjør for hvorfor revisor har avgitt en revisjonsberetning med presisering. Dette gjelder ikke-betalte minimumsavdrag, og er et forhold som revisor er pålagt å trekke frem, men som likevel ikke er avgjørende for hvorvidt årsberetning og årsregnskapet kan godkjennes.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vil orientere om arbeidet med revideringen av kommunens regnskaper i møtet.

Vurdering og konklusjon

Formålet med uttalelsen er å opplyse om årsregnskapene og årsberetning kan godkjennes eller om det foreligger forhold som gjør at årsregnskapene eller årsberetning ikke kan godkjennes. Sekretariatets forslag til uttalelse omtaler derfor ikke forhold som ikke er til hinder for godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å gi en uttalelse i samsvar med det vedlagte forslaget. Kontrollutvalget har likevel anledning til å gi flere kommentarer til årsregnskapene og årsberetningen.

Årsberetning 2023

Ørland kommune

ØRLAND
KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Innhold

Innholdsfortegnelse.....	2
Innledning.....	5
Lokaldemokrati.....	5
Ansatte.....	5
Sykefravær.....	5
Informasjon.....	5
Økonomi.....	6
Investeringer.....	6
Beredskap.....	6
Internkontroll.....	6
Befolkningsutvikling.....	7
Kommunebarometeret.....	7
Åpenhetspris.....	7
Norsk økonomi.....	8
Ørland økonomi.....	9
Drift.....	9
Investering.....	9
Måltall og økonomisk bærekraft.....	11
Langsiktig gjeld.....	12
Befolkningsutvikling.....	14
Klimaregnskap.....	17
Drivstoffkjøp kommunale kjøretøy.....	17
Energiforbruk kommunale bygg.....	18
Etikk.....	20
Internkontroll.....	20
Bevilgningsoversikt drift (§ 5-4 1- ledd).....	24
Bevilgningsoversikt drift (§ 5-4 2. ledd).....	25
Økonomisk oversikt etter art (§ 5-6).....	26
Balanse.....	27
Investeringsregnskap (§ 5-5 første ledd).....	28
Investeringsregnskap (§ 5-5 andre ledd).....	29
Oversikt etter § 5-9.....	31
Drift.....	31
Investering.....	31

Konsolidert regnskap	32
Økonomisk oversikt etter art	32
Bevilgningsoversikt investering	32
Balanse	33
Noter.....	35
Note 1 Regnskapsregler og vurderinger	35
Note 2 Arbeidskapitalen	35
Note 3 Pensjonsforpliktelser	35
Note 4 Kommunens garantiansvar pr 31/12-2023	39
Note 5 Aksjer og andeler i varig eie.....	39
Note 6 Fond	40
Note 7 Kapitalkontoen.....	40
Note 8 Medarbeidere	40
Note 9 Fraværsstatistikk	45
Note 10 Anleggsmidler	47
Note 11 Gebyrfinansierte selvkost-tjenester.....	48
Note 12 Rentesikring	51
Note 13 Utlån	51
Note 14 Langsiktig gjeld.....	52
Note 15 Avdrag på lån	52
Note 16 Ytelser til ledende personer.....	53
Note 17 Godtgjørelse til revisor	53
Organisasjon og utvikling.....	54
Personal	54
IKT	54
Dokumentforvaltningen	55
Helse og familie	58
Overordnet mål og ambisjoner:	58
Faglig utvikling	59
Helseplattformen.....	61
Administrasjon.....	61
Familiens hus og Ørland legetjeneste.....	62
Hjemmetjenesten	62
Oppfølgingstjenesten.....	63
Sykehjem og heldøgnsomsorg.....	63
Sykefravær	64
Avviksmeldinger.....	64

Oppvekst og utdanning.....	65
Overordna mål og ambisjoner	65
Faglig utvikling	66
Barnehage og skole.....	67
Kvalifiseringsenheten.....	68
PP-tjenesten.....	68
Kommunalt forebyggende team.....	68
Barnevern	69
Skoleskyss	70
Avviksmeldinger.....	70
Nærvær og sykefraværsoppfølging.....	70
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester.....	71
Overordnede mål og ambisjoner for 2023	71
Administrasjon/ledelse.....	71
Plan og forvaltning.....	72
Vann.....	72
Kommunalteknikk.....	73
Eiendomsforvaltning.....	74
Eiendomsutvikling	75
Næring	75
Havbruk.....	76
Landbruk.....	77
Forsvarsrelatert næring	78
Kultur kirke og NAV.....	79
NAV	79
Kirkelig fellesråd.....	80
Roret Ørland kultursenter KF/Kultur	80
Økonomiavdelingen.....	81

Innledning

I Ørland kommune skal vi snakke sammen, skape livsglede og utvikle mangfold! Dette er satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel. Dette skal vi måles på, og dette skal gi oss resultater. Et viktig overordnet prinsipp er at Ørland kommune skal være klimanøytral i 2034.

Planarbeidet i 2023 har resultert i vedtatt planprogram for kommuneplanens arealdel og oppstart på kommunedelplan for klima og miljø, samt for naturmangfold. Arbeidet med kommunedelplanene på oppvekst og helse er videreført og kommer til politisk behandling i 2024.

Lokaldemokrati

Det ble i 2023 gjennomført valg til kommunestyre og fylkesting. I Ørland kommune ble det valgt 31 representanter til det nye kommunestyret, og den første delen av folkevalgtopplæringen ble gjennomført i november.

Ansatte

Ørland kommune har ansatte med god kompetanse som leverer gode tjenester til kommunens innbyggere. Det er et godt samspill mellom administrasjonen og politisk nivå. Vi opplever også god samhandling med lokale og regionale aktører, og med frivillige lag og organisasjoner. Som andre kommuner har vi i 2023 erfart at det er utfordrende å beholde og rekruttere nok og riktig kompetanse, spesielt innen helse.

I Ørland kommune jobber ledere, tillitsvalgte og verneombud sammen for å utvikle organisasjonen og tjenesteytingen. For å nå målene for organisasjonen og lokalsamfunnet har Ørland kommune i 2023 satset på felles lederutviklingsprogram for enhetsledere, kommunalsjefer og kommunedirektør.

Sykefravær

På bakgrunn av manglende tilgang til tall i 2023 fra vårt lønns- og regnskapssystem så bruker vi NAV sine tall på det legemeldte sykefraværet i 2022 og 2023 å sammenligne oss med.

I Ørland kommune som organisasjon var det legemeldte sykefraværet i 2022 på 10 % og i 2023 var dette tallet 8,7%. Vi har samlet sett med egenmelding et fravær på omlag 10 prosent, mens måltallet er på 8 prosent. Det jobbes godt på flere enheter med forebygging og oppfølging av sykmeldte, men samlet sett som organisasjon så har vi ikke lyktes med at gjennomførte tiltak har gitt redusert fraværet.

Informasjon

Den 1. november lanserte kommunen ny nettside <https://www.orland.kommune.no>. Med den nye nettsiden håper vi at flere vil få hjelp med de spørsmål de måtte ha. Hovedmålet med den nye nettsiden har vært å sikre universell utforming, slik at nettsiden lettere kan navigeres og forstås av flest mulig. I den forbindelse ble også strukturen endret. Nettsiden har nye søkefeltet som skal gjøre det lettere å finne frem.

På kommunens sosiale medier, Facebook og Instagram, legges det ut informasjon og bilder fra aktiviteter som skjer i barnehagen, på skolen, innen helse, markeringer og opplevelser i Ørland kommune. Her gis det også oppdatert informasjon om beredskap, kommunale planer, ledige stillinger med mer.

Økonomi

Vi gikk inn i 2023 med et år med pandemiforstyrrelser, stigende inflasjon, høye energipriser, og krig i Europa. Året 2023 har også vært preget av inflasjon, renteøkninger og prisvekst. Styringsrenten var ved inngangen til 2023 på 2,75 % og ved årets slutt 4,5 %. Norges bank har hevet renten seks ganger i 2023, noe som har hatt stor innvirkning på vår kommuneøkonomi.

I tillegg til å betjene høy gjeld, er det også en klar tendens at tjenestebehovene øker og at saker blir mer omfattende og mer komplekse. Dagens rentenivå er forventet å vedvare i 2024 og 2025. Ørland kommune har hatt et høyere driftsnivå i 2023 enn budsjettert. Etter det fjerde driftsåret så må Ørland kommune planlegge framtidig drift og tjenester ut ifra en mindre økonomiske ramme. Det ble derfor på slutten av året startet et økonomiprojekt for 2024.

Det er innenfor barnevern og helse vi har hatt merforbruk i 2023. Vi leverer i kommunens fjerde driftsår et negativt netto driftsresultat på 42,5 mill kroner. Vi har ved utgangen året totalt på disposisjonsfond på 131,5 mill kroner. Vi hadde ved inngangen til 2023 kr 164,4 mill kroner, og har gjennom året brukt 32,9 mill kroner av disposisjonsfondet. Integreringstilskudd gjennom bosetting av flyktninger og finans gjør at vi leverer et regnskap hvor det benyttes 16 mill kroner mindre i fondsbruk enn budsjettert.

I mai innførte Fosengkommunene et nytt økonomi-, personal- og lønnsystem - ERP-kommune. Innføringen og implementeringen har vært utfordrende og tatt vesentlig lengre tid og krevd mer ressursbruk enn forutsatt. Dette har ført til forsinkelser på flere oppgaver innenfor økonomi i 2023.

Investeringer

De største investeringene i 2023 var innen vannområde med bygging av ny pumpestasjon til ny Ørland vannbehandlingsanlegg og nye inntaksrør til Barset vannbehandling. De to andre store investeringene var fiskerikai på Uthaug / Skipsleia næringspark og nytt boligprosjekt Vipetangen / Brekstad med vernede bygg.

Beredskap

Ørland kommune skal være en trygg og sikker kommune for alle som bor, oppholder seg, har sitt virke, eller har eiendom i kommunen. I 2023 har vi hatt flere øvelser i godt samvirke med samarbeidsaktører. Vi har gjennomført øvelser på bortfall av vann i 14 dager og bortfall av strøm i 14 dager. I mai øvde vi på bortfall av IKT i 14 dager som en følge av cyberangrep som handlet om hva skjer når kommunens administrative datasystemer er nede, hva som rammes, og hvordan man fortsatt kan levere de kommunale tjenestene. Ørland kommune var den første kommunen som prøvde seg på øvelse bortfall av IKT i så stor skala. Det ble også gjennomført øvelse på en skole med brann. Det ble innført et nytt nettbasert verktøy for håndtering av kritiske hendelser 1. oktober 2023, et nasjonalt sikkerhet- og beredskapssystem kalt RAYVN.

Internkontroll

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon av overordnet internkontroll som ble behandlet i kommunestyret i mars. Kommunestyret ba kommunedirektøren om å arbeide videre med

implementering av internkontrollen. Videre å utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, tydeliggjøre kontrollaktiviteter og gjøre disse kjent i organisasjonen.

Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen for Ørland kommune har vært positiv også i 2023 med 50 flere innbyggere. Vi var 10 522 innbyggere ved utgangen av 4. kvartal. I perioden 2020-2023 har Ørland hatt en befolkningsvekst på 1,9 %, siste år på 0,5 %. Sysselsettingsveksten i perioden 2020-2023 var på 7,4 % og siste år på 3 %. Kilde Trøndelag i tall (www.trondelagital.no).

Kommunebarometeret

Ørland kommune ble kåret til plass nr 39 av 356 kommuner på Kommunebarometeret. Dette er en måling som publiseres av Kommunal Rapport hvert år. Her rangeres kommunene etter 155 nøkkeltall, på tvers av 12 ulike sektorer. Plasseringen er den beste i ny kommune. Fokuset på gode tjenester innenfor skole, samt pleie og omsorg er hovedgrunnene til dette løftet. Tidligere plasseringer: nr 105 i 2022, nr 99 i 2021, nr 59 i 2020.

Åpenhetspris

Ørland kommune fikk førsteplass på Åpenhetsbarometeret i 2023. Åpenhetsbarometeret er en undersøkelse i regi av Pressens Offentlighetsutvalg, der landets kommuner måles på viktige faktorer som skal bidra til en åpen og opplyst offentlig samtale i henhold til grunnlovens § 100. Ørland kommune utmerket seg blant annet med å besvare innsynskrav raskt, strøme møtene i kommunestyrene, legge møteplan og protokoll fra kontrollutvalget på nett og publisere dokumenter i fulltekst, slik at de enkelt kan lastes ned. Ørland kommune har tidligere fått førsteplasser i 2018, 2022 og 2023, og Bjugn kommune har blitt rangert som tredje beste på landsbasis både i 2011 og 2018.

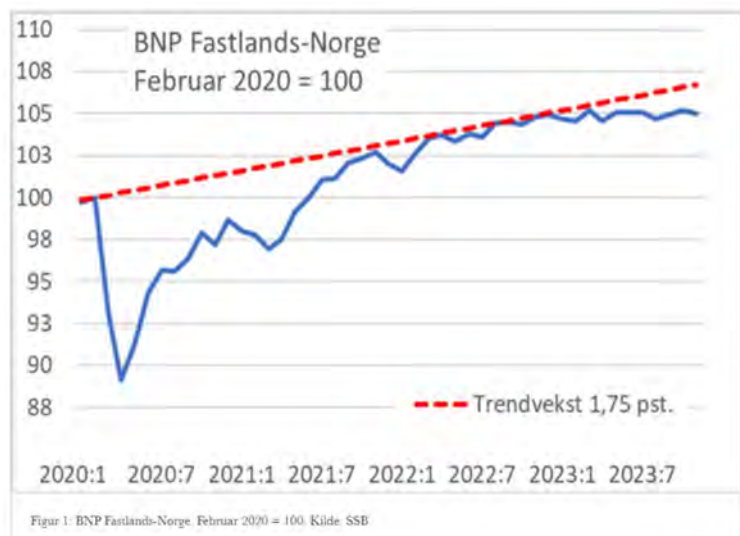
Norsk økonomi

KS oppsummerer utviklingen i norsk økonomi som følger:

Arbeidsledigheten stiger, men er ved årsskiftet 23/24 fortsatt lav. Svak krone bidrar til at inflasjonen har holdt seg høy og til at renta er økt mye. Kollaps i boligbygging og svak konsumutvikling gir fortsatt svak produksjonsutvikling i 2024.

Gjeninnhenting av aktivitet i norsk økonomi etter pandemien tok slutt i september 2022. Etter moderat vekst i resten av 2022 har det knapt vært noen vekst i BNP fastlands-Norge gjennom 2023 fram til november, se figur 1.

Som det framgår av figuren har fastlands-BNP økt klart mindre fra februar 2020 til november 2023 enn anslått årlige trendvekst på 1 ¾ prosent. Isolert sett skulle det tilsi at konjunktursituasjonen nå er klart svakere enn rett før pandemien. Rett før pandemien ble konjunktursituasjonen vurdert som normal. BNP tyder dermed på at har norsk økonomi i 2023 har vært i lavkonjunktur. SSBs siste rapport viser noe liknende, mens Norges Bank venter at produksjonen kommer under trenden i løpet av 1. kvartal 2024.

Arbeidsmarkedet har blitt svakere, men ledigheten er lav. Det indikerer at økonomien er i en konjunkturedgang, men stigning har vært langsom og ledighetsnivået er fortsatt lavt sammenliknet med ledighetsnivået i de ti årene mellom finanskrisen og pandemien. Lav ledighet indikerer at økonomien fortsatt er i høykonjunktur – altså en kapasitetsutnyttelse over det normale.

Gjennom 2023 har nedgang i privat konsum og investeringene i fastlandsnæringene og en kraftig nedgang i boliginvesteringene bidratt til det svake produksjonsforløpet. Offentlig etterspørsel har vokst om lag som den underliggende veksten i økonomien, mens eksporten fra fastlands-Norge har økt noe mer. Det store lyspunktet, med tanke på etterspørsel, har vært økte investeringer i oljevirkosheten.

Den svake utviklingen i etterspørselen fra husholdningene kan spores tilbake til den senere tids høye prisvekst og den kraftige renteøkningen. Lønnsveksten har riktignok også kommet markert opp, men stadig ubehagelige overraskelser i form av økt prisvekst har bidratt til at det ikke har vært noen reallønnsvekst av betydning etter 2015.

Høy prisstigning førte til at Norges Bank begynte å sette opp styringsrenta høsten 2021, fra 0-rente som hadde vart fra tidlig i pandemien. Lenge ble det lagt vekt på å dempe inflasjonen med å kjøle ned økonomien. Selv om arbeidsledigheten var lav, var det ingen jappetid på gang og etterspørselen viste ingen tendenser til å koke. Den lave ledigheten var som tidligere nevnt i stor grad en følge av spesielle forhold på tilbudssiden.

Det ble imidlertid også pekt på at nivået på renta var unormalt lavt, og at også hensynet til finansiell stabilitet tilsa høyere rente. Etter hvert ble valutakursens påvirkning på inflasjonen vektlagt stadig mer, og særlig etter at krona begynte å svekke seg. Etter renteøkningen i desember 2023, signaliserer banken at rentetoppen trolig er nådd for denne gang med 4,5 prosent, og at den neste endringen mest sannsynlig blir en nedsettelse, jf. figur 8. Norges Bank regner med at nedsettelsene kan begynne mot slutten av 2024 og at renta gjennom 2025 kan settes ned 1,0 prosentpoeng.

Ørland økonomi

Drift

Netto driftsresultat er negativ og på mill kroner / % hvilket er lavere enn måltallet på 1,75% Skatteinntekten kom kr 7,5 mill kroner over budsjett, men det var en nedgang fra 2022 på 0,3 mill kroner. I tillegg kom rammetilskuddet ut 2,6 mill kroner under budsjettet og årsaken var en noe lavere inntektsutjevning enn forutsatt

Premieavviket kom ut 4,9 mill kroner over budsjettet. Årets premieavvik, som var på 62,4 mill kroner vil bli kostnadsført over de neste syv årene.

Driftsområdene leverer samlet et resultat over budsjett, det er en budsjettoverskridelse på 24,2 mill kroner. Avviket kommer fra oppvekst med barnevern og helse med korttidsavdeling, hjemmesykepleie og personlig assistanse. Det er en kostnadsoverskridelse på kvalifiseringsenheten, men den blir oppveid av merinntekter.

Investering

Det er ti investeringsprosjekt som har et vesentlig budsjettavvik, tabellmessig vises det som følger:

Prosjekt	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Avvik
Brekstadbukta flytteprosjekt	10 582	4 000	6 582
Allmenningskai Uthaug	48 778	45 000	3 778
Skipsleia næringspark	368	2 500	-2 132
Rehabilitering av hovedavløpsnett på Brekstad	11 922	11 100	822
Renovering avløp	343	2 000	-1 657
HMS Bygg	2 796	1 800	996
Nytt renseanlegg (vann)	4 114	5 200	-1 086
Vannledning Oksvoll	28 950	31 400	-2 450
Tomteteknisk arbeid boligområder Mebostad	4 449	6 000	-1 551
IKT, digitalisering og teknologiske løsninger	2 121	3 500	-1 379

Brekstadbukta flytteprosjekt

I sak 23/160 - Saldering 3 investering ble prosjektet saldert ned med 25,5 millioner kroner som ble overført til 2024. Det ble gjennomført større deler av prosjektet i 2023 enn forutsatt ved revidering av budsjett i november. Som et tomteteknisk prosjekt er det forutsatt at disse kostnader skal dekkes av salg.

Allmenningskai Uthaug

Overforbruk sees i sammenheng med mindreforbruk på Skipsleia næringspark. Merforbruk på Allmenningskai skyldes uventede merkostnader i forbindelse med stans av arbeider og til dels prosjekteringsfeil som kommunen har ansvar for. Det jobbes med å få dekt deler av disse mer kostnader, denne prosessen tar lengre tid og ble ikke fullført innen 1. januar 2024. Prosjektet har vært saldert opp i 2023 blant annet for å dekke tomtetekniske kostnader til utfylling av næringsareal som skal selges. Det er mulig det vil være behov for tilpasning av kai til sjarker og det er fortsatt usikkerhet knyttet til krav om dekning av kostnader. Dialog om salg av utfyllt areal pågår parallelt med salg av tidligere boligområde, regulering av havna og dialog med Kystverket om fremtidige nasjonal finansiering for utvikling av fiskerihavna.

Skipsleia næringspark

Sees i sammenheng med Allmenningskai Uthaug. Kostnader som kunne vært ført på Skipsleia næringspark er ført på Allmenningskai Uthaug.

Rehabilitering hoved avløpsnett på Brekstad

Det ble gjennomført legging av nye avløpsledninger i nedre del av Skolegata samt Rådhusgata. To avløps pumpestasjoner ble igangsatt. Prosjektet ble gjennomført i samsvar med plan. Prosjektet ble koordinert med kryss, veg og parkeringsløsninger på Brekstad, Fylkeskommunens bygging av ny ladestasjon til Hurtigbåt og utbygging av nytt hotellbygg. Gravearbeidene er utført på oppfylte arealer og det er påtruffet svært mange utfordringer i den forbindelse som har medført endringer. Endringene har medført forsinkelse av framdrift og siste del av prosjektet vil bli ferdigstilt i 2024. Dette var ikke forutsett i forbindelse med salderingen senhøsten 2023.

Prosjektet har utført arbeid for Nettselskapet, Fosenkraft, Rissa kraftlag Elektro og vannverket som vil bli fakturert og redusere merforbruket. Slutføring av prosjektet i 2024 vil sannsynligvis medføre et merforbruk på 2,5 – 3,0mil.

Merforbruket i dette prosjektet for 2023 sees i sammenheng med mindreforbruket i prosjektet Renovering avløp.

Renovering avløp

Prosjektet ble ikke prioritert med unntak av noen mindre arbeider som ble utført, da større del av midlene ble underveis i 2023 planlagt brukt på prosjekt Rehabilitering Hoved avløpsnett på Brekstad.

Nytt renseanlegg (vann)

Det har vært et mindre forbruk i forhold til budsjett i 2023. Forprosjektet er fullført, og detaljprosjektet er startet. Prosjektet fortsetter i 2024.

Vannledning Oksvoll

Prosjektet er gjennomført med en lavere kostnad enn budsjettet. Det vil i 2024 komme erstatninger til grunneiere. I sak 23/160 - Saldering 3 investering ble prosjektet saldert ned med 3,0 millioner kroner som ble overført til 2024 for avslutning av prosjektet.

Tomteteknisk arbeid boligområder Mebostad

Boligfelt Mebostad er ferdigstilt med unntak av mangler som ble påpekt i overtakelsesforretningen. Det ble inngått avtale med hovedentreprenør og utbetaling av sluttoppgjør ble gjennomført. Lekeområdene var utlyst som egen konkurranse. Bygging av de første lekeplassene var påstartet i 2022 og ble ferdigstilt våren 2023.

Det er behov for å kontrollere poretrykket i området ved nedre del av bekken og søndre del av Kottengsveien. Det ble i slutten av 2023 engasjert konsulent til å gjennomføre dette arbeidet. Dette arbeidet ble ikke ferdig i 2023 og vil medføre kostnader i 2024. Dette har medført et regnskapsmessig mindreforbruk i 2023, men et merforbruk i 2024.

HMS Bygg

I sak 23/160 - Saldering 3 investering ble prosjektet saldert ned med 0,2 millioner kroner som ble overført til 2024. Det ble flere akutte behov for tiltak for å sikre HMS på skole og helsebygg på slutten av 2023 som medførte et merforbruk på denne posten.

Mindreforbruket på *IKT, digitalisering og teknologiske løsninger* dekker merforbruk på prosjektene prosjektstyringsystem og Agresso-hovedprosjekt, slik at mindreforbruket blir på om lag 0,4 mill kroner.

Måltall og økonomisk bærekraft

Kommunestyret har vedtatt følgende måltall:

1. Mål for økonomisk balanse. Korrigert netto driftsresultat på minst 1,75 % ift driftsinntekter
2. Mål for økonomisk buffer for å håndtere risiko for tapte inntekter eller økte kostnader. Fritt disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter på minimum 5,0%.
3. Nye låneopptak skal ligge på maksimalt 35% av avdragsbeløpet det enkelte år i planperioden, lån til vann, avløp og tomteutarbeidelse kommer i tillegg
4. Avsetning til rentefond /rentesikring skal være minimum 1% av renteutsatt gjeld og maksimum 2% av renteutsatt gjeld

Måltall 1 er ikke oppfylt for 2023, mens måltall 2 og 4 er oppfylt. Måltall 3 er ikke oppfylt for 2023 grunnet investeringen i allmennings kai Uthaug.

I tillegg er det i sak 21/099 vedtatt følgende: Det er et mål at forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) av bygg skal styrkes.

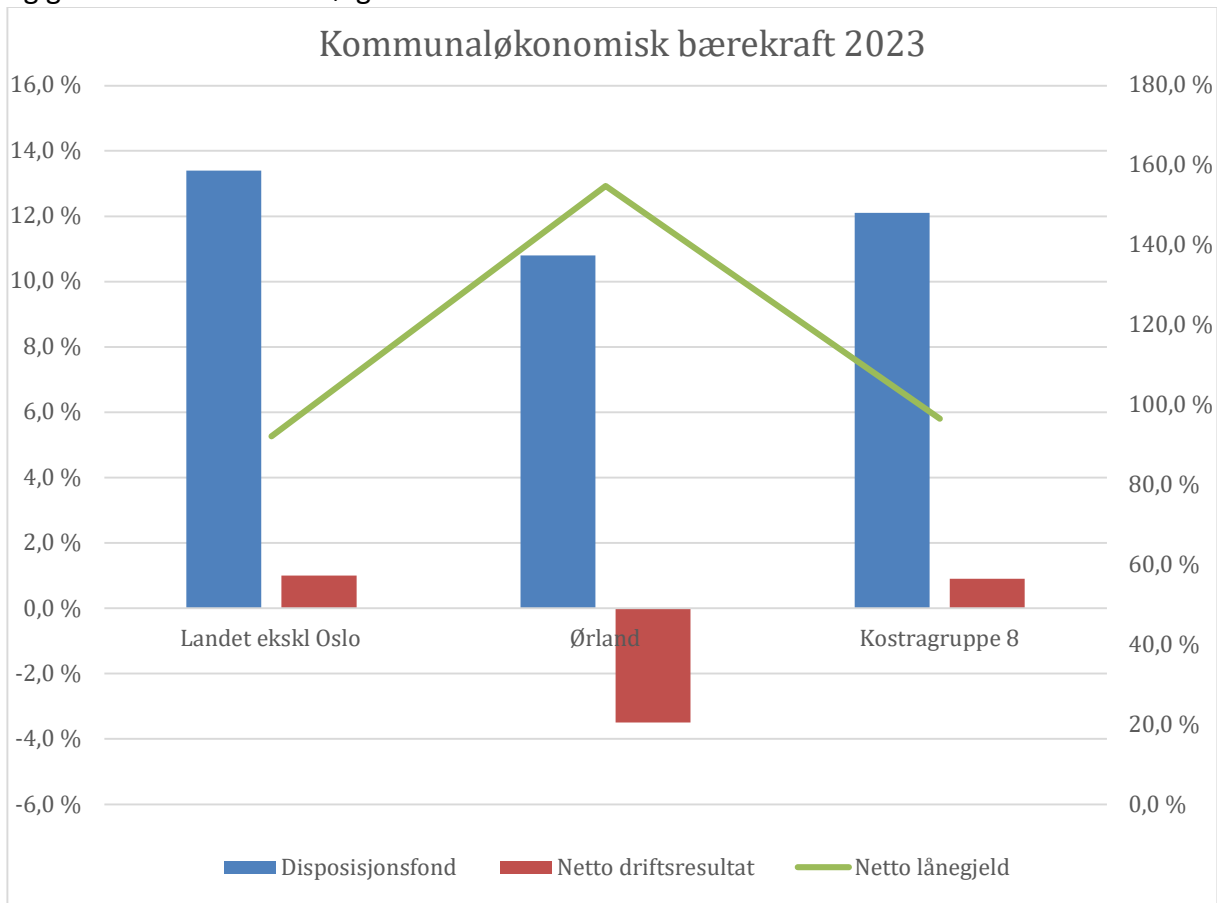
1. Det er et mål å ha et vedlikeholdsbudsjett for A-prioriterte eiendom på kr 200/m² innen budsjettår 2023.
2. Det er et mål at FDV budsjett for bygg benyttet til kommunal virksomhet skal trappes opp til kr 900/m² i periode fram til 2026.

For en gjennomgang av bygningsvedlikeholdet vises det til Bygningsforvaltning sine kommentarer på side 69.

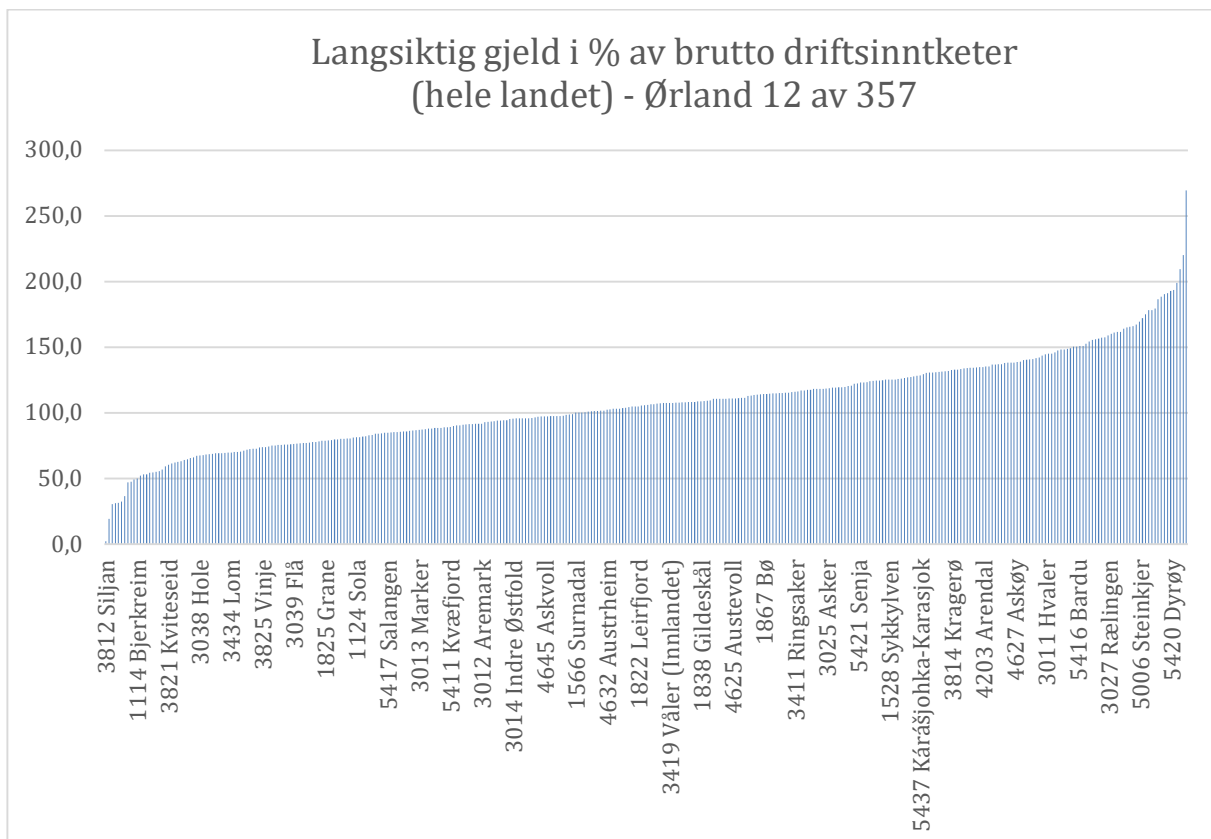
Tabellmessig har vi følgende oversikt:

	Landet ekskl Oslo	Ørland	Kostragruppe 8
Disposisjonsfond	13,4 %	10,8 %	12,1 %
Netto driftsresultat	1,0 %	-3,5 %	0,9 %
Netto lånegjeld	92,2 %	154,9 %	96,6 %

og grafisk vises det som følger:

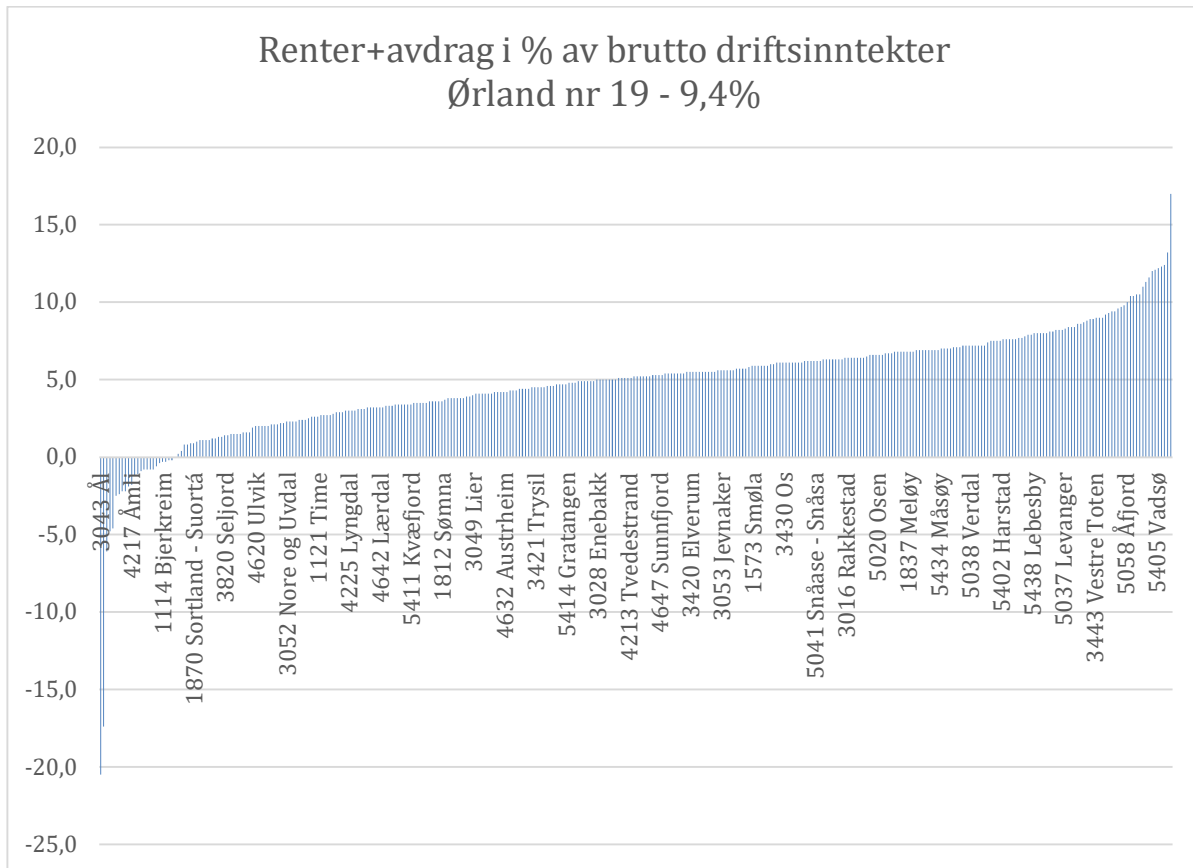

Langsiktig gjeld

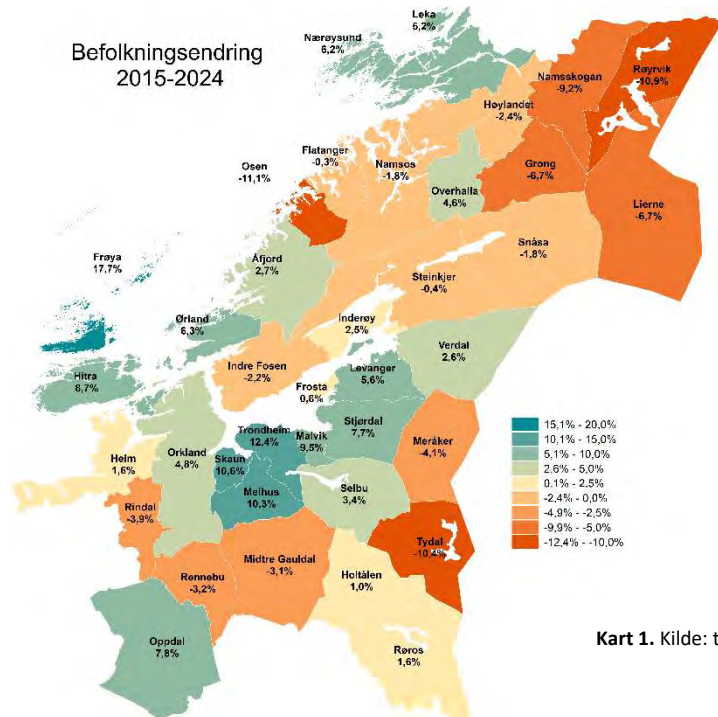
Grafen viser forholdet mellom langsiktig gjeld og brutto driftsinntekter for 2022. Vi ligger på samme plassering som i fjor.

Nedenstående graf viser en interessant oppstilling, hvor stor andel av brutto driftsinntekter går til å dekke renter og avdrag (netto finanskostnader). Vi ligger noe lengre ned på lista her grunnet relativt store finansinntekter.

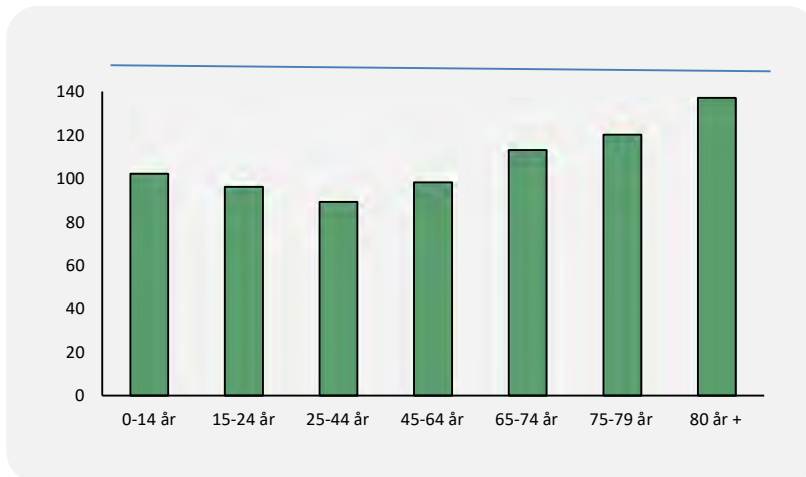
Befolkningsutvikling

Per 1. januar 2024 er det 10 552 innbyggere i Ørland kommune ([SSB](#)). 51% (5 343 personer) er menn og 49% kvinner. Siden 2015 har Ørland hatt en befolkningsvekst på 6,3%, i samme periode hadde Trøndelag en befolknings-vekst på 7,5%. I Trøndelag er mye av veksten sentrert akse som følger Trondheimsfjorden fra Orkland i sør til Steinkjer i Nord. Alderssammensetning Ulike aldersgrupper har ulike helseutfordringer. Det forventes en stadig økning i aldersgruppen over 70 år i Norge, siden levealderen øker og fruktbarheten er stabil. En økning i de eldste aldersgruppene gir økt risiko for sykdom og funksjonshemming. Dette innebærer økt behov for pleie- og omsorgstjenester. Høyere levealder gir også en økning i friske leveår. Mange eldre stiller opp for familie, barnebarn og venner, og er ressurser i lokalsamfunn og frivillige organisasjoner.

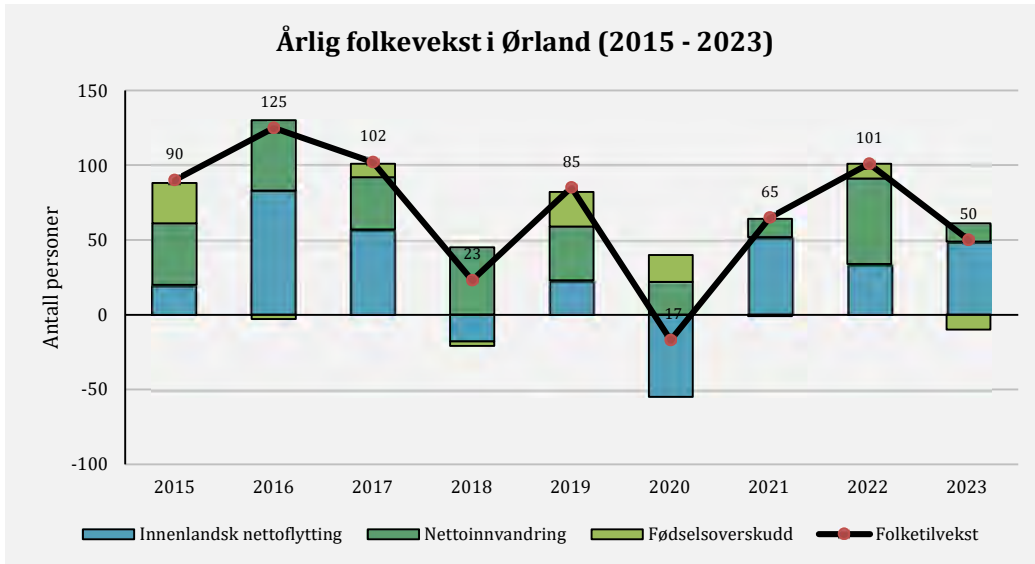

Kart 1. Kilde: trondelagitall.no

Søylene i figuren nedenfor viser om Ørland har en over- eller underrepresentasjon i aldersgruppene i forhold til landet. Ørland har en overrepresentasjon av aldersgruppene fra 65 år.

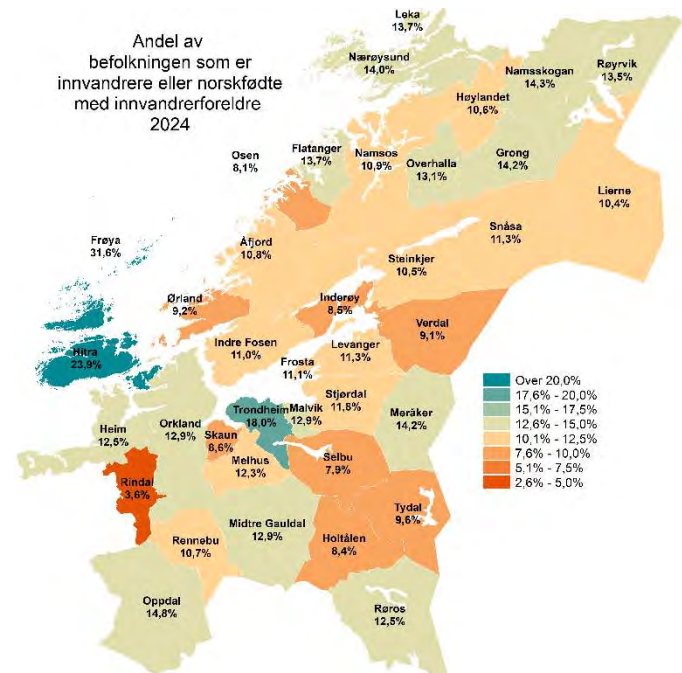
Det er to sentrale drivere for befolkningsvekst – fødselsoverskudd (at det fødes flere enn det dør) og flytting (som inkluderer både innvandring og innenlandsflytting). Fødselsoverskuddet har vært forholdvis stabilt i Trøndelag og Ørland, mens nivået på flytting varierer mer fra år til år. Figur 1. viser en oversikt over årlig folkevekst i Ørland fordelt på innenlandsk flytting, innvandring og fødselsoverskudd. Gjennom 2023 økte folkemengden med totalt 51 innbyggere, økningen kommer primært fra innenlands nettoflytting (49 personer).

Innvandring og flyktninger

9,2% av befolkningen i Ørland (968 personer) er innvandrere eller norskfødte med innvandrere-foreldre (per 1.1.2024). Andelen er betydelig lavere enn Trøndelag som helhet (14,7% av befolkningen) og landet som helhet (20,8%).

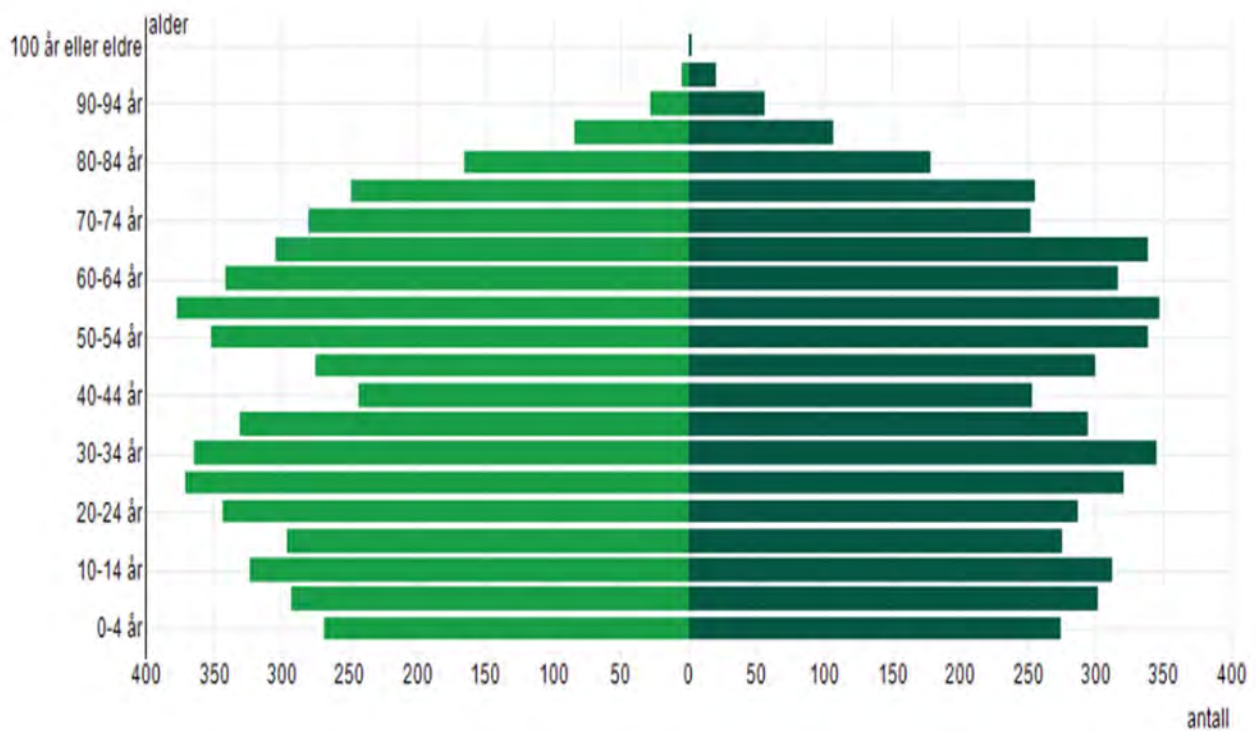
Innvandrere er definert som personer som selv har innvandret til Norge, og som er født i utlandet av utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre. Asylsøkere og personer på korttidsopphold i Norge regnes ikke med i statistikken.

Landbakgrunn Ørland (2024)

Per 1.1.2024 bor det personer fra 64 land i Ørland kommune. Ukraina, Polen og Filippinene er de landene som flest innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har bakgrunn fra. Totalt er det 139 personer fra Ukraina, 136 personer fra Polen og 79 personer fra Filippinene bosatt i Ørland.

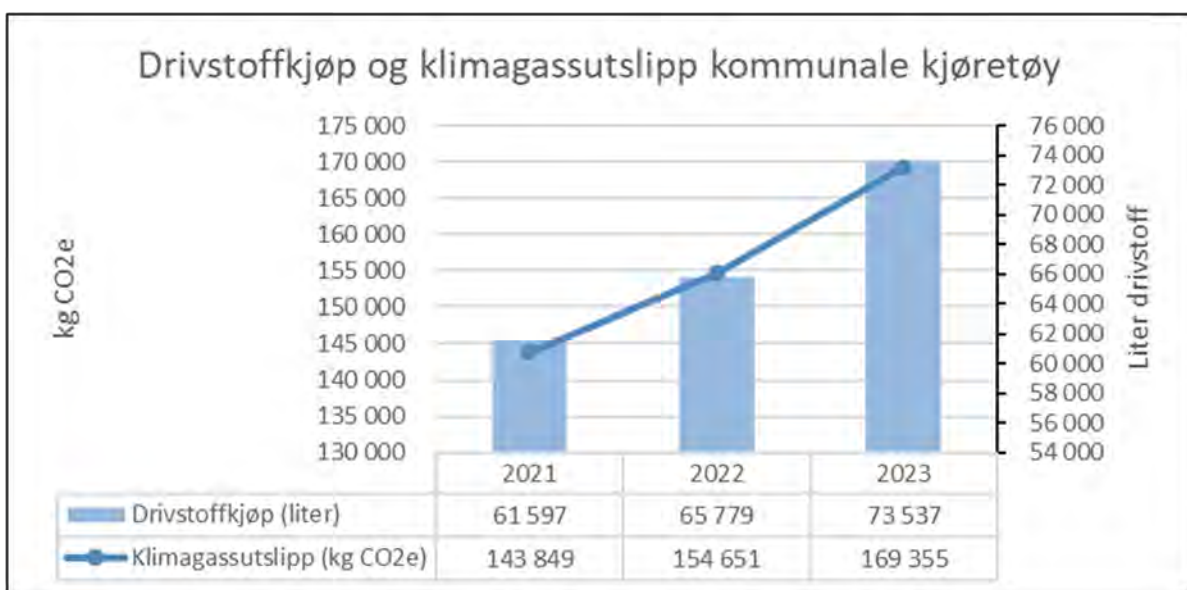

Klimaregnskap

Drivstoffkjøp kommunale kjøretøy

Forbrenning av drivstoff er den store driveren bak klimagassutslipp innenfor Scope 1 for Ørland kommunes virksomhet (rapportering på klimagassutslipp skiller gjerne mellom Scope 1 «Direkte utslipp», Scope 2 «Indirekte utslipp energi» og Scope 3 «Indirekte utslipp»).

For Ørland kommunes kjøretøy ble det i 2023 kjøpt totalt 73 537 liter drivstoff. Dette tilsvarer en økning på 11,8 % fra 2022, hvor det ble kjøpt totalt 65 779 liter drivstoff. Dette igjen tilsvarer en økning på 6,8 % fra 2021, hvor det ble kjøpt totalt 61 597 liter drivstoff. Drivstoffkjøp og klimagassutslipp fra forbrenning av innkjøpt drivstoff kommer frem av figur under.

Figur 1. Samlet drivstoffkjøp for kommunale kjøretøy og klimagassutslipp fra forbrenning av innkjøpt drivstoff.

Forbrenningen av det innkjøpte drivstoffet i 2023 medførte et klimagassutslipp på 169 tonn CO₂-ekvivalenter (beregnet med utslippsfaktorer hentet fra de britiske *Department for Energy Security and Net Zero* og *Department for Business, Energy and Industrial Strategy*). Dette tilsvarer en økning i klimagassutslipp på 9,5 % fra 2022, hvor forbrenning av drivstoff medførte et klimagassutslipp på 155 tonn CO₂-ekvivalenter.

Innkjøpt drivstoff for kommunale kjøretøy i 2023 fordelt på kommunalsjefnivå kommer frem av tabell. Oppvekst og utdanning, Helse og familie og Samfunnsutvikling og tekniske tjenester er de kommunalsjefnivåene som har kommunale kjøretøy som det kjøpes inn drivstoff til.

Tabell 1. Innkjøpt drivstoff i 2023 fordelt på kommunalsjefnivå.

Drivstoffkjøp kommunale kjøretøy 2023		
Kommunalsjefnivå	Drifstofftype	Antall liter
Oppvekst og utdanning	Miles 95	1 926
	Miles Diesel	2 152
	MilesPLUS Diesel	482
	Totalt	4560
Helse og familie	Miles 95	34 009
	Miles Anleggsdiesel	394
	Miles Diesel	5 234
	MilesPLUS Diesel	107
	Totalt	39 744
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester	Miles 95	1 126
	Miles Anleggsdiesel	2 928
	Miles Diesel	24 383
	MilesPLUS Diesel	773
	Totalt	29 211

Energiforbruk kommunale bygg

Energiforbruk i kommunale bygg fordeles på fjernvarme og elektrisitet. Ørland kommunes samlede kjøpt av elektrisitet var 13,68 GWh i 2022 og 13,55 GWh i 2023. Endringen i innkjøpt elektrisitet fra 2022 til 2023 tilsvarer en reduksjon på 0,94 %. Ørland kommunes kjøp av fjernvarme var 4,87 GWh i 2022, og 4,75 GWh i 2023. Endringen i innkjøpt fjernvarme fra 2022 til 2023 tilsvarer en reduksjon på 2,38 %.

Fordelingen av energiforbruk på kommunale bygg i 2023 kommer frem av tabell. I tabellen er også samlet energiforbruk per bygningstypekategori vist, dette omfatter all fjernvarme og elektrisitet som er kjøpt for de ulike kategoriene. Bygningstypekategorien bo- og servicesenter omfatter blant annet kommunale boliger hvor elektrisitetsforbruket ikke er fordelt ennå. For å unngå feil sammenligningsgrunnlag er disse utelatt fra oversikten i sin helhet.

Tabell 2. Energiforbruk fordelt på kommunale bygg i 2023.

Energiforbruk kommunale bygg 2023					
Kommunalsjefområde	Bygningstype	Kvm BTA	Fjern-varme (GWh)	Elektrisitet (GWh)	Samlet energiforbruk (GWh)
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester/ Administrasjon	Annen lagerbygning		-	0,95	0,95
	Kontor- og administrasjonsbygning, rådhus		0,54	0,92	1,46
	Total	22 217	0,54	1,86	2,41
Oppvekst og utdanning	Barnehage		-	0,77	0,77
	Barneskole		1,10	1,65	2,75
	Ungdomsskole		0,33	0,46	0,80
	Total	29 787	1,43	2,88	4,32
Helse og familie	Bo- og servicesenter				
	Sykehjem		1,23	3,30	4,52
	Total	33 826	1,23	3,30	4,52
Kultur og idrett	Idrettshall		0,33	0,45	0,78
	Svømmehall		0,37	0,36	0,72
	Ishall		0,14	0,53	0,66
	Kulturhus		0,72	1,03	1,75
	Total	41 351	1,55	2,37	3,92
	Alle bygg total	127 181	4,75	10,41	15,16

Etikk

Etikk, er den delen av filosofien som undersøker hva som er rett og galt, og som setter normer og prinsipper for riktige handlinger og atferd. Etikk som begrep brukes om systematisk tenkning knyttet til hva som er rett og galt. Moral omhandler det gode, riktige og prisverdige handlinger og holdninger. Alle ledere og folkevalgte politikere i Ørland kommune har gjennom ord og handling stor innflytelse på kulturen og normene for atferd i organisasjonen. Det er ledernes ansvar å sørge for at de etiske retningslinjene er kjent og at det legges til rette for gjennomgang av de etiske retningslinjene og etisk refleksjon. Ørland kommune vedtok i juni 2021 etiske retningslinjer for ansatte og politikere. Systematisk etisk refleksjon er tatt i bruk i organisasjon og det skal minst en gang i året være en gjennomgang på personalmøte.

Internkontroll

Kommunelovens krav til Internkontroll og rapportering - § 25
Kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen er ansvarlig for internkontrollen. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater for statlig styring minst én gang i året.

Kommunedirektørens arbeid med overordnet internkontroll

Kommunedirektøren er ansvarlig for den overordnede internkontrollen. Ansvar er videre delegert til kommunalsjefer og enhetsledere. Delegert ansvar for internkontrollarbeidet framgår av delegeringsreglement, lederavtaler og dokumentet «Ledelse og styring i Ørland kommune». Kommunedirektøren har beskrevet administrasjonens oppfølging av Internkontrollen gjennom styringsdokumentet «Internkontroll - kommunedirektørens krav», vedtatt med virkning fra august 2022.

Kommunedirektørens internkontrollsystem bygger på:

Kvalitetssystemet - interne rutiner, retningslinjer og sentrale styringsdokument

Alle ansatte skal finne dokumentasjon som hører til kvalitets- og internkontrollsystemet i «Ansattportal» og «Kvalitetssystem Ørland». «Kvalitetssystemet», er en felles digital plattform hvor styrende dokument, prosedyrer og reglement, skal være tilgjengelig fra pc, nettbrett eller mobil. Systemet er utviklet i et Fosen samarbeid med Indre Fosen, Åfjord og Osen kommuner. Alle overordnede styringsdokument er tilgjengelig i kvalitetssystemet. Av de viktigste kan nevnes:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Organisasjonspolitikken
- Etiske retningslinjer
- Delegeringsreglementet
- Internkontroll – kommunedirektørens krav
- Finansreglement, Innkjøpsreglement og Økonomireglement
- Beredskapsplan med tiltakskort
- Arkivplan
- Retningslinjer for melding og behandling av avvik
- Retningslinjer for varsling og behandling av varslingsaker

Avvikssystem

Alle avvik skal meldes i felles avvikssystem (Compilo avvik). Avvik med konsekvens for pasient/bruker meldes både i avvikssystemet og i fagprogrammet for helse. Driftsmeldinger bygg meldes i Famacweb. Ifølge våre retningslinjer er avvik mangel på oppfyllelse av krav i forhold til:

- Ikke oppfylt krav i lov, forskrift og eksterne retningslinjer (myndighetskrav)
- Ikke oppfylt interne rutiner, prosedyrer, retningslinjer og evt. standarder
- Ikke oppfylt individuelle vedtak
- Skader, nesten uhell, uønskede hendelser og uakseptable forhold

I 2023 er det registrert 1002 meldte avvik i felles avvikssystem, hvor omtrent halvparten gjelder HMS-avvik og den andre halvparten gjelder avvik i tjenester. Det ble i 2022 meldt 630 avvik. Selv om det er en betydelig økning i meldte avvik siste år, mener vi at det fortsatt meldes for få avvik. Dette fordi det er stor variasjon i meldte avvik mellom sektorene og internt i sektorene. Avviksrapporteringen er på samme måte som den generelle internkontrollen ulikt implementert i organisasjonen. Det er særlig innenfor helse og familie, hvor 90 % avvikene er meldt i 2023, at systemet er aktivt i bruk.

Avvikshåndtering handler om å lære av feil og er ett av de viktigste og mest grunnleggende elementene i systematisk kvalitetsarbeid. Vi vil fortsette arbeidet med å implementere og motivere for økt bruk av avvikssystemet. Vi må også arbeide mer systematisk med bruk av avviksrapportene i kvalitetsutvikling av tjenestene.

Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS)

Ifølge kommunedirektørens krav til internkontroll, skal vi ha risikobasert internkontroll. Risikovurderinger vil danne grunnlag for å tilpasse omfang og innretning på internkontrollen, og gjøre internkontrollarbeidet mer målrettet mot der risikoen og behovet er størst.

Ørland kommune gjennomfører ROS analyser på flere områder. Blant annet ved omorganisering av tjenester og innføring av nye IKT-system og arbeidsprosesser. Nivået på dette er ulikt mellom sektorer/enheter, både i omfang og modenhet.

I 2023 var det første året at det var krav til at alle kommunens enheter om å gjennomføre ROS, blant annet på de mest risikoutsatte arbeidsprosessene.

Statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner 2023

Det er gjennomført to statlige tilsyn i 2023.

I 2023 har Arbeidstilsynet gjennomført to stedlige tilsyn på arbeidsmiljø; hjemmetjenesten Brekstad og Bjugn helsesenter. På begge tilsynene ble det pålegg på forhold som ikke er i samsvar med regelverket. På begge tilsyn ble det gitt pålegg om kartlegging, risikovurdering, opplæring, tiltak og plan i forhold til vold, trusler og uheldige belastninger. I hjemmetjenesten Brekstad gikk det også på kartlegging av faktorer i arbeidsmiljøet som kan gi risiko for muskel- og skjelettplager og psykiske plager hos arbeidstakerne, oversikt over gjennomførte tiltak og plan for tiltak som reduserer risiko. Det ble pålagt at bedriftshelsetjenesten skulle gi bistand til påleggsgjennomføring. På hjemmetjenesten Brekstad ble det også gitt pålegg på arbeidsplasser, arbeidslokaler og garderober. Begge tilsynene er fulgt opp og på Bjugn helsesenter er det gitt tilbakemelding fra Arbeidstilsynet om at påleggene er oppfylt. Arbeidstilsynet har også gitt tilbakemelding om at hjemmetjenesten Brekstad har oppfylt flere av påleggene, der det ikke er oppfylt er det gitt fristutsettelse.

I 2023 ble det gjennomført forvaltningsrevisjoner innen overordnet internkontroll og økonomisk sosialhjelp.

Det vises til vedtak fattet 16.03.2023 i kommunestyresak 23/032 Forvaltningsrevisjon av internkontrollen:

“Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å;

- a. Arbeide videre med implementering av internkontrollen.
- b. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.
- c. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.
- d. På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.
- e. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.

2. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31. mars 2024.”

Det jobbes kontinuerlig med implementering av internkontrollen gjennom tilgjengeliggjøring av styringsdokumenter, retningslinjer, prosedyrer, rutiner og avvikshåndtering i kvalitetssystemet som alle ansatte har tilgang til. Det er i perioden mars 2023 – mars 2024 gjennomført lederutviklingsprogram for kommunedirektør, kommunalsjefer og enhetsledere. I programmet har det vært fokus på sentrale elementer i internkontrollen. Formålet med programmet har vært å øke samfunnsforståelsen, organisasjonsforståelsen, øke samhandlingen og utvikle bedre personlig lederskap. Lederutviklingsprogrammet har vært bygget på kommunens sentrale styringsdokument. Programmet har vært samlingsbasert for hele ledergruppen, i tillegg teamutvikling i kommunalsjefenes ledergrupper/strategisk ledergruppe og individuell lederveiledning. Gjennom lederavtaler med kommunalsjefer og enhetsledere, og LTV-grupper skal vi sikre implementering av internkontrollen. Ørland kommune har etablert LTV-grupper som er en partssammensatt gruppe som består av leder, tillitsvalgte og verneombud på overordnet nivå og på hver enhet/avdeling. LTV-gruppen er en utvidet ledergruppe og skal sørge for medvirkning fra alle ansatte. Det er utarbeidet en veileder som beskriver mål, roller, tema for møtene og samarbeid. Aktuelle tema er behov for opplæring, rapporterte avvik/tilbakemeldinger, systemer og arbeidsmiljø.

Det er utarbeidet dokument for Ørland kommunes krav til internkontroll som beskriver kommunens hovedprosesser som ligger i kvalitetssystemet. Kommunens hovedprosesser er innarbeidet i årshjulet i dokumentet Ledelse og styring i Ørland kommune og i lederavtalene. Det jobbes kontinuerlig med å revidere og skriftliggjøre rutiner for kommunens hovedprosesser, som for eksempel for økonomi og budsjettarbeid, ROS-analyser og avvikshåndtering. Kontrollaktivitetene fremgår av dokumentet Ledelse og styring i Ørland kommune og årshjulet. I tillegg er det kontrollaktiviteter gjennom møteaktivitet og datastøtte. Det skal gjennomføres ROS-analyser årlig på alle nivå for å avdekke hvor vi svikter eller har svakheter for å sette inn tiltak. Kommunens formaliserte rapportering på internkontroll er gjennom tertialrapporter og årsrapport til kommunestyret. Her inngår følgende kontrollaktiviteter: økonomirapportering, sykefraværsrapportering, avvikshåndtering, restansekontroll, statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner, I tillegg foregår det rapportering gjennom lederavtaler, ledersamtaler og medarbeidersamtaler.

Det vises til vedtak i kommunestyret 26.10.2023 sak 23/132 Forvaltningsrevisjon – økonomisk sosialhjelp.

Revisor har undersøkt to forhold: om saksbehandlingen er i samsvar med lovkrav og kommunens retningslinjer, og om kommunen ivaretar sitt ansvar som arbeidsgiver når det gjelder; tilstrekkelige personalressurser, tilstrekkelig opplæring og de ansattes sikkerhet. Revisor konkluderer med at saksbehandlingen av søknader om økonomisk sosialhjelp skjer i samsvar med lovkrav og kommunens retningslinjer, og at kommunen ivaretar sitt ansvar overfor de ansatte ved NAV-kontoret.

Bevilgningsoversikt drift (§ 5-4 1- ledd)

§ 5-4. Bevilgningsoversikt – drift					
Regnskap					
Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Generelle driftsinntekter					
Rammetilskudd		-438 622	-441 243	-426 843	-416 089
Inntekts- og formueskatt		-316 864	-309 378	-308 378	-317 177
Eiendomsskatt		-9 705	-8 780	-8 780	-12 163
Andre generelle driftsinntekter		-57 511	-28 176	-19 671	-23 578
Sum generelle driftsinntekter		-832 099	-787 511	-763 672	-769 007
Netto driftsutgifter					
Sum bevilgninger drift, netto		750 58	731 908	708 600	674 247
Avskrivninger	10	81 511	81 513	8	77 135
Sum netto driftsutgifter		832 099	813 421	708 608	751 382
Brutto driftsresultat		9 356	25 844	-55 064	-17 625
Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter		-26 058	-20 800	-8 800	-17 244
Utbytter fra energiselskap		-17 664	-17 600	-18 000	-17 512
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0
Renteutgifter	12	89 050	95 135	80 135	50 418
Avdrag på lån	15	69 296	66 500	66 500	64 983
Netto finansutgifter		114 624	123 235	119 835	83 645
Motpost avskrivninger	10	-81 511	-81 513	0	-77 135
Netto driftsresultat		42 469	67 566	64 771	-11 115
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering		0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	6	8 449	0	0	6 527
Bruk av bundne driftsfond	6	-18 039	-18 679	-25 583	-9 433
Avsetninger til disposisjonsfond		0	0	0	14 021
Bruk av disposisjonsfond		-32 879	-48 887	-39 187	0
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-42 469	-67 566	-64 771	11 115
Framført til inndecking i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift (§ 5-4 2. ledd)

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Regnskap til fordeling pr. enhet					
	Noter	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Politiske styringsorganer		5 852	6 064	5 846	5 499
Kommunedirektør		2 333	2 626	2 454	2 096
Organisasjon og utvikling		35 395	36 351	34 488	31 668
Helse og omsorg		323 974	305 831	275 854	265 817
Oppvekst og utdanning		333 912	315 400	296 479	278 448
Kultur, NAV, overføring kirka		37 101	37 379	34 639	35 640
Selvkosttjenester		-23 995	-23 783	-24 970	-22 874
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester		90 829	99 348	82 676	82 254
Økonomiavdeling/diverse		6 159	8 123	7 565	24 727
Sum kostnader pr område		811 560	787 338	715 030	703 275
Eiendomsskatt takstering mm		436	500	500	764
Premieavvik	3	-62 439	-57 500	-8 500	-11 545
Tilskudd Fylkeskommunen					-3 780
Finans		1 030	1 570	1 570	514
Havbruksfond					-14 981
Sum		-60 973	-55 430	-6 430	-29 028
Sum bevilgninger drift netto		750 588	731 908	708 600	674 247

Økonomisk oversikt etter art (§ 5-6)

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift					
Regnskap					
Tall i 100 kroner	Noter	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter					
Rammetilskudd		-438 662	-441 243	-426 843	-416 089
Inntekt- og formueskatt		-316 864	-309 378	-308 378	-317 177
Eiendomsskatt		-9 705	-8 780	-8 780	-12 163
Andre skatteinntekter		0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-57 511	-28 176	-19 671	-38 558
Overføringer og tilskudd fra andre		-197 473	-102 924	-102 924	-161 299
Brukerbetalinger		-44 793	-29 234	-29 234	-43 158
Salgs- og leieinntekter		-102 044	-111 104	-111 104	-105 199
Sum driftsinntekter		-1 167 052	-1 030 839	-1 006 934	-7 093 643
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	16	605 829	538 966	533 091	544 045
Sosiale utgifter	3	111 382	119 116	116 591	101 096
Kjøp av varer og tjenester	17	303 639	271 911	264 223	275 620
Overføringer og tilskudd fra andre		74 047	45 177	40 957	78 122
Avskrivninger	10	81 511	81 513	8	77 135
Sum driftsutgifter		1 176 408	1 056 683	951 870	1 076 018
Brutto driftsresultat		9 356	25 844	-55 064	-17 625
Finansinntekter/ Finansutgifter					
Renteinntekter		-26 058	-20 800	-8 800	-14 244
Utbytter		-17 664	-17 600	-18 000	-17 512
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0
Renteutgifter	12	89 050	95 135	80 135	50 418
Avdrag på lån	15	69 296	66 500	66 500	64 983
Netto finansutgifter		114 624	123 235	119 835	83 645
Motpost avskrivninger	10	-81 511	-81 513	0	-77 135
Netto driftsresultat		42 469	67 566	64 771	-11 115
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering		0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	6	8 449	0	0	6 527
Bruk av bundne driftsfond	6	-18 039	-18 679	-25 583	-9 433
Avsetninger til disposisjonsfond		0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond		-32 879	-48 887	-39 187	0
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-42 469	-67 566	-64 771	11 115
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Balanse

§ 5-8. Balanseregnskapet			
Tall i 1000 kroner	Note	Regnskap 31.12.2023	Regnskap 31.12.2022
A. Anleggsmidler		4 294 953	4 099 899
I. Varige driftsmidler		2 567 454	2 504 889
1.) Faste eiendommer og anlegg	10	2 502 901	2 440 391
2.) Utstyr, maskiner og transportmidler	10	64 553	64 498
II. Finansielle anleggsmidler		393 675	363 217
1.) Aksjer og andeler	5	138 407	135 887
2.) Utlån	13	255 268	227 330
I V. Pensjonsmidler	3	1 333 825	1 231 793
B. Omløpsmidler	2	451 886	481 432
I. Bankinnskudd og kontanter		165 497	261 671
II.) Finansielle omløpsmidler		1 251	1 196
1.) Sertifikater		1 251	1 196
III. Kortsiktige fordringer		285 138	218 564
1.) Kundefordringer		35 999	41 436
2.) Andre kortsiktige fordringer		88 173	78 601
3.) Premieavvik	3	160 966	98 527
Sum eiendeler		4 746 839	4 581 331
C. Egenkapital		-1 078 807	-1 067 435
I. Egenkapital drift		-170 330	-1 067 435
1.) Disposisjonsfond		-131 482	-164 361
2.) Bundne driftsfond	6	-38 847	-48 438
II. Egenkapital investering		-35 916	-38 707
1.) Ubundet investeringsfond		-3 593	-4 593
2.) Bundne investeringsfond	6	-35 939	-34 115
3.) Udekket beløp i investeringsregnskapet		3 616	0
III. Annen egenkapital		-35 916	-38 707
1.) Kapitalkonto	7	-871 754	-815 121
2.) Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		-807	-807
3.) Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-3 457 966	-3 323 379
I. Lån		-2 169 671	-2 105 835
1.) Gjeld til kredittinstitusjoner	14	-1 104 671	-1 195 835
2.) Obligasjonslån	14	-825 000	-640 000
3.) Sertifikatlån	14	-240 000	-270 000
II. Pensjonsforpliktelse	3	-1 288 295	-1 217 544
E. Kortsiktig gjeld	2	-210 066	-190 517
I. Kortsiktig gjeld		-210 066	-190 517
1.) Leverandørgjeld		-72 623	-57 038
2.) Annen kortsiktig gjeld		-137 444	-133 478
Sum egenkapital og gjeld		-4 746 839	-4 581 331
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		32 125	35 959
II. Andre memoriakonti		3 628	1 073
III. Motkonto for memoriakontiene		-35 753	-37 032

Investeringsregnskap (§ 5-5 første ledd)

§ 5-5. Bevilgningsoversikt – investering					
Regnskap					
Tall i 1000 kroner	Noter	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringsutgifter					
Investeringer i varige driftsmidler	10	161 294	159 477	168 410	153 157
Tilskudd til andres investeringer		1 000	0	0	1 250
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5	2 406	2 400	2 900	3 083
Utlån av egne midler		629	600	0	0
Avdrag på lån		0	0	0	
Sum investeringsutgifter		165 329	162 477	171 310	157 490
Investeringsinntekter					
Kompensasjon for merverdiavgift		-16 688	-10 961	-1 400	-16 311
Tilskudd fra andre		-12 882	-19 627	0	6 005
Salg av varige driftsmidler		-23 293	-23 000	-5 000	-18 641
Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	0
Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-1 716	-1 400	0	-1 316
Bruk av lån		-106 490	-106 490	-164 910	-134 356
Sum investeringsinntekter		-161 069	-161 478	-171 310	-164 619
Videreutlån					
Videreutlån	13	37 344	40 000	35 000	34 704
Bruk av lån til videreutlån	13	-37 344	-40 000	-35 000	-34 704
Avdrag på lån til videreutlån	13	6 868	8 000	8 000	7 983
Mottatte avdrag på videreutlån	13	-8 336	-8 000	-8 000	-8 771
Netto utgifter videreutlån		-1 468	0	0	-788
Overføring fra drift og netto avsetninger					
Overføring fra drift		0	0	0	
Avsetninger til bundne investeringsfond	6	1 824	0	0	813
Bruk av bundne investeringsfond		0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond		0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond		-1 000	-1 000	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	7 104
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		824	-1 000	0	7 917
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		3 616	0	0	0

Investeringsregnskap (§ 5-5 andre ledd)

§5-5. Bevilgningsoversikt investering, Investeringsregnskap til fordeling				
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Netto investeringer til fordeling	165 330	162 477	171 310	157 489
Netto investeringsutgifter pr. prosjekt				
Trafikksikkerhetstiltak	0	100	100	110
Fergekai Dybfest og Tarva	757	850	0	2 135
Tomteteknisk arbeid boligområder Mebostad	4 449	6 000	0	5 652
Oppgradering Alf Nebbsgate	559	600	4 500	0
Bro og trafikksikkerhetstiltak Elveng				298
Sæterfjæra - gang og sykkelvei fra fylkesvei til lagunen	0	0	0	101
Bru Storfosna - Kråkvåg				52
Opparbeidelse gang- og sykkelveier i Brekstad sentrum				560
Avkjørsel Reksterberg				1 046
Eiendommer i rød sone	0	0	0	3 922
Renovering avløp	343	2 000	4 000	2 385
Utbedring kommunale veier	631	625	500	211
Utskifting gatelysarmaturer	0	100	200	0
Rehabilitering av hovedavløpsnett på Brekstad	11 922	11 100	0	23 593
Kloakkledning Ervika				1 627
Utbedring /nye gatelys	0	0	0	85
Tomtetekniske arbeider	0	0	0	1 162
Nytt avløpsnett Alf Nebbsgate	12	300	8 500	0
Porter hurtigbåt-terminal 2023	406	350	0	0
Kryss, veg og parkeringsløsninger på Brekstad	2 504	2 430	0	0
Ny barneskole Brekstad	3 076	3 100	0	163
2018 Nybygg Botngård ungdomsskole	0		0	136
Ny brannstasjon Brekstad				98
Ny brannstasjon Bjugn				170
Terminal Lufthavna				44
Utskifting fyrkjeler kommunale bygg	0	0	0	179
2018 Nybygg Kosmos barnehage	1 088	1 000	0	547
Ombygging scene Bjugnhallen	118	100	0	0
Utskifting lekeapparater Barnehager Bjugn (2018)				619
HMS Bygg	2 796	1 800	1 500	1 285
Oppgradering av lys Ørland kultursenter				314
Ombygging av dialysen ØMS				87
Uteområdet Dr Sauersvei 10				769
ØMS/Bjugn Helsesenter	1 306	700	0	0
2021 Rehabilitering basseng Ørlandshallen	3 304	3 250	0	13 577
Ørland ungdomsskole - tilpasning universell utforming (2022)	0	0	0	1 699
Oppgradering pasientrom Dr Sauers vei 24				930
Brannsikring nedre internat				527

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Nye lys i Fosenhallen	1 740	1 580	0	94
Skatepark Botngård ungdomsskole	0		1 000	0
Tribuner Gryta	2 716	2 713	800	0
Nye LED-lys Ørland medisinske senter og Bjugn helsesenter	384	400	0	0
Avlastningsbolig barn og unge	3 348	3 000	0	0
Utbedring Ørland legekantor	0	1 000	0	0
Takbytte ØMS/Ørland sykehjem	1 573	1 400	0	1 146
Kjøkken oppvekst	180	0	0	0
Reservevannforsyning	0	0	36 360	0
Pumpestasjon Lerbern	512	520	0	2 228
Pumpestasjon Kotenget				4 180
Renovering vannledninger	14 600	14 480	15 000	7 885
Vannledning Oksvoll	28 950	31 400	27 000	12 639
Hovedledning Ørland				236
Vannledning Ervika	0	40	0	0
Rehabilitering VA-ledninger Brekstad				1 182
Vannanlegg i samarbeid med avløp				177
Sjøledning Risvika				95
Sjøledning Storfosna				1 699
Anskaffelse av biler (vann)				532
Nytt renseanlegg (vann)	4 114	5 200	15 000	1 979
Nytt låsesystem (vannanlegg)	1 152	1 750	1 750	0
Doblering vannledning Lysøysund	55	100	3 000	0
Utfylling av tomt kjøpesenter Bjugn	86	0	0	0
Skipsleia næringspark	368	2 500	0	1 635
Fremtidig fiskerihavn på 15 dda.	110	0	0	0
Bredbåndsutbygging	133	0	0	79
Brekstadbukta flyttestrøket	10 582	4 000	28 000	1 038
Allmenningsskai Uthaug	48 778	45 000	15 000	14 473
Agresso - hovedprosjekt	369	0	0	69
IKT, digitalisering og teknologiske løsninger	2 121	3 500	2 500	3 276
Velferdsteknologi og varsling	279	300	0	0
Utstyr helse				2 122
Utredning nytt helsebygg	807	800	0	640
IKT oppvekst	2 814	3 400	2 700	2 979
Helseplattformen	0	0	0	26 989
Sykkelparkering				164
Prosjektstyrings-system	626	0	0	21
Ørland kirkegård (utvidelse i 2017/2018)	989	990	0	0
Egenkapitaltilskudd KLP/aksjekjøp	2 406	2 400	2 900	3 083
Overføring kirkelig fellesråd	1 000	1 000	1 000	1 250
Overtagelse lån Bjugn/Austerli hestesportsenter	629	600	0	0
Eiendomssalg	637	0	0	1 516
Netto for alle enheter	165 330	162 477	171 310	157 489

Oversikt etter § 5-9

Drift

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner Driftsregnskapet	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Netto driftsresultat	-42 469	11 115
Sum budsjettdisposisjoner	59 186	28800
Årets budsjettavvik (mer- eller mindre forbruk før strykninger)	16 717	39915
Strykning av overføring til investering		
Strykning av avsetninger til disposisjonsfond		
Strykning av dekning av tidligere års merforbruk		
Strykning av bruk av disposisjonsfond	-16 717	-28 325
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0	11 590
Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger		
Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk		
Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk		
Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond		-11 590
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0

Investering

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner Investeringsregnskapet	Regnskap 2023	Regnskap 2022
1.) Sum investeringsutgifter, investeringsinntekter og netto utgifter videre	-2792	-7104
2.) Sum budsjettdisposisjoner	-824	7104
3.) Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-3 616	0
4.) Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond		
5.) Strykning av overført fra drift		
6.) Strykninger av brukt lån		
7.) Strykning av bruk av ubundet investeringsfond		
8.) Udisponert beløp etter strykninger	-3 616	0
9.) Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond		
10.) Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-3616	0

Konsolidert regnskap

Økonomisk oversikt etter art

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift		
Regnskap konsolidert		
Tall i 1000 kroner	Konsolidert regnskap 2023	Konsolidert regnskap 2022
Driftsinntekter		
Rammetilskudd	-438 662	-416 089
Inntekts- og formuesskatt	-316 864	-317 177
Eiendomsskatt	-9 705	-12 163
Andre skatteinntekter	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-57 511	-38 558
Overføringer og tilskudd fra andre	-209 489	-175 138
Brukerbetalinger	-47 798	-46 251
Salgs- og leieinntekter	-112 712	-115 731
Sum driftsinntekter	-1 192 742	-1 121 107
Driftsutgifter		
Lønnsutgifter	630 931	566 897
Sosiale utgifter	116 331	106 107
Kjøp av varer og tjenester	315 139	288 669
Overføringer og tilskudd til andre	61 398	63 978
Avskrivninger	82 801	78 258
Sum driftsutgifter	1 206 600	1 103 909
Brutto driftsresultat	13 858	-17 198
Finansinntekter/Finansutgifter		
Renteinntekter	-26 219	-14 340
Utbytter	-17 664	-17 512
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0
Renteutgifter	89 052	50 417
Avdrag på lån	69 296	64 983
Netto finansutgifter	114 465	83 548
Motpost avskrivninger	-82 801	-78 258
Netto driftsresultat	45 523	-11 908
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:		
Overføring til investering	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	8 690	8 496
Bruk av bundne driftsfond	-20 686	-10 526
Avsetninger til disposisjonsfond	124	14 075
Bruk av disposisjonsfond	-33 651	-137
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-45 523	11 908
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0
Kontrollsum konto 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0

Bevilgningsoversikt investering

§ 5-5. Bevilgningsoversikt – investering

Regnskap - Konsolidert		
Tall i 1000 kroner	Konsolidert regnskap 2023	Konsolidert regnskap 2022
Investeringsutgifter		
Investeringer i varige driftsmidler	166 948	153 822
Tilskudd til andres investeringer	1 000	1 250
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 450	3 119
Utlån av egne midler	629	0
Avdrag på lån	0	7 983
Sum investeringsutgifter	171 027	166 174
Investeringsinntekter		
Kompensasjon for merverdiavgift	-17 437	-16 385
Tilskudd fra andre	-15 155	4 989
Salg av varige driftsmidler	-22 817	-18 641
Salg av finansielle anleggsmidler	-50	0
Utdeling fra selskaper	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-1 716	-1 316
Bruk av lån	-106 490	-134 356
Sum investeringsinntekter	-163 665	-165 709
Videreutlån		
Videreutlån	37 344	34 704
Bruk av lån til videreutlån	-37 344	-34 704
Avdrag på lån til videreutlån	6 868	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-8 336	-8 771
Netto utgifter videreutlån	-1 468	-8 771
Overføring fra drift og netto avsetninger		
Overføring fra drift	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	1 824	1 544
Bruk av bundne investeringsfond	-1 094	-870
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	-5
Bruk av ubundet investeringsfond	-2 040	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	7 747
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-1 310	8 416
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	4 585	110
Kontrollsum konto 980 Regnskapsmessig merforbruk	-4 585	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)		
Inntekter til fordeling	476	0
Utgifter til fordeling	171 027	0
Sum til fordeling (netto)	171 504	0

Balanse

§ 5-8. Balanseregnskapet konsolidert		
Tall i 1000 kroner	Konsolidert regnskap 2023	Konsolidert regnskap 2022
A. Anleggsmidler	4 362 915	4 159 952
I. Varige driftsmidler	2 607 726	2 541 040
1. Faste eiendommer og anlegg	2 541 942	2 476 045
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	65 784	64 995
II. Finansielle anleggsmidler	393 968	363 467
1. Aksjer og andeler	138 700	136 137
2. Obligasjoner	0	0
3. Utlån	255 268	227 330

III.	Immaterielle eiendeler	0	0
IV.	Pensjonsmidler	1 361 221	1 255 445
B.	Omløpsmidler	468 352	506 126
I.	Bankinnskudd og kontanter	173 673	273 684
II.	Finansielle omløpsmidler	1 251	1 196
1.	Aksjer og andeler	0	0
2.	Obligasjoner	0	0
3.	Sertifikater	1 251	1 196
4.	Derivater	0	0
III.	Kortsiktige fordringer	293 428	231 245
1.	Kundefordringer	39 642	50 955
2.	Andre kortsiktige fordringer	90 481	80 537
3.	Premieavvik	163 305	99 753
Sum eiendeler		4 831 268	4 666 078
C.	Egenkapital	-1 133 813	-1 123 446
I.	Egenkapital drift	-176 580	-224 689
1.	Disposisjonsfond	-131 983	-165 510
2.	Budne driftsfond	-44 597	-59 331
3.	Merforbruk i driftsregnskapet	0	153
II.	Egenkapital investering	-40 503	-43 660
1.	Ubundet investeringsfond	-7 615	-9 655
2.	Bundne investeringsfond	-37 583	-34 115
3.	Udekket beløp i investeringsregnskapet	4 695	110
III.	Annen egenkapital	-916 729	-855 098
1.	Kapitalkonto	-915 922	-854 291
2.	Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	-807	-807
3.	Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	0	0
D.	Langsiktig gjeld	-3 481 534	-3 344 188
I.	Lån	-2 169 671	-2 105 835
1.	Gjeld til kredittinstitusjoner	-1 344 671	-1 195 835
2.	Obligasjonslån	-825 000	-640 000
3.	Sertifikatlån	0	-270 000
II.	Pensjonsforpliktelse	-1 311 863	-1 238 353
E.	Kortsiktig gjeld	-215 921	-198 444
I.	Kortsiktig gjeld	-215 921	-198 444
1.	Leverandørgjeld	-73 562	-57 948
2.	Likviditetslån	0	0
3.	Derivater	0	0
4.	Annen kortsiktig gjeld	-142 360	-140 496
5.	Premieavvik	0	0
Sum egenkapital og gjeld		-4 831 268	-4 666 078
F.	Memoriakonti	0	0
I.	Ubrukte lånemidler	32 125	35 959
II.	Andre memoriakonti	3 628	1 073
III.	Motkonto for memoriakontiene	-35 753	-37 033
Kontrollsum balanse		0	0

Noter

Note 1 Regnskapsregler og vurderinger

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og bruken av disse. Inntektene og utgiftene skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og utbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal framgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke. Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Note 2 Arbeidskapitalen

Balansen	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Omløpsmidler	451 885	488 359	-36 474
Kortsiktig gjeld	210 067	197 444	12 623
Arbeidskapital	241 818	290 915	-49 097

Drifts og investeringsregnskapet (bevilgningsoversikter)	
	2023
Netto driftsresultat	-42 469
Netto utgifter/inntekter i investering	2 792
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon -)	-3 836
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-49 097
Differanse i endring arbeidskapital balanse og drift og investering	0

Note 3 Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	KLP 2023	KLP 2022
Innestående på premiefond 01.01.	52 567	52 377
Tilført premiefondet i løpet av året	7 408	23 269
Bruk av premiefondet i løpet av året	7 592	23 080
Innestående på premiefond 31.12.	52 382	52 567

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i budsjett- og regnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene.

Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2023 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 56 380 957 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,48 %	2,48 %

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik		KLP 2023	SPK 2023	Sum 2023	KLP 2022	SPK 2022	SUM 2021
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	49 795	6 196	55 991	45 008	6 168	51 176
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	41 713	2 372	44 085	33 906	2 039	35 945
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-48 091	-1 534	-49 625	-39 875	-1 144	-41 019
	Administrasjonskostnad	2 460	243	2 704	2 369	221	2 590
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl adm)	45 877	7 278	53 155	41 407	7 285	48 693
B	Innbetalt pensjonspremie (inkl adm. Kostnader)	117 487	10 064	127 551	67 524	7 260	74 784
C	Årets premieavvik (B-A)	71 610	2 786	74 396	26 117	-25	26 092
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet		2023	2023	2023	2022	2022	2022
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. Kostnader)	117 487	10 064	127 551	67 524	7 260	74 784
C	Årets premieavvik	-71 610	-2 786	-74 396	-26 117	25	-26 092
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	18 181	-166	18 015	15 885	-216	15 668
E	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B-D)	64 058	7 112	71 170	57 292	7 069	64 361
G	Pensjonstrekk ansatte	8 497	1 714	10 211	7 047	1 461	8 508
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	55 561	5 398	60 959	50 246	5 608	55 853
Akkumulert premieavvik		2023	2023	2023	2022	2022	2022
	Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01)	88 976	390	89 366	78 744	199	78 942
	Årets premieavvik	71 610	2 786	74 396	26 117	-25	26 032
	Sum amortisert premieavvik dette året	-18 181	166	-18 015	-15 885	216	-15 668
	Akkumulert premieavvik pr. 31.12	142 405	3 342	145 747	88 976	390	89 366
	Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	14 869	351	15 219	33	9 161	
	Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	157 274	3 693	160 966	98 104	423	98 527
Permisjonsmidler og pensjonsforpliktelser		2023	2023	2023	2022	2022	2022
	Brutto pensjonsforpliktelse pr. 01.01	1 141 366	76 178	1 217 544	1 078 953	73 736	1 152 688
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	24 968	-8 412	16 556	28 966	-5 765	23 200
	Virkning av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)						
	Årets pensjonsopptjening	49 795	6 196	55 991	45 008	6 168	51 176
	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	41 713	2 372	44 085	33 906	2 039	35 945
	Utbetalinger	-48 645		-48 645	-45 466		-45 466
	Brutto pensjonsforpliktelse pr. 31.12	1 209 197	76 334	1 285 532	1 141 366	76 178	1 217 544
	Brutto pensjonsmidler pr. 01.01	1 189 007	42 786	1 231 793	1 121 635	46 35	1 168 170
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-19 921	-3 875	-23 796	7 808	-11 931	-4 124
	Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)						
	Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm)	117 487	10 064	127 551	67 524	7 260	74 784
	Administrasjonskostnad/ rentegaranti	-2 460	-243	-2 704	-2 369	-221	-2 590
	Utbetalinger	-48 645	0	-48 645	-45 466	0	-45 466
	Forventet avkastning	48 091	1 534	49 625	39 875	1 144	41 019

Brutto pensjonsmidler pr. 31.12	1 283 559	50 266	1 333 825	1 189 007	42 786	1 231 793
Netto pensjonsforpliktelse pr. 31.12	-74 362	26 069	-48 293	-47 641	33 392	-14 249
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse		-2 763	-2 763			
	01.01.2023 KLP		01.01.2022 KLP			
Antall aktive		1036		1008		
Antall oppsatte		1147		1077		
Antall pensjoner		757		709		
Gj.snittlig pensjonsgrunnlag, aktive		390 344		370 257		
Gj.snittlig alder, aktive		41,85		42,89		
Gj.snittlig tjenestetid, aktive		9,54		9,95		

Note 4 Kommunens garantiansvar pr 31/12-2023

Garantien er stilt for	Formål	Type garanti	Vedtatt garantiramme (ekskl. tillegg)	Saldo 31.12.2023	Tillegg for renter	Godkjenning	Utløper
SAVA AS	Eiendom	Selvskyldner	7 200 000	1 584 000	-	Godkjent	15.01.2029

Note 5 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Bokført verdi	Eierandel
Fosen Helse IKS	366 667	33,33 %
Revisjon Midt-Norge SA	90 000	-
Stiftelsen Halten NDM	100 000	-
Egenkapitalinnskudd KLP	36 815 326	-
Fosen Kornsilø SA	872	-
Biblioteksentralen SA	904	-
Waade Eiendom AS	4 000 000	100 %
Kopparn Utvikling AS	50 001	100 %
Sava Holding AS	1 200 000	100 %
TrønderEnergi AS	10 808 326	7,03 %
TrønderEnergi AS - aksjeklasse C	63 000 000	-
Aksjer i Trønder Energi Vekst Holding AS	113 043	3,77 %
Fosenkraft AS	20 080 000	80 %
Fosenbrua AS	1 448 400	10,82 %
Konsek Trøndelag IKS	100 000	4,00 %
Helseplattformen AS	58 058	-
Brekstad Gjestebrygge AS	150 000	20 %
O! Trøndersk mat og drikke AS	20 000	0,87 %
Trøndelag Reiseliv AS	5 000	-
Sum	138 406 597	
Eierandel i interkommunale selskaper (IKS) uten innbetalt kapitalinnskudd:		
Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS		2,78 %
Midt-Norge 110-sentral IKS		2,19 %
Fosen Renovasjon IKS		41,80 %
Fosen brann- og redningstjeneste IKS		60,00 %

Note 6 Fond

Bunde fond-formål	Bokført verdi 01.01	Avsetning	Bruk	Bokført verdi 31.12
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	21 033	24	6 343	14 714
Øvrig bundne fond	27 407	8 425	11 696	24 136
Sum	48 440	8449	18 039	38 850
Bundne investeringsfond				
Ekstraord.avdrag form.lån	28 345	1 774		90 119
Øvrig bundne investeringsfond	5 770	50		5 820
Sum	34 115	1824	0	35 939

Note 7 Kapitalkontoen

Kapitalkontoen i kommuneregnskapet benyttes til å utligne virkninger av transaksjoner i bevilgningsregnskapet som ikke påvirker egenkapitalen, det vil si endringer i anleggsmidler og gjeld. Saldo på kapitalkonto viser størrelsen på den delen av anleggsmidlene som ikke er finansiert med gjeld.

Balansen	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Anleggsmidler	4 294 954	4 099 899	195 055
Langsiktig gjeld	3 457 966	3 323 379	134 587
Endring ubrukte lånemidler	32 125	35 959	-3 834
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker anleggsmidler			
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker langsiktig gjeld			
Netto endring	869 113	812 479	56 634

Note 8 Medarbeidere

De tall som presenteres er hentet fra rapport over ansatte med fastlønn i lønnsystemet. Det omfatter fast ansatte, ansatte i lønnet foreldrepermisjon, lærlinger, langtidsvikarer og prosjektmedarbeidere. Oversikten omfatter ikke ansatte i andre selskap (IKS) eller foretak (Roret). De fleste av kommunens ansatte arbeider i helse og familie og oppvekst og utdanning. Til sammen har disse 2 sektorene nærmere 80 % av kommunens ansatte.

82 % av de ansatte er kvinner. Størst kvinneandel er det i helse og familie og barnehagene. Ledergruppen i Ørland kommune består av kommunedirektøren med sine 5 kommunalsjefer, 28 enhetsledere som rapporterer direkte til en av kommunalsjefene.

Årsverk	2022	2023
Antall årsverk	799	871
Antall ansatte	931	1004
Antall kvinner	767	826
% andel kvinner	82%	82%
Antall menn	164	178
% andel menn	18%	18%
Antall kvinner ledende stillinger	22	21
% andel kvinner i ledende stillinger	65%	62%
Antall menn i ledende stillinger	12	13
% andel menn i ledende stillinger	35%	38%
Med ledende stillinger menes kommunedirektør, 5 kommunalsjefer og 28 enhetsledere direkte underlagt kommunalsjef.		
Fordeling heltid/deltid	2022	2023
Antall deltidsstillinger	330	317
Antall ansatte i deltidsstillinger	330	317
Antall kvinner i deltidsstillinger	286	282
% andel kvinner i deltidsstillinger	37%	34%
Antall menn i deltidsstillinger	44	35
% andel menn i deltidsstillinger	27%	20%
Med deltidsstilling regnes stilling under 95%. Tallet angir ikke hvor stor del som er ufrivillig deltid.		

Heltid/Deltid

31,5 % av de ansatte arbeider i deltidsstillinger. Tilsvarende tall fra 2021 var 42 %. Med deltidsstilling menes stilling som er under 95 % stillingsstørrelse.

Av de 317 ansatte med stilling under 95 % stilling, arbeider 62 % av de deltidsansatte i helse og familie. En del er frivillig deltid på grunn av gradert alders- eller uførepensjon, ønske om mer tid til familie, arbeid i kombinasjon med utdanning og pensjonister med pensjonistlønn. Vi har ikke kartlagt hvor mange av deltidsstillingene som er ufrivillig deltid. Gjennomsnittlig stillingsprosent hos kvinner siste 4 år:

- 2023: 86,05 %
- 2022: 85,82 %
- 2021: 82,31 %
- 2020: 80 %

Ørland kommune har i 2023 arbeidet systematisk med heltidskultur. Ledere, tillitsvalgte og verneombud i turnusavdelingene har deltatt i opplæring og veiledning i bruk av tjenestestyrt bemanningsplaner. En bevisst rekrutterings strategi og utlysningspraksis, samt at vi har arbeidet noe med oppgavedeling i enkelte avdelinger, har ført til at andelen heltid er økende.

Med økt kompetanse og forståelse i å bruke ulike verktøy har vi sett et gap mellom planlagt bemanning og faktisk benyttet bemanning. Over en treårsperiode ser vi at behovet for bemanning er større enn hva vi har planlagt for. Dette har gitt et lite handlingsrom til å øke opp fra deltidsstillinger til hele stillinger.

Høsten 2023 søkte vi om tilskudd til forsøksprosjekt i regi av Arbeids- og inkluderingsdepartementet for å øke kommunens heltidsandel. Dette er et prosjekt som følges opp med følgeforskning (Moland) over tre år.

Arbeidet med heltidskultur er fortsatt et viktig innsatsområde for å utvikle kvalitet i tjenestene, planlegge for bærekraftig bemanning/tjeneste og ikke minst framstå som attraktiv på arbeidsmarkedet.

Rekruttering og kompetanse

Ved ledighet i stilling rekrutteres nye ansatte til de alle fleste stillinger gjennom vårt rekrutteringssystem Webcruiter. Alle ledige stillinger blir også publisert på kommunens hjemmeside og Facebookside, publisert hos NAV og i jobbkarusellen hos Adresseavisen /inkludiv flere lokalaviser. Ved enkelte stillinger brukes også rekrutteringsbyrå, ulike fagtidsskrift, Finn.no og lignende. I tillegg mottar vi noen jobbhenvelser som åpne søknader og ledere/enheter kontaktes direkte fra jobbsøkere.

Ørland kommune, som resten av kommune Norge, har store utfordringer med å rekruttere ansatte med riktig kompetanse. Kommunen har over tid opplevd rekrutteringsutfordringer i enkelte yrker som ingeniører, leger, jordmor og sykepleiere. I de siste to årene har vi også opplevd at det kan være svært få eller ingen søkere med riktig kompetanse til andre stillinger, så vel fagarbeiderstillinger som høyskolestillinger. I dokumentet «Rekrutteringsstrategi – Ørland kommune», framlagt for kommunestyret juni 2023, ble det vist til følgende vakanser våren 2023:

Vakanse i stillinger juni 2023 – helse og familie:

Kompetanse	Vakante årsverk
Sykepleier / vernepleier	22
Fagarbeider	32
Leger	3,4
Helsesykepleiere	2
3 årig helseutdanning (sosionom, barnevernsped)	3
Totalt mangler	62,4 årsverk

Vakanse i stillinger – oppvekst og utdanning

Oppvekst har ut fra det vi vet i dag 11 vakanser fra august 2023. Stillingene er innenfor teamleder, barnehagelærer, spesialpedagog i skole og barnehage, kontaktlærer og fagarbeider.

Erfaringen viser at vi vil i løpet av skole-/barnehageåret ha behov for flere stillinger, og tidsrommet januar til april bruker å være utfordrende. Løpende opptak i barnehage er en av årsakene, samt permisjoner og sykefravær.

Vi ser en økende tendens der det er flere utlysninger hvor vi ikke får søkere. Dette gjenspiler seg i hele spekteret fra assistenter til høyskoleyrker.

På grunn av større etterspørsel etter tjenester innen helse, barnehager, kvalifiseringsenheten og skoler er antall årsverk økt de siste to år. Noe som igjen har påvirket vårt rekrutteringsbehov.

I forbindelse med kommunestyrets budsjettbehandling, ble det i 2022 fattet vedtak i kommunestyret, jfr. følgende utdrag fra vedtaket:

Kommunestyret bevilger kr 500.000,- i budsjettet for 2023 til et prosjekt som skal dokumentere de utfordringer vi har med å rekruttere kritisk personell, både i helse og andre enheter, til vår kommune og hvordan vår kommune skal lykkes i konkurransen med andre kommuner. Prosjektet skal ende opp med en tiltaksbeskrivelse/handlingsplan. Kommunedirektøren skal fremlegge en prosjektplan til behandling i kommunestyret innen 1.mars 2023.»

«Rekrutteringsstrategi – Ørland kommune» ble vedtatt av kommunestyret juni 2023. I henhold til det vedtatte strategidokumentet skal det i årene framover arbeides med følgende tema:

Læringsordningen

De siste to årene har vi sett en dramatisk nedgang i antall søkere til læreplasser. I 2023 lyste vi ut etter lærlinger i 5 lærefag, der vi ønsket lærlinger til lærefagene byggdrift, ernæringskøkk, barne- og ungdomsarbeider, helsefagarbeider og service- og administrasjonsfaget.

Ved fristens utløp hadde vi totalt fått 7 søknader. 2 av de som fikk tilbud om læreplass takket av ulike årsaker nei til læreplass og vi satt igjen med 5 kandidater til å bekle ca. 10 læreplasser. Dette er bekymringsverdig.

En annen tendens vi har sett de to siste år, er at noen lærlinger har ulike utfordringer som fører til at de ikke kan gjennomføre læretiden som normalt løp på 2 år. For å gjennomføre læretiden og avslutte med et fagbrev, kreves det ekstra tilrettelegging, kompetente veiledere og en arbeidsplass som har fokus på at vi både er en lærebedrift og en arbeidsplass for den enkelte lærling.

Vi ser behov for å gi veilederne mer kompetanse, slik at de bedre kan støtte den enkeltes lærling under læretiden. Ved årsskifte har vi totalt 11 lærlinger, som er fordelt på følgende fag:

- 2 lærlinger ernæringskøkk
- 7 lærlinger helsefagarbeider
- 2 lærlinger i barne- og ungdomsarbeider

6 av lærlingene avslutter læretiden og avlegger fagprøve i sitt opplærings fag i tiden mai – september 2024.

Målet for kommunen er å ha 2 lærlinger pr. 1000 innbygger, dvs. 20 lærlinger. Ørland kommune er medlem i Fosen opplæringskontor som har faglig oppfølging av læringsordninga. For å nå målet

om 20 lærlinger bør vi tilstrebe å ansette 15 lærlinger i løpet av 2024. Det er spesielt innen helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget vi bør satse på lærlinger, da det i disse to yrkene er store rekrutteringsutfordringer. Det bør vurderes om vi skal gå for å rekruttere lærlinger ved å garantere for fast jobb i 100 prosent stilling etter bestått fagprøve.

Intern kompetanseheving – fra assistent til fagarbeider

Som en konsekvens av arbeidet med tjenestestyrt bemanningsplaner og få søkere på ordinære læreplasser, ble vi bevisst at vi hadde en stor andel assistenter uten formell utdanning som var ansatt i helsesektoren. Dette er ansatte som er godt etablert i kommunen og gjør en god og viktig jobb.

For å øke deres kompetanse til autorisert helsepersonell ble det derfor igangsatt et internt kompetansemobiliseringstiltak «fra Assistent til Helsefagarbeider», hvor 26 ansatte startet et teoretisk kursopplegg med mål om å gå opp til fagprøve i helsearbeiderfaget. Resultatet av dette vil vi se allerede i løpet av 2024 hvor vi vil få flere nye helsefagarbeidere gjennom dette tiltaket.

Tillitsvalgte

I Ørland kommune er det tillitsvalgte i 9 ulike arbeidstakerorganisasjoner.

Arbeidstakerorganisasjonenes størrelse varierer fra over 450 medlemmer til ett medlem. Fire hovedtillitsvalgte er frikjøpt i fra 20 % til 100 % stilling. Samarbeidet med de tillitsvalgte utøves på flere nivå; både gjennom representasjon på sentralt nivå (fire medlemmer i arbeidsmiljøutvalget og fire medlemmer i administrasjonsutvalget) og i drøfting av konkrete saker på enhetsnivå (LTV grupper) og på kommunalsjef/kommunedirektørnivå. I 2020 ble partssamarbeidet styrket gjennom etablering av lokale samarbeidsutvalg på alle enheter. Totalt 30 LTV utvalg er etablert. Kommunedirektøren og kommunalsjef for organisasjon og utvikling har jevnlig møter med kommunens hovedtillitsvalgte.

Oversikt over arbeidstakerorganisasjoner med lokale hovedtillitsvalgte:

Organisasjon	Hovedtillitsvalgt
Fagforbundet	Ann-Berit Nervik / Stian B Ring
Utdanningsforbundet	May Janne Winsjansen
NITO	Mari Sørli
Norsk sykepleierforbund	Silje H Hernes
Naturviterne	Astrid Rømme
Delta	Kirsten Aune
Fysioterapiforbundet og Ergoterapiforbundet – felles HTV.	Camilla W Reberg
Creo	Bård Fosshaug
Skolelederforbundet	Odd Erik Røstad
Den norske lægeförening	Runar Øksenvåg / Maris Kalling

Tabell 4: Tillitsvalgte 31.12.23

Likestillings- og diskrimineringsloven § 26

Alle arbeidsgivere skal, innenfor sin virksomhet, arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling, hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, eller kombinasjoner av disse grunnlagene, og søke å hindre

trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold. Arbeidet skal blant annet omfatte områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv.

I alle offentlige virksomheter, uavhengig av størrelse, og i private virksomheter som jevnlig sysselsetter mer enn 50 ansatte, skal arbeidsgiver innenfor sin virksomhet

- a) undersøke om det finnes risiko for diskriminering eller andre hindre for likestilling, herunder annethvert år kartlegge lønnsforhold fordelt etter kjønn og bruken av ufrivillig deltidsarbeid,
- b) analysere årsakene til identifiserte risikoer
- c) iverksette tiltak som er egnet til å motvirke diskriminering, og bidra til økt likestilling og mangfold i virksomheten og
- d) vurdere resultater av arbeidet etter bokstav a til c.

Ørland kommune har fokusert på dette teamet i kommunens etsiske retningslinjer. Se avsnittet «Om krenkelser og uønsket atferd». Ørland kommune har ikke gjennomført risikoanalyse iht. § 26.

Note 9 Fraværsstatistikk

Sykefravær totalt for Ørland kommune

På grunn av manglende tall fra nytt ERP system legges det frem tall fra NAV som viser det totale legemeldte fraværet i 2023, og i 2022. Totalt legemeldt fravær i 2022: 10%, og i 2023: 8,7%. Det som må bemerkes her er at dette er kun legemeldt fravær, korttidsfravær er ikke medberegnet og derfor er tallet noe høyere. Ørland kommune har ut fra tallene fra NAV redusert sitt legemeldte fravær med 1,3% det siste året.

Det er i år som i fjor meldt om høyt arbeidspress ute i sektorene og flere enheter har store utfordringer med å ha tilstrekkelig bemanning og rekruttering til vakante stillinger. Dette har som forutsett vært en av de største utfordringene kommunen har hatt.

På grunn av lav bemanning og liten tilgang på vikarer har ledere blitt nødt til å bruke mye tid på å skaffe nok personal, samt at flere har måttet gå inn i driften. Dette har gitt lite tid eller rom for å jobbe med nærversarbeid og på flere plasser har dette fokuset måttet vike for å holde driften i gang.

Dette har nok vært en medvirkende årsak til at sykefraværet ikke har gått ned.

Både NAV og ledere har meldt om et høyere antall av sykmeldte med diagnosen utbrenthet, hvor det har vært lantidssykmeldinger og liten til ingen tilstedeværelse på jobb. Det er en utfordrende gruppe å få tilbake i arbeid og NAV melder om at det er ikke et eget «helseapparat» med behandling som står klart til denne gruppen. Det er derfor også en utfordring for legene å finne riktig behandling.

I en kommune jobber vi med mennesker og skal yte service til pasienter, elever og brukere. Ifølge forskning vil opplevelsen av rollekonflikt som innebærer at man mottar motstridene krav og forventinger til eget arbeid øke risikoen for sykefravær. Lavere kontroll på arbeidsintensitet og liten kontroll på beslutninger som tas vil også være en faktor som påvirker fraværet. Dette er sammenlignbart med det som meldes ute i organisasjonen.

Høsten 2022 ble det gjennomført 10-faktor undersøkelse og det har vært jobbet med etterarbeid ute i enhetene og avdelingene våren og høsten 2023. Det er varierende hvor omfattende etterarbeidet har vært på de ulike enhetene og avdelingene, men alle har gjennomført to personalmøter med temaet 10-faktor og har gått gjennom resultatene.

Det ble i juni 2023 gjennomført en dag med LTV gruppene med temaet: Fagdag om arbeidsmiljø og nærværarbeid – hvordan utvikle «sunne» arbeidsmiljø. Nærmere 120 ledere, tillitsvalgte og verneombud deltok på denne dagen. Vi fikk presentert forskning fra STAMI v/Elisabeth Goffeng og SINTEF v/Lisbet Øyum.

Nærværarbeidet er et kontinuerlig arbeid og fokus på emosjonelt arbeid vil fortsatt være en viktig faktor ved reduksjon av sykefravær. Ut ifra forskning er emosjonelt arbeid en av faktorene vi kan påvirke for å redusere sykefravær. Det skal fortsatt jobbes med HMS arbeidet ute på enheter og avdelinger, og det skal utarbeides lokale HMS planer.

Det har også vært fokus på vold og trusler og omfanget av dette i kommunen. Vold og trusler skal meldes i kommunens avvikssystem, men her er det nok en underrapportering av hendelser og da spesielt fra områdene Oppvekst og Samfunnsutvikling og tekniske tjenester. Opplevelsen av vold og trusler er alvorlig og vil i høyeste grad påvirke sykefravær. Det vil i 2024 jobbes med ytterligere tiltak for å forebygge vold og trusler.

Korttidsfravær:

På grunn av manglete tall, kan det ikke legges ut en konkret rapport av korttidsfraværet per dagens dato. Det er forventet at korttidsfraværet har kunnet steget noe da det i 2022 ble åpnet for egenmeldt fravær. I et sykefraværsperspektiv er det en mer ønsket utvikling i sykefraværet med økt korttidsfravær og redusert langtidsfravær.

Det vi vet er at det var mye influensa, korona og omgangssyke tiden før jul og inn i nyåret, som ga økt fravær i hele kommunen.

Sykefravær i enhetene:

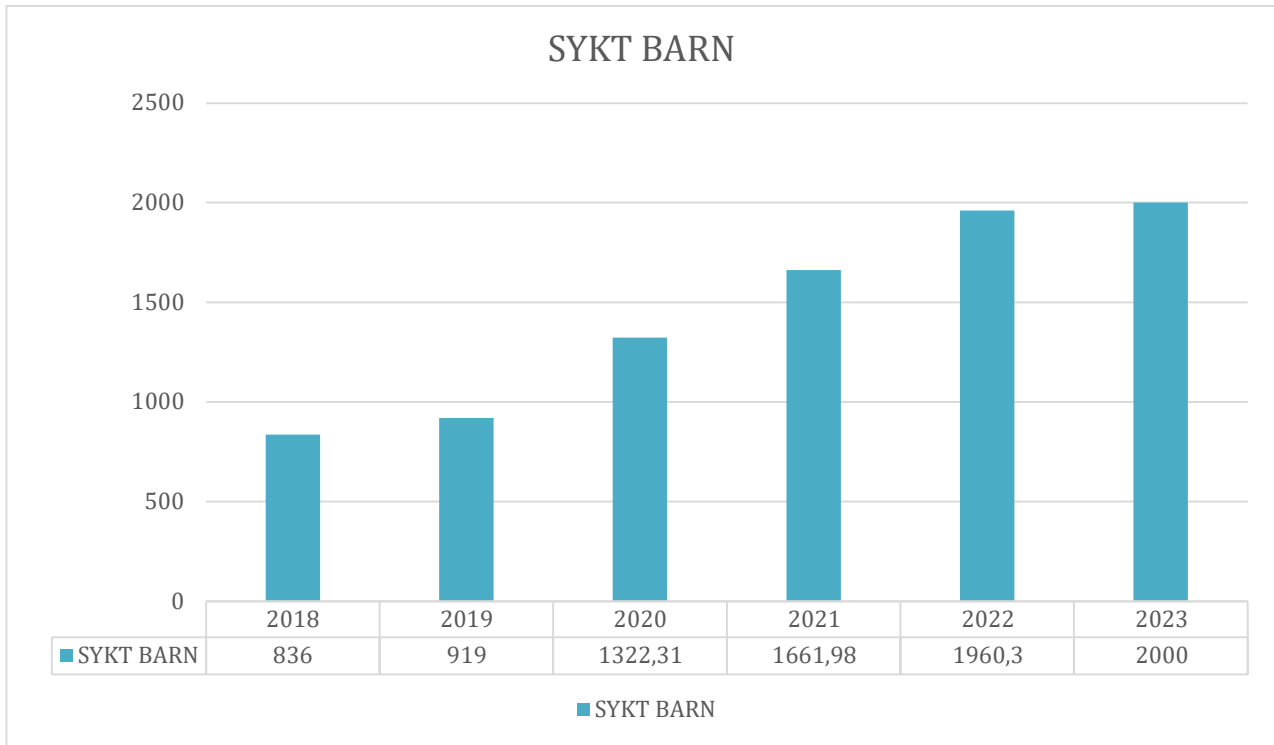
De største utfordringene enhetene og avdelingene melder om, er den høye slitasjen de har på ansatte. På grunn av fravær, lite til ingen tilgang på vikarer og få til ingen personer ved rekruttering fører til at ansatte jobber mye overtid og dekker opp for mangelen for bemanning. Dette har ført flere enheter og avdelinger inn en «ond sirkel» hvor de ikke klarer å få ned fraværet. Det meldes ikke mye om dårlig arbeidsmiljø og konflikter som årsak ved sykefravær, det meldes om utbrenthet og andre fysiske årsaker ved fravær. Spesielt Helse og Oppvekst har meldt om dette utfordringsbildet.

Fravær ved sykt barn/ barnepasser 2018 – 2022

Antallet omsorgsdager fortsetter å øke også 2023 og har nå steget til 2000 dagsverk.

De midlertidige reglene for korona ble tatt bort i 2022 og er ikke årsaken til at tallet fortsetter å øke.

Omsorgsdager er en lovfestet permisjon ansatte har etter AML §12-9; når de pleier et sykt barn, uavhengig om de fyller vilkårene for omsorgspenger. Det betyr at du har rett til permisjon fra jobben, men den kan være ulønnet hvis du ikke har opptjent deg rett til omsorgspenger. Kravet til lønnet permisjon er å ha vært i jobb i minst 4 uker. Det er derfor få tiltak for å unngå syke barn dager, men det som kan snakkes mer om er trenden med at det er kvinner som tar ut sykt barn fremfor menn. Hvis menn har tatt ut sykt barn på lik linje med kvinner, kunne dette tallet ha vært redusert i kommunal sektor, da det er flest kvinner som er tilsatt.

Note 10 Anleggsmidler

	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Helse- plattformen	Brannbiler, teknisk anlegg	Boliger, skolger, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Anskaffelseskost 01.01.2023	32 257	51 514	27 261	118 185	1 933 081	772 232	237 744	3 172 274
Årets tilgang	5 911	4 824			124 851	1 791	15 118	152 494
Årets avgang		89			1 500		3 696	5 285
Anskaffelseskost 31.12.2023	38 168	56 249	27 261	118 185	2 056 432	774 023	249 166	3 319 483
Akk avskrivninger 31.12.23	20 356	35 103	1 835	65 015	417 832	211 514	313	752 029
Netto akk. Og rev. Nedskrivninger					0	0	0	0
Akk. Avskr. Og nedskr. 31.12.23	20 356	35 103	1 835	65 015	417 892	211 514	313	752 029
Bokført verdi pr. 31.12.23	17 182	21 146	25 425	53 170	1 638 540	562 509	248 852	2 567 454
Årets avskrivninger	6 036	2 735	1 817	4 782	50 249	15 249		81 511
Årets reverserte nedskrivninger						0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Økonomisk levetid	5 år	10 år	15 år	20 år	40 år	50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.	

Note 11 Gebyrfinansierte selvkost-tjenester

Ørland kommune har utarbeidet etterkalkyler for gebyrfinansierte selvkosttjenester i henhold til «forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften)».

Kommunen benytter selvkostberegningsmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Hva er selvkost?

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen hvert år utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Selvkostkalkylen avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil, som oppstillingen under viser, ikke være direkte sammenhengende.

Elementene i en selvkostkalkyle:	
Samlet selvkost:	Driftsregnskapet:
+Direkte driftsutgifter	+Direkte driftsutgifter
-Andre inntekter enn gebyrinntekter	-Andre inntekter enn gebyrinntekter
+Indirekte driftsutgifter (adm. Utgifter)	<i>Postene finnes bare i selvkostkalkylen og utgjør bl.a. selvkostområdenes bidrag til kommunekassens rente- og avdragsutgifter. Postene skal ikke føres i driftsregnskapet</i>
+Kalkulatorisk rentekostnad	
+Kalkulatorisk avskrivningskostnad	
=Gebyrgrunnlag	=Resultat før gebyrinntekter
-Gebyrinntekter	-Gebyrinntekter
=Selvkostresultat*	=Driftsresultat (alltid større en selvkostresultat)
<i>*Selvkostresultatet føres mot selvkostfond og/eller memorialkonti i balanseregnskapet</i>	

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Kalkulatoriske kapitalkostnader:

Ved beregning av kalkulatoriske kapitalkostnader (avskrivninger og renter) skal fremmedfinansiering trekkes ut av beregningsgrunnlaget. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning som kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes renteavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig swap-rente + ½ %-poeng. I 2023 var denne lik 4,296%.

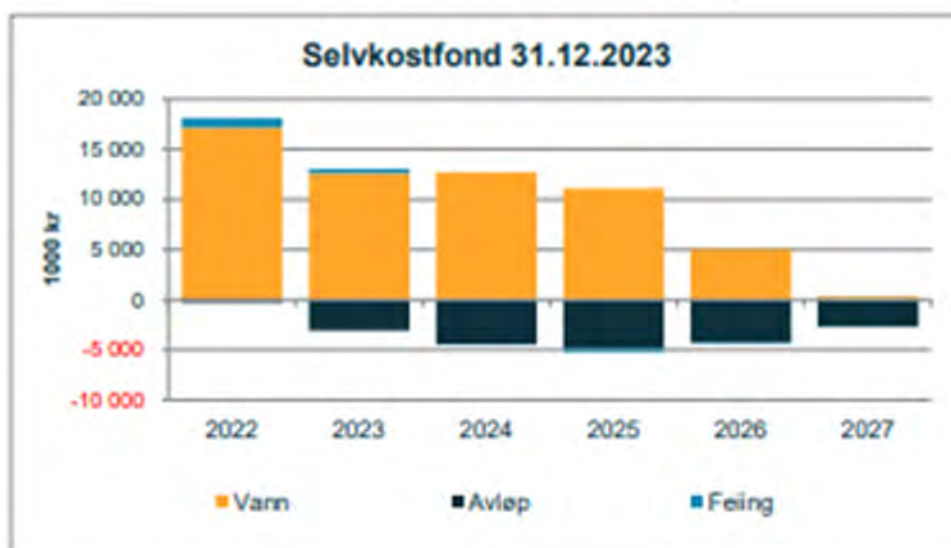
Indirekte driftsutgifter og håndtering av over- og underskudd:

Selvkostforskriften fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i gebyrgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene somyttes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må

dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2024 i sin helhet være disponert innen 2028.

Krav om utarbeidelse av kalkyler:

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Det er disse forkalkylerne som gir grunnlaget for gebyrsatsene. Generelt har kommunen som målsetning at de kommunale gebyrene svinger minst mulig, men en rekke faktorer er usikre ved tidspunkt for budsjettering og gebyrsatsene, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling i brukerantall og saksmengde. Resultatet for 2023 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette forklarer avvik mellom prognosene i høst og nå ved etterkalkyle.

Samlet etterkalkyle 2023

Etterkalkylene for 2023 er basert på regnskap datert 26. februar 2024

Etterkalkyle selvkost 2023	Vann	Avløp	Feiing	Totalt
Direkte driftsutgifter	17 599 761	10 743 143	2 654 447	30 997 351
Avskrivningskostnad	9 758 490	4 256 803	0	14 015 293
Kalkulatorisk rente (4,3%)	12 757 727	3 933 190	0	16 690 917
Indirekte driftsutgifter (netto)	759 084	470 036	52 864	1 281 983
Driftskostnader	40 875 061	19 403 172	2 707 311	62 985 454
Øvrige driftsinntekter	1 618 713	66 105	0	1 684 818
Selvkostresultat (Gebyrgrunnlag)	-5 149 847	-2 700 690	-561 409	-8 411 947
Finansiell dekningsgrad i %	88%	86%	79%	87%
Selvkostfond 01.01	17 149 786	-308 630	421 718	9 967 204
-/+ bruk av/avsetning til selvkostfond	-5 149 847	-2 700 690	-561 409	-8 411 947
Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	626 136	-71 270	28 933	583 800
Selvkostfond 31.12	12 626 075	-3 080 589	421 718	9 967 204

Etterkalkyle selvkost 2023	Private planforslag	Bygge- og delesak	Oppmåling	Forurensningsmyndighet	Totalt
Direkte driftsutgifter	1 394 632	4 433 528	1 348 550	1 361 122	8 537 832
Avskrivningskostnad	0	0	49 800	0	49 800
Kalkulatorisk rente (4,3%)	0	0	1 070	0	1 070
Indirekte driftsutgifter (netto)	106 898	414 805	103 586	79 971	705 260
Indirekte avskrivningskostnad	2 825	5 650	5 650	0	14 125
Indirekte kalkulatorisk rente	546	1 092	1 092	0	2 731
Driftskostnader	1 504 901	4 855 075	1 509 747	1 441 094	9 310 817
+ Tilskudd/ subsidiering	892 901	992 700	0	0	1 885 601
-Øvrige driftsinntekter	0	-226 009	-256 309	-43 800	-529 119
Samlet selvkost (gebyrgrunnlag)	1 504 901	4 629 065	1 253 438	1 394 294	8 781 698
Gebyrinntekter	612 000	3 636 320	1 498 310	726 875	6 473 505
Selvkostresultat (gebyrinntekter – gebyrgrunnlag)	-892 901	-992 745	224 872	-667 419	-2 308 193
Finansiell dekningsgrad i %	41%	79%	120%	52%	74%
Selvkostfond 01.01	-0	46	-217 170	1 967 034	1 749 908
-/+ Bruk av / avsetning til selvkostfond	0	-46	2 44 872	-667 419	-422 592
+/- Kalkulert renteinntekt/ rentekostnad selvkostfond	0	0	-4 070	70 168	60 098
Selvkostfond 31.12	-0	0	23 631	1 369 783	1 393 414

Etterkalkylene for 2023 er utarbeidet i samarbeid med rådgivningselskapet Momentum Solutions som har mer enn 20 års erfaring med selvkostproblematikk og bred juridisk og økonomisk kompetanse knyttet til selvkost. Momemtums selvkostberegningsmodell Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 300 norske kommuner.

	Slam	Renovasjon husholdning	Renovasjon fritid	Renovasjon Kom.næring
Salgsinntekt	5 328 933	18 932 317	2 817 276	1 810 870
Annen driftsinntekt	32 929	128 331	21 969	0
Sum driftsinntekter	5 361 862	19 060 648	2 839 245	1 810 870
Direkte driftsutgifter	4 411 717	14 890 439	2 039 088	1 414 115
Avskrivning	22 187	1 866 636	329 902	226 165
Kalkulatorisk rente	61 822	221 676	33 119	21 196
Indirekte driftsutgifter	1 008 638	1 564 071	228 307	102 227
Sum driftskostnader	5 504 364	18 542 822	2 630 416	1 763 703
Selvkostresultat	-142 502	517 826	208 829	47 167
Selvkostfond 31/12-2023	-443 998	652 229	482 718	125 029

Note 12 Rentesikring

Swap nr	Volum KR	Utløp	Betaler	Mottar	Formål	Finans- reglement
17111	50 000 000	31.12.2023	3,87%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17101	70 000 000	01.11.2028	4,99%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17100	10 000 000	23.05.2024	2,97%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17109	25 000 000	02.01.2024	1,70%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17108	25 000 000	02.01.2025	1,79%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17119	50 000 000	02.08.2025	1,77%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17118	30 000 000	04.08.2025	1,66%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17116	35 000 000	01.01.2027	2,12	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17115	40 000 000	01.01.2026	2,07%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17107	25 000 000	02.01.2026	1,87%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17113	90 000 000	22.08.2024	1,85%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17117	90 000 000	02.01.2026	1,85%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17105	90 000 000	01.10.2025	2,38%	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5
17104	9 000 000	10.07.2028	5,39	3 mnd NIBOR	Kontantstrømsikring	Pkt 7.5

Note 13 Utlån

Utlånt til	Utestående 31.12	Utestående 01.01	Tap på hovedstol	Tap på løpte renter mv.	Samlet tap
Utlån finansiert med innlån					
Boligsosiale formål (startlån)	175 423	146 721			
Sosiallån	565	247			
Sum lånefinansierte utlån	175 688	146 968			
Utlån finansiert med egne midler					

Ansvarlig lån FosenKraft AS	51 952	53 361			
Lån Kopparn Utvikling AS	27 000	27 000			
Lån Austerli Bjugn hestesportsklubb	629				
Sum egenfinansierte utlån	79 521	80 361			
Sum	255 269	227 329			

Note 14 Langsiktig gjeld

Eksterne lån	Bokført verdi 31.12	Løpetid	Rentefot	Refinansiering*
Lån til egne investeringer	1 912 791	28	4,23	490 000
Lån til andres investeringer	31 766	28	4,23	
Lån til innfrielse av kausjoner				
Lån til videre utlån	225 114	32	3,07	
Finansielle leieavtaler				

*Lån som forfaller og må refinansieres i det året regnskapet legges fram.

Note 15 Avdrag på lån

Grunnlag for beregning av minimumsavdrag	Beløp
Beregnet minimumsavdrag etter kommuneloven §14-18, 1. ledd	68 620
Korrigerings for mottatte avdrag videreutlån til avdrag andre lån	
Betalte avdrag	67 435
Differanse mellom beregnet, korrigerede og betalte avdrag	1 185

Grunnlag for beregning av minimumsavdrag	
Bokført verdi avskrivbare anleggsmidler 31.12	2 267 457
Bokført verdi lånegjeld 31.12	1 908 852

Avskrivninger

81 511

Note 16 Ytelser til ledende personer

	Brutto lønn
Kommunedirektør	1.421.600
Ordfører	1.107.200

Note 17 Godtgjørelse til revisor

	Godtgjørelse
Revisjon	1.156.003
Rådgivning	
Sum	1.156.003

Organisasjon og utvikling

	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2023	2023	2023	2022
Organisasjon og ledelse	6 994	8 491	8 177	4 184
IKT	15 139	13 580	10 794	14 686
Personal	6 654	7 651	7 122	8 070
Dokumentforvaltning	8 395	8 788	7 871	6 711
Organisasjon og utvikling	37 182	38 510	33 964	33 651
Avsetning/bruk av fond+avskrivning	1 787	2 159	-524	1 983
Sum området	35 395	36 351	34 488	31 668

I dette området har man valgt å legge alle fellesutgifter som tilhører enhetene i kommunen. Her ligger blant annet området for frikjøp av tillitsvalgte, bedriftshelsetjeneste (Medco dinHMS), arbeidsmiljøtiltak /opplæringsmidler som tilhører fellesskolering i alle enhetene i kommunen med mer. I tillegg utgifter for felles lisenser, kontingenter og medlemskap på tvers av alle enheter. Det har blitt tilrettelagt for at alle ansatte i administrative stillinger har fått tatt 5 timers førstehjelpskurs innen hjerte-/lungeredning, samt bruk av hjertestarter, ca 75 personer gjennomførte dette i 2023.

Personal

Personaltjenesten består av 3 årsverk og i tillegg kjøper vi tjenester av Fosen lønn. Over budsjettet til personal lønnes 14 lærlinger i fagene barne- og ungdomsarbeider, helsefagarbeider, institusjonskokk, bygg drifter faget. Der er også tillitsvalgtordningen med rett til frikjøp etter Hovedavtalen som per i dag utgjør 3,16 årsverk.

I 2023 har fokuset vært å bygge opp støttefunksjon som Personalhjelp Ørland som en felles postkasse for bistand og spørsmål til ledere og ansatte i organisasjon

personalhjelp@orland.kommune.no. Denne postkassen har fått positive tilbakemeldinger.

Enheten har jobbet mye med heltidskultur, tjenestestyrt bemanningsplanlegging og opplæringstiltaket fra assistent til helsefagarbeider.

Ørland kommune hadde som mål å nå 70 % heltid ved utgangen av 2023, dette målet ble ikke nådd, men vi havnet på ca 65-66 %. Vi vil fortsette arbeidet med å nå målet.

Fagenheten bistår alle enheter i kommunen med faglig bistand som utarbeiding av arbeidsavtaler, beregning av ansiennitet, veiledning og bistand i arbeidet med sykemeldte, samt utarbeiding av stillingsannonser, konflikthåndtering, med mer.

Personaltjenesten har i 2023 levert et regnskap med mindreforbruk. Dette skyldes tilskudd som er søkt på og kommet enheten til gode.

IKT

IKT består av 2,9 stillinger. I tillegg har vi en tjenesteavtale med Fosen IKT som drifter serverpark og har hoved leveransen av IKT tjenester til Ørland kommune.

Arbeidsoppgavene omfatter:

- drift av kommunens nettverk

- planlegging, tilrettelegging og støtte til utbygging for bredbånds- og mobildekning i kommunen.
- daglig driftsstøtte
- veiledning og oppfølging til ansatte innen IKT.
- Oppgaven som personvernombud ivaretas med 20 % stilling. Personvernombudets oppgaver er å informere og gi råd til den behandlingsansvarlige, samt kontrollere at regelverket blir etterlevd.

Regnskapet viser et merforbruk. Dette skyldes høye kostnader knyttet til lisenser, abonnement og utviklingskostnader.

Dokumentforvaltningen

Dokumentforvaltningen er en egen enhet i området for organisasjon og utvikling. Enheten er en del av fellestjenestene som ivaretar interne og eksterne funksjoner og tjenester innenfor områdene arkiv, politikk, valg, kommunikasjon og innbyggerdialog og delegert saksbehandling. Enheten arbeider ut fra lov og reglement som styrer tjenesteområdene og den offentlige forvaltningen. Enheten spenner over mange fagområder og ivaretar flere ulike interne og eksterne oppgaver, funksjoner og tjenester innenfor sitt område.

Dokumentforvaltningen hadde i 2023 totalt 12 ansatte (med faste ansatte og vikarer) fordelt på 9,3 årsverk. Budsjettrammen for Dokumentforvaltningen var på 7,8 mill. og budsjettrammen for politiske styringsorganer var på 5,8 mill.

Det ble ansatt ny saksbehandler i 100 % stilling for delegert saksbehandling (alkohol, servering og tobakkskadelov) i juni 2023.

Sykefraværet i Dokumentforvaltningen for 2023 er på 8,53 %. Enheten jobber med tiltak og har fokus på nærværarbeid for å få ned sykefraværet.

Det er levert godt på intern og ekstern tjenesteproduksjon, rutineutvikling, opplæring og support til kommunens enheter og på tjenester, informasjon og service til kommunens innbyggere.

Enhetens ansvarsområder for Dokumentforvaltningen ansvar 120 – 123 gikk i balanse i 2023.

Alkohol-, serverings- og tobakkskadeloven

I forhold til delegerte arbeidsoppgaver innenfor alkoholloven, serveringsloven og tobakkskadeloven, har Ørland Kommune i utgangen av 2023 totalt 16 faste serveringsbevillinger, 16 skjenkebevillinger og 13 salgsbevillinger. I tillegg til de faste bevillingene er det i løpet av beretningsåret saksbehandlet 59 ambulerende skjenkebevillinger/enkeltanledninger (enkelte vedtak har flere arrangementer) Ifølge alkoholforskriften § 9-7 skal salgs- og skjenkestedene kontrolleres så ofte som behovet tilsier.

Kravet er at kommunen skal utføre tre ganger så mange kontroller som det er salgs- og skjenkesteder i kommunen. Det er blitt gjennomført 82 kontroller i 2023.

Ørland kommune startet med Ansvarlig vertskapsmøter, som ble gjennomført for første gang i oktober 2023. Det er 3 møter i året der 2 er for skjenkebevillinger og 1 for salgsbevillingene. Dette har blitt godt mottatt av bevillingsinnehaverne.

Det har også blitt gjennomført 15 kunnskapsprøver som omhandler salg, skjenking eller serveringsvirksomhet.

Ny kommunal forskrift til serverings- og alkoholloven for Ørland kommune var på høring i 2022 og ble vedtatt i kommunestyret 16.02.23.

Politisk sekretariat

Dokumentforvaltningen er politisk sekretariat for alle styrer, råd og utvalg i Ørland kommune, og det har som alltid vært høy aktivitet på den politiske møtefronten.

Enheten har det administrative ansvaret for gjennomføring av valg i Ørland kommune. Kommunestyre- og Fylkestingsvalg 2023 ble gjennomført i beretningsåret. Arbeidet med valg medfører mye ekstra arbeid og ressurser for å kunne ivareta de pålagte rutiner og systemer ved valg, spesielt arbeidskrevende i forbindelse med kommunestyrevalg.

Det ble utarbeidet ny endret Forskrift for folkevalgtes arbeidsvilkår og godtgjøring i 2023, med ikrafttredelse fra 1. januar 2024. Forskriften ble sendt på høring jf. lov og regelverk.

Vielser

Enheten har i 2023 saksbehandlet og organisert for 19 borgerlige vielser.

Arkiv

Utarbeidelse av lovpålagt Arkivplan (Administrativ håndbok for dokumentforvaltning, saksbehandling og arkivering) og BK-plan (Bevarings- og Kassasjonsplan) for Ørland kommune er fortsatt under arbeid og vil bli ferdigstilt i løpet av 2024. Arbeidet gjennomføres i samarbeid med kommunens enheter i regi av IKA Trøndelag IKS.

Enheten har gjennom året hatt et høyt fokus på behandling, kvalitetskontroll og frister opp mot offentlighet, meroffentlighet og behandling av innsynsforespørsler. Ørland kommune gikk til topps i Åpenhetsbarometeret også for 2023 som er et samarbeid mellom Kommunal Rapport og Norsk Presseforbunds offentlighetsutvalg. Ordfører og representanter fra kommuneledelsen var til stede i Oslo og mottok prisen på vegne av kommunen.

Innsyn

Kommunen mottar mange innsynskrav i løpet av året, og Dokumentforvaltningen er en stor bidragsyter i behandlingen av enhetenes saksbehandling.

Det ble innført nye rutiner for behandling av innsynssaker i 2023.

Enheten har prioritert arbeidet med å ferdigstille papirarkiver som skal avleveres/deponeres for å frigjøre lokaler. Dette må ses i sammenheng med relokalisering av gamle Bjugn rådhus.

Arkivrommet i Bjugn rådhus er nå tømt, og arkivene er til ordning og deponert hos IKA Trøndelag.

Saksbehandlingssystem

Det har vært og er et stort fokus på utvikling og effektivisering av kommunens bruk av saksbehandlingssystemet Websak. Enheten ønsker å øke fokuset på digitalisering, noe som krever ressurser til for eksempel integrasjoner.

Vi har i løpet av 2023 innført automatisert arkivering av søknader om 4 typer tilskudd innen landbruk. Prosjektet fikk tilslutning fra alle Fosen-kommunene, noe som reduserte kostnadene for hver enkelt kommune betydelig.

Fosen-kommunene har med Ørland i front, anskaffet ACOS-akademiet, en interaktiv opplæring for brukere av Websak+. Opplæringstilbudet består av en grunnleggende opplæring i websak+, lederfunksjonaltet Websak+ og kurset saksdokument og møteoppmelding i Websak+.

Ledelsen i Ørland har innført Acos Akademiet som en obligatorisk opplæring for alle Websak-brukere. Innføringen vil fortsette utover 2024.

Kommunikasjon

Det ble gjort et omfattende arbeid med Ørland kommunes hjemmeside i 2023, i samarbeid med de andre Fosen-kommunene. Den nye hjemmesiden ble lansert 1. november 2023. Kommunikasjon jobber kontinuerlig med å utbedre hjemmesidene, og det er månedlige møter med de andre Fosen-kommunene for å dele erfaringer. Det defineres kontinuerlig hvilken informasjon som skal legges hvor (som også er et ledd i den kommende kanalstrategien).

Det settes søkelys på å fordele oppmerksomheten jevnt ut over tjenestene kommunen tilbyr, både på hjemmesiden og i sosiale medier. Som et ledd i dette har alle områdene i tjenestemenyen på hjemmesiden blitt plassert i et årshjul der hvert område skal i tur og orden under lupen (utbedring av fakta, artikler og informasjon), med møter i enhetene, samt artikler som tar fram «glad-saker»/fokussaker.

Retningslinjer for sosiale media som ble foreslått i fjor, ble vedtatt og iverksatt. Ørland kommune sin Facebook-konto gjennomgikk en opprydding i administratorer, og innlegg følger nå de nye retningslinjene. Retningslinjene ble sendt ut til andre enheter også, som inspirasjon til hvordan drive god kommunikasjon på sosiale medier.

Ørland kommune og kulturforetaket Roret samarbeidet om et prosjekt på destinasjonsutvikling av Ørland. I samarbeid med reklamebyrået Posisjon AS ble det gjort en kvantitativ undersøkelse, og arbeidet resulterte i en grafisk profil for Destinasjon Ørland, og en arbeidsgruppe som skal jobbe videre mot å re-lansere orland.no, en side som skal fungere som et samlested for all emosjonell kommunikasjon som fore eksempel kultur, idrett, restauranter, eventkalender med mer.

Kommunikasjonsstrategier og kanalstrategier er under arbeid, skjønt hovedfokuset i 2023 var å få oversikt over hvilke kanaler som eksisterer, hvordan de brukes – for å danne et overblikk over nå-situasjon. Det tette samarbeidet med Roret mot destinasjonsutviklingsprosjektet har fått spørsmålet om samarbeid opp i lyset, og det kan være relevant å utvikle kanalstrategier/deler av strategiene sammen.

Generelt

Dokumentforvaltningen har på arbeidsmiljøsidan ivarettatt tiltaket «refleksjon satt i system» med faste refleksjonsmøter i uken. Det jobbes fortsatt samlet for område Organisasjon og Utvikling med etterarbeidet og utarbeidelse av tiltaksplaner i henhold til resultatet av 10.faktor medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført i 2022.

Helse og familie

	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2023	2023	2023	2022
Administrasjon	4 030	5 935	2 382	1 862
Sykehjem og heldøgns omsorg	103 232	92 466	82 568	83 772
Hjemmebasert omsorg	80 515	66 537	59 106	56 602
Familiehelse	51 528	50 093	45 618	50 870
Forvaltning	21 118	18 626	17 441	20 412
Oppfølgingstjenesten	61 668	65 352	59 148	53 047
Helse og omsorg	322 091	299 009	266 263	266 565
Avsetning/bruk av fond + avskrivning	-1 882	-6 823	-9 592	747
Sum området	323 973	305 832	275 855	265 818

Overordnet mål og ambisjoner:

Kommunen har ansvar for å sørge for gode og forsvarlige helse og omsorgstjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder og diagnose. Tjenestene som leveres skal være av faglig god kvalitet og tilfredsstillende krav i lov og forskrift relevant for tjenesteområdene. For å kunne ivareta samfunnsoppdraget med å gi pasientene og brukernes helse og omsorgstjenester også i fremtiden, er det behov for kontinuerlig utvikling og forbedring. Samt fokus på fag- og kompetanseutvikling blant ansatte.

2023 har vært et år preget av flere utfordringer, det har blant annet vært en stor økning i etterspørselen etter tjenester i alle enhetene. Dette har tidvis ført til kapasitetsutfordringer og behov for prioriteringer. Våren og sommeren var preget av manglede plass i institusjon, både korttidsopphold og langtidsopphold i sykehjem. Ørland kommune har vært nødt til å kjøpe korttids plass i annen kommune for 1,3 mill kroner. I tillegg har Ørland kommune utgifter tilsvarende 4,1 mill kroner for døgn med utskrivningsklare pasienter på St. Olavs hospital. I 2023 har Ørland kommune klaget på 87 døgnbøter og fikk medhold i 70 av døgnene. Samtidig har det vært en stor økning i ressursbehovet knyttet til pasienter/ brukere som har behov for kontinuerlig bemanning, både i hjemmetjenesten og i oppfølgingstjenesten. Det har også vært et år preget av høyt sykefravær og få vikarer, noe som medfører økt bruk av overtid og forskjøvet vakt. Noe som igjen medfører økt belastning på ansatte, behovet for fagkompetanse har medført bruk av vikarbyrå.

Kommunedelplan helse og familie

Våren 2023 ble satsningsområdene i kommunedelplanen for helse og familie vedtatt i kommunestyret. Kommunedelplanen gir retning og har 5 satsingsområder for å ivareta samfunnsoppdraget. De bygger på kommunens samfunnsplan, nasjonale føringer og forventninger, samt innspill fra blant annet LTV- grupper.

- Samskaping og medvirkning
- Forebygging og mestring
- Fremtidsrettede helsetjenester
- Kompetanse og rekruttering
- Ørland 2024 er klimanøytral

Høsten 2023 er kommunedelplan faste 2 gjennomført, målet var å fastsette mål og strategier. Det har vært gjennomført flere ulike medvirkningsaktiviteter, som innspillsverksted med bruker og pårørenderepresentanter, digital spørreundersøkelse blant ansatte og workshop med avdelingsledere. Det skal gjennomføres workshop med utvalg for helse og familie og representanter fra eldrerådet og kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne i 2024 og kommunedelplanen førstegangs behandles og sendes på høring i mars 2024.

Faglig utvikling

Det er avgjørende å legge til rette for at medarbeiderne kan utvikle sin kompetanse innenfor ulike fagfelt og kompetanseområde. I en tid der rekruttering er spesielt utfordrende, er det viktig å bruke ressurser på ansatte som ønsker kompetanseheving både for personlig vekst og for økt kvalitet i tjenesten. Det vil alltid være en balansegang i forhold til hvor mange som kan ta utdanning samtidig, men vi tilstreber å gi så mange som mulig muligheten til grunnutdanning eller videreutdanning samtidig som de er i arbeid. I 2023 er det 20 ansatte som har gjennomført kurset fra assistent til helsefagarbeider og som nå venter på å gå opp til fagprøve, 4 ansatte tar bachelor i sykepleie, 9 ansatte er under videreutdanning, der flere tar en mastergrad og 5 ansatte innen institusjonsskjøkken har enten gjennomført eller startet på utdanningen ernæring i pleie og omsorgstjenesten. Alle enheter imot og følger opp studenter og lærlinger gjennom året. I tillegg har kommunalområdet gjennomført flere prosjekter og tiltak med mål om økt kompetanse hos ansatte og økt faglig kvalitet i tjenesten.

Forskningsprosjektet:

«Brukere og pårørendes medvirkning og samskaping av kommunale helse og omsorgstjenester».

Dette er et samarbeid mellom Norges forskningsråd, Høgskulen på Vestlandet og Ørland kommune og vil lede frem til en offentlig doktorgrad. Kandidaten som tar en offentlig ph.d har fullført all datainnsamling for alle tre delstudiene. To artikler er akseptert og publiseres i løpet av 2024. Det jobbes med artikkel tre og kappe til avhandlingen. Forskerskolen for de kommunale helse – og omsorgstjenestene er fullført og bestått. Midtveisevaluering er gjennomført og kursen videre staket ut. Det er gjennomført forskningsformidling, veiledning og undervisning både i egen kommune og i det akademiske miljøet. Informasjon om forskning og systemisk praksis var også en del av folkevalgtopplæringen.

KEKK

KEKK står for klinisk etisk komitè i kommunen. KEKK ble etablert i Ørland kommune i 2023 og er et rådgivende organ der vanskelige etiske dilemmaer kan drøftes etter egne drøftingsmodeller. De som kan melde inn saker er helsepersonell, pasienter og pårørende. De involverte parter må gi sitt samtykke til å få saken drøftet i KEKK. Sakene vil bli anonymiserte før drøfting.

Førstehjelpskurs

Alle ansatte har i løpet av 2023 fått tilbud om grunnleggende førstehjelpskurs med hjertestarterkurs i regi av Røde kors. I de kommende årene vil fokuset være repetisjon av det grunnleggende. Samt innslag av nye elementer som øker kompetansen i førstehjelp hos den enkelte.

Vold, trusler og takling av vanskelig atferd

Å jobbe forebyggende med trusler og vold er avgjørende for å skape et trygt og sikkert arbeidsmiljø for ansatte og gode tjenester til pasientene. Enhetene har i 2023 gjennomført flere kurs som omhandler takling av utagerende adferd. Der ansatte har fått økt sin kompetanse og styrket sine ressurser gjennom både teori og praktiske øvelser. Det planlegges nye kurs i 2024. I 2023 er det gjennomført tilsyn av Arbeidstilsynet i sykehjem og heldøgnsomsorg og hjemmetjenesten. Begge enhetene fikk pålegg som omhandlet kartlegging, risikovurdering, tiltak, plan og opplæring i vold, trusler om vold og uheldige belastninger. Opplæringen som er gjennomført er en del av oppfølgingen av påleggene fra Arbeidstilsynet.

Livsglede

Samtlige langtidsavdelinger og heldøgns bemannede omsorgsboliger i enheten sykehjem og heldøgns omsorg er sertifisert som livsgledehem. Avdelingene re-sertifiseres årlig, den nasjonale sertifiseringsordningen er bra for kvaliteten på helse og omsorgstjenestene og for arbeidsmiljøet. Avdelingene må ha et system for å oppfylle de ni livsgledekriteriene som ivareta pasientens sosiale, kulturelle og åndelige behov. Livsglede er et systemverktøy som bidrar til å oppfylle lovpålagte krav fra myndighetene, blant annet forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring, verdighetsgarantien og kvalitetsforskriften. Livsglede er også en del av tiltaksplanene til brukere ved Oppfølgingstjenesten, gjennom miljøarbeid som er tilpasset den enkelte. Korttidsavdelingen har i 2023 vært pilot for livsgledearbeid i korttidsavdeling. Det var planlagt at hjemmetjenesten skulle starte opp livsgledearbeidet våren 2023, men det har ikke vært mulig å gjennomføre.

Organisatoriske endringer som er gjennomført, og påbegynte prosesser som forventes gjennomført i 2024

Det ble i 2023 vedtatt utvidelse av korttidsavdelingen (Blå) med 12 plasser, disse har vært under oppussing og opprusting gjennom sommeren 2023. Plassene har stått klare siden oktober, men det har grunnet turnover og helgevaktanser ikke lyktes å rekruttere tilstrekkelig ansatte og kompetanse. Målet er at en skal åpne plassene i løpet av 2024. Med bakgrunn i rekrutteringsutfordringer ble det lyst ut etter postverter, som er stillinger uten krav til formell helsefaglig kompetanse. I tillegg lyste en ut etter ambulerende sykepleier som i deler av sin stilling skal bidra der det er behov innenfor enheten sykehjem og heldøgns omsorg. Dette ble første steg på veien mot ny oppgavedeling mellom de ulike profesjonene. Prosjektet bemanningsledelse og oppgavedeling er påbegynt i flere enheter i ettertid og en forventer at denne prosessen vil gå gjennom hele 2024.

Avlastningsboligen for barn og unge i Bjugn har i løpet av høsten 2023 blitt samlokalisert med avlastningsboligen på Brekstad. Det er gjennomført oppussing og utbedring i trå med prosjektgruppas anbefalinger og det er satt opp en paviljong med personalrom og kontor. Omorganisering av enheten forvaltning er gjennomført som planlagt. BPA (brukerstyrt personlig assistanse), personlig assistanse, støttekontakt og avlastning utenfor institusjon er blitt en

avdeling i hjemmetjenesten. Saksbehandlere, systemadministrator, folkehelsekoordinator og kommuneoverlege er lagt under kommunalsjef Helse og familie. Mot slutten av 2023 er det iverksatt et prosjekt for tjenesteutvikling og innføring av ny tildelingspraksis for helse og omsorgstjenester. Oppstart ny praksis i løpet av høsten 2024.

I sak 23/063 Ble det innført fritt brukervalg for BPA tjenester i 3 år, med oppstart januar 2024. Anbudsprosess med konsesjonsavtaler ble gjennomført høsten 2023 og 14 private aktører kan levere tjenester til innbyggere som har innvilget BPA i Ørland kommune fra 1.1.24.

Prosjekt Fremtidens helsebygg fase 3 ble ferdigstilt i 2023. Det er fattet vedtak i kommunestyret sak 23/090 om å fortsette prosessen, men at en ikke kan stille seg bak de økonomiske beregninger. I budsjettvedtak for 2024 er det avsatt 600.000 kr for å ferdigstille planen for fremtidens helsebygg, inkludert tomtevalg. Dette skal legges frem for kommunestyret i oktober 2024.

Helseplattformen

Helseplattformen er en felles elektronisk pasientjournal for hele helsetjenesten i Midt-Norge, det vil si helseforetak, kommuner, fastleger og private aktører. Målet er en mer sammenhengende helsetjeneste for pasienter og ansatte i hele regionen. Helseplattformen er det største utviklingsprosjektet som er innført innenfor Ørland kommune.

Ørland kommune tok i bruk Helseplattformen 12.11.22 som planlagt. Legetjenesten skal etter planen ta i bruk systemet når løsningen for fastleger er klar. Løsningen skal videreutvikles, og det er etablert en struktur som ivaretar kommunenes interesser og behov for endring. Her har Ørland to deltakere, for å bidra inn i samarbeidet med å videreutvikle løsningen. Alle ansatte har vært gjennom et opplæringsløp før innføringen, og all data i gammelt system er overført til Helseplattformen. Superbrukere inviteres til temabaserte opplæring/spørretimer for å øke kompetanse og for å optimalisere bruk av systemet.

Helseplattformen skal gi økt kvalitet i pasientbehandlingen, bedre pasientsikkerhet, mer brukervennlige systemer og dermed sette helsepersonell i stand til å utføre sine oppgaver på en bedre og mer effektiv måte. Løsningens rapporter gir også gode styringsdata og statistikk, som viser et bilde av situasjonen i kommunens helsetjenester. På sikt kan rapportene også benyttes til å sammenlikne Ørland kommune med andre kommuner. Det er forventet gevinster i form av spart tid og økt kvalitet. Den sparte tiden benyttes til økt omsorgskapasitet i tjenestene. Vi ser foreløpig ingen gevinst i form av spart tid, men heller i økt kvalitet og bedre samhandling.

Administrasjon

Koordinerende enhet ivaretar dialogen med innbyggerne i forbindelse med søknader om kommunal hele og omsorgstjenester og sørger for saksbehandling og vedtak i henhold til helselovgivningen.

Koordinerende enhet har fokus på god kartlegging av innbyggere, for å sikre bærekraftige og riktige tjenester. Dialogen med spesialisthelsetjenesten ivaretas her og de har et overordnet ansvar for å sikre samhandling internt og eksternt, til innbyggerens beste. Fokus på brukers ressurser og potensiale er utgangspunktet når nye brukere skal kartlegges og tildeles helsehjelp. I tillegg har koordinerende enhet ansvar for fag – og tjenesteutvikling for hele helse og familie og ivaretar funksjonen pårørende koordinator. Systemansvarlig for Helseplattformen og GAT (turnusprogrammet) hører til i stab, sammen med folkehelsekoordinator og kommuneoverlege.

De jobber tett med alle enhetene i helse og familie ut fra enhetenes behov. Tjenesteområdet har et merforbruk relatert til lisenser og fagprogram.

Ved å hensynta splitting og flytting av personlig assistanse, BPA, avlastning utenfor institusjon og støttekontakt leverer administrasjon i balanse.

Familiens hus og Ørland legetjeneste

Familiens hus og Ørland legetjeneste har ansvar for legekontor, helsestasjon, skolehelsetjeneste og svangerskapsomsorg, rus, psykisk helse, fysio og ergoterapitjeneste, hverdagsrehabilitering og hjelpemiddel teknikere. Forebyggende tjenestene som familieveiledning, helsesykepleiere på alle skoler, sammen med loser i skolen er viktige tilbud for innbyggerne i Ørland kommune. Nytt av året er en prosjektstilling som ambulerende Ungdomsteam. Dette er enda i oppstartsfasen og skal sammen med oppvekst se på arbeidsform og satstingsområder. I 2022 kom lovendringen som pålegger alle kommuner å ha barnekoordinator, Ørland kommune ansatte barnekoordinator i 50% stilling i august.

I oktober 2023 kom Nasjonal veileder for psykisk helsearbeid for barn og unge, veilederen sier at kommunen skal sørge for lavterskel psykisk helsetjeneste og helhetlig oppfølging tilpasset barn og unges behov. Familiehelse finansierer flere av sine årsverk gjennom prosjektmidler. Dette gjelder både jordmor og helsesykepleier i flyktningehelseteam, samt innen psykisk helse og rus. Familiehelse har ansvar for helseberedskap og psykososialt kriseteam. Det har i 2023 vært flere hendelser der kriseteamet har hatt oppdrag. For å skape større robusthet, har en startet en prosess som ser på organisering av teamet. I 2023 har Ørland legetjeneste ansatt medisinsk faglig ansvarlig lege og felles avdelingsleder for legekantorene. Det har vært utfordrende å rekruttere leger, det ble på slutten av året lyst ut etter leger i nordsjøturnus, noe som har gitt resultater. I tillegg er avtalen mellom Ørland kommune og fastlegene reforhandlet.

Tjenesteområdet leverer et overforbruk i 2023 knyttet til:

- Store utgifter på innleie av legevikarer
- Legeavtaler

Hjemmetjenesten

Hjemmebasert omsorg omfatter hjemmesykepleie, hjemmehjelp, dagaktivitetstilbud for hjemmeboende, hukommelsesteam, kreftsykepleier, diabetessykepleier, personlig assistanse, BPA, støttekontakt, avlastning utenfor institusjon og omsorgsstønad.

Årsturnus som en fleksibel turnusordning, ble videreført i 2023 og det er i 2023 jobbet med oppstart av ordningen i alle avdelinger fra 2024. Ansatte har med årsturnus stor påvirkning på egen arbeidstid og fritid, samtidig som vi får styrt ressursene der det er nødvendig.

Det har vært perioder med venteliste på dagaktivitetstilbudet. Det er en økning av antall søkere til tilbudet, og det er nå åpent fra mandag til fredag. 4 dager i uken er tilbud for hjemmeboende med kognitiv svikt og en dag i uka er støttekontakt i gruppe.

Enheten leverer et merforbruk i 2023, dette skyldes ulike faktorer, og som er samme utfordring som det var i 2022:

- Høyt sykefravær over tid. Dette har medført stort overforbruk på overtid
- Kostnader knyttet til innleie av sykepleierkompetanse gjennom vikarbyrå
- Stor økning av brukere med store og sammensatte behov
- Økning i bemanning som ikke er lagt i budsjett
- Driftskostnader har økt mer enn forventet; drivstoffutgifter, leie av lokaler og strømkostnader til leide lokaler

Oppfølgingstjenesten

Oppfølgingstjenesten består av to miljøavdelinger for voksne, avlastningsbolig for barn og unge, samt Stranda aktivitetssenter. Tjenesten omfatter miljøarbeid; praktisk bistand, opplæring og veiledning med fokus på egenmestring til både barn, unge og voksne med nedsatt funksjonsevne og ulike bistandsbehov. Det ytes særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere som krever heldøgnsomsorg.

Enheten har størst tjeneste på aften og helg, og det har vært utfordringer med rekruttering og tilstrekkelig med vikarer. Det har samtidig vært en økning i tjenesten. Dette kombinert med høyt sykefravær på enkelte avdelinger har ført til økt overtidsbruk og behov for å benytte vikarbyrå.

Det er ved enkelte avdelinger innført årsturnus, som er en fleksibel turnusordning hvor ansatte har mulighet til å påvirke egen arbeidstid og fritid, samtidig som man kan styre ressursene der det er nødvendig. Turnusordningen videreføres i 2024 og flere avdelinger vil innføre den. Dette gjøres også som en del av tjenestestyrerbemanning som fremmer kontinuitet, stabilitet og målrettet bruk av kompetanse hele året.

I 2023 ble bo- og avlastningstjenesten for barn og unge samlokalisert med bakgrunn i uegnede bygg og økte tjenester. Det er en midlertidig løsning som skal fungere frem til en permanent løsning er på plass.

Enheten leverer et mindreforbruk opp mot revidert budsjett for 2023. Dette grunnet refusjoner knyttet til ressurskrevende tjenester.

Sykehjem og heldøgnsomsorg

Enheten har ansvar for eldre som bor i sykehjem og heldøgns bemannet omsorgsbolig. Tilhørende støttefunksjoner er drift av aktivitetssenter, kjøkken, vaskeri og renhold.

Korttidsavdelingen Blå er pilot for sertifisering Livsgledehjem, og har som mål å bli sertifisert våren 2024.

Langtidsavdelingene, og heldøgns bemannet omsorgsbolig ved Bjugn Helsesenter ble re-sertifisert som Livsgledehjem i 2023.

Etisk refleksjon blir brukt som ledelsesmetode i avdelingene i ulike prosesser og aktuelle områder som for eksempel arbeidsmiljø og fagutvikling.

I utfordringen med å rekruttere og tilsette sykepleiere og annet helsepersonell er det på slutten av året etablert et ambulerende sykepleierteam og postverter. Dette er starten på en prosess i å jobbe ut mer bærekraftige bemanningsløsninger. På grunn av for lite tilgjengelige bemannings

ressurser tilknyttet korttidsavdelingen er det en høy kostand på fakturering av utskrivningsklare pasienter, kjøp av ekstra rehabiliteringsplasser på korttidsavdeling, og merforbruk av ekstra personell grunnet overbelegg. Det er etablert en utvidelse av korttidsavdelingen med mulighet for å drifte 12 plasser. Det er rekruttert noe personell knyttet til denne utvidelsen, som ikke er tatt høyde for i budsjett. Budsjett for forbruksmateriell for område Helse og familie regnskapsførers til enheten sykehjem og heldøgnsomsorg med unntak av legekantorene. Her er det et merforbruk som også skyldes prisøkning.

Samlet sett i enheten er sykefraværet forhøyet som bidrar til økt belastning på personell, og som medfører overtidsbruk. Dette medfører til økte kostnader, og merutgift knyttet til behov for innleie av sykepleierkompetanse i fra vikarbyrå. Dette i tillegg til utvidelse av blå, kjøp av institusjonsplasser og døgnbøter er årsaker til at enheten har et merforbruk i 2023.

Sykefravær

Sykefraværet har vært vedvarende høyt, både korttidsfravær og langtidsfravær. En opplever også en økning i fraværet i avdelinger som tidligere har hatt lavt fravær. Det høye fraværet medfører økt bruk av overtid og forskjøvet vakt for å sikre forsvarlig helse og omsorgstjenester. Dette resulterer i en økt belastning grunnet merarbeid blant ansatte. Det har i perioder vært behov for å leie inn fra vikarbyrå.

Sykefravær er fast sak til oppfølging i avdelingene og enhetenes LTV-grupper. Der en har fokus på arbeidsmiljø som fremmer nærvær. Kommunenes prosedyrer for sykefraværsoppfølging følges og kommunens personalrådgivere, bedriftshelsetjeneste, NAV og fastlege involveres etter behov og i dialog med den sykemeldte.

Avviksmeldinger

Det er meldt 898 avvik i 2023. Det er meldt flest avvik med alvorlighetsgrad høy. Ut fra kriteriene for valg av alvorlighetsgrad er flere avvik kategorisert for høyt. Men det har ikke vært fokusområdet i 2023 å kategorisere avvikene riktig. Det har vært viktigere at avviket meldes. Fordeling ses under:

Lav	197
Middels	349
Høy	352

Det er meldt flest avvik i kategorien tjeneste – tjenestemottaker, etterfulgt av HMS. Et avvik kan ha innslag av flere kategorier, eksempelvis kan det omhandle både tjenestemottaker og HMS. Da kommer avviket i oversikten til begge kategoriene. Dette er årsaken til at fremstår som det er flere avvik i denne oversikten enn totalt antall meldte avvik. Fordeling ses under:

HMS	427
Organisasjon/internt	190
Tjeneste – tjenestemottaker	433
Personvern/ informasjonssikkerhet GDPR	36
Ytre miljø	12

Oppvekst og utdanning

	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2023	2023	2023	2022
Administrasjon/fagstab	63 545	63 973	60 270	58 559
Grunnskoler	123 108	122 509	113 880	111994
Kommunale barnehager	66 709	65 660	56 032	52 674
Kvalifiseringsenheten	-9 814	2 589	1 694	0
PPT	4 633	5 079	4 465	5174
Barnevern	42 912	37 052	37 052	36916
Oppvekst og utdanning	291 093	296 862	273 393	265 317
Avsetning/bruk av fond+avskrivning	4 955	2 488	-8 965	8 505
Integreringstilskudd	-47 775	-21 026	-14 121	-21 640
SUM	-42 820	-18 538	-23 086	-13 135
Sum området	333 913	315 400	296 479	278 452

Overordna mål og ambisjoner

Vår viktigste oppgave er å gi barn og unge verdier, ferdigheter og den kompetansen de trenger for å kunne kjenne tilhørighet i samfunnet og få et godt liv. Vi skal legge til rette for og bidra til at alle barn og unge i Ørland kommune opplever inkludering, læring og lærelyst i et trygt og aktivt læringsmiljø i våre barnehager og skoler.

Vi skal legge til rette for god bosetting og integrering i samfunnet for våre nye innbyggere, og gi innvandrere og flyktninger, samt voksne med ulike læringsutfordringer et tilfredsstillende opplæringsstilbud gjennom voksenopplæringen.

Dette er samfunnsoppdraget vårt og målsettingen vi har jobbet etter også i 2023.

Kommunedelplan for oppvekst og temaplaner

Våren 2023 ble satsingsområdene i kommunedelplan for oppvekst vedtatt i kommunestyret.

Kommunedelplanen har 5 satsingsområder. Disse tar opp i seg samfunnsoppdraget, kommunenes samfunnsplan og aktørene som er vår viktigste ressurs for å løse oppdraget:

- Inkludering, læring og lærelyst
- Det profesjonelle fellesskapet
- God ledelse på alle nivå
- Foreldre som ressurs
- Ørland 2034 er klimanøytral

Med bakgrunn i vedtatte satsingsområder tok oppvekstsektoren høsten 2023 fatt på fase 2 av arbeidet med utvikling av kommunedelplanen. Medarbeidere og elever har medvirket og vi fikk innspill med utgangspunkt i spørsmålene *hvordan vil vi ha det i 2035 og hvordan får vi det til?* Innspillene blir brukt til å utarbeide mål og strategier for oppvekstsektoren for de kommende 12 årene. Ferdig kommunedelplan for oppvekst legges fram for politisk behandling i løpet av første halvår 2024.

Det jobbes også med ulike temaplaner for oppvekstområdet.

I 2023 ble det ferdigstilt en overordnet plan for å fremme gode og trygge læringsmiljø i barnehagene og skolene våre. Planen heter *Rammer og verdier for arbeid med barn og unges læringsmiljø i Ørland kommune*. Planen skal bidra til å skape helhet og sammenheng i tjenestene våre og gi barnehage og skole en felles ramme for arbeidet med det psykososiale læringsmiljøet. Planen er retningsgivende og et kunnskapsgrunnlag for arbeidet som skal utøves. Planen skal være bakgrunn for barnehagens og skolens kvalitetssikringssystem på området.

Vi startet også opp arbeidet med å utvikle en felles overordnet språkplan i 2023. Arbeidet vil pågå i flere faser og målsettingen er også her å skape en felles ramme for hvordan vi jobber for å fremme god språkstimulering og språklæring i kommunen. Vi er opptatt av å sikre forpliktende samhandling mellom naturlige aktører og laget rundt barnet også på dette området.

Språkferdigheter er en grunnleggende ferdighet og et fagområde vi må styrke i årene som kommer.

Ressursgruppen innen IKT og digital kompetanse har revidert den digitale planen i 2023. Formålet er å sikre økte digitale ferdigheter og kompetanse blant våre barn og elever.

Faglig utvikling

Det er viktig å legge til rette for at våre medarbeidere kan utvikle sin kompetanse innen ulike fagfelt og områder. Det har også blitt mer utfordrende å sikre tilstrekkelig og riktig kompetanse og det er derfor avgjørende at våre medarbeidere får ta utdanning som er i tråd med både arbeidsgivers behov og medarbeiders ønske.

Det er selvsagt en balansegang om hvor mange som til enhver tid kan være i et utdanningsløp, men vi bestreber oss på å gi flest mulig tilbud om å ta grunnutdanning eller videreutdanning samtidig som man er i arbeid.

I 2023 er det for barnehagene seks medarbeidere som har tatt teori i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Fagprøven gjenstår og vil bli gjennomført etter progresjon. Det er fem som tar fagskole med tema barn med særskilte behov og fire medarbeidere går deltids barnehagelærerutdanning. Innen videreutdanning for barnehagelærere er det en som tar pedagogisk ledelse og læringsmiljø, en som tar videreutdanning for praksislærer, og en som tar utdanning innen veiledning. Det er en medarbeider som ble ferdig med styrerutdanningen, en som har fullført master i barnehagekunnskap, og en styrer som holder på med ledelse av læringsmiljø i skole og barnehage.

For skolene er det 12 pedagoger som deltok i videreutdanningsordningen Kompetanse for kvalitet i regi av Utdanningsdirektoratet, Udir. I tillegg er det tre ledere i skolene som har gjennomført rektorskolen ved NTNU i 2023.

Ørland ungdomsskole er praksisskole og har studenter fra NTNU. De andre skolene og barnehagene tar imot studenter på forespørsel. Dette gir positive synergier i form av faglig samhandling mellom praksisfeltet og U/H-miljøet som utdanner våre fremtidige pedagoger. Det gir også mulighet for rekruttering av pedagoger.

To av enhetene har læringer, noe som også er positivt og utviklende både for enheten, sektoren og den enkelte som får gjennomføre sin læretid i god samhandling med det lokale praksisfeltet. Ordningen styrker også tilgangen til kvalifiserte medarbeidere innen barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Kompetanseutvikling er vesentlig for å sikre god kvalitet i barnehagene og skolene, og i tillegg til de ulike utdanningstilbudene skissert ovenfor, deltar en samlet oppvekstsektor i de statlige ordningene REKOM for barnehage og DEKOM for skolen. Disse ordningene driftes i regi av Fosen-nettverket og følges opp av Statsforvalteren.

I REKOM 2023 (*Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen*) har hovedfokus vært på videreføring av den regionale satsingen *Tett På* som er en ramme for den barnehagebasert

kompetanseutvikling i den enkelte barnehage. Arbeidet med *Tett På* skal sikre lokal forankring av kompetanseutviklingsbehov, og skal gi støtte til barnehagenes arbeid gjennom et partnerskap med DMMH (*Høyskolen for barnehagelærerutdanning, Dronning Mauds Minne Høgskole*). Alle kommunens barnehager, både kommunale og private, deltar i utviklingsarbeidet og tema for satsingen har vært *Inkluderende praksis*. Det er utarbeidet en langsiktig kompetanseplan for barnehagene i Fosen-regionen (2021 – 2024), som tar utgangspunkt i følgende hovedmålsetting: *Å heve kompetanse på alle nivå i barnehagesektoren, gjennom at alle barnehagene jobber barnehagebasert med kompetanseutvikling som bidrag til å sikre et barnehagetilbud med høy kvalitet for alle barn på Fosen*. I løpet av 2024 skal det utarbeides en ny fireårig kompetanseplan for videreføring av dette regionale arbeidet.

I DEKOM 2023 (Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skolen) ble det startet opp et langsiktig utviklingsprosjekt innen fagområdet inkluderende praksiser. Dette gjennomføres i samarbeid med SePU (*Senter for praksisrettet utdanningsforskning ved høgskolen i Innlandet*). I tillegg til forankring av utviklingsarbeidet har skolene i 2023 jobbet med bruk av verktøyet pedagogisk analyse, hvor alle skolens ansatte involveres i å avdekke problemstillinger, kartlegge opprettholdende faktorer og iverksette forskningsbaserte tiltak. Det er opprettet ressursgrupper på den enkelt skole som har ansvaret for den lokale fremdriften, under veiledning av SePU. Det ble også gjennomført fagdager i regi av SePU høsten 2023. Skolene melder at valg av tema og måten utviklingsarbeidet er rigget og organisert på fungerer godt i henhold til utvikling av praksisfeltet gjennom profesjonsfellesskapet. Valg av tema er i tråd med de nye føringene i kompetanseløftet, oppvekstreformen og ny opplæringslov.

Oppfølgingsordningen er en statlig støtte- og veiledning til kvalitetsutvikling i skolen. Flere av skolene har deltatt i ordningen. Vallersund oppvekstsenter har etter avtale deltatt frem til 2024, og perioden avsluttes våren 2024. Tema ved Vallersund oppvekstsenter har vært styrking av lese- og skriveopplæringen og ledelse av pedagogisk utviklingsarbeid. Det er Skrive- og Lesesenteret ved NTNU som har representert U/H-sektoren i oppfølgingsordningen ved Vallersund oppvekstsenter. Det ble gjennomført ekstern skolevurdering ved Botngård ungdomsskole høsten 2022 med påfølgende oppfølging gjennom veiledning og samarbeid med NTNU i 2023. Tema var vurdering og vurderingspraksis, samt elevmedvirkning og egenvurdering.

Barnehage og skole

Barnehagene og skolene har levert stabile og gode tjenester ut fra tildelt ramme for 2023. Barnehagene og skolene drives i tråd med lovverk og intensjonen i oppdraget, og det er utviklingsorienterte ledere og medarbeidere i oppvekstsektoren. Ledelse av det pedagogiske arbeidet og styrking av det profesjonelle læringsfellesskapet er i fokus for utvikling av kvalitet i tjenestetilbudet. Barn og elevers medvirkning i egen hverdag og læring er viktig, og foreldre som samarbeidspart og ressurs er avgjørende for at vi sammen skal lykkes med oppdraget. Prosjekt økt grunnbemanning i barnehage ble gjennomført og evaluert i 2023. Formålet med prosjektet var å se om økt grunnbemanning vil gi økt kvalitet og mer stabile arbeidsvilkår i barnehagene. Evalueringen viste at barnehagene opplever bedre kontinuitet og utvidet fleksibilitet i den daglige driften ved bruk av økt grunnbemanning. Det gav opplevelse av økt kvalitet i tjenesten og bedre arbeidsvilkår for ansatte. Foresatte opplevde også mer stabilitet i voksegruppen i denne perioden. Økt grunnbemanning ble vedtatt innført i budsjettramma for 2024.

Barnehage og skole med felles administrasjonsområde går til sammen i balanse i 2023.

Kvalifiseringsenheten

Ørland kommune hadde et vedtak om å bosette 70 flyktninger i 2023, og på grunn av økende behov for bosetting av flyktninger i Norge bosatte kommunen til sammen 74 flyktninger før året var omme. Det påhviler kommunen et stort ansvar å ta imot flyktninger i henhold til gjeldene lovverk. Bosetting og integrering krever en helhetlig innsats, og er en oppgave som berører de fleste kommunale sektorer og flere eksterne samarbeidspartnere. Tidlig innsats og tett samarbeid er en nøkkel for å lykkes. For å imøtekomme formålet med integreringsloven som sier at innvandrere tidlig skal integreres i det norske samfunnet og bli økonomiske selvstendig så er man avhengig av at enheten samhandler godt med både kommunale og private aktører. Tilstrekkelig med ansatte for å følge opp bosettingsarbeidet og opplæringsløpet er også en viktig faktor for at vi skal kunne oppnå gode resultater. Foreløpige måltall utgitt fra Integrerings- og mangfolds direktoratet viser at kommunen har oppnådd at 78% av de som i arbeidsdyktig alder har gått ut i arbeid eller startet i et utdanningsløp. Dette er et godt måltall som det skal jobbes videre med for å opprettholde og etterstrebe å øke i 2024.

For at enheten skal imøtekomme behovet for å følge opp det store bosettingstallet er bo- og miljøarbeidere som jobber i enheten gått over til å jobbe i arbeidsplan (lett turnus) Dette for å sikre inkluderingsarbeid på fritid, oppfølging av enkelt familier og boligoppfølging.

Kvalifiseringsenheten og Nav samhandler tett i bosetting og kvalifiseringsløpet av flyktninger. Det er gjennomført felles workshop og det jobbes for å få til flere jobbmesser gjennom året. Dette for å matche behovet i arbeidsmarkedet med kompetanse som bosatte flyktninger har med seg. Lov og regelverket er kontinuerlig i endring for å tilpasses flyktningestrømmen inn til landet, dette fører til at enheten må stå i endringsprosesser fortløpende.

Enheten deltar i satsingsområdene for inkluderende praksis og digital kompetanse innenfor oppvekstsektoren.

PP-tjenesten

PPT er en pedagogisk tjeneste, som veileder og støtter barnehager og skoler med kompetanseheving og organisasjonsutvikling, eller med tilrettelegging rundt enkeltbarn og ungdommer. Sammen med resten av oppvekstsektoren, og andre tverrfaglige tjenester, har fokuset vært på tilpasset opplæring og inkludering, for å forebygge utenforskap. Som et ledd i dette har PPT deltatt i det nasjonale og regionale *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis*, hvor vi har tilegnet oss refleksjonsverktøyet *Inkluderingsanalysen* som vi så langt har brukt sammen med en skole og en barnehage, for at de skal bli enda bedre på å inkludere barn og elever. *Kompetanseløftet* skal ruste oppvekstsektoren inn mot ny opplæringslov som trer i kraft 1.august 2024.

PP-tjenesten går i balanse i 2023

Kommunalt forebyggende team

Kommunens overordnede organ for forebygging og tidlig innsats, er Kommunalt forebyggende team (KFT). Arbeidet i dette teamet er systemisk og sektorovergripende med bred representasjon, og har som hovedformål å styrke arbeidet med å skape likeverdige, trygge og utviklende oppvekstforhold for barn og unge i Ørland kommune. KFT skal ivareta forebyggende og tverrfaglig samarbeid rettet mot barn og unge med vekt på forebyggende og helsefremmende arbeid.

I 2023 har det vært søkelys på etablering av rollen som barnekoordinator og samhandling mellom aktørene som utgjør laget rundt barnet, tjenestene i oppvekst, helse, barnevern, NAV og politi. Innføring av samordningsplikten, en sektorovergripende lovendring med skjerpet forventning til det helhetlige tjenestetilbudet for barn og familier med komplekse utfordringer, krever ny

kompetanse og styrket samhandlingskultur på området. Ett av tiltakene som ble gjennomført var en kompetanseheving for ansatte i oppvekst, helse, barnevern, NAV og politi med tema *God ledelse av tverrfaglige møter*.

I tillegg har det vært jobbet med ny folkehelseoversikt, foreldreveiledning av flyktninger, initiering av folkemøte med tema Laget rundt barnet, utenforskap og ufrivillig skolefravær. Det er også arbeidet med *Plan for læringsmiljø, rammer og verdier for arbeidet med barn og unges læringsmiljø i Ørland kommune* og evaluering/rullering av igangsatte tiltak i *Strategisk plan for forebygging og tidlig innsats*.

Ørland kommune vedtok i 2022 *Strategisk plan for forebygging og tidlig innsats hos barn og unge* som en del av innføringen av den nye nasjonale barnevernsreformen/oppvekstreformen. I denne planen beskrives kommunens forebyggende tiltak på flere nivå og gir en oversikt over hvilke tiltak som allerede er iverksatt og tiltak som skal iverksettes. I 2023 har det vært et spesielt søkelys på å ferdigstille den kommunale samhandlingsmodellen BTS (*Bedre tverrfaglig samhandling*), som er en oversikt over og en beskrivelse av kommunens samhandlingsarenaer på individ-, enhets- og kommunenivå. Sammen med verktøyet BTI (*Bedre tverrfaglig innsats*) er dette en god modell for å fange opp utfordringer blant barn og unge så tidlig som mulig og dermed kunne sette inn tiltak på lavest mulig nivå nært barn og foreldre.

I 2023 kom kravet om at *barnets stemme* og *barnets beste-vurdering* skal tillegges stor vekt i alle beslutninger som berører barn, løftet fram av nasjonale myndigheter. Hensynet til barnets beste er en rettighet, et grunnleggende hensyn og en saksbehandlingsregel. Det betyr at hensynet til barnets beste alltid skal vurderes, og det vil være en saksbehandlingsfeil dersom en slik vurdering ikke er gjort. Et annet viktig tema i det forebyggende arbeidet har vært barn og unges psykiske helse, utenforskap og ufrivillig skolefravær. Oppvekst og helse har jobbet sammen for å finne gode tiltak for å forebygge og sette søkelys på utfordringene som disse elevene møter.

Årsakssammenhengene er komplekse og krever en innsats som starter allerede i barnehagen. Dette arbeidet vil få stort fokus også i 2024.

I 2023 hadde Ørland kommune besøk av Mia Børjesson som snakket med elever fra ungdomsskolene og videregående om viktigheten av et psykologisk selvforsvar. Hun holdt også to godt besøkte foredrag for foreldre med samme tema.

Barnevern

Fosen barnevernstjeneste leverer tjenester i henhold til lovverket og er en stabil organisasjon opptatt av kvalitet og faglig utvikling. Det er god dialog og samhandling mellom barnevernstjenesten og Ørland kommune, samt mellom Fosen barnevernstjeneste og kommunene på Fosen gjennom Fosen barnevernsforum. Barnevernet er representert i kommunens ulike forebyggende fora og bidrar i det strategisk forebyggende arbeidet, i tillegg til å utføre sine kjerneoppgaver.

Utfordringsbildet viser en stor økning i bekymringsmeldinger siste året. Det er en økning når det gjelder rus, da særlig hos omsorgsutøver, men også en bekymringsfull tendens blant barn/ungdom. Det har vært en økning i saker med vold i nære relasjoner, hvor barn er utsatt for eller vitne til vold. Det meldes også om at flere enn før har utfordringer knyttet til psykisk helse. Barnevernet melder at det både lokalt og nasjonalt er en stor mangel på tilgang på institusjonsplasser og fosterhjem/beredskapshjem.

En betydelig del av oppvekst/barnevernsreformen som ble innført i 2022 omhandler økonomi. Det ble overført finansieringsansvar fra stat til kommune, som innebærer fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem og økte kommunale egenandeler for bruk av familiesentre, spesialiserte fosterhjem, institusjon og akuttiltak. Det ble ikke lagt inn en buffer i budsjettet til barnevernet for 2023 med tanke på endrede satser for bruk av fosterhjem og institusjonsplasser.

Barnevernet har en økning i bruk av fosterhjem og ulike institusjonsplasser i 2023. Endret finansiering med økte statlige satser i tråd med oppvekstreformen gir derfor kommunen betraktelig økte kostnader på området. Det meldes derfor om et merforbruk på barnevernsområdet for 2023 på kr. 6 mill.

Skoleskyss

Antallet elever som har krav på gratis skoleskyss er økende og dette medfører økte kostnader for 2023. I tillegg økte kostnadene per elev som skolen faktureres fra AtB.

Siste halvår økte kostnadene knyttet til skyss med drosje, noe som medfører et overforbruk på området. Dette er for 2023 dekket opp innen totalrammen for oppvekst. Kommunen ser på tiltak for å redusere kostnadene innenfor skoleskyss.

Avviksmeldinger

I 2023 ble det rapportert 55 avviksmeldinger fra oppvekstområdet i avvikssystemet Compilo

58% er innen kategorien HMS

23,9% er i kategori tjeneste og tjenestemottaker

16, 4% er i kategori organisasjon/internt

1,5% er i kategori GDPR, personvern og informasjonssikkerhet

40% av avvikene har lav alvorlighetsgrad

34,5% har middels alvorlighetsgrad

25,5% har høy alvorlighetsgrad

60% av avvikene er lukket

40% er under behandling

Nærvær og sykefraværsoppfølging

Våre medarbeidere er vår viktigste ressurs og ledere i oppvekstsektoren har søkelys på arbeidsmiljø og nærværsfremmende tiltak. LTV-arbeidet skal hovedsakelig jobbe med nærværsfremmende tiltak og hovedfokus for LTV-gruppene i 2023 har vært oppfølging av medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2022.

Kommunenes prosedyrer for sykefraværsoppfølging følges og kommunens personalrådgivere, bedriftshelsetjeneste, NAV og fastlege involveres etter behov og i dialog med den sykemeldt.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester

	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2023	2023	2023	2022
Administrasjon/ledelse	3 027	4 991	1 676	2 716
Næring	11 338	11 116	9 079	9 418
Plan	4 822	6 385	5 283	5 932
Vann	-12 420	-12 596	-23 519	-8 368
Kommunalteknikk	19 743	19 714	4 802	16 560
Fosen brann og redning (FBRT)	9 599	10 713	9 113	8 786
Eiendom	90 610	90 729	37 302	87 369
Eiendomsutvikling	2 196	2 239	1 849	1 904
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester	128 915	133 291	45 585	124 317
Avsetning/bruk av fond + avskrivning	62 076	57 727	-12 120	64 940
Sum området	66 839	75 564	57 705	59 377

Overordnede mål og ambisjoner for 2023

Tjenesteområdet har hatt et fokus på næringsarbeid/-utvikling og attraktivitet for bo- og blilyst. Dette inkluderer utvikling av knutepunkt på Brekstad sammen med regionale aktører og næringsliv, bygging av ny fiskerikai på Uthaug, påbegynt utvikling av Alf Nebbs gate for gående og syklende, veiledning til næringsliv i forhold til søkeprosesser, arbeid med Vipetangen sammen med Forsvarsbygg og påbegynt planarbeid sammen med andre grunneiere på Myran næringspark. Det er finansiering flere tiltak for planarbeid og bo- og blilyst utenfor det kommunale budsjettet. Dette gjelder midler til planarbeid om naturmangfold og kulturmiljøplan, og midler til tiltak som idrettsanlegg, nærmiljøanlegg, kulturlandskap og trafikksikker.

Samtidig som arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel ble avsluttet i 2023, ble det igangsatt kommunedelplaner for vann, klima og miljø, og naturmangfold i tillegg til at planprogram for kommuneplanens arealdel ble vedtatt.

Administrasjon/ledelse

Merkantile funksjoner som fakturering og kontraktskriving er samlet for felles bruk av alle enhetene. Det er budsjettert med 2 personer i disse funksjonene. Kostnadene er hovedsakelig fordelt på de øvrige enhetene basert på arbeidsmengde de utfører for disse. Det har vært et mål å gjøre disse oppgavene robust og tilby god oversikt på tvers av enhetene slik at de kan gjennomføre kvalitetssjekk av data og databaser.

I løpet av året er det også styrket funksjoner med å sikre gjennomføringer av oppgaver på tvers av sektorer. Dette inkluderer arbeid med trafikksikkerhet, skaffe bo- og blilystmidler og utvikling av kommunale næringsareal.

I tillegg har det vært gjennomført en rekke ekstra oppgaver og påført øvrige kostnader i forbindelse med juridiske, konsulentutredninger og regionale kostnader som ikke kan belastes de øvrige enhetene.

Plan og forvaltning

Enhet for plan og forvaltning har ansvar for planarbeid, kommuneplan og reguleringsplaner, byggesak, oppmåling og klima og miljø. Enheten består pr i dag av 14 ansatte i 13,5 stillinger. Grovt fordelt er det 2 stillinger på klima og miljø, 4,5 på plan (folkehelsekoordinator 0,5), 5 på byggesak og 2 på kart og oppmåling.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i kommunestyret januar 2023. Det ble gjennomført en omfattende medvirkningsprosess under mottoet: 'Ørland snakker sammen'. I tillegg ble det utarbeidet mange oversiktsdokumenter på ulike tema i henhold til planprogrammet. På nettside Orland2034.no finnes både resultatet fra medvirkningsprosessen og oversiktsdokumentene. Arbeidet med kommuneplanens arealdel ble startet i 2023. Arbeidet med planprogram ble påstartet, og det ble vedtatt av kommunestyret i desember 2023. Arbeidet med kommuneplanens arealdel forventes å foregå frem til 2026.

I tillegg til kommuneplanarbeidet har planavdelingen hatt stor trykk på private reguleringsplaner. Det er mange reguleringsplaner som nærmer seg sluttbehandling. Gebyrinntektene er noe mindre enn budsjettet.

På byggesak er det et stort antall saker og her er det opprettet egen rolle for å koordinere dette. Vi ser allerede at dette har ført til en bedre flyt og raskere saksbehandling. I 2023 var saksmengde sammenlignbar med tidligere år. Det er noe usikkert hvordan saksmengden vil utvikle seg fremover. På den ene siden fører nye reguleringsplaner ofte til flere byggesaker, samtidig kan økte rentekostnader og høye råvarepriser føre til noe mindre byggeaktivitet.

Oppmåling har hatt tilsvarende antall saker som i 2022.

Antall utslippssøknader (spredt avløp) er som forventet og de fleste av disse gjelder rehabilitering av eksisterende anlegg noe som er svært positivt med tanken på forbedring av vannmiljø. Det forventes at antall saker skal øke dette skal fortsette nå at kommunen vil begynne med tilsyn gjennom spredt avløp prosjektet. Oppfølging av spredte avløp ble påstartet i 2023, men det ble ikke ilagt noen pålegg. Dette forventes vil skje fra 2024 og fremover.

I 2023 har enheten gjort 529 delegerte vedtak og lagt frem 85 saker til politisk behandling. Trykket på enheten er fortsatt høyt, spesielt på plansaker. Dette skyldes at mye ressurser går med på overordnet planarbeid, som kommuneplanens samfunnsdel. Likevel klarer enheten å holde saksbehandlingstid stort sett innenfor de lovpålagte fristene.

Vann

Enheten har en liten ledergruppe bestående av: Enhetsleder, Avdelingsingeniører og Fagleder. Enheter har i dag 11 ansatte, fagleder styrer den daglige oppfølgingen av driftsoperatørene.

Enheten har som mål å sikre alle innbyggere et trygt drikkevann som tilfredsstillt kravene i drikkevannsforskriften, innenfor de gitte økonomiske rammer på en slik måte at ikke kvaliteten forringes. Kommunen leverer i dag vann til ca. 9 500 innbyggere med fokus på trygt og godt drikkevann, og hvert døgn produserer vannverkene gjennomsnittlig 5,9 millioner liter vann. For å sikre at vannet kommer frem til brukeren, jobber enheten kontinuerlig med vedlikehold av renseanleggene, ledningsnett og pumpestasjonene rundt om i kommunen. Med tilsammen 575 kilometer ledningsnett er dette en omfattende jobb. Dette gjøres blant annet ved bruk av nye teknologier som gir oss bedre oversikt og som igjen fører til mer lønnsom økonomisk drift.

Det er jobbet systematisk med optimalisering, lekkasjesøk og ikke minst prosessen rundt nytt vannbehandlingsanlegg.

I 2023 er det gjennomført informasjonsmøter om investeringer og informert om hvordan kommunen skal motta innmålingsdata fra entreprenører. Disse samlingene har entreprenører og næringsliv opplevd som positivt og har styrket kommunens dialog med næringslivet.

Enheten har i 2022 og 2023 hatt et spesielt fokus på nytt renseanlegg. Dagens vannforsyning har knapp kapasitet. Det er ikke nok vann i forhold til ny næringsutvikling i kommunen, og det er allerede vanningsrestriksjoner i tørre sommersituasjoner. For å forbedre leveringssikkerheten til drikkevannsforsyningen, har kommunen i forkant av forprosjektet valgt Teksdalsvatnet som reservetilførsel. Barsetvatnet forblir hovedvannkilden som i dag.

Framdriften med nytt vannbehandlingsanlegg endret status høsten 2023 fra forprosjekt til detaljprosjektering. I løpet av våren/sommer 2024 blir det publisert anbud på «grunnarbeid» og deretter anbud på «bygging». Nytt vannbehandlingsanlegg skal etter planen være i drift rundt årsskiftet 2026/2027.

Det er jobbet systematisk med en rekke investeringsprosjekt i 2023:

- Prosjekt: 63001 - Renovering vannledninger
 - Ny vannledning 340 meter Opphaug
 - Ny vannledning 225 meter Uthaugsvæien
 - Ny vannledning 250 meter Jøssundveien
 - Ny vannledning 3000 meter Breidablikkveien, Høyveien og Nessaveien
 - Ny vannsone (vannmålere) Yrjarsgate
 - Ny vannledning metode styrt boring 535 meter Beian
 - Byttet 21 vannkummer

- Prosjekt: 63002 - Vannledning Oksvoll
 - Ny vannledning 1500 meter fra Oksvoll (fotballbane) til Olsvika
 - Ny vannledning (sjøledning) 1220 meter fra Olsvika til Val
 - Nytt Høydebasseng 3000 m³.

- Prosjekt: 63017 - Nytt låsesystem (vannanlegg)
 - Nytt adgangskontrollsystem på alle bygg som tilhører avdeling vannforsyning. Startet i 2023 avsluttes i 2024.

- Prosjekt: 63019 - Dublering vannledning Lysøysundet
 - Prosjektering startet 2023, ferdigstilles i 2024.

Kommunalteknikk

Kommunalteknikk har ansvar for drift og vedlikehold av kommunale veier, park og idrettsanlegg, havner og kaier samt avløpsanlegg. Enheten har ansvaret for gjennomføring av nyinvesteringer (prosjekt) innenfor nevnte områder. Det er meget stor aktivitet innen ansvarsområdet til Kommunalteknikk. Enheten hadde i 2023 10 ansatte, derav 3 ingeniører inkludert enhetsleder. Enheten har jobbet med å innføre systematisk drift og vedlikehold av fagområdene. Dette for å optimalisere ressursbruken innen enheten.

Innen avløps-området er utskifting av avløpsledninger vært et prioritert område. Det største prosjektet i 2023 har vært utskifting av avløpsanlegg på Brekstad. Dette prosjektet skal avsluttes i 2024. Drift og vedlikehold av avløpsområdet forløp i hovedsak som normalt, men på Hovdtåa renseanlegg ble det behov for å gjennomføre omfattende utbedringer for å sikre at anlegget renser avløpet i henhold til utslippskrav.

Boligfelt Mebostad er ferdigstilt har oppfølging i forhold til ferdigstillelse og garantiansvar. Boligbygging i feltet er påstartet.

Trafikksikkerhet har fokus i prosjekt samt drift og vedlikehold av veier. På grunn av mange pågående andre prosjekt har det vært utfordrende å ivareta de mange henvendelsene vedrørende trafikksikkerhetstiltak som kommer inn.

Det er satt av begrensede midler til drift og vedlikehold av kommunale veger. Dette medfører at standarden på disse vegene reduseres, etterslepet og utbedringsbehovet øker årlig og verdikapitalen på veiene reduseres betydelig.

I 2022 har det vært gjennomført anbudskonkurranse for nye vintervedlikeholdskontrakter. Avtalene gjelder for 5 sesonger. Kostnadsnivået på de nye vintervedlikeholdskontraktene er vesentlig høyere enn de forrige kontraktene som også gjaldt for 5 års periode. Helårseffekten i økte driftsutgifter antas å bli cirka 3 millioner i året. For 2023 ble dette korrigert i forbindelse med saldering.

Kommunen har flere bruer og kaianlegg. Det ble i 2020 gjennomført hovedinspeksjoner på kommunens kaier, fergekaier og bruer. I 2021 ble dette fulgt opp med 5 spesialinspeksjoner. Konklusjonen er at flere av bruene, fergekaiene og kaiene har behov for strakstiltak og at de trenger en kraftig oppgradering dersom de i framtiden skal fungerer som forutsatt. I 2022 og 2023 har det vært gjort utbedringstiltak på ferjekaia på Djupfest. Det er gjort et arbeid sammen med Trøndelag fylkeskommune for å oppgradere ferjeleiene både Djupfest og Tarva slik at fylkeskommunen overtar disse kaiene.

Enheten har jobbet med videre forbedringer og effektivisering registreringen av båtanløp noe som har medført økte inntekter på området.

Kommunen har store grøntarealer som skal holdes i regelmessig hevd. Det er jobbet med å samkjøre drift av disse mellom de to gamle kommunene slik at det vil oppnås en felles og helhetlig standard.

Daglig drift av kunstgressbanene utføres av FK Fosen og Ørland Ballklubb iht til inngått avtale. Det ble ikke avsatt friske midler til vedlikehold av de 2 kunstgressbanene eller Ørland stadion i forbindelse med budsjetteringen i 2020 og det er ikke kommet nye midler inn på området. I tillegg til daglig drift må kommunen gjennomføres årlig rensing og annet vedlikehold. Park og idrett har et underskudd på ca 0,5 mil som i hovedsak er midler til årlig vedlikehold av disse 3 anleggene.

Eiendomsforvaltning

Eiendomsforvaltningen har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av alle kommunens bygninger, samt renhold i bygninger med kommunal virksomhet med unntak av for helse. Enheten har ansvar for drift av over 120 mål bygningsmasse og renhold av rundt 30 bygg.

Eiendomsforvaltningen har arbeidet aktivt med å effektivisere renholds- og driftstjenester uten å redusere kvalitetsnivået. God styring av kostnader, kvalitet og framdrift av bygge- og vedlikeholdsprosjektene er tillagt stor vekt. Et fagmessig vedlikehold er avgjørende for å bevare kommunens verdier, og forlenge byggenes levetid. Godt vedlikehold bidrar også til å redusere den miljøbelastningen byggene medfører.

Kommunen har mange nye bygg som skoler og barnehager, men det er også mange bygg som etter hvert har meget dårlig teknisk standard. Det er påbegynt et arbeid med gjennomgang av de kommunale byggene som kan gi en oversikt av status og som grunnlag for vedlikeholds og investeringsplaner.

Forventninger fra brukerne (spesielt av de kommunale byggene) til drift/vedlikehold/service, er høyere enn det vi kan innfri.

Eiendomsstrategien ble vedtatt i 2021. Den er et viktig strategisk verktøy for å redusere drifts- og vedlikeholdskostnadene. Basert på denne er det er solgt et kommunale administrasjonsbygg, en nedlagt barnehage og flere kommunale boliger. Arbeidet med å redusere antall bygg vil fortsette også de kommende årene.

Et grovt anslag tilsier at bygg som kan rives/avhendes står for 3-4% av energikostnader. Samtidig er det en erfaring at arealreduksjon og arealredusering er en stor utfordring da flere bygg har pårørende og det blir tunge prosesser å få avhende og eller gjøre bruken mer effektiv.

Bygg blir stadig mer komplekse med styring av både varme, ventilasjon, adgangskontroll, dørautomatikk og andre styringer, dette fører til økte kostnader på service og vedlikehold av disse tekniske anleggene. Enheten har mer fokus på Sentral Driftskontroll på bygg for å holde energikostnader nede, men kommunen har flere anlegg som ikke er oppdaterte og til dels anlegg som ikke virker. Dette er en nødvendighet for å kunne justere varme og ventilasjon slik at disse anlegg går kun når folk bruker byggene. Mangler ved disse anleggene medfører også unødig høyt energiforbruk.

I 2022 ble det igangsatt prosjekt for helhetlig overvåkning av det kommunale energiforbruket. Dette er blant gjort det mulig med et klimaregnskap og det gir en god oversikt og gjør det enklere å sette inn effektive tiltak for energieffektivisering i kommunale bygg. I 2023 har det vært jobbet med å inkludere også fjernvarme i dette systemet. Det vil jobbes med å utvide denne oversikten med alle relevante bygg og fjernvarme.

I 2023 kom et EU direktiv som gjør at kompaktlysrør blir faset ut i februar og lysrør fases ut i august 2023. Det er over flere år jobbet strategisk med å skifte lyskilde til LED. På sikt vil det gi en besparelse, men har også ført til høyere vedlikeholdskostnader. Ofte kan det byttes til lysrør LED men i mange tilfeller vil det være mer hensiktsmessig og bytte lysarmaturer 1:1. Belysning står for ca. 20% av energikostnader og overgang til LED kan redusere disse kostnader med 80-85%. I 2022 og 2023 er det det skiftet til LED lys i en rekke kommunale bygg.

I starten av 2023 kom også Forskrift om endring i avfallsforskriften (utsortering og materialgjenvinning av bioavfall og plastavfall). I 2023 er det jobbet med å kjøpe inn nye sorteringsstasjoner og endre rutiner for sortering og levering av de forskjellige fraksjonene. Arbeidet gjøres i samarbeid med Fosen renovasjon. Arbeidet ble ikke ferdig i 2023. Det kan bli behov for mindre bygningsmessige tiltak for å tilfredsstille avfallsforskriften.

I 2022 ble det det igangsatt strategisk arbeid med å få oversikt over kostnader og forebygge hærverk og andre ødeleggelser på bygg. Dette arbeidet ble fulgt opp i 2023.

Det er har det vært et overforbruk på vedlikehold bygninger samtidig som det er et betydelig vedlikeholdsetterslep.

Eiendomsutvikling

2023 har vært preget av prosjekt som eiendomsutvikling har bistått med, primært utenom eiendomsfagfeltet. Herunder avløpsprosjektet på Brekstad, allmennings kai på Uthaug, infrastruktur på Vipetangen og tribune på Gryta. I tillegg har vi gjennomført og fullført en del prosjekter innen eiendomsfagfeltet som utredninger i forhold til nytt helsebygg.

Etter kommunesammenslåing har enheten hatt en del strategiske utredninger. Dette inkluderer eiendomsstrategi, samarbeidsavtaler og boligsosial plan. Boligsosial plan ble endelig vedtatt våren 2023. Etter dette er det ikke igangsatt nye strategisk planarbeid. Når de enkleste tiltakene innenfor vedlikehold og energiforbruk er gjennomført, vil det bli behov for mer strategisk arbeid innen disse temaene.

Pga ikke planlagte prosjekt som enheten har bidratt til å løse gjennom 2023 har det vært enkelte forsinkelser på planlagte prosjekter. Driftsbudsjettet har gått i balanse.

Næring

Den kommunale hovedsatsinger innen næring har vært forsvarsrelatert næring, blå sektor, landbruk og industrietablering.

Det er utarbeidet en digital oversikt over tilgjengelig næringsareal i kommunen:

<https://www.orland.kommune.no/tjenestemeny/naring/naringsliv/naringsareal/>

I Næringens hus er det etablert et kontorfellesskap for næringsaktører og pendlerkontor med tilgang til møterom, enkeltkontor, kantine og andre fellesfasiliteter. En app («Lås Opp») er utviklet og lansert for innsamling av brukerdata og atkomst til pendlerkontoret. Avtalen med Trøndelag fylkeskommune for dette kontorfellesskapet er nå utløpt.

Følgende er etablert på Næringens hus ved utgangen av 2022; Kopparn Utvikling AS, Fremtidens Industri AS, Revisjon Midt-Norge, Norsk Landbruksrådgivning, Landbrukstjenester Fosen, Fosenregionen, Ørland Bjugn Bygdeservice. I tillegg finner man enhetsledere for blå sektor og annen næring, samt administrasjonen i Roret KF og Landbrukskontoret. Samtidig gjenstår en del arbeid for å oppnå de målsetningene som er satt med etablering av bedrifter, spesielt innen innovasjon- /kunnskapsmiljø.

Ørland kommune får rammeoverføringer og tilskudd som tilsvare kommunens normale utgifter til Ørland lufthavn. I forbindelse med utbedring av flystripa har det påløpt kommunen ekstra kostnader. Kommunen har søkt Samferdselsdepartementet om ekstrastøtte, men har mottatt avslag på søknaden.

Reiselivsnæringen er viktig for Ørland. Ifølge Visit Norway Innsikt var verdiskapingen fra reiselivsnæringene i Ørland på rundt kr 37 millioner i 2022, noe som med god margin gjorde Ørland til den største reiselivskommunen i Fosen; noe den også vært tidligere år. Tar man med Transport og Formidling stod kommunens aktører for en verdiskaping på rundt 42 millioner kroner så fortsatt betydelige tall. Nyere tall fra Trøndelag Reiseliv kan tyde på at veksten etter Covid fortsatte i 2023 og at reiselivsnæringen kan være tilbake til et pre-Covid nivå.

Ørland har et bredt urbant tilbud innen varer og tjenester og har stor betydning som handelssted både for innbyggerne i kommunen, resten av Fosen og nordre deler av Agdenes. Ørland har lagt til rette for utvikling av handelstilbud med et kontinuerlig arbeid for et attraktivt sentrum og ved å tilrettelegge for sentrumsnær storhandel i Brekstadbukta og i Bjugn. Som andre steder i landet møter handelen i Ørland utfordringer i tilknytning til netthandel. Dessverre har geoteknikken forsinket bygging av kjøpesenter i Bjugnfjæra

Havbruk

Verdiskapingsanalysen for «Blå sektor» som ble startet i samarbeid med SINTEF OCEAN, og senere fulgt opp av RR Consult, viser at "Blå sektor" i Ørland kommune har vist stabil vekst over mange år. Dette er svært betydningsfullt, særlig med tanke på å ha et diversifisert arbeidsmarked i privat sektor – som igjen gir grunnlag for rekruttering og bosetting.

Utviklingen i 2023 viser at norsk sjømatnæring hadde et nytt rekordår når det gjelder eksportverdi og dette har selvfølgelig en god effekt for lokale bedrifter i Ørland kommune.

Selv om antall tonn eksportert fisk hadde en nedgang på 5%, førte en svak kronekurs til økt eksportverdi.

Omsetningen i «Blå sektor» i Ørland kommune viser en vekst fra 4,9 mrd. kr. i 2017 til 10,6 mrd. kr. i 2022. For 2022 utgjør dette en vest ca. 2,9 mrd. kr., en økning på 30% fra året før (regnskapstall for 2022 er først tilgjengelig i 2023).

Veksten i direkte sysselsetting har økt fra 470 i 2017 til 650 i 2022 og tar man med alle ringvirkninger til andre bransjer er totalt antall sysselsatte i 2022 på 927. Her må Ørland kommune se på hvordan man kan legge til rette for at flere kompetanse- og utviklingsarbeidsplasser legges til kommunen, heller enn i Trondheim.

Det fraktes betydelige mengder gods inn og ut over havner i Ørland kommune. I 2022 ble det losset til sammen over 1,3 mill. tonn gods inn og ut av våre havner, med totalt over 2700 båtanløp, ca. 7,5 anløp hver dag året rundt.

Ørland kommune har også gode inntekter fra «Blå sektor» med utbetalinger fra «Havbruskfondet» på over 20 mill. kr. i 2022 og 2023.

Ørland kommune kan forvente en vekst innen «Blå næring» de neste årene som en følge av:

- Stabil produksjon av oppdrettslaks.
- Planlagt etablering av ny virksomhet i MOWI AS industriområde i Gullvika.
- Ny og økt virksomhet på Valsneset, men dette er helt avhengig av etablering av nytt kaianlegg.
- Ny og økt aktiviteten på Uthaug, tilrettelegging for utvikling av Uthaug Fiskerihavn i samarbeid med ulike aktører og Kystverket.
- Flere bedrifter jobber med utviklingsplaner og nye investeringer; Scanbio AS, MOWI AS, SMIR AS, Grøntvedt Pelagic AS, Olden Oppdrettsanlegg AS, Vasøfisk AS, Fosen Skalldyr AS, Grande Sjømat AS m.fl.
- Det er for tiden en positiv utvikling innen fiske, der flere ungdommer investerer i fiskebåt og velger dette som yrke.
- Det fraktes en betydelig mengde gods inn og ut over våre havner og potensialet for vekst er stort, men dette avhenger helt av hvordan vi utvikler og drifter våre havneanlegg.

For å få til en ønsket utvikling er det flere kritiske faktorer som det må tas hensyn til:

- Mange marine verneområder og hensynssoner grunnet militær aktivitet.
- Ørland kommunes tilrettelegging for fremtidig vekst og utvikling i «Blå sektor»:
 - Økonomi
 - Utvikle industriarealer
 - Ressurser til planlegging og saksbehandling
 - Utbygging av havneanlegg med tilhørende infrastruktur

Enhet næring – Havbruk har i 2023 hatt et lite merforbruk på skyldes høyere kostnader enn budsjettet på: pensjonsinnskudd, arbeidsgiveravgift og ekstra kostnader til oppfølging av årlig verdiskapingsanalyse som ikke er lagt inn i budsjett.

Landbruk

Landbruksenheten bidrar til gjennomføring av en nasjonalt utformet landbrukspolitikk, gjennom veiledning, saksbehandling og kontroll knyttet til økonomiske- og juridiske virkemidler. Enheten saksbehandler årlig 90 millioner i økonomiske virkemidler til en landbruksnæring med 200 foretak. En del gårdsbruk står ikke for egen drift lenger, likevel går det med mye tid til å betjene og saksbehandle henvendelser knyttet til disse. Enheten har også ansvaret for en stor faglig bredde i øvrige oppgaver knyttet til utvalgte kulturlandskap, jordbruk, skogbruk og viltforvaltning. I tillegg er enheten et nav for koordinering av og samhandling rundt næringsarbeidet og bygdeutviklinga. Arbeidsmengden er økende da stadig nye oppgaver delegeres kommunene. Kravene fra Landbruksdirektoratet og Statsforvalteren til detaljeringsgraden i saksbehandlingen/kontrollene blir større og mer krevende. Dette utfordrer kapasiteten og til tider saksbehandlingstiden på enheten.

Samlokaliseringen på Næringens hus med Norsk Landbruksrådgivning og Landbrukstjenester Fosen (avløserlaget) bidrar til ett høyt landbruksfaglig nivå, tverrfaglig samarbeid, god tilgjengelighet og service til beste for næringslivet og innbyggerne i kommunen. Samlokaliseringen på Næringens hus bidrar også til et stadig økende samarbeid med Roret innenfor både miljø, natur og historie.

Totalarealet i Ørland kommune er 457 000 daa, derav 71 000 (16%) daa dyrkamark, 8 500 (2%) daa innmarksbeite og 159 000 (35%) daa skog. Dette er et viktig ressursgrunnlag av høy kvalitet som

gir grunnlag for en betydelig landbruksproduksjon. Primærlandbruket i Fosen består av rundt 1000 sysselsatte, derav 250 i Ørland. Sysselsettingseffekten av primærproduksjonen er sagt å være mellom 2,5 og 3.

Det er inngått ett spennende samarbeid for å bidra til at Forsvaret, gjennom sin satsing på bærekraft, tar i bruk lokalprodusert mat på Ørland flystasjon. Flere og flere innbyggere ser betydningen av å handle lokalprodusert mat og vi ser en gledelig økning i lokalmatutsalg i Ørland. Kommunens kjøkken kjøper etter hvert noe lokalt og noen enheter tar del i andelslandbruket på Austrått. Dette er i tråd med målene i kommuneplanens samfunnsdel om å utvikle mangfold og bruk av lokalmat.

Høsten 2023 var Ørland kommune vertskap for en 2 dagers regionsamling for Utvalgte kulturlandskap i Trøndelag. Biologisk mangfold, skjøtsel av kystlynghei, uønskede arter, kulturminner, Ørland våtmarkssystem, agroturisme og næringsutvikling i Tarva og Austrått utvalgte kulturlandskap sto på dagsorden. Landbruksavdelingen hos Statsforvalteren i Trøndelag tok senere turen til Ørlandet og fikk høre om ulike utfordringer og muligheter i Ørlandslandbruket, besøke lokalmatprodusenter og befaring v/ Rusasetvatnet. Landbruks- og matdepartementet kom med en større delegasjon og fikk informasjon om landbruket og annen næring i Ørland, forvaltningsmessige utfordringer, forsvarrets bærekraftsprosjekt og guidet rundtur i Tarva utvalgte kulturlandskap.

Hydroteknikk og miljø er store og viktige satsingsområder. For 2023 bevilget kommunestyret 750 000 kr til drenering av dyrkajord. Midlene er brukt opp og har gått uavkorta til fornying av drens-system på 342 daa dyrkajord, fordelt på 32 aktive landbruksforetak. Tilskuddet er helt avgjørende for at det settes i gang dreneringsprosjekt i kommunen vår og svært aktivitetsfremmende, også innen annet næringsliv som leverer varer og tjenester til landbruket. Dette er et meget viktig klimatiltak både for kommunen og landbruket.

Enheten hadde i året som gikk 2 personer i arbeidspraksis i samarbeid med NAV (mentortilskudd). Driften var i tråd med budsjett i 2023, med en total lønnsramme på ca 4.6 årsverk.

Forsvarsrelatert næring

Ørland kommune har vært og skal fortsette med å være godt vertskap for kampflybasen. Beregninger fra Forsvarsdepartementet viser at Forsvaret i 2019 la igjen over 268 millioner kroner på Fosen. Beløpet omfatter forbruk og skatt samt vare- og tjenestekjøp, men ikke investering i og drift av kampflybasen hvor betydelige kontrakter har gått til lokale firma. Det er potensiale til å øke ringvirkningene rundt forsvarets tilstedeværelse i Ørland.

Ørland kommune har avtale med FI om å ivareta forsvarskoordinatorrollen ut 2023.

Forsvarskoordinatorrolle består av tre hovedområder:

1. Vertskap: Rekruttering, tilbud i videregående skoler, bolyst, Forsvarskonferansen og veteranarbeid.
2. Kommunikasjonsbindeledd: Rapportering og koordinering på politisk nivå og med Forsvaret og kommuneadministrasjon, samt omdømmearbeid.
3. Næringsutvikling: Utvikling og posisjonering av næringsliv samt sivile og militære arbeidsplasser, bistå etablert og nyoppstartet næringsliv, skape møteplasser og FoU-koblinger.

Kultur kirke og NAV

	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2023	2023	2023	2022
Administrasjon og ledelse				
NAV	14 314	14 720	12 550	11 906
Overføring kirkelig fellesråd	6 780	6 780	6 455	7 026
Overføring Roret/kultur	15 180	14 850	14 280	16 793
Kultur, kirke og NAV	36 274	36 350	33 285	35 725
Avsetning/bruk av fond + avskrivning	-827	-1 028	-1 353	85
Sum området	37 101	37 378	34 638	35 640

NAV

NAV har i 2023 hatt en relativt stor økning når det gjelder utbetaling av økonomisk sosialhjelp, både utbetaling totalt og når det gjelder antall brukere. Dette skyldes nok at alt har blitt dyrere, lokalt er det stort press på boligmarkedet som gir høyere husleiepriser samt at hele barnetrygden ble vedtatt holdt utenfor ved beregning av økonomisk sosialhjelp. Spesielt bekymringsfullt er det at det er nesten en dobling av antall personer som har hatt behov for nødhjelp i 2023 sammenlignet med 2022 (flyktninger med botid over 5 år er inkludert i dette).

Dette har ført til at vi til tross for en betydelig økning området i revidert budsjett har et overforbruk på i overkant av 300.000kr.

Etterspørselen etter midlertidig bolig er også doblet, noe som bekrefter at det til tider er utfordrende å skaffe seg bolig i Ørland. Det har også vært en økning av søknader om økonomisk råd og veiledning, men heldigvis ikke i den størrelsesorden det var siste kvartal i 2022. Vi har på dette området et godt samarbeid med Kompetansesenteret for Gjeld der vi kjøper tjenester for behandling av de mest kompliserte gjeldssakene. Dette er nyttig med tanke på overføring av kompetanse til NAV-kontoret og for at veilederne lokalt da kan bruke mer tid på å samarbeide med brukerne om hverdagsøkonomien.

Vi har fortsatt hatt fokus på bistand til barnefamilier med sammensatte utfordringer gjennom prosjektet Familien i Fokus, her har vi et prosjektår igjen og ønsker å bruke det til å jobbe med implementering i ordinær drift. Vi har samarbeidet tett, spesielt med Familie og forebygging, psykisk helse og rus, men også med barneverntjenesten og andre kommunale samarbeidspartnere. Nytt i 2023 var at vi fikk en ansatt til i prosjektet og dermed kunne vi også spisse samarbeidet med helsestasjon, jordmødre og barnehagene noe. Vi ser at vår innsats knyttet til helhetlig oppfølging i møte med brukerne gir resultater i form av at flere får riktig ytelse, kommer i jobb og får en mer ordnet økonomi som også påvirker livskvalitet og helse i stor grad. Samtidig ser vi at henvendelsene er økende og utfordringene familiene har er mer komplekse, vi ser spesielt at det er mange enslige forsørgere som har barn med spesielle behov som har en utfordrende hverdag.

Ekstra stilling dekkes i hovedsak opp av midler på bundne fond.

Ørland kommune har som kjent også tatt imot mange flyktninger i 2023 og vi har sammen med Kvalifiseringsenheten vært med på tidlig kartlegging og sørget for livsopphold til disse fram til oppstart i Introduksjonsprogrammet. Dette har vært spennende arbeid og vi videreutviklet stadig vårt samarbeid. Vi bidrar fortsatt gjennom prosjektet Tett og tidlig samarbeid med

Kvalifiseringsenheten med tidlig jobbfokus ut fra de kvalifikasjoner den enkelte flyktning har. Prosjektet Arbeidsmuligheter for flyktninger gjør at flyktninger som er ferdig Introduksjonsprogrammet og ikke kommet i jobb får tett, individuell og helhetlig oppfølging når de blir arbeidssøkere i NAV. Flere ukrainske flyktninger var ferdig med introduksjonsprogrammet i slutten av 2023. Flere av flyktningene gjør seg god nytte av Kvalifiseringsprogrammet og individuelle kvalifiseringsløp mot et fagbrev.

Både stillinger og økonomisk sosialhjelp til flyktninger dekkes av midler fra flyktningefondet. Disse midlene bidrag godt til å flyktninger kommer i jobb tidlig og det gir dermed en god samfunnsøkonomisk gevinst. Økonomisk sosialhjelp, KVP og tolk som brukes på kommunal side til flyktninger med botid mindre enn fem år føres på et separat ansvar, som da skal gå i balanse ved årsslutt.

Når det gjelder startlån var fortsatt barnefamilier en av hovedmålgruppene også i 2023 og vi fikk bidratt til at mange fikk kjøpe egen bolig. I tillegg ser vi at den økte pågangen fra 2022 med tanke på henvendelser vedr. refinansiering ved hjelp av startlån også fortsatte i 2023. Dette er i hovedsak knyttet til at personer står i fare for å miste bolig på grunn av tvangssalg. Vi hadde i 2023 35 millioner til bruk til startlån. Dette ble i stor grad brukt. Vi har noe underforbruk på tilskuddsmidler til bruk ved innvilgelse av startlån.

Totalt sett viser regnskapet vårt at vi også i 2023 har et lite mindreforbruk.

Vi hadde i 2023 tilsyn gjennom forvaltningsrevisjonen. Formålet var å undersøke regeletterlevelsen knytta til saksbehandling av søknader om økonomisk sosialhjelp samt ansvar for opplæring og ressurser og sikkerhet for ansatte. De fant ingen avvik og hadde heller ingen anbefalinger til forbedringstiltak.

Kirkelig fellesråd

Det er overført midler i tråd med budsjettet, både på drift og investering.

Roret Ørland kultursenter KF/Kultur

Det er overført midler til Roret KF i tråd med budsjettet og for nærmere beskrivelse av foretakets aktiviteter vises det til Roret sin årsberetning.

Økonomiavdelingen

	Regnskap	Revidert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2023	2023	2023	2022
Økonomiavdeling/Fosen regnskap	6 775	8 866	7 065	13 067
Tilfeldige utgifter	513	590	500	13 467
Økonomi og tilfeldige utgifter	7 288	9 456	7 565	26 534
Avsetning/bruk av fond + avskrivning	1 134	1 333	0	1 808
Sum området	6 154	8 123	7 565	24 726

Vi mener at vi i stor grad har oppnådd den overordnede ambisjonen om å være en god støttespiller for kommunalsjefer og enhetsledere.

Den 1. mai ble økonomisystemet oppgradert, men oppgraderingen har medført mye ekstraarbeid både for økonomiavdelingen og for enhetene. I en periode etter omleggingen var økonomistyringen under ønsket kvalitetsnivå, men den har blitt bedre gjennom høsten og vi tar sikte på å kunne ta ut gevinster fra sommeren / høsten 2024.

Økonomiavdelingen har fortsatt ansvaret for vederlagsberegning (for langtidsopphold på sykehjem).

Innen innkjøpsområdet yter avdelingen kontinuerlig support og veiledning til enhetene.

En gjennomgang av våre rammeavtaler, viser at det er stor grad av lojalitet til de avtalene som er inngått. I den grad det er avvik, er dette knyttet til at leverandør ikke har ønsket produkt, at det er akutt behov, eller det mangler kunnskap hos den som kjøper inn om hvilke avtaler som finnes. Avvik følges opp fortløpende.

Det gjøres jevnlig oppfølging av leverandørene for å påse om de leverer i samsvar med inngåtte avtaler. For at dette skal gjøres effektivt er innkjøpsfunksjonen avhengig av god samhandling med enhetene og varemottaker. Vår vurdering er at dette fungerer bra. Alle aktuelle innkjøpsområder er nå dekket av rammeavtaler. Det er nå etablert 55 løpende rammeavtaler fordelt på 74 leverandører.

Enkeltanskaffelser gjennomføres løpende med bistand fra innkjøpsfunksjonen der det er nødvendig.

Grunnet oppgradering av økonomisystemet har Fosen regnskap hatt utfordringer med å være ajour og dette har medført forsinkelser i årsoppgjøret for 2023.

Avviket på økonomiavdelingen kommer fra tilbakeføring avsetning på en omstridt faktura fra BUF-etat og endelig oppgjør på denne saken.

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Brev nr. 5

**PRESISERING I REVISJONSBERETNING FOR ØRLAND KOMMUNE AV IKKE BETALT
MINIMUMSAVDRAG**

Det er utgiftsført tilstrekkelig låneavdrag for regnskap 2022 og 2023.

For 2022 ble det avsatt kr 761.227 for å sikre stort nok minimumsavdrag.
Men denne avsetningen var ikke betalt per 31.12.2023.

For 2023 ble det avsatt kr 1.184.920 for å sikre stort nok minimumsavdrag.
Men denne avsetningen synes ikke å være betalt per i dag.

Med vennlig hilsen

Kjell Næssvold
Oppdragsansvarlig revisor

Til kommunestyret Ørland kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for Ørland kommune som viser et negativt netto driftsresultat på kr 42.469.000 i kommunekassen, og et negativt netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på kr. 45.523.000. Årsregnskapet består av:

- kommunekassens årsregnskap som består av balansen per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2023, driftsregnskap og investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- oppfylder kommunekassens årsregnskap gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av kommunekassens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- oppfylder det konsoliderte årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Ørland kommune som økonomisk enhet per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Arsberetningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen som er publisert sammen med årsregnskapet. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjon i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning mottatt 23. mai 2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyrrende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen, med unntak av forholdet omtalt i avsnittet ovenfor, har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Ørland kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentet bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om budsjettavvik.

Andre forhold

Det er utgiftsført tilstrekkelig låneavdrag for 2022 og 2023, men disse avdragene må også betales.

Denne beretningen erstatter tidligere avgitt beretning, datert 15. april 2023, som ble avgitt ved utløpet av forskriftens frist for å avlegge revisjonsberetning. Det konsolidert regnskap var på dette tidspunktet ikke avgitt av kommunedirektøren.

Orkanger, 10. juni 2024

Kjell Næssvold
statsautorisert revisor
oppdragsansvarlig

Til Kommunestyret

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2023

Kontrollutvalget har i møte 14.06.2024, behandlet årsregnskapene og årsberetning for Ørland kommune.

I revisjonsberetning, datert 10.06.2024, bekrefter revisor at regnskapet og årsberetningen er avlagt i tråd med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.

Årsregnskapet for kommunekassen er gjort med et netto driftsresultat på 42 469 000 kroner i merforbruk.

Konsolidert årsregnskap er gjort opp med et netto driftsresultat med 45 523 000 kroner i merforbruk.

Kontrollutvalget har fått muntlige orienteringer fra kommunedirektøren og fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor i sakens anledning.

Kontrollutvalget har vært løpende orientert om revisors arbeid gjennom året og i forbindelse med årsoppgjøret. Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som har betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskap og årsberetning for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler at Ørland kommunens årsregnskaper med årsberetning for 2023, godkjennes.

Bjugn, 14 juni 2024
Kontrollutvalget

Kopi: Formannskapet

Oppfølging av forvaltningsrevisjon av internkontrollen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

17/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 22/31 - 15

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse om oppfølging av kommunestyrets vedtak som gjelder forvaltningsrevisjon av kommunens internkontroll, til orientering.

Vedlegg

Kommunedirektørens oppfølging av forvaltningsrevisjon av internkontrollen

Melding om politisk vedtak - forvaltningsrevisjon av internkontrollen

Særutskrift fra møtebok - sak 10_23

Rapport - Internkontroll

Saksopplysninger

Kontrollutvalget behandlet rapport fra forvaltningsrevisjon med tema 'internkontroll' i kontrollutvalgets møte 24.02.2023 i sak 10/23. Saken ble sendt til endelig behandling i kommunestyret, som i kommunestyrets møte, den 16.03.2023 i sak 32/23 fattet følgende vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å;
 - a. Arbeide videre med implementering av internkontrollen.
 - b. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.
 - c. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.
 - d. På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.
 - e. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre
2. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31. mars 2024.

Kommunedirektøren har utarbeidet en skriftlig redegjørelse til kontrollutvalget og vil i tillegg være tilstede i kontrollutvalgets møte for å kunne utdype eller svare på spørsmål fra utvalgets medlemmer i tilknytning til denne saken.

For mer informasjon vises det til selve rapport fra forvaltningsrevisjon - internkontroll og særutskrift fra kontrollutvalgets behandling av denne samt kommunestyrets vedtak. Samtlige dokumenter ligger vedlagt saken

Vurdering og konklusjon

Med mindre det kommer frem nye opplysninger som nødvendiggjør ytterligere oppfølging fra kontrollutvalgets side, kan kontrollutvalget ta fylkesdirektørens redegjørelse til orientering.

Konsek Trøndelag Iks
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Deres ref.

Vår ref.
23/787 - 4

Dato
22.03.2024

Oppfølging av forvaltningsrevisjon av internkontrollen

Det vises til vedtak fattet 16.03.2023 i kommunestyresak 23/032 Forvaltningsrevisjon av internkontrollen:

“Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å;

a. Arbeide videre med implementering av internkontrollen.

b. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.

c. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.

d. På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.

e. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.

2. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31. mars 2024.”

Dette brevet er en oppfølging fra kommunedirektøren av kommunestyrets vedtak.

a. Arbeide videre med implementering av internkontrollen.

Det jobbes kontinuerlig med implementering av internkontrollen gjennom tilgjengeliggjøring av styringsdokumenter, retningslinjer, prosedyrer, rutiner og avvikshåndtering i kvalitetssystemet som alle ansatte har tilgang til.

Det er i perioden mars 2023 – mars 2024 gjennomført lederutviklingsprogram for kommunedirektør, kommunalsjefer og enhetsledere. I programmet har det vært fokus på sentrale elementer i internkontrollen. Formålet med programmet har vært å øke samfunnsforståelsen, organisasjonsforståelsen, øke samhandlingen og utvikle bedre personlig lederskap. Lederutviklingsprogrammet har vært bygget på kommunens sentrale styringsdokument. Programmet har vært samlingsbasert for hele ledergruppen, i tillegg teamutvikling i kommunalsjefenes ledergrupper/strategisk ledergruppe og individuell lederveiledning.

Gjennom lederavtaler med kommunalsjefer og enhetsledere, og LTV-grupper skal vi sikre implementering av internkontrollen.

Ørland kommune har etablert LTV-grupper som er en partssammensatt gruppe som består av leder, tillitsvalgte og verneombud på overordnet nivå og på hver enhet/avdeling. LTV-gruppen er en utvidet ledergruppe og skal sørge for medvirkning fra alle ansatte. Det er utarbeidet en veileder som beskriver mål, roller, tema for møtene og samarbeid. Aktuelle tema er behov for opplæring, rapporterte avvik/tilbakemeldinger, systemer, arbeidsmiljø.

b. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.

Alle rutiner, også oversikt over kommunens hovedprosesser, skal være tilgjengelig for alle ansatte i kommunens kvalitetssystem. Det er utarbeidet dokument for Ørland kommunes krav til internkontroll som beskriver kommunens hovedprosesser som ligger i kvalitetssystemet. Kommunens hovedprosesser er innarbeidet i årshjulet i dokumentet Ledelse og styring i Ørland kommune og i lederavtalene. Det jobbes kontinuerlig med å revidere og skriftliggjøre rutiner for kommunens hovedprosesser, som for eksempel for økonomi og budsjettarbeid, ROS-analyser og avvikshåndtering.

c. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.

Det vises til kommunelovens § 25-2: «Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.» Denne rapporteringen er innarbeidet i kommunens mal for tertialrapport og årsrapport, med virkning fra 1. tertial 2023 og årsrapport for 2022 hvor det rapporteres på statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner.

d. På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.

Kontrollaktivitetene fremgår av dokumentet Ledelse og styring i Ørland kommune og årshjulet. I tillegg er det kontrollaktiviteter gjennom møteaktivitet og datastøtte. Det skal gjennomføres ROS-analyser årlig på alle nivå for å avdekke hvor vi svikter eller har svakheter for å sette inn tiltak.

Det skal arbeides videre med å overvåke kvalitetssystemet og dette vil bli innarbeidet som oppgave i en av stillingsbeskrivelsene i ny lederstruktur/administrativ organisering. Det skal gjennomføres kontrolltiltak for å etterse at internkontrolloppgavene etterleves, som for eksempel gjennomføring av risikovurderinger og oppfølging av avvik som ikke er lukket. Kontrollaktiviteter er en sentral del av internkontrollsystemet og skal bidra til å sikre at rutiner blir fulgt.

Kommunens formaliserte rapportering på internkontroll er gjennom tertialrapporter og årsrapport til kommunestyret. Her inngår følgende kontrollaktiviteter: økonomirapportering, sykefraværsrapportering, avvikshåndtering, restansekontroll, statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner,

I tillegg foregår det rapportering gjennom lederavtaler, ledersamtaler og medarbeidersamtaler.

e. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.

Ørland kommune har besluttet en ny lederstruktur og administrativ organisering fra 01.07.2024.

Stillingen som assisterende kommunedirektør og kommunalsjef for økonomi og virksomhetsstyring er nyopprettet fra 01.07.2024, og er en sammenslåing av dagens to kommunalsjefområder økonomi og finans, og organisasjon og utvikling. Denne vil blant annet få ansvar for å videreutvikle kommunens evne til god virksomhets- og økonomistyring, organisasjonsutvikling, internkontroll og kvalitetsarbeid.

Med hilsen

Marit Knutshaug Ervik
Kommunedirektør

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
23/032	Kommunestyre	16.03.2023

Forvaltningsrevisjon av internkontrollen

Kontrollutvalgets innstilling

Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å;
 - a. Arbeide videre med implementering av internkontrollen.
 - b. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.
 - c. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.
 - d. På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.
 - e. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.
2. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31. mars 2024.

Kommunestyre 16.03.2023

Behandling

Orientering om saken v/Revisjon Midt-Norge.

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 32 stemmer (100%) - AP 11, FRP 2, H 6, MDG 1, SP 11, SV 1

Mot: 0 stemmer (0%)

KST - 23/032 vedtak

Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å;
 - a. Arbeide videre med implementering av internkontrollen.

- b. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.
- c. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.
- d. På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.
- e. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.

2. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31. mars 2024.

Sakens bakgrunn og innhold

Kontrollutvalget bestilte en forvaltningsrevisjon med tema internkontroll på kommunalsjefnivå i sitt møte 15.03.22, sak 15/22. I påfølgende møte, sak 26/22, vedtok kontrollutvalget prosjektplanen. Av prosjektplanen gikk det fram at forvaltningsrevisjonen skulle gi svar på fire forhold: Om kommunen har et godt kontrollmiljø, om kommunen i tilstrekkelig grad gjennomfører kontrollaktiviteter og om internkontrollen skaper læring i organisasjonen. I tillegg skulle arbeidet også omfatte en spesifikk undersøkelse av om rutineene for saksbehandling på teknisk område er tilfredsstillende

Kontrollutvalget behandlet i møte 24.02.2023, sak 10/23 rapport fra forvaltningsrevisjon av internkontrollen.

Rapport fra forvaltningsrevisjon av internkontrollen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

24.02.2023

Saknr

10/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann**Arkivkode** FE-217, TI-&58**Arkivsaknr** 22/31 - 10**Forslag til vedtak**

1. Kontrollutvalget viser til prosjektplanen og ber revisor undersøke om saksbehandlingen på teknisk område er tilfredsstillende. Resultat med konklusjoner og anbefalinger oppsummeres i et notat som sendes kontrollutvalget innen 20.04.2023.
2. Kontrollutvalget tar rapporten fra forvaltningsrevisjon til orientering og legger den fram for kommunestyret med slikt forslag til vedtak:
 1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - a. Arbeide videre med implementering av internkontrollen.
 - b. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.
 - c. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.
 - d. På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.
 - e. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.
 2. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31. mars 2024.

Vedlegg

Rapport - Internkontroll

Kommentar til rapporten om Internkontroll

Behandling:

Forvaltningsrevisor Margrethe Haugum, Revisjon Midt-Norge, la fram rapporten med resultater, vurderinger og anbefalinger og svarte på spørsmål. Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt med endret punkt 1:

Kontrollutvalget viser til prosjektplanen og ber revisor undersøke om saksbehandlingen på plan- og byggesaksområdet er tilfredsstillende, med vekt på overholdelse av frister og veiledningsplikten. Resultat med konklusjoner og anbefalinger oppsummeres i et notat som sendes kontrollutvalget innen 20.11.2023.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget viser til prosjektplanen og ber revisor undersøke om saksbehandlingen på plan- og byggesaksområdet er tilfredsstillende, med vekt på overholdelse av frister og veiledningsplikten. Resultat med konklusjoner og anbefalinger oppsummeres i et notat som sendes kontrollutvalget innen 20.11.2023.
2. Kontrollutvalget tar rapporten fra forvaltningsrevisjon til orientering og legger den fram for kommunestyret med slikt forslag til vedtak:
 1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - a. Arbeide videre med implementering av internkontrollen.

- b. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.
 - c. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.
 - d. På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.
 - e. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.
2. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31. mars 2024.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte en forvaltningsrevisjon med tema internkontroll på kommunalsjefnivå i sitt møte 15.03.22, sak 15/22. I påfølgende møte, sak 26/22, vedtok kontrollutvalget prosjektplanen. Av prosjektplanen gikk det fram at forvaltningsrevisjonen skulle gi svar på fire forhold: Om kommunen har et godt kontrollmiljø, om kommunen i tilstrekkelig grad gjennomfører kontrollaktiviteter og om internkontrollen skaper læring i organisasjonen. I tillegg skulle arbeidet også omfatte en spesifikk undersøkelse av om rutinene for saksbehandling på teknisk område er tilfredsstillende. Ressursrammen var på 450 timer, og rapporten skulle leveres 20.12.22. Rapporten ble noe forsinket og levert sekretariatet 15.02.23.

Resultater og konklusjon

Revisor konkluderer slik på de tre undersøkte områdene:

1. **Kontrollmiljø:** *Kontrollmiljø* innebærer at administrasjonen skal; ha en beskrivelse av hovedoppgaver, mål og organisering, gjøre og dokumentere risikovurderinger, ha en formalisert beskrivelse av delegering, roller og ansvar, ha dokumenterte rutiner og prosesser, ha en formalisert rapportering, ha tilstrekkelig kompetanse om internkontroll i organisasjonen og ha tydelige kommunikasjonslinjer. Revisor konkluderer med at kontrollmiljøet er under oppbygging. Systemer for risikovurdering, avvik og avviksbehandling er forankret i kommunedirektørens ledergruppe, men ikke tilstrekkelig implementert nedover i organisasjonen. Det gjelder også bruken av kvalitetssystemet.
2. **Kontrollaktiviteter:** Revisor konkluderer med at man gjennomfører kontrollaktiviteter, men de ikke som et ledd av internkontrollen. Avvikssystemet brukes i stor grad som kontrollfunksjon, men benyttes bare i deler av organisasjonen.
3. **Læring:** Revisor konkluderer med at internkontrollen bare i begrenset grad bidrar til læring. Årsaken er at systemet ikke er godt nok implementert i organisasjonen. Helsetjenestene er et unntak, her har man kommet betydelig lengre med å lære av avviksmeldinger, avviksbehandling og etisk refleksjon.

Revisor skriver at administrasjonen har arbeidet godt med å definere internkontrollsystemet og innføringen av systemet. Det gjenstår likevel å aktivisere medarbeiderne i internkontrollen.

På denne bakgrunnen anbefaler revisor at kommunedirektøren:

- Bør arbeide videre med implementering av internkontrollen.
- Bør utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.
- Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.
- På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunen bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.
- Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.

Rapporten skulle omfatte en spesifikk undersøkelse av om saksbehandlingen på teknisk område er tilfredsstillende. Revisor har i rapporten ikke vurdert eller konkludert om saksbehandlingen. Revisor er bedt om å forklare saken. Svaret følger vedlagt. Det går fram av revisors kommentar at "(...) Acos gir støtte til at saksbehandlingsfrister blir overholdt. Dette finnes det ingen rutine for i kvalitetssystemet." Revisor skriver også at hvis kontrollutvalget "har behov for det kan ytterligere undersøkelser gjennomføres."

Forvaltningsrevisor Margrethe Haugum, Revisjon Midt-Norge, orienterer i møtet.

Vurdering

Rapporten viser at internkontrollen ikke er i henhold til lovkravene og at arbeidet med å implementere den i organisasjonen ikke har kommet så langt som det burde. Systemene for risikovurdering, avvik og avviksbehandling fungerer foreløpig bare på ledernivå, kontrollaktivitetene inngår ikke i internkontrollen, og internkontrollen skaper liten læring. Revisors anbefalinger viser at internkontrollen ikke er tilstrekkelig systematisk og at den må implementeres ute i organisasjonen. Det er et tidkrevende arbeid, så administrasjonen bør få tilstrekkelig med tid til å sette i verk de anbefalte tiltakene. Sekretariatet foreslår at kommunedirektøren rapporterer om oppfølgingen av rapporten tidlig i 2024. Internkontrollsystemet vil sannsynligvis ikke være fullt ut etablert om et år. Det er likevel nødvendig at kontrollutvalget er orientert om status for oppfølgingen enn at det venter til arbeidet er slutført. Kommunedirektøren skal ellers rapportere årlig om internkontrollen til kommunestyret.

Revisor har i rapporten ikke vurdert om rutinene for saksbehandling på teknisk område er tilfredsstillende. Rapporten inneholder heller ingen konklusjoner eller anbefalinger om dette. Sekretariatet anser det som en mangel ved rapporten, fordi det gikk fram av prosjektplanen at det skulle gjennomføres en spesifikk undersøkelse av dette. Revisors vedlagte kommentar til rapporten kan ikke erstatte en konkret undersøkelse av spørsmålet med en begrunnet konklusjon.

Kontrollutvalget bør ta stilling til hvordan det vil håndtere mangelen ved rapporten. Én mulighet er å returnere rapporten til revisor og be om at undersøkelsen på teknisk område inkluderes i rapporten. Det medfører at rapporten må omarbeides og sendes på ny høring og kvalitetssikring. Dette vil ifølge sekretariatets dialog med revisor være arbeids- og tidkrevende.

Et alternativ er å be revisor samle inn nødvendig informasjon for å konkludere, og rapportere til kontrollutvalget i et enklere format, eksempelvis et notat. Notatet med eventuelle anbefalinger om tiltak, kan legges fram for kommunestyret. Dette vil trolig være mest tids- og ressurs sparende, og bidra til at det totale ressursforbruket for forvaltningsrevisjonen og notatet ikke overstiger de 450 timene i den opprinnelige ressursrammen. Sekretariatet anbefaler denne løsningen, som også er gjengitt i forslaget til vedtak.

Internkontroll

Ørland kommune

Forvaltningsrevisjon

FR1215

2023

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Ørland kommunes kontrollutvalg i perioden juni 2022 til februar 2023.

Vi vil takke kommuneadministrasjonen for et godt samarbeid under arbeidet med rapporten.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt norge.no.

Sted, dato

Marius Johnsborg

Oppdragsansvarlig revisor

Margrete Haugum

Prosjektmedarbeider

Rim Revisjon
Midt-Norge

Bidrar til
forbedring

SAMMENDRAG

Denne rapporten gir en vurdering av Ørland kommunes internkontroll på overordnet nivå. Informasjonen som ligger til grunn for rapporten er hentet fra kommunalsjefs nivået, i tillegg til hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. Det er også hentet inn skriftlige dokumenter fra kommunen. Informasjonen gir grunnlag for å svare på problemstillingene:

- I hvilken grad har Ørland kommune et godt kontrollmiljø?
- Gjennomfører Ørland kommune tilstrekkelig grad av kontrollaktiviteter?
- I hvor stor grad skaper internkontrollen i Ørland kommune læring i organisasjonen?

Ørland kommune har et kontrollmiljø som er under oppbygging. De viktigste styringsdokumentene som regulerer organisasjonen er på plass. Internkontrollen blir med dette formalisert. Disse dokumentene er godt forankret i ledergruppen til kommunedirektøren. Kommunens målsettinger vil være ferdig utarbeidet når innværende planstrategi er gjennomført. Systemer for risikovurdering, avvik og avviksbehandling er forankret i kommunedirektørens ledergruppe, men de er ikke tilstrekkelig implementert videre nedover i organisasjonen. Dette gjelder også bruken av kvalitetssystemet, med tilhørende rutiner.

Ørland kommune gjennomfører kontrollaktiviteter, men disse er ikke satt i system i forbindelse med internkontroll. Kommunen støtter seg i stor grad til avvikssystemet som kontrollfunksjon, uten at dette benyttes i hele organisasjonen.

Internkontrollen bidrar i begrenset grad til læring i organisasjonen. Dette fordi systemet for internkontroll ikke er tilstrekkelig godt nok implementert. Dette gjelder trolig med unntak av helsesektoren. Der har de kommet vesentlig lenger enn de andre sektorene med å dra nytte av avviksmelding, avviksbehandling og etisk refleksjon.

Ørland kommune har gjort et godt arbeid med å definere hvordan internkontrollsystemet skal bygges og implementeres. Samtidig gjenstår det en viktig oppgave i å aktivisere medarbeiderne i internkontrollen.

På bakgrunn av disse konklusjonene anbefaler revisor at

- Kommunen bør arbeide videre med implementering av internkontrollen.
- Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.
- Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.
- På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunen bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.
- Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord.....	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	6
1 Innledning.....	8
1.1 Bestillingen.....	8
1.2 Problemstillinger.....	8
1.3 Metode	8
2 Bakgrunn	10
2.1 Om internkontroll.....	10
2.2 Om Ørland kommune.....	12
3 Kontrollmiljøet.....	14
3.1 Problemstillingen.....	14
3.2 Revisjonskriterier.....	14
3.3 Organiseringen, fordeling av ansvar og myndighet.....	14
3.4 Virksomhetens mål og hovedoppgaver	18
3.5 Risikovurderinger	21
3.6 Rutiner og prosedyrer	24
3.7 System for å avdekke og følge opp avvik	26
3.8 System for rapportering.....	32
3.9 Rapportering på internkontroll.....	36
3.10 Kompetanseplan	36
3.11 Vurdering.....	37
4 Kontrollaktiviteter.....	41
4.1 Problemstilling.....	41
4.2 Revisjonskriterier.....	41
4.3 Kontrollaktiviteter i Kommunen	41
4.4 Vurdering.....	43
5 Læring	45
5.1 Problemstilling.....	45
5.2 Revisjonskriterier.....	45
5.3 Evaluering av internkontrollen.....	45
5.4 Kontroll og avviksoppfølgingen bør settes i system slik at det bidrar til læring.	46
5.5 Vurdering.....	47
6 Høring.....	48
7 Konklusjoner og anbefalinger.....	49
7.1 Konklusjon.....	49
7.2 Anbefalinger	50

Kilder	51
Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier	52
Vedlegg 2 – Høringssvar	56

1 INNLEDNING

1.1 Bestillingen

Med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon 2019-2023, bestilte kontrollutvalget i Ørland kommune, sak 15/22, en forvaltningsrevisjon med temaet internkontroll. Bestillingen rettet seg mot kommunalsjefsnivået og omfattet alle sektorer. Kontrollutvalget sluttet seg til revisjonens forslag til prosjektplan i sak 26/22. Prosjektplanen er satt opp med utgangspunkt i en revisjon etter kommunelovens kapittel 25.

1.2 Problemstillinger

- I hvilken grad har Ørland kommune et godt kontrollmiljø?
- Gjennomfører Ørland kommune tilstrekkelig grad av kontrollaktiviteter?
- I hvor stor grad skaper internkontrollen i Ørland kommune læring i organisasjonen?

1.3 Metode

Revisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001 Denne standarden definerer god revisjonsskikk i henhold til forskrift om revisjon § 7.

Formalisering av ansvar og rutiner er viktig fundament i internkontrollen. Dokumentgjennomgang har derfor vært en del av metoden i denne revisjonen Eksempler på dokumenter som er gjennomgått er risikovurderinger, delegeringer, styringsdokument, rollebeskrivelser og rutinebeskrivelser.

For å få innsikt og dybdekunnskap i kommunens praksis er det gjennomført intervjuer. Data fra disse har fått frem forskjeller mellom skrevne rutiner og daglig praksis i kommunen. Revisor har intervjuet samtlige ledere i kommunedirektørens ledergruppe, i tillegg til hovedtillitsvalgt og hovedverneombud. Det ble gjennomført et oppstartsmøte hvor nesten hele ledergruppen deltok. Etter dette er det gjennomført separate intervju med kommunalsjefene i et fysisk møte eller på Teams. Intervjuene ble gjennomført etter en felles intervjuguide. Det er skrevet referat etter intervjuene som er godkjent av de som ble intervjuet.

Det er også hentet informasjon fra kommunens støttesystemer for internkontroll, dette gjelder spesielt kommunens kvalitetssystem, der revisor har hatt direkte tilgang. Det er hentet ut data

fra avvikssystemet compilo i pdf-format. Når det gjelder risikovurderinger, som også ligger i compilo har revisor i stor grad støttet seg til intervjuinformasjon. Revisor har ikke undersøkt data fra kommunens fagsystemer fordi revisjonene er avgrenset til kommunens overordnede nivå.

Revisor vurderer informasjonstilgangen som relevant og tilstrekkelig til å kunne vurdere den opp mot revisjonskriteriene.

2 BAKGRUNN

2.1 Om internkontroll

Kommunedirektøren skal i henhold til kommunelovens § 13-1 lede den samlede kommunale administrasjonen, med de unntak som følger av lov og innenfor de instruksjer, retningslinjer eller pålegg kommunestyret gir.

I henhold til § 25-1 i kommuneloven skal kommuner og fylkeskommuner ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Kommunedirektøren skal etter denne paragrafen:

- utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering.
- ha nødvendige rutiner og prosedyrer.
- avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik.
- dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig.
- evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

I henhold til § 25-2 skal kommunedirektøren rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

Internkontrollen etter kommuneloven gjelder administrasjonens virksomhet. Det omfatter alt som er innenfor ansvarsområdet til kommunedirektøren. Sammenlignet med tidligere kommunelov gis det mer utfyllende bestemmelser om hensikt, innhold og omfang, men kravet er likevel forholdsvis overordnet.

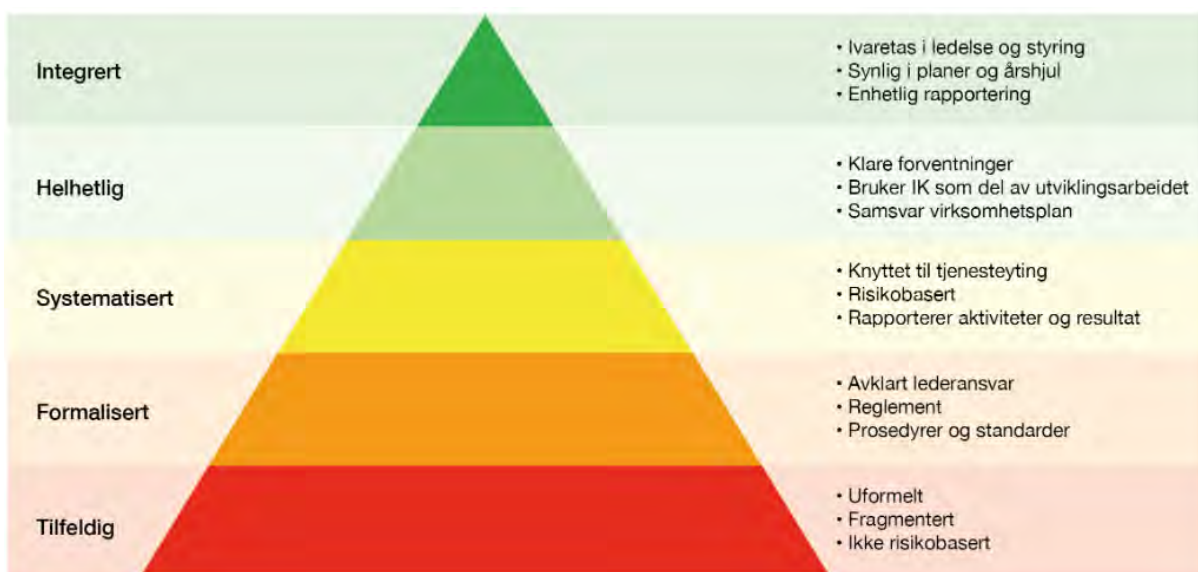
I tillegg til kommunelovens bestemmelser om internkontroll, gjelder internkontrollforskriften om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Denne utdyper eller utfyller kommunelovens bestemmelser om internkontroll.

KS har utarbeidet en veileder – *Orden i eget hus*. (KS, 2020) Her går det fram at lovkravene i kommuneloven angir minstekrav til en internkontroll, men gir ikke en legaldefinisjon av internkontrollbegrepet. Det finnes ingen fasit på god internkontroll. Hver kommunedirektør bør

gjøre seg opp en formening om hva som er god internkontroll og hvordan den skal innrettes og følges opp i egen kommune. (KS 2020)

I veilederen står det at kommunene kan etablere en internkontroll som går lenger enn de minstekrav som stilles i loven. Når statsforvalteren fører tilsyn med kommunens plikt til å ha internkontroll med administrasjonens virksomhet, lovlighetstilsyn, er det altså minimumskravet som gis i loven som setter rammene for hva det kan føres tilsyn med. God internkontroll handler i stor grad om systematisk arbeid, god organisering og dokumentasjon, arbeidsmetoder og samhandling som kan forebygge lovbrudd og uønskede hendelser. Internkontroll kan overlape med virksomhetsstyring, men er i større grad risikobasert. Selv om det finnes ulike metoder for å bygge opp en god internkontroll, bygger de på de samme elementene. En helhetlig internkontroll er risikobasert, og gir en god oversikt over utfordringer som truer organisasjonen. Det er også en stor grad av formalisering, slik at roller og ansvar er tydelig. Det samme gjelder også rapportering, og dokumentering av sentrale prosesser. De fleste metodene for internkontroll innebærer en form for læring i organisasjonen. Dette er som regel knyttet til ulike kontrollaktiviteter, slik som evaluering, avvikshåndtering, varsling eller stikkprøver. Tilbakemeldinger skal sikre at organisasjonen er i en kontinuerlig forbedring. For at internkontrollen skal kunne danne et helhetlig bilde av organisasjonen, må organisasjonen kunne aggregere rapportering på ulike nivå. Internkontrollen bør derfor bygges på en felles norm i hele organisasjonen. (KS2020)

KS viser i sin veileder (KS 2020) viser til ulike nivåer for modenhet i en kommunes internkontroll. Disse er vist i figur 1.

Kilde: <https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/internkontroll/modenhetspyramiden>

Figur 1. Nivåer av modenhet i internkontrollen.

Det er ikke sikkert at en kommune skal være på det øverste nivået i figur en, gitt størrelse og omfang på virksomheten. Alle kommuner bør ha et bevisst forhold til sin egen modenhet. På det laveste nivået oppleves internkontrollen som fragmentert, ikke risikobasert og av uformell i karakter. På nivået over har kommunen formalisert lederansvaret og reglementene er tydelige. For disse kommunene kan det finnes prosedyrer, og standarder for hovedprosessene i virksomheten. På nivået over er virksomheten i stand til å jobbe risikobasert, både i tjenesteyting, og med internkontrollen i seg selv. Her er det rapportering på aktiviteter og resultater på alle nivåer. På det nest øverste nivået gir internkontrollen data til utviklingsarbeid. Internkontrollen gir også grunnlag for virksomhetsplaner. Til sist, på det øverste nivået, er internkontrollen synlig i planer og årshjul. Det er en enhetlig rapportering, og internkontrollen er en integrert del av ledelse og styring.

2.2 Om Ørland kommune

Ørland er en kommune på Fosen-halvøya i Trøndelag. Den ble dannet på grunnlag av en sammenslåing av kommunene Bjugn og Ørland 01.01.2020. Den første intensjonsavtalen om sammenslåing kom på plass tilbake i 2015. Denne prosessen lyktes ikke. Dagens kommune er resultat av tvangssammenslåingen som ble vedtatt i forskrift av 19.12.17. Kommunedirektøren forteller til revisor at den sammenslåtte kommunen har bygd videre på en to-nivåmodell for administrativ organisering, basert på en utredning fra 2019. Det er fem kommunalsjefer og prosessen med sammenslåing er slutført. Alle ble innplassert i ny kommune 01.01.2020, med unntak av at noen kom inn i første halvår 2020. Det ble besluttet å ha et kommunalt foretak som har ansvar for kultur, idrett, natur og historie. Kulturområdet var ulikt organisert i de gamle kommunene. Det ble opprettet et interimsstyre for foretaket, Roret KF, våren 2019.

Omstillingsutvalget for kommunen er fortsatt operativt. Det består av kommunedirektøren, kommunalsjef for organisasjon og utvikling og hovedtillitsvalgt. Omstillingsutvalget gjennomgår alle ressursbehov og håndterer stillingsutlysninger. Administreringen av kommunesammenslåingen var prosjektorientert, med utarbeidelse av en egen prosjektplan for arbeidet.

Administrasjonssentret i den nye kommunen er lokalisert i Bjugn. Kommunen har per 01.01.2022 10371 innbyggere. Ørland hovedflystasjon er kommunen største arbeidsplass.

Den er statlig drevet og er nasjonal kampflybase. Stasjonen er en del av NATOs beredskapsstyrke. I privat sektor er sengetøysfabrikken Mascot-Høie og sildeprodusenten Grøntvedt Pelagic de største arbeidsplassene. Oppdrettsnæringen står også sterkt, med selskapet MOWI fishfeed, som dekker hele næringskjeden fra stamfisk til matfisk. Ørland er også produsent av grønn energi fra både vind og vannkraftverk.

Ørland kommune har hatt nærings-, sysselsettings- og befolkningsvekst de senere årene. Det er gjort store investeringer i nye kommunale bygninger, boligområder og næringsarealer. Kommunen leverte et netto driftsresultat på 59 millioner kroner for 2021. Netto gjeld, på over 2 milliarder kroner, er høy pr innbygger i forhold til et kommunalt landsgjennomsnitt.

3 KONTROLLMILJØET

3.1 Problemstillingen

- I hvilken grad har Ørland kommune et godt kontrollmiljø?

3.2 Revisjonskriterier

I vedlegg en til denne rapporten er følgende revisjonskriterier utledet.

- Kommunen skal ha en beskrivelse av organiseringen (fordeling av ansvar og myndighet).
- Kommunen skal ha en beskrivelse av virksomhetens mål og hovedoppgaver.
- Kommunens internkontroll skal bygge på risikovurderinger.
- Kommunen skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer som er gjort kjent og tilgjengelig.
- Kommunen skal ha system for å avdekke og følge opp avvik.
- Kommunen bør ha et system for rapportering.
- Kommunedirektøren skal rapportere internkontrollen til kommunestyret minst årlig.
- Kommunen bør ha en kompetanseplan.

3.3 Organiseringen, fordeling av ansvar og myndighet.

Delegering

Politisk delegering ble vedtatt i kommunestyret 25.06.20, og sist revidert i kommunestyret 27.01.22. Delegeringsreglementet viser samlet delegert myndighet og innstillingsrett som er lagt til folkevalgte organer og kommunedirektøren. Med hjemmel i kommunelovens §13-1, gir kommunestyret kommunedirektøren fullmakt til å ta avgjørelser i alle kurante saker. En sak skal alltid oppfattes som kurant når det foreligger klare retningslinjer for hvordan den skal behandles, eller at kommunen har klar praksis fra behandling av tilsvarende saker. Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner. Dette hvis ikke noe annet er fastsatt i lov. Folkevalgte organer kan ikke instruere eller frata kommunedirektøren det personalansvaret kommunedirektøren er gitt i kommuneloven § 13-1, siste ledd. Fullmakter

fremgår av delegeringsreglement for Ørland kommune, som finnes i digital versjon. Det er bygd opp etter Kommuneforlagets standardmal.

I delegeringsreglementet finnes en oversikt over hvem som har fått delegert myndighet i organisasjonen. Det strekker seg ned til enhetsledernivå. Reglementet inneholder også linker til lovverk som berør kommunens tjenesteleveranser. Kommunens delegeringsreglement er et hjelpemiddel for å gjøre kommunens organisasjon og beslutningsprosess så effektiv som mulig. Reglementet skal sikre en hensiktsmessig myndighets- og ansvarsavklaring mellom politiske organer og administrasjonen, og mellom forskjellige politiske organer. Gjennom delegeringsreglementet skal det legges til rette for at mest mulig av de politiske- og administrative ressursene skal kunne fokusere på utvikling og planlegging, mens løpende drift og beslutning i enkeltsaker skal kunne skje med minst mulig bruk av tid og ressurser.

Organisasjonen

Delegeringsreglementet gjenspeiles i kommunens organisasjonskart. Det er publisert på hjemmesidene til kommunen, og gjengir den administrative organisasjonen på overordnet nivå, se figur 2.

Kilde <https://orland.kommune.no/om-orland/administrasjon/>

Figur 2. Organisasjonskart Ørland Kommune.

Krav til internkontroll

Administrasjonsledelsen, ved kommunedirektøren har i august 2022 signert et dokument som heter Ledelse og styring i Ørland kommune. Dokumentet ble første gang utarbeidet i 2019. Dokumentet inngår i kommunedirektørens krav til internkontroll i henhold til kommunelovens § 25-1. I tillegg til dette dokumentet finnes det et dokument i kvalitetssystemet som heter Ørland kommunes internkontrollsystem – kommunedirektørens krav. Dette er gjennomgått og besluttet i kommunedirektørens ledergruppe 22.08.2022. Dokumentet gir formål med kommunens internkontrollsystem og en modell for internkontrollarbeidet. Ifølge dokumentet skal Internkontrollsystemet være en del av kommunens virksomhetsstyring, med fokus på risiko og kontinuerlig forbedring.

Kilde Ørland kommunes internkontrollsystem – august 2022

Figur 3. Modell over Ørland kommunes internkontrollsystem

Ifølge dokumentet skal Ørland kommunes internkontroll basere seg på KS veileder *Orden i eget hus* (KS 2020). Det skal gjennomføres ROS på enhetsnivå (tjenestespesifikk, fellestjenester og sektorovergripende nivå. Dokumentet gir videre instruksjoner for formalisering og nødvendige kontrollaktivitet, samt beskrivelse av avvikssystemet.

I dokumentet ledelse og styring i Ørland kommune settes forventingene til ledelse i Ørland kommune. Sentrale begreper er tillit, integritet, undring/endring, kultur og struktur. Det legges også opp til at ledere har en tydelighet, og samtidig har kollektiv- og resultatorientering. Dokumentet fungerer som et styringsdokument, der plandokumenter settes i sammenheng. Det forteller grunnleggende prinsipper for virksomhetsstyring. Dokumentet stiller også opp grunnprinsipper for internkontrollen i kommunen. Det refereres til kommunelovens §25, med veiledere fra KS:

- Kontinuerlig forbedring skal prege alle arbeidsprosesser på alle nivåer i organisasjonen. Ledere har en viktig oppgave med å overføre det som fungerer bra til andre arbeidsprosesser eller andre enheter i organisasjonen. I tillegg må ledere sette søkelys på det som ikke fungerer bra for å kunne analysere årsaker, lære av feilene og iverksette forbedringstiltak.
- For å gi god styringsinformasjon og kunne forebygge uønskede hendelser, skal det gjennomføres ROS-analyser på enhetsnivå og tjenesteområdenes eller organisasjonens overgripende funksjoner.

I dokumentet kommer det også frem krav til lederavtalen til kommunalsjefer og enhetsledere i kommunen. Den skal ha

- del 1 for visjoner - ledelsesidealer
- del 2 for samlet måloppnåelse for hver enkelt enhet og
- del 3 for personlig utvikling.

Det gjennomføres medarbeidersamtaler/lederdialog med utgangspunkt i lederavtalen med status for målområdene to ganger årlig (jan/feb og aug/sept).

Intervjudata

I oppstartsmøtet forteller kommunedirektøren om organiseringen. Hun sier at det ble arbeidet godt med de overordnede dokumentene om internkontroll i 2019, altså før kommunesammenslåingen. Det finnes fortsatt et operativt omstillingsutvalg. Det var seks kommunalsjefer fra 01.01.2020. Kommunalsjefområdet næring, arbeid og kultur ble tatt ut fra 01.01.2022. Næring ble overført til kommunalsjefområde samfunnsutvikling og tekniske tjenester. Ørland kirkelig fellesråd fikk fra samme tidspunkt kommunalsjef for økonomi og finans som kommunens kontaktpunkt. Roret KF og NAV fikk kommunedirektøren som sitt kontaktpunkt. Kommunalsjefene har enhetsledere under seg, og de største enhetene har avdelingsledere. Den sammenslåtte kommunen er inne i det tredje året og nå ses kanskje behovet for endringer ifølge kommunedirektøren. Det har vært diskutert å gjennomføre

Kommunekompasset nå, men ledelsen har bestemt seg for å vente. Kommunekompasset er et strategisk utviklingsverktøy utarbeidet av KS Konsulent Norge. I Ørland kommune skal det gjennomføres et lederutviklingsprogram for å bygge organisasjonskultur. Kommunedirektøren er opptatt av å få mer samhandling og å ta ut gevinster mellom kommunalsjefer, og de ulike områdene. Kommunen har søknaden om organisasjonsutviklingsmidler klar. Kommunen bygger på det som ble gjort i starten og det er et potensial for å få til mer enhetlig virksomhetsstyring. Rett etter kommunesammenslåingen kom pandemien, og det har ikke blitt så mye relasjonsbygging gjennom å møtes fysisk på tvers av organisasjonen. Det var først i mai 2022 det ble gjennomført samlinger med alle ledere, tillitsvalgte og verneombud. Kommunen har hatt store smitteutbrudd som har satt begrensninger. Kommunalsjef for organisasjon og utvikling forteller at det ble gjennomført en samling i september 2021 og han er av den oppfatning at det er etablert et godt partssamarbeid i kommunen.

Kommunedirektørens fremstilling av organisasjonen stemmer godt med de opplysninger som andre informanter gir i intervju med revisjonen. Innenfor noen områder er de i ferd med, eller det vil bli, gjennomført noen evalueringer og endringer i den organisatoriske strukturen. Flere kommunalsjefer påpeker at organisasjonsstrukturer ikke er statiske, ettersom de hele tiden leter etter forbedringer eller hensiktsmessige tilpasninger.

3.4 Virksomhetens mål og hovedoppgaver

Ledelse og styring i Ørland kommune

I dokumentet ledelse og styring i Ørland kommune fastsettes verdiene til kommunen, «bærekraftig og tillitsskapende». Dokumentet gir også oversikt over det kommunale plansystemet. Det starter med et oversiktsdokument som er et faktadokument med statistikk og tekstbeskrivelser som utarbeides hvert fjerde år. Dokumentet legges til grunn for utarbeidelse av planstrategien. Formålet med planstrategien er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for ønsket utvikling i kommunen. Planstrategien skal drøfte kommunens strategiske valg for samfunnsutvikling, langsiktig arealbruk, miljøutfordringer og tjenesteområdenes utfordringer. Før selve kommuneplanarbeidet starter må det utarbeides et planprogram. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere. Planprogrammet gir også opplegg for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger.

Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske styringsdokument og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling for en periode på fire år. Den revideres hvert fjerde år. Kommuneplanen omfatter:

- Samfunnsdelen er en overordnet strategisk plan for kommunen som bygger på de politiske styringssignalene som er gitt i planstrategien.
- Arealdelen skal bidra til at kommunens arealressurser forvaltes i samsvar med krav i plan- og bygningsloven, med politiske styringssignaler i planstrategien og føringer i kommuneplanens samfunnsdel.
- I tillegg er det to kommunedelplaner som viser hvordan tjenesteområdene svarer ut politiske styringssignaler og føringer i kommuneplanens samfunnsdel gjennom delmål. Ørland kommune skal ha kommunedelplaner for helse og familie, og oppvekst og utdanning. I tillegg skal det utarbeides en strategisk næringsplan. Temaplaner eller strategidokument utløses av planstrategien eller når kommunedirektøren ser behov for å utvikle driftsområder for framtiden.

Ifølge dokumentet *Ledelse og styring* i Ørland kommune skal budsjett- og økonomiplan utarbeides i henhold til kommunelovens § 14-4. Den skal bidra til god økonomistyring over en lang tidshorisont. Den viser hvordan kommunens økonomiske ressurser fordeles ut fra politiske styringssignaler i planstrategien, føringer i kommuneplanens samfunnsdel og prioriteringer mellom tiltak i kommunedelplanene. Økonomiplanen utarbeides for 4 år¹, og revideres årlig, hvor budsjettet for kommende år inngår. Med budsjettet for kommende år følger også en kvalitetsmelding. Denne «integreerte kvalitetsmeldingen» skal gi en tilstandsanalyse/vurdering av overordnede styringssignaler, nasjonale føringer, føringer i kommunedelplanen, samt vurdering av strukturer, ressurser, økonomi og kultur. Det er kommunalsjefene som har det overordnede ansvaret for tilstandsanalysen. Denne årlige tilstandsanalysen med overordnede mål utgjør også budsjett-teksten for fagområdet, og inngår i lederavtalen til kommunalsjefen. Det som er gjeldende for enhetene inngår i lederavtalen til enhetsleder. Økonomiplan med budsjett og integrert kvalitetsmelding, sammen med dokumentene «Ledelse og styring i Ørland kommune» og «Lederavtale i Ørland kommune» ligger til grunn for kommunens måloppnåelse og rapportering (tertialrapport og årsrapport).

I dokumentet *Ledelse og styring* i Ørland kommune skal det være flere gjennomgående dokumenter som gjelder for hele organisasjonen

- Arbeidsreglement (vedtatt 2019)

¹ Disse opplysningene er hentet fra dokumentet *Ledelse og styring* i Ørland Kommune. I uttalelse til denne rapporten opplyser kommunen at økonomiplanen gjelder for 10 år.

- Organisasjonspolitikk (vedtatt 2022)
- Etske retningslinjer (vedtatt 2021)
- Lønnspolitiske retningslinjer (vedtatt 2021)
- Overordnet kompetanseplan (ikke påbegynt)
- Kommunikasjonsstrategi (fra prosjektorganisasjonen, revideres 2023)

Disse skal vurderes og revideres i henhold til det som er vedtatt. Mål og tiltak innarbeides i budsjett og økonomiplan årlig.

Kommuneplanene

Strategiske mål som blir gitt i kommuneplanens samfunnsdel bygger på prinsippet om at Ørland er klimanøytralt i 2034. Ut fra dette prinsippet har kommunen satt opp tre satsningsområder.

- Ørland snakker sammen
- Ørland skaper livsglede!
- Ørland utvikler mangfold!

I tillegg er verdiene fra organisasjonspolitikken, bærekraftig og tillitsskapende, tatt inn som grunnlaget for videre arbeid i kommunen.

Satsningsområdene er videre brutt ned til mål og strategier. I alt er det 57 strategier uttrykt som setninger.

Eksempler på slike strategisetninger er:

- Tilrettelegge for videreutvikling av lokalsentra, møteplasser og tjenester i grender og tettsteder som bygger videre på deres kvaliteter og særegenhet.
- Videreutvikle næringer med sterkt potensiale i Ørland, som landbruk, blå næring og næringer knyttet til Forsvaret.
- Bruke og videreutvikle kompetansen vi har i samfunnet gjennom å legge til rette for kompetanseutvikling og læring hele livet.

Innenfor for helse og familie er det utviklet et planprogram som følger planprogrammet til den samlede kommuneplanen. Selv kommunedelplanen blir først ferdig høst 2022/våren 2023. Det finnes også et planprogram for oppvekst og utdanning.

I Ørland bygger plan- og målsettingsarbeid på et kunnskapsbasert grunnlag, eller utredninger. Disse utredningene ligger tilgjengelig på internett.

- Demografi
- Folkehelseoversikt Ørland

- Kulturminner og kulturmiljø
- Klima miljø og naturmangfold
- Idrett friluftsliv og kultur
- Eiendomsstrategi
- Samferdsel infrastruktur og trafikksikkerhet
- Strategisk næringsplan
- Forsvaret og kampflybaseutvikling
- Organisering av kommunale tjenestene og regionalt samarbeid.

I oppstartsmøte med kommunen blir det gitt noe tilleggsinformasjon til de formaliserte styringsdokumentene. Kommunedirektøren forteller at i forbindelse med kommunesammenslåingen hadde de en intensjonsavtale og en prosjektplan for kommunesammenslåingen. Nå er den nye kommunen i gang med å få felles styringsdokumenter og det har vært en bred innspillfase. Kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester forteller at det er viktig for den nye kommunen å lage egne mål og planer. Kommunedirektøren forteller at kommunen ikke har en egen visjon. Verdiene som det vises til, ble utarbeidet i forbindelse med formaliseringen av organisasjonspolitikken. Høsten 2022 har de jobbet for å få på plass samfunnsdelen i kommuneplanen. Så langt har de valgt satsningsområder som er snakke sammen, livsglede og mangfold. Kommunalsjef for organisasjon og utvikling sier at budsjett og handlingsplaner beskriver mer hva kommunen holder på med. Det er kvalitative målsettinger.

3.5 Risikovurderinger

Ørland kommune har en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for 2020-2024. Denne er publisert på kommunens hjemmesider. Den ble vedtatt av kommunestyret i november 2019. Dokumentet sikrer at kommunen tilfredsstiller kravene etter forskrift om kommunal beredskapsplikt § 14 om risiko- og sårbarhetsanalyse, og §15 om beredskapsplan for kommunen². Dokumentet beskriver risikoen ved 12 ulike hendelser;

- Storm og stormflo med bortfall av strøm
- Bortfall av vannforsyning
- Lyngbrann
- Skipsulykke
- Luftfartsulykke

² ROS-analysen ble ferdigstilt i 2019. Forskrift om kommunal beredskapsplikt er endret etter den tid slik at risiko- og sårbarhetsanalyse nå er omtalt i § 2 og beredskapsplan er omtalt i § 4.

- Trafikkulykke
- Styrtregn og skred
- Pandemi – smittsom sykdom
- Brann ved Ørland medisinske senter
- Skoleskyting
- Økt trusselnivå mot Ørland flystasjon
- Atomulykke

Hendelsene kan føre til en krisetilstand i kommunen, eller en situasjon der kommunen må gjennomføre ekstraordinære tiltak. Dokumentet gir risikoreduserende tiltak, og det anbefales at det lages en handlingsplan for oppfølging. Det er ikke formulert ansvarlige for tiltakene. Revisor har ikke undersøkt om tiltakene er fulgt opp.

Kommunalsjef organisasjon og utvikling forteller at det skal være ROS på alle tjenester. Det finnes ROS på IKT-innkjøp av fagprogrammer og fellesløsninger for Fosen. Revisjonen har fått tilsendt ROS-analysen innenfor opplæringssektoren og kommunalsjefen for organisasjon og utvikling forteller at tilsvarende finnes innenfor helsesektoren. Videre forteller han at aktiviteten i en kommune er sammensatt og det er vanskelig å aggregere virksomheten i en felles risikovurdering. Han mener at en risikovurdering innenfor ansatte/kompetanse er noe som kunne favnet hele organisasjon. Han anser det som hensiktsmessig å ha noe på tjenesteområdet eller for hele kommunen. Samtidig sier han at det ikke har vært noen god kultur for risikovurdering i deler av de gamle kommunene, men helsesektoren har vært et foregangsområde. Det er fortsatt litt kulturforskjeller, selv om det snakkes mindre om hvordan det var i de gamle kommunene nå.

Ørland kommune har en risikovurdering av egen internkontroll. Den ble gjennomført i kommunedirektørens ledermøter 29.08. og 05.09.2022. Dokumentet er datert 14.09.2022 i Compilo. Dette dokumentet drar frem de viktigste risikoene ved dagens internkontrollsystem i kommunen, og kalkulerer en risikoverdi.. Risikoverdien er satt opp som et produkt av sannsynlighet og konsekvens. I tillegg er det satt opp en risikotoleranse. Dette er en grenseverdi for når kommunen må gjennomføre tiltak. Følgende risikoer er oppgitt å overskride toleranseverdien til kommunen:

- Ikke felles forståelse av hva et avvik er
- Ikke systematisk opplæring av nytilsatte
- Manglende kunnskap og opplæring av felles system
- Manglende oversikt over reglement og prosedyrer

Følgende personer har bidratt til utarbeidelse av risikovurderingen:

- Kommunedirektør (ansvarlig)
- Kommunalsjef for organisasjon og utvikling
- Kommunalsjef oppvekst og utdanning
- Kommunalsjef samfunnsutvikling og tekniske tjenester
- Kommunalsjef økonomi og finans
- Kommunalsjef helse og familie

Til den overordnede risikovurderingen for internkontroll er det knyttet et tiltaksdokument. Dette gjengir tiltak som er tiltenk for å redusere overnevnte risikoer ved internkontrollen. Kostnaden ved tiltakene er stipulert i dokumentet. Det er ikke koblet på ansvarlige til hvert enkelt tiltak.

I en egen uttalelse til denne rapporten opplyser kommunedirektøren at kommunen også har gjennomført en egen modenhetsanalyse over egen internkontroll. De har benyttet en metodikk laget av KS-konsulent for å finne ut hvor god internkontrollen er, og hvor den eventuelt har svakheter. Analysen ble gjennomført 04.05.2022 på en dagssamling/ med et utvalg av ledere, tillitsvalgte og verneombud. En oversikt over dette finnes i vedlegg 2.

I oppstartsmøte forteller en personalrådgiver at kommunen nettopp har tatt i bruk Compilo som støttesystem i risikovurderingene, slik at alle risikovurderinger skal dokumenteres i dette systemet. Det er store forskjeller mellom profesjonene på hvordan de gjennomfører risikovurderinger og avviksbehandling, mener han.

Ut over dokumentene som er nevnt over, fortelles det om risikovurderinger rundt bestemte hendelser eller fag, eksempelvis ved innføring av helseplattformen og innføring av IKT-system. Kommunedirektøren forteller at helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) fra 2019, skal revideres i 2023. Konstituert kommunalsjef for helse og familie forteller at de i helsesektoren gjøre risikovurderinger ved alle endringer og ved gjennomgang av klagesaker.

Innenfor tekniske tjenester er det begynt et arbeid med kartlegging som et ledd i ny kommunal ROS i 2023. Kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester forteller at ROS fra 2019 er noe begrenset, og deler av arbeidet med ny risikovurdering krever sikkerhetsklarering. I Ørland kommune er det store forsvarsanlegg av nasjonal betydning. Kommunen har et spesielt ansvar rundt sikkerhetsklarert informasjon og at fokuset på sikkerhet skaper nye utfordringer. Enhet for vann og avløp har egen ROS på vann.

3.6 Rutiner og prosedyrer

Ørland kommune har et IKT-samarbeid med tre andre Fosen-kommuner, Osen, Åfjord og Indre Fosen. En del av dette samarbeidet inneholder en felles løsning for kvalitetsdokumenter. Kvalitetssystemet er en samling av reglement, rutiner og andre dokumenter som beskriver hvordan de ansatte i kommunen skal utføre arbeidsoppgavene sine. For å gjøre det enklere å finne fram i kvalitetssystemet, har kommunen satt opp samlesider for de enkelte tjenestene. I tillegg er det egne kategorier for rutiner som er felles for alle ansatte, eksempelvis

- Rutiner for ledelse og styring
- Arkivplan
- Rutiner for beredskap og krise
- Økonomihåndbok
- Generelle personalrutiner

En personalrådgiver forteller i intervjuet at det ikke er definert noen krav til rutiner, og i dag finnes det rutiner for alt fra overordnet styringsdokument, til 6-måneders kontroll på helsestasjonen. Personalrådgiver har laget en temaoversikt over rutinene. Han sier også at det ikke bare er nok at rutinene ligger i systemet, men de må brukes aktivt i opplæring og veiledning. I dag er det ikke noen redaktøransvar og formål med kvalitetssystemet, noe han mener burde vært på plass.

Ved gjennomgang av kvalitetssystemet finner revisor forskjeller i hvor langt sektorene har kommet i å lage rutiner og prosedyrer. Alt fra helse og familie som har over 170 rutiner, til plan og forvaltning som har to. Noen rutiner er overlappende i enhetene/sektorene. I tillegg kan det ligge rutiner i fagsystemer, som ikke blir tatt med i kvalitetssystemet. Noen rutiner regulerer tverrfaglig samarbeid, eller avtaler på tvers av enheter i organisasjonen. Revisor har ikke undersøkt hvilke rutiner som ligger i egne fagsystem. Variasjonen i bruken av rutiner og kvalitetssystemet blir også omtalt i intervjuene som er gjennomført.

Kommunalsjef for organisasjon og utvikling sier at innenfor hans ansvarsområde lages det rutiner på bakgrunn av risikovurderinger. Noen rutiner er styrt av lover og regler. Noe kommer fra styringsstrukturen, og det lages rutiner for å gjøre prosedyrene kjent i organisasjonen. Arbeidsgiverpolitikken er et oppdrag støttetjenestene utarbeider rutiner for. Eksempelvis lages det retningslinjer for beregning og overføring av ferie og lignende. Det lages nødvendig dokumentasjon for å gjøre organisasjonen mest mulig selvhjulpen. Dette er ofte saker som tillitsvalgte stiller spørsmål med. Personalsaker kan avdekke ulikheter. Det lages styringsdokumenter og retningslinjer for å få mer likhet mellom de gamle kommunene. Personal og økonomi har samarbeidet i lengre tid. Kommunalsjef organisasjon og utvikling forteller at han

startet tidlig å etterlyse styringsdokumenter. I ledergruppa er det knapphet på tid til ulike saker. Han er av den oppfatning at det er bygd en god nok forståelse i ledergruppa for at styrings-system og avvik må på plass for å jobbe med hele organisasjonen. Samtidig kan han ikke beslaglegge all tid til andre for å innføre en god internkontroll. Han er av den oppfatning at forankringen av internkontrollen har kommet langt, ettersom kommunalsjefene selv etterspør internundervisning.

I helsesektoren brukes VAR-prosedyrer (fagprosedyrer/rutiner) som blir oppdatert nasjonalt. Ørland kommune betaler årlig lisens for bruk av disse prosedyrene. Prosedyrene lastes ned i pasientjournalene. Innholdet i prosedyrene er ofte lovpålagte. Hvis det er andre rutiner som skal utarbeides, eksempelvis kjøreregler for arbeidsmiljø, involveres ansatte. Konstituert kommunalsjef for Helse og familie forteller at det alltid er LTV-gruppen (leder, tillitsvalgt og verneombud) på hver avdeling som ser på hvem som skal være med å utarbeide rutiner. Hun er av den oppfatning at de har gode rutiner og prosedyrer i sektoren. Prosedyrene revideres årlig, hvis ikke særskilte behov melder seg før. Når prosedyrer revideres, settes det sammen en tverrfaglig gruppe. Prosedyrene blir deretter tatt opp i den ukentlige systematiske etiske refleksjonen på avdelingene. Dokumentasjon i pasientjournal blir evaluert månedlig. Det gjennomføres alltid risikoanalyse ved oppstart av nye rutiner, og ved endring. Det er innført systematisk etisk refleksjon på de fleste enheter; tema er arbeidsmiljø og fag. Ved utfordring i arbeidsmiljø har sektoren svært god erfaring med å bruke metoden, dialogen løser mange utfordringer, ifølge kommunalsjefen. Ved bruk av denne metoden blir utviklingsprosjekter en del av ordinær praksis, forankringen av fagutvikling skjer underveis i prosessen. Det finnes en egen rutine for gjennomføring av metoden etisk refleksjon i kvalitetssystemet.

Kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester forteller at prosesser/retningslinjer/rutiner skal legges inn i kvalitetssystemet. Enhetene har selv ansvar for å beskrive sine egne rutiner. I tillegg til enhetsleder vann, er det avsatt ressurs på merkantil som kompetansepersoner for å støtte enhetsledere og kommunalsjef for å legge rutiner og veiledninger inn i systemet. Statusen på kvalitetssystemet er at det er en forventning til enhetslederen om at de skal legge inn sine prosesser og retningslinjer i kvalitetssystemet. Dette arbeidet startet i juni og nå er de første prosessene og rutinene lagt inn. Kommunalsjefen sier at tiltaket er skrevet inn i budsjettet for 2023. Han mener det er behov for at de jobber mer strukturert for å sikre at rutiner og prosedyrer blir skriftliggjort, dette for å danne en mer forutsigbar praksis. Jobben må forankres hos enhetsledere som må sette av tid til å få utarbeidet prosessene/retningslinjene og det er en utfordring. Byggesak har rutiner som ligger i Acos (sak- og arkivsystemet). I Acos er det også en tidslinje for behandling av planer. Dette er rutiner for å sikre kvalitet, og at lovpålagte frister blir overholdt. Rutinen med å benytte Acos skal beskrives og legges i det

sentrale kvalitetssystemet. Acos ble innført sommeren 2021 og har en egen del knyttet til plan og byggesak.

I oppvekstsektoren holder de på å utvikle og revidere rutiner og prosedyrer forteller kommunalsjefen. Det jobbes med stillingsbeskrivelser for kontaktlærere og faglærere, overgangsplaner, håndbok i spesialpedagogikk, plan på læringsmiljø, digital plan, for å nevne noe. Rutiner lages når det er meldt behov. Det er litt ulik arv fra de gamle kommunene og det dukker opp forhold og gammel praksis som må avklares. Når det skal lages rutiner settes det sammen arbeidsgrupper som blir styrt og ledet av ledere. Fagstaben bidrar også. Kommunalsjef oppvekst og utdanning har ikke inntrykk av at rutiner ikke etterleves, men gamle bestemmelser og praksis kan leve videre internt i enhetene. Målet er å bygge felles kultur i den nye kommunen. Det oppdages at det finnes egne praksiser, men de er ikke graverende.

Hovedtillitsvalgt for utdanningsforbundet er av den oppfatning at det er riktige rutiner som ligger i systemet. Han forteller om et system som er i utvikling. For en tid tilbake var det tomt for rutiner der og fortsatt er det rutiner og skjema som mangler. Hovedtillitsvalgt oppfordrer aktivt medlemmene til å bruke det. Det er en del retningslinjer som utfordres med systemet, eksempelvis permisjon. Søknader behandles ulikt og etter gamle vaner. Det er ledere som bruker rutineene ulikt. Her er det noen kulturforskjeller og sedvane. Eksempler som gis er ulik praksis for permisjon. Han er av den oppfatning at kommunesammenslåingen nødvendigvis ikke er årsaken til ulikhetene, men at kommunesammenslåingen har gjort at forskjellene har blitt vist frem. Forskjeller blir synlig når det blir underlagt ny ledelse, mener han.

3.7 System for å avdekke og følge opp avvik

Ørland kommune benytter avvikssystemet Compilo. Dette er et ferdig utviklet datasystem der avvik registreres og følges opp. Kommunen har utarbeidet en egen rutine for hvordan systemet skal benyttes. Rutinen heter *Avvikssystemet – retningslinjer for melding og behandling*. Den er vedtatt i arbeidsmiljøutvalget 22.09.20, og ligger tilgjengelig i kvalitetssystemet i kommunen. Rutinen beskriver

- Hvem den gjelder
- Hensikten/formålet med rutinen
- Definerer hva et avvik er
- Legger saksgangen ved avvik, definerer hvem som er behandler og tidsfrister.

Rutinen gir følgende punkter om behandling og oppfølging av avvik:

- Alle avvik meldes i felles avvikssystem (Compilo avvik). Avvik med konsekvens for pasient/bruker meldes både i avvikssystemet og i fagprogrammet.
- Driftsmeldinger bygg meldes i Famacweb.
- Avvik er manglende etterlevelse av krav og rutiner (standard), det vil si at noe har hendt på en annen måte enn planlagt.
- Avvikshåndtering handler å lære av feil og er ett av de viktigste og mest grunnleggende elementene i systematisk kvalitetsarbeid.
- Avvikshåndtering er systematisk registrering og behandling av uønskede hendelser, med formål om å forbedre praksis slik at alvorlige feil unngås.

Rutinen definerer et avvik til å være hendelser hvor følgende punkter har inntruffet:

- Ikke oppfylt krav i lov, forskrift og eksterne retningslinjer (myndighetskrav)
- Ikke oppfylt interne rutiner, prosedyrer, retningslinjer og eventuelt standarder
- Ikke oppfylt individuelle vedtak
- Skader, nesten uhell, uønskede hendelser og uakseptable forhold

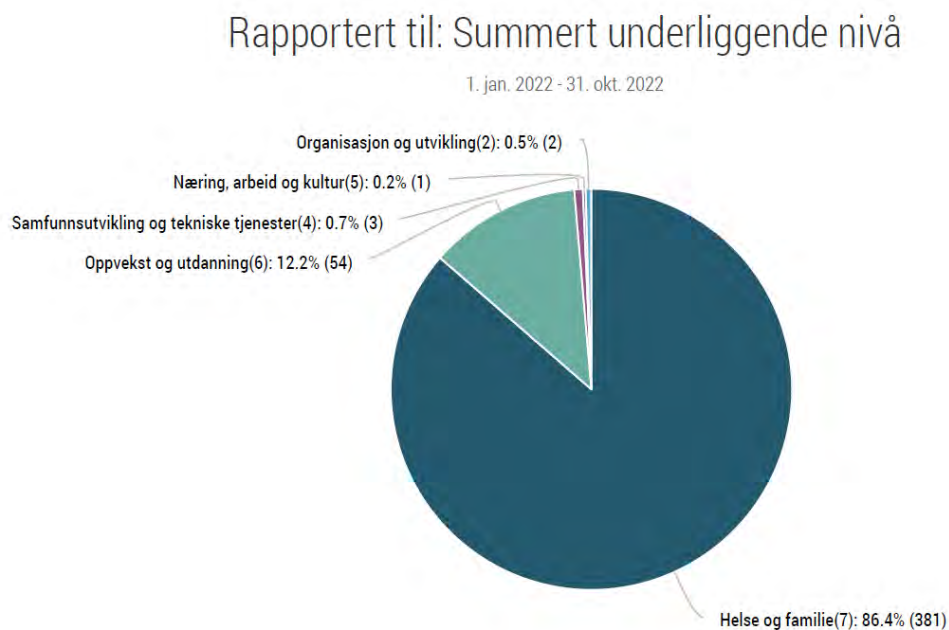
Når det gjelder avviksbehandlingen skal den gjennomføres ut fra følgende punkter:

- Avviksbehandler er som hovedregel enhetsleder eller avdelingsleder på det området avviket meldes. Den generelle regelen er at avvik skal rettes opp på lavest mulige nivå. Dersom det dreier seg om vesentlige eller gjentatte avvik, og/eller det er avvik som det vil kreve betydelige ressurser å rette opp, skal avvik rapporteres til kommunedirektøren. Det er opp til kommunedirektøren å avgjøre om innmeldte avvik har slike konsekvenser at de bør meldes videre til politisk nivå.
- Avviksbehandler følger opp at nødvendige tiltak iverksettes og lukker avviket. Avviket skal ikke lukkes/avsluttes før avtalte tiltak er bekreftet gjennomført og eventuelle skademeldinger er sendt. Dette gjelder også for mottatte avvik fra eksterne utenfor Ørland kommune.
- Avvikene behandles og dokumenteres i kommunens avvikssystem. Se egen brukerveiledning for å behandle avvik.
- Avviksbehandler skal også vurdere om det skal gis melding til andre offentlige myndigheter (eksempelvis datatilsynet ved brudd på personvernbestemmelsene, miljømyndigheter ved miljøavvik/forurensing).
- Dersom avvik ikke er behandlet innen to uker gis epostmelding til overordnet leder.
- Som hovedregel er fristen for lukking av avvik fire uker, men kan forlenges avhengig av hvor omfattende tiltak som må igangsettes for å lukke avviket.
- Meldte avvik og avviksbehandlinga arkiveres.

I perioden fra 01.01.2022 til 31.10.2022 er det meldt 441 avvik i kommunen. Disse deles inn i tre alvorlighetsgrader, hvor av 177 avvik antas å ha høy alvorlighetsgrad. Det er også mulig å knytte avvikene i til kategorier;

- 247 avvik innenfor HMS, utgjør 46 % av avvikene
- 82 avvik innenfor organisasjon/internt, utgjør 15,3 % av avvikene
- 156 avvik innenfor tjeneste-tjenestemottaker, utgjør 29,1 % av avvikene
- 33 avvik innenfor personvern/informasjonsikkerhet GDPR, utgjør 6,1 % av avvikene
- 19 avvik innenfor ytre miljø, utgjør 3,5 % av avvikene

Figur tre viser hvilke sektorer avvikene kommer fra. Det er en klar overvekt av avvik som er meldt inn fra Helse og familie.

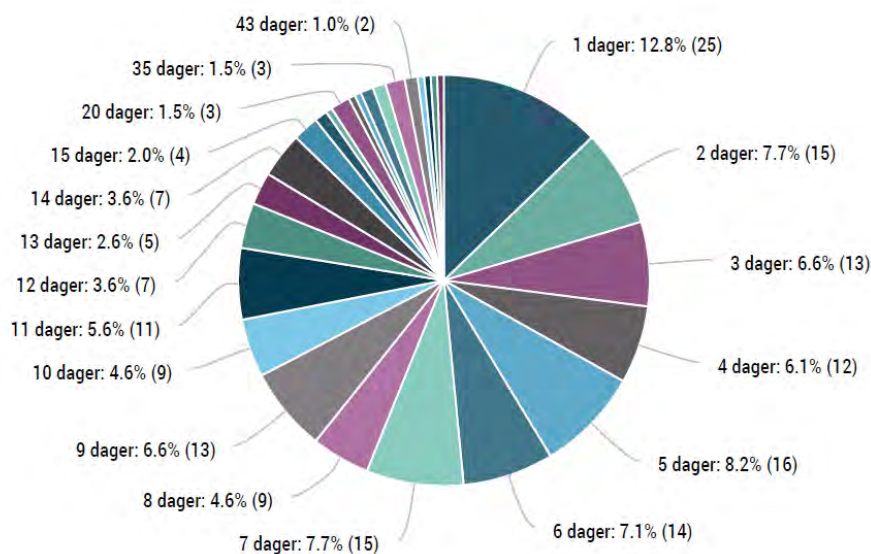
Kilde: Statistikk fra Compilo, Ørland Kommune

Figur 3. Fordeling av avvik på sektor.

Avvikene behandles fortløpende. Figur fire viser fordelingen av hvor mange dager det går før avvik lukkes. Over 2,5 prosent av avvikene tar lengre tid å lukke enn kommunens egen tidsfrist på fire uker.

Dager før lukking

1. jan. 2022 - 31. okt. 2022

Kilde Compilo Ørland kommune

Figur 4. Viser lukketid på avvik i Ørland kommune.

I budsjettdokumentet for 2023 står følgende om avvikssystemet i kommunen.

Det er fortsatt mange enheter som ikke melder alle sine avvik i felles avvikssystem. Arbeidet med å gjøre ansatte og ledere trygg på bruken av felles avvikssystem, må derfor prioriteres i 2023. Tiltak kan være opplæring, utarbeidelse av veiledere, ajourholde tilganger og rapportering.

Kommunalsjefen for organisasjon og utvikling sier i intervjuet at alle i organisasjon har i utgangspunktet mulighet til å melde avvik, så lenge de har aktivert en brukerkonto. Det er ca. 600 av 1050 ansatte som ikke har aktivert brukerkontoen. Det kan være ulike årsaker til at det er slik. Kommunen ser hvor mange som er aktiv på sin ID, og det er mellom 350-400. Alle får jobbtelefon, som kan brukes til å melde avvik. De ansatte kan velge mellom ren jobbtelefon, eller telefon til bruk både i jobb og privat. Kommunen har egne mobilretningslinjer. Deriblant for å sikre at alle ansatte har tilgang til prosedyrer og avvikssystemet. Det er mulig å misbruke andres ID. I den forstand at ansatte går inn i systemet ved hjelp av noen andres ID. Det skal gjennomføres ROS på dette og finne fram tiltak.

For kommunalsjefen for organisasjon og utvikling er et avvik noe som er utenfor det som kan forventes av lov, rutine eller norm. Avvikssystemet er bygd opp og integrert i hans sektor, men det er ikke helt klart hva som er et avvik. Eksempelvis, er det avvik at enhetsledere ikke arkiverer? Kommunalsjefen har et inntrykk av at det underrapporteres i sektoren.

Kommunalsjefens opplysninger utfylles av en personalrådgiver. Personalrådgiver hadde en rolle i implementeringen av avvikssystemet som ble tatt i bruk i 2021. Han brukes fortsatt som ressursperson. Han sier at avvik er definert i retningslinjene og i kommunedirektørens krav til internkontroll. Avvik er når kommunen ikke levere tjenester i henhold til lov, forskrift, egne retningslinjer og standarder. I tillegg er det avvik ved hendelser som påvirker helse, miljø og sikkerhet i organisasjonen. Personalrådgiveren sier det er vanskelig å gi et tydelig svar på om det er en kultur for å melde avvik. Han mener kommunen er på rett vei med implementeringen av system. Han er også av den oppfatning at det er først når arbeidet er forankret i ledergruppen, at implementeringen får fart. Ledergruppen har hatt en krevende periode etter sammenslåingen med en vanskelig politisk situasjon og pandemi. Dette kan være en årsak til at det er store forskjeller ute i organisasjonen i hvor langt de har kommet med å ta i bruk avvikssystemet. Innenfor oppvekst opplever han motstand mot å slippe til ansatte i avvikssystemet. Det er diskusjoner om hva som er et avvik i noen enheter. Noen enheter har en mer åpen tilnærming til avvik og sorterer etter at de er meldt. På helse er det mange avvik, men personalrådgiveren mener det er mer som skal meldes. Noen enheter melder avvik mer som en driftsmelding, sier han. I helsesektoren har de ikke problematisert hva som er et avvik i startfasen. Personalrådgiver er ikke opptatt av antall avvik, men innholdet i dem. Han er av den oppfatning at antall ikke er en god indikator på tilstanden når det gjelder kvalitet på tjenestene. Ansatte må ikke vær redd for å melde for mye avvik. Det er mer vesentlig hva som gjøres med dem. I Compilo må avvik dokumenteres, og det må gis tilbakemelding til melder. Det er også mulig å gi arbeidsoppdrag til melder. Avviksmodulen i Compilo er hylleware og brukes slik det er satt opp, sier personalrådgiveren.

Oppvekstsektoren ligger litt etter på melding av avvik, men det gjøres et arbeid nå, forteller kommunalsjefen for oppvekst. Alle skal være kjent med muligheten og plikten til å melde avvik. Utfordringen var at alle pedagogene hadde en egen brukeridentitet på Fosen-plattformen rent IT- teknisk. Nå skal alle ha tilgang til avvikssystemet Compilo, og til rutinene som ligger i kvalitetssystemet på intranettet. De fleste prosedyrene har ansatte god kjennskap til. I tillegg brukes Famac for driftsmeldinger. Det kan være vanskelig å skille hva som er avvik i Compilo, og avvik i Famac. Famac er fagsystemet til eiendomsdrift i kommunen. Avvik i forhold til HMS, lovverk og prosedyrer i tjenesten er relatert til Compilo, sier kommunalsjef for oppvekst.

Det meldes mange avvik som ikke er avvik ifølge rutinen, forteller kommunalsjef for helse og familie om egen sektor. Hva som er reelle avvik sorteres når de behandles. Som læring/utvikling blir avvikene gjennomgått på utviklingsmøter (personalmøter). Når avdelingslederne sjekker avvikene en gang i uka, handler det om faget innenfor helsesektoren. Innenfor helsesektoren bruker de flere avvikssystem, slik som i oppvekstsektoren. I Gerica (fagsystemet) registreres pasientavvik direkte i avviksjournal, og avdelingsleder lukker avvik sammen med melder. Ved behov er tillitsvalgte med. Er det HMS-avvik er verneombudet med, og skriver på saken i kommunens avvikssystem.

Avvikene som registreres i fagprogrammet Gerica gjelder pasienter. Slike saker inneholder personopplysninger og kan ikke inn i det vanlige avvikssystemet. Avvik på vold og trusler kan registreres både i Gerica og i avvikssystemet.

Kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester forteller at sektoren aldri har hatt noen kultur for å melde avvik. På enhet vann har de begynt å melde avvik. Enhetsleder vann har også fått et eget prosjektlederansvar for å utvikle kompetanse og være støttefunksjon ved implementering av kvalitetssystem innen sektoren. Det er diskusjoner om hva som er et avvik. Det benyttes flere fagprogram innen sektoren. Eiendomsdrift bruker fagprogrammet Famac hvor det meldes driftsmeldinger, og når det skal gjøres driftstiltak. Det er et spørsmål om hva som er avvik, og når det skal meldes avvik i kvalitetssystemet. For eksempel skal mangel på lys meldes inn i Famac, men dersom det ikke blir gjort tiltak for å bytte lys etter noen gangers innmelding, så skal dette kanskje meldes inn i avvikssystemet. Her er det ofte behov for en opplæring av brukere av bygg, som ikke har hatt et forhold til hvor de melder inn sine behov, for eksempel å skifte lyspære.

Hovedverneombudet i kommunen forteller at hun får mange saker fra de andre verneombudene som omhandler avvik og avviksbehandling, og de føler seg utrygge på håndteringen. Verneombudene skal være med på avviksbehandling, det vil si at de skal være mottaker av avvikene som blir meldt inn og avvik skal være et fast tema i møter med leder og tillitsvalgt på arbeidsplassen. Et avvik kan være ulåste dører, manglende verneutstyr, inneklime, støy, manglende rutiner på områder det skal være rutiner og brudd på lover og regler. Avvik kan handle om mye, sier hovedverneombudet. Hun sier at de ikke må begynne å sette grenser for hva som er et avvik, men la folk melde avvik, og så kan de reflektere over det som kommer. Hovedverneombudet opplever at for noen er det veldig viktig å definere hva et avvik er før det meldes. For å få ansatte til å melde, er det viktig å melde først og sortere etterpå. Alle ansatte skal ha anledning til å melde avvik. Alle skal komme seg inn i avvikssystemet via ansattportalen på PC og via Teams-appen på mobil. Hovedverneombudet tror ansatte har den tekniske kompetansen til å melde avvik, men det er likevel underrapportering.

Flere har ikke kunnskap om hva et avvik er, og mange skylder på manglende tid til å melde avvik. Avviksmelding handler mye om kunnskap og holdninger, forteller hovedverneombudet. Hovedverneombudet føler at kulturforskjellene sitter i ansattgruppa, og oppfatter at kommunalsjefene og enhetslederne jobber for likhet.

3.8 System for rapportering

I dokumentet ledelse og styring, beskrives et fireårig årshjul for plan- og styringsprosessene med kommuneplanarbeidet, og et ett-årshjul for årlig strategisk plan- og styringsprosess. Årshjulene gir føringer for det øverste nivået av rapportering. Dette omfatter KOSTRA rapportering, ROS-analyse, styringsdialog inkludert enhetsbesøk, årsrapporter og tertialrapportering. I dokumentet «Ørland kommunes internkontrollsystem» er rapporteringen beskrevet mer detaljert. Internkontrollmomenter skal rapportertes som en del av det etablerte rapporteringssystemet, jfr. modellen i bildet under.

Tertial	Årlig
Rapportering fra enhetsleder – kommunalsjef - kommunedirektør	Årsrapport og regnskap
Rapportering fra administrasjonen til folkevalgt nivå	
Innhold	
Økonomi: <ul style="list-style-type: none"> Status og prognose Investeringsprosjekter Tjenesteproduksjon, handlingsplan og satsninger <ul style="list-style-type: none"> Status, måloppnåelse, prognose Medarbeidere <ul style="list-style-type: none"> Sykefravær, status og prognose Avvik Oppfølging av politiske vedtak <ul style="list-style-type: none"> Status for vedtak, oppfølging og gjennomføring 	Internkontrollmomenter <ul style="list-style-type: none"> Status på oppfølging av og gjennomføring av politiske vedtak Status innmeldte og lukkede avvik Gjennomførte kontroller, herunder offentlig tilsyn, og resultater og iverksatte tiltak etter disse Forslag til nye tiltak eller kontroller på bakgrunn av erfaringer eller analyser Eventuell klargjøring av ansvar for oppfølging og iverksetting av tiltak

Kilde: Internkontroll - kommunedirektørens krav, kvalitetssystemet Ørland kommune

Figur 5. Bilde av innhold i tertialrapportering og årsrapportering

Økonomisjefen har ansvaret for tertialrapporteringen. Det sendes ut brev til kommunalsjefene hvor de får en frist til å kommentere regnskapset på sine områder. Økonomisjefen opplyser

når regnskapet er klart for kommentering. I tillegg til tertialrapportering er det årsrapporter. Endringer i rapporteringen tas opp i ledergruppa. Endringen som har kommet nylig er at avvik og oppfølging av politiske vedtak skal med. Revisor har ikke funnet noen skriftlig rutine på hvordan rapporteringen gjennomføres.

Kommunalsjef for organisasjon og utvikling er av den oppfatning at tertialrapporteringen er helhetlig. Den består nå av økonomi, samt sykefravær/nærvær. I tillegg blir avviksstatistikken lagt inn. Sykefravær og avvik skal også behandles i arbeidsmiljøutvalget (AMU) og partssammensatte møter. Tjenesteproduksjon og økonomi omtales på det enkelte fagområde. Sykefraværet omtales totalt i tillegg til heltid-deltids forholdet og kvalitet i tjenesten. Kvalitet i tjenesten er fokusområdet, opplyser kommunalsjefen. Kommunen har et mål om å ha flest mulig ansatte med store stillingsandeler. Dette ligger i innledning på alle tertialrapporter. I dag er det 61 prosent heltidsstillinger og målet er 70 prosent heltidsstillinger innen utgangen av 2023. Kommunalsjefen forteller at kommunen har hatt mange rapporteringsmoduler og har tidligere hatt målekort. Videre arbeid med å innføre målekort er satt på vent. Kommunalsjefen for organisasjon og utvikling forteller at han følger opp sine mellomledere ved møtevirksomhet, og har møter annenhver uke med de enkelte avdelingene. Minimum en gang per måned settes det opp mål. Disse brytes opp i delmål og aktiviteter på det enkelte fagområde. Kommunalsjefen har møter med enhetsleder eller fagområdet hvor det jobbes med status og oppfølging.

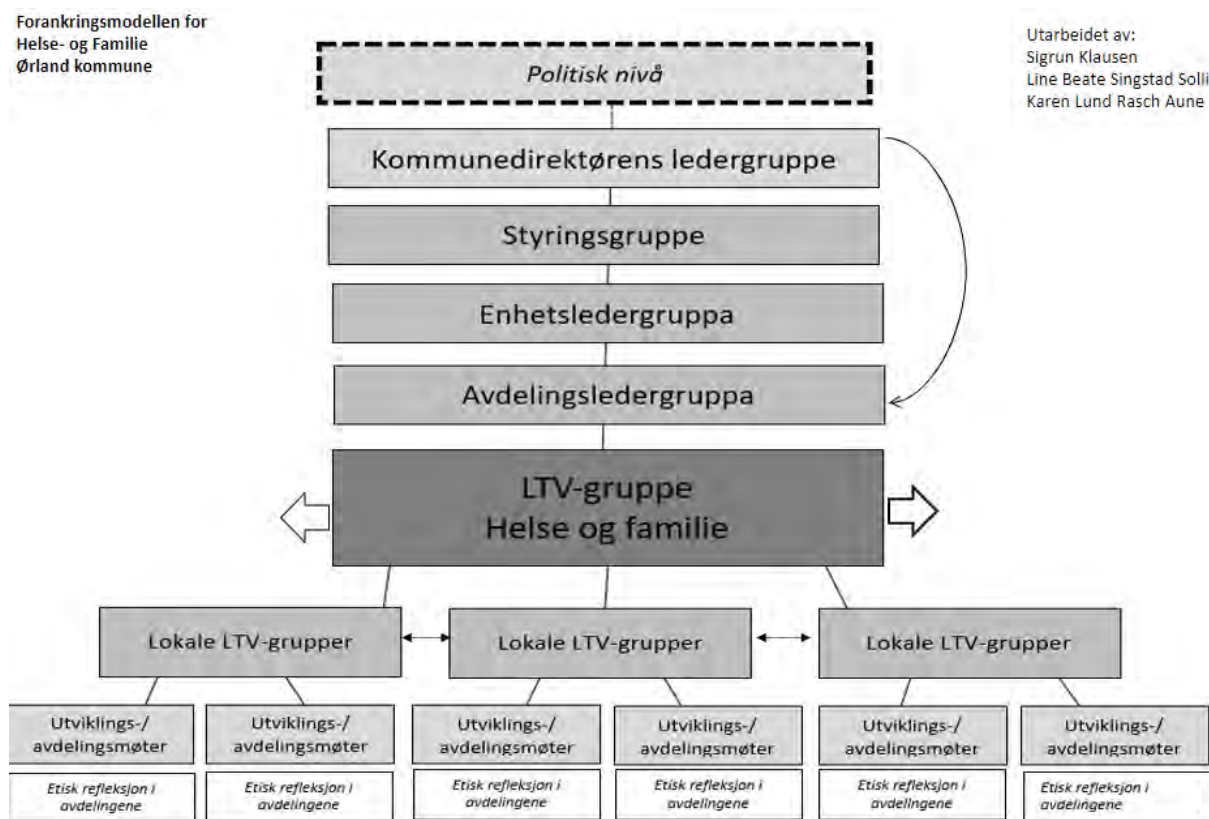
Økonomi har en vesentlig rolle i månedsrapporteringen, men sykefravær vil få mer fokus, forteller kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester. For månedsrapportering er det en del utfordring med periodisering av budsjett og regnskap. På plan- og byggesak er det vanskelig å lese aktiviteten direkte fra regnskapet på grunn av månedlige endringer i antall saker og gebyrer. Dette gjelder også eiendom med kvartalsvis strøm og vann, og kommunalteknikk med sesongbasert arbeid. Disse rapportene trenger tilleggsinformasjon og i rutinene ligger det at slik kommentarer skal inn i den månedlige økonomirapporteringen. Det er en jobb å gjøre i forhold til rapportering på selve tjenestekvaliteten. Mye er basert på tillit. Det er rom for det innenfor rapporteringssystemet og det ligger muligheter i økonomisystemet. Når alle enhetene i sektoren har lagt inn informasjon i månedsrapportering, kan kommunalsjefen gå inn å supplere. Det er jobbet med å sikre forutsigbarhet på kvalitetsnivå, spesielt på kvalitet fra eiendomsdrift. Ambisjonsnivået hos brukere av bygg innen oppvekst og helse er mye høyere enn det enheten eiendomsdrift kan levere i forhold til sin økonomiske ramme. Det er jobbet mye med å få på plass forventninger til tjenestene. Internt i sektoren for samfunnsutvikling rapporteres det i enhetsledermøtene på samfunnsutvikling og tekniske tjenester, men det har vært mer koordinering enn rapportering. Ledermøtene har ikke fast agenda. Siden det er stor forskjell mellom enheten så må det avklares om alle skal delta å alle

møter. Dette må også sees i sammenheng med at kommunedirektøren har begynt med enhetsledermøter der alle enhetsledere i kommunen deltar. Det er hovedsakelig kommunalsjefene som melder inn saker til sine enhetsledermøter. Hovedrapporteringen har vært tertialrapporter og regnskapsrapporter som legges frem til politisk behandling. Det innarbeides nå rutiner for månedlig rapportering fra enhetsleder til kommunalsjef. Noen har gjort dette fra i sommer, men nå skjerpes dette inn.

Kommunalsjef for helse og familie forteller i intervjuet at all økonomisk informasjon går til enhetsledere, til avdelingsledernivå, møter i LTV-grupper (ledere, tillitsvalgt og verneombud), og i utviklingsmøter. Økonomiavdelingen har månedlige økonomigjennomganger med enhetslederne, enhetslederne har månedlig økonomigjennomganger med avdelingslederne, og økonomi er fast tema på utviklingsmøtene.

Helse og familie har en kommunikasjons/forankringsmodell som følges. Den er vist i figur seks. Den dekker politisk nivå, kommunedirektøren, ledermøte og videre til enhetene. Det informeres i utviklingsmøter på avdelingene.

Statusrapporter går til eldrerådet og rådet for nedsatt funksjonsevne, til utvalg og kommunestyret.

Kilde:

Figur 6. Forankringsmodell

Modellen som er innført innenfor sektoren helse og familie har flere hensikter, og gjelder både for rapportering og tjenesteutvikling.

- En bærekraftig innovasjonsmodell, begrunnes med systematisk etisk refleksjon som metode på alle nivåer.
- En interaksjonsmodell hvor dialogen mellom nivåene går både oppover nedover og sidelengs
- Ansvarlig gjøre alle ledd
- Medvirkning på alle nivå
- Bedre dialog ved bruk av etisk refleksjon
- Sikre informasjonsflyt nedover, oppover og på tvers
- Bærekraftige tjenester
- Sikre kunnskapsbaserte tjenester til innbyggerne
- Modellen prøves ut i Helseplattformen

I oppvekstsektoren er det månedlig rapportering til kommunalsjefen. I starten var det møter, men dette ble for tungvint, sier kommunalsjefen i sektoren. Enhetsledere kvitterer ut og gir kommentarer, og ved behov tas det raske avklaringsmøter.

Når det er tertialrapporter, rapporterer kommunalsjefen til kommunedirektøren. Det er en kortfattet rapportering som viser status og årsak til eventuelle avvik, og behov for saldering meldes her. Årsrapporten er en mer utførlig rapportering på tjenesteområdet. I tillegg har sektoren en kvalitetsmelding på oppvekst som behandles årlig i kommunestyret sammen med økonomiplan og budsjett.

Møter

Kommunedirektøren forteller at det er koordineringsmøte hver mandag med ordfører og varaordfører. Der gjennomgås kalendere, saker i kommende uke avklares og det gjøres felles forberedelser. Saker må bestilles i egne møter hvor det skrives protokoll. Sakene behandles i de politiske møtene. Er det ønske om utredning fra kommunedirektøren, vil kommunedirektøren ha det protokollført. Det er en del av internkontrollen. Ut over dette kan det orienteres om saker, og noe er avhengig av kapasiteten i organisasjonen.

Videre har kommunedirektøren møter med kommunalsjefene hver mandag, med fast agenda. De bruker Teams som støttesystem med referater, og konkrete saker tas opp. Nå utvides møtet tidsmessig for å ha en rapportering fra hvert av tjenesteområdene. Både saker og referater ligger i en enkel mal. Kommunedirektøren tar med føringer fra politisk ledelse. Møtet kan utvides i forbindelse med budsjettarbeidet. Det gjøres to halvårsvurderinger.

Kommunedirektøren har ledersamtale med kommunalsjefene i januar. Det er i tillegg en kort ledersamtale tidlig på høsten.

Det finnes uformelle møter og det er faste møter mellom kommunalsjefer og enhetsledere. Eksempel på dette gir kommunalsjefen for oppvekst og utdanning, som har ukentlige formelle møter med enhetsledere. Det veksles mellom felles oppvekstmøter med rektorer, styrere og PPT-leder samlet, og separate skolemøter for rektorene og møter vedrørende barnehage for styrerne. Det er fokus på helhet og sammenheng i oppvekstløpet, forebygging og samhandling i fellesmøtene for oppvekst, og fokus på drift i de separate møtene med skole og barnehage. Det er månedlige møter mellom PPT-leder utenom de øvrige møtene. Kommunalsjefen har konstruktiv dialog med utvalgsleder rundt politiske saker, og saker som det skal jobbes med. Kommunen har deltatt i KS-programmet ABSOLUTT, et program med fokus på hvordan skape gode arenaer for samhandling og relasjon mellom politisk nivå, administrasjon og tillitsvalgte for å sammen å skape gode oppvekstsvilkår. Dette samarbeidet har vært grunnlaget for å lage og utvikle kommunens strategisk forebyggende plan. Denne er også forankret i barnevernsreformen.

3.9 Rapportering på internkontroll

Ørland kommune rapporterte om internkontroll til kommunestyret i årsrapporten for 2021. Den ble behandlet i sak 22/084, 23.06.2022. I årsberetningen ligger følgende tekst.

I 2021 har det vært arbeidet med Kvalitetssystemet, dvs. en felles digital plattform hvor styrende dokument, herunder prosedyrer og reglement, skal være tilgjengelig for alle ansatte. I tillegg har det vært arbeidet med å etablere nytt felles avvikssystem og rutiner for behandling av varslingsaker. Både avvikssystem og kvalitetssystemet er introdusert gjennom flere samlinger for LTV-gruppene (leder, tillitsvalgt og verneombud). Arbeidet fortsetter inn i 2022. I tillegg skal det i 2022 arbeides mer målrettet med å definere kommunens internkontrollsystem. Målet med dette arbeidet er å; organisere og tilrettelegge for bruk av en helhetlig metode som sikrer kontroll, endring, utvikling og læring og som gir konkrete resultater.

I oppstartsmøte forteller kommunedirektøren at det ikke er rapportert særskilt på internkontroll. Fra 2023 skal dette tas inn i årsmeldingen og tertialrapporter.

3.10 Kompetanseplan

Kommunedirektøren forteller at kommunen ikke har noen strategisk kompetanseplan. Det er etterspurt, men finnes ikke per i dag. Enhetene har klar formening om behovet for kompetanse i forhold til de bemanningsplanene de har. Kommunedirektøren forteller at de prioriterer

samfunnsdelen av kommuneplanen og bygger utover fra den. Hun er av den oppfatning at kommunen må ta styringssystemene i tur og orden. Og styringssystemet må henge sammen i tillegg til at det må kjøres gode prosesser.

Kommunalsjef for organisasjon og utvikling forteller at han har sagt at kompetanseplanen skal påbegynnes høsten 2022 og ferdigstilles i 2023. Prosess med å starte opp planen ser på hva kommunen skal jobbe med for å løse oppdraget. Det blir viktig å se sammenhenger og kommunalsjefer og enhetsledere må involveres. Konstituert kommunalsjef for helse og familie forteller at på helse og familie har de måttet bremse på grunn av covid og helseplattformen.

Kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester forteller at utviklingsarbeidet som kommunalsjef for organisasjon og utvikling ønsker, er dempet litt. Det er ulike behov for kompetanse og tenking omkring kompetanse på enhetene. Området har en politikk på den enkeltes kompetanse, eksempelvis renhold. De er opptatt av at ansatte skal få fagbrev.

Kommunedirektøren sier at kommunen kanskje må rekruttere på lavere kompetanse og gi dem tilbud om kompetanseheving etter at de er ansatt.

Konstituert kommunalsjef for helse og familie, forteller at helse og familie har en bemanningsplan som viser hvilke roller de skal ha (eksempelvis antall sykepleiere, vernepleiere) og prøver å bruke statlige føringer for bemanning. I gamle Ørland kommune var det en kompetanseplan og den var grei å bruke for å nå målene. Området har ikke rukket å lage en kompetanseplan for den nye kommunen.

3.11 Vurdering

Kommunen har en beskrivelse av organiseringen (fordeling av ansvar og myndighet).

Revisor mener at Ørland kommunes organisasjonskart og delegeringsreglement danner en tydelige beskrivelser av virksomheten. Disse dokumentene blir utfyllt med lederavtaler og organisasjonspolitik.

Kommunen har en beskrivelse av virksomhetens mål og hovedoppgaver.

Revisor er av den oppfatning at kommunen har en tilstrekkelig målstruktur. Kommunen er relativt ny, og de er fortsatt i gang med å gjennomføre den første planstrategien. Gjennomføring av dette arbeidet sikrer en gjennomarbeidet målsetting. Årlig budsjettbehandling, med tiltaksplaner utgjør også en vesentlig faktor. Internt i kommunen nedfelles målsettingene i lederavtaler.

Det finnes ingen fasit for hvordan målstrukturen i en kommune skal være. I Ørland kommune har de valgt en tilnærming der de på overordnet nivå følger et sett mål som skal gi en strategisk retning. Det finnes i alt 57 slike strategier, og revisor stiller spørsmål med om antallet burde vært redusert. Dette for å lette prioritering mellom dem, og for å gi hver enkelt setning kraftigere styringssignal.

Kommunens internkontroll bygger på risikovurderinger, samtidig er det stor variasjon i hvor langt de har kommet i bruken av risikovurdering som metode.

Ørland kommune har en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for 2020-2024. Denne er publisert på kommunens hjemmesider. Den ble vedtatt av kommunestyret i november 2019.

Ørland kommune har en egen risikovurdering over egen internkontroll. Det finnes i tillegg et sett av tiltak som skal ta ned risiko for svikt eller mangler.

Flere tjenesteområder har også risikovurderinger. Disse risikovurderingene er gjerne knyttet til regelverk innenfor hvert enkelt fag eller bestemte hendelser. Så langt har det ikke lyktes kommunen å fremstille en aggregert risikovurdering for samtlige tjenester. Trolig kan innføringen av Compilo som IT-støtte for risikovurderinger bidra til dette.

Helsesektoren har kommet vesentlig lenger enn de andre sektorene med å innføre en risikobasert tilnærming. Der blir risikovurderinger gjennomført som grunnlag for, eller som følge av, rutineendringer og andre utviklingstiltak.

Kommunen har ikke tilstrekkelig rutiner og prosedyrer på plass i kvalitetssystemet, slik at de er kjent og tilgjengelig for ansatte.

Det er svært stor variasjon i hvor langt de ulike sektorene har kommet med å ta i bruk kvalitetssystemet til kommunen. Innenfor samfunnsutvikling og tekniske tjenester er de knapt i gang med implementeringen. Uavhengig av om en del fagrutiner finnes i egne fagsystemer er bruken av kvalitetssystemet ikke tilstrekkelig oppbygd innenfor denne sektoren.

Samtidig mener revisor å se at kvalitetssystemet er godt forankret i kommunedirektørens ledergruppe. Utfordringen til kommunen blir nå å fullføre forankringen og innføringen av systemet i hele organisasjonen.

Kommunen har et system for å avdekke og følge opp avvik. Systemet benyttes i varierende grad.

Kommunen har et system for å avdekke og følge opp avvik. Dette er det laget en egen rutine for. Systemet benyttes i ulik grad mellom sektorene. Ut fra statistikk og intervjuinformasjon kan det se ut til at det er kun er helsesektoren som har implementert systemet i stor skala. Det er også ulik tankegang mellom sektorene på valg av strategi ved implementering av systemet. Helsesektoren har valgt å sette lav terskel for å melde avvik. Saker som blir meldt, men som ikke er avvik, eksempelvis en driftsmelding, blir sortert ut i etterkant. Andre sektorer ønsker først å få tydeliggjort hva et avvik er før det meldes. Det er nødvendigvis ikke en ens oppfatning i organisasjon hvilke typer avvik som skal inn i avvikssystemet i Compilo. Revisor er av den oppfatning at avvikssystemet er godt forankret på kommunalsjefsnivå.

Alle ansatte har anledning til å melde avvik. Revisor merker seg at det er relativt få ansatt som aktivt bruker sin påloggingsmulighet i kommunens avvikssystem. Andelen opplyses å være tilnærmet 40 prosent.

Kommunen har et system for rapportering.

Kommunen har et system for rapportering. I all hovedsak er dette knyttet til økonomirapportering tertialvis og årlig. Det gjennomføres også månedlig økonomirapportering internt i kommunen. Systemet til kommunen er ikke nedfelt i en formell rutine, men intervjudata viser at systemet er en godt innarbeidet praksis.

Kommunedirektøren rapporterer om internkontrollen til kommunestyret minst en gang i året.

Det er rapportert på internkontroll i kommunens årsberetning for 2021. Rapporteringen er ikke tilstrekkelig jf. kommuneloven § 25-2, da den ikke inneholder resultater fra statelig tilsyn. I oppstartsmøte forteller kommunedirektøren at det ikke er rapportert særskilt på internkontroll. Fra 2023 skal dette tas inn i årsmeldingen og tertialrapporter.

Kommunen bør ha en kompetanseplan

Kommunedirektøren forteller at kommunen ikke har overordnet kompetanseplan. Dette vil bli etablert på sikt.

4 KONTROLLAKTIVITETER

4.1 Problemstilling

- Gjennomfører Ørland kommune tilstrekkelig grad av kontrollaktiviteter?

4.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kommunen bør ha rutiner og prosedyrer for kontrollaktiviteter.
- Kontrollaktivitetene bør settes i system, og være et verktøy for å ta ned risiko.

4.3 Kontrollaktiviteter i kommunen

I dokumentet *Kommunedirektørens krav til internkontroll*, vises kontrollaktiviteter som en sentral del av kommunens modell for internkontroll. Det er laget en foreløpig liste over hvilke kontrollaktiviteter som skal inngår.

- Forebyggende kontrollaktiviteter – eksempelvis årlige ROS analyser
- Avdekkende kontroller eksempelvis restanselister, sykefravær kommunen, avviksrapporter kommunen, eksterne tilsyn, interne tilsyn
- Rapportering fra enhetsnivå til kommunalsjef /kommunedirektørens ledergruppe

I kvalitetssystemet til kommunen finner revisor ingen rutiner på overordnet nivå som kan knyttes direkte til kontrollaktiviteter, eller som har den hensikt å være en kontrollaktivitet i forbindelse med kommunens egen internkontroll. Dette med unntak av avvikssystemet og avviksbehandling.

Kommunedirektøren er inne på spennet mellom tillit og kontroll i oppstartsmøtet. Hun forteller at kommunens verdier er tillitsskapende og bærekraftig. Ledelsen har diskutert å ha stor grad av tillit. Dette innebærer at de samtidig må ha god nok kontroll på at kommunen leverer det som skal leveres.

Økonomisjefen forteller at økonomiavdelingen har egne kontroller i forbindelse med budsjettoppfølging, samt månedsrapporter. Disse rapportene blir gjennomgått i månedlige møter. Det er også kontroller med vederlagsberegninger. Dagens kontrollaktivitet er et resultat av rutiner

og tradisjon. Kommunen følger også opp innkjøpere med hensyn på avtalelojalitet. Kommunen har skjerpet rutinen om kontroll på drivstoffliter og kjørelengde. Kontrollene på innkjøp blir dokumentert. Kommunedirektøren opplyser i sin uttalelse til denne rapporten at kommunen også følger opp leverandører med tanke på pris, kvalitet og leveringstider.

Kommunalsjefen for organisasjon og utvikling forteller at han følger opp sine mellomledere ved møtevirksomhet, og har møter annenhver uke med de enkelte avdelingene. Minimum en gang per måned settes det opp mål. Disse brytes opp i delmål og aktiviteter på det enkelte fagområde. Kommunalsjefen har møter med enhetsleder eller fagområdet hvor det jobbes med status og oppfølging. Det er årlig en formell medarbeidersamtale med alle. Kommunalsjefen sier at dette er hans styringsaktivitet for de i staben. I tillegg finnes avviksmeldingssystemet og tertial rapportering.

Informasjonen som kommunalsjefen gir fylles ut av en personlrådgiver. Han sier at kommunen støtter seg til avvikssystemet. Personlrådgiveren driver med veiledning for å bidra til at ansatte utøver oppgavene i henhold til rutinene. Dette er en del av den daglige jobben, men det er ingen systematikk i arbeidet, og det er ikke beskrevet som en del av kontrollaktiviteten. Det er selvsagt kontroller på lønn, slik at enhetene sjekker at den er rett. Personlrådgiveren sier at kontrollaktivitetene i mindre grad er bevisste arbeidsprosesser ut fra et risikoperspektiv. Personal har en rolle i AMU og partssammensatt arbeid og er lite involvert i saksbehandling til politisk nivå med unntak av organisasjonspolitik og etiske retningslinjer. Saksbehandlingen av politiske saker skjer i web sak, som har et standardoppsett på at kommunedirektøren må godkjenne sakene. Noe som vil være en form for kontroll eller kvalitetssikring av dokumentene.

I oppvekstsektoren forteller kommunalsjefen om jevnlig kontrollaktiviteter. Dette er både i forhold til regnskap og avviksmeldinger, vurdering av elevundersøkelser, kartlegginger og nasjonale prøver for å nevne noe. Ulike instanser blir koplet på etter behov i dialog.

Innenfor helsesektoren forteller konstituert kommunalsjefen om faste gjennomganger av avvik. I disse gjennomgangene tar de også med informasjon som nødvendigvis ikke ligger i avvikssystemet, slik som generelle statuser. Ut fra denne informasjonen kan det bli initiert evalueringprosesser. Slike prosesser ligger i kommunens praksis, og er nedfelt i rutine om etisk refleksjon. Kommunalsjefen forteller også at det ligger mange sjekkpunkter i aktivitetene til omsorgsenheten. Ved klager eller avvik blir det også gjennomført kontroller, eller gjennomgang av hendelser. Kommunalsjefen sier også at resultatene fra en forvaltningsrevisjon i hjemmetjenesten er brukt til forbedringsarbeid i hele området helse og familie. Som et ledd i forbedringsarbeidet etter revisjonen ble det gjennomført ROS i alle enheter. Det vurderes mangler, og hvordan enhetene kan hjelpe hverandre. Kommunalsjefen er av den

oppfatning at tilsyn er fin læring, og en viktig del av prosessen i forbedring- og utviklingsarbeid. Det er egne tilsyn på enhetene hvor IPLOS (register med tall på hvor mye bistand en pasient trenger innenfor ulike områder), mål, tiltak og dokumentasjon gjennomgås. Konstituert kommunalsjef forteller at som leder må hun være helt sikker på at systemene fungerer. Konstituert kommunalsjef/enhetsleder får informasjon om status fra avdelingene hver måned.

Sykehjem og heldøgnsomsorg er sertifisert som Livsgledehjem og gjennomgår årlig en re-sertifiserings prosess. Det blir da tatt stikkprøver av dokumentasjon for å se om internkontrollen er på plass i henhold til kriteriene til livsglede for eldre.

Kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester forteller om tilsynsaktivitet innenfor byggesaker. De siste to årene har sektoren ikke fått prioritert tilsyn på byggesak, bortsett fra saker som publikum melder inn. Disse sakene har vært store og kompliserte å løse. Det finnes lite skriftlig dokumentasjon ut over selve sakene. Kontroll av tidsfrister på byggesak ligger i Acos. I tillegg rapporteres dette inn i forbindelse med KOSTRA-rapportering, og det ligger implisitt en kontroll i publikum. Det er alltid en annen som godkjenner vedtak i byggesaker. Denne rutinen er i utvikling, forteller kommunalsjefen. Der har det vært en prosess hvor enhetsleder fordeler og godkjenner alle saker. Enheten har de siste årene blitt større, og enheten har derfor fått en person med delegert ansvar for fordeling og godkjenning av byggesaker. Dette på grunn av arbeidsmengden til enhetslederen. Videre sier kommunalsjefen at internkontroll i forbindelse med innføring av nytt internkontrollsystem, ikke har blitt diskutert i møtene på sektoren før april-juni 2022. Tidligere har det vært diskutert hvordan de skal gjennomføre internkontroll, og hva som skal ligge i internkontrollen. Spesielt har det vært diskutert rutiner for rapportering av HMS-avvik. Nå diskuteres hva som skal ligge i internkontrollsystemet. Kommunalsjefen forteller at han nå innfører nye rutiner, og følger opp prosessene fra rapporteringer til økonomi. Det følges også opp hva som forventes av enhetslederne basert på innføringen av de overordnede rutinene og årshjul. Dette er på vei til å bli iverksatt, og det er litt ulike kultur på enhetene i sektoren, sier kommunalsjefen.

4.4 Vurdering

Kommunen har på overordnet nivå ikke rutiner og prosedyrer for kontrollaktiviteter.

Det finnes ingen fasit på hvor mange kontrollaktiviteter som bør gjennomføres i en kommune for å sikre god internkontroll. På overordnet nivå finner revisor ingen rutiner som fanger opp kontrollaktiviteter. Revisor oppfatter at Ørland kommune i stor grad støtter seg til sitt

avvikssystem som kontrollfunksjon. Avvikssystemet kan ikke sies å være fullstendig implementert i hele kommunen. Kontrollaktiviteten må da samlet sett sees på som svak og ikke tilstrekkelig.

Et annet aspekt ved kontrollaktiviteten er spennet mellom kontroll og tillit. Kommunalsjefene følger i stor grad opp sine enhetsledere gjennom møtevirksomhet. I møtene gjennomgås status på tjenesteproduksjonen.

På overordnet nivå gjennomføres det kontroller som sikrer økonomi og budsjettoppfølging, men rutinene er ikke skriftliggjort. I flere fagsystemer ligger er kontrollaktiviteter innebygd.

Kontrollaktivitetene er ikke satt i system ut fra et risikoperspektiv

Kontrollaktiviteten som kommunen gjennomfører er på overordnet nivå ikke satt i system, og er da ikke valgt ut fra et risikoperspektiv. Data viser at lederoppfølging skjer i møtevirksomhet, og at oppfølgingen i stor grad er tillitsbasert.

På overordnet nivå er ikke revisor av den oppfatning at kommunen har tatt en endelig stilling til hvilke kontrollaktiviteter som skal brukes på overordnet nivå, selv om eksempler står listet i dokumentet kommunedirektørens krav til internkontroll. Revisor kan ikke se at disse punktene er systematisk innført.

5 LÆRING

5.1 Problemstilling

- I hvor stor grad skaper internkontrollen i Ørland kommune læring i organisasjonen?

5.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Kommunen skal evaluere hvordan den jobber med internkontrollen.
- Kontroll og avviksoppfølgingen bør settes i system slik at det bidrar til læring.

5.3 Evaluering av internkontrollen

Kommunedirektøren forteller at arbeidet med internkontroll i kommunen tar utgangspunkt i KS sin veileder – *Orden i eget hus*. Kommunen har brukt tid på å få en forståelse av begrepet virksomhetsstyring. Kommunedirektøren er opptatt av at det som gjøres skal være godt nok, og de prøver ikke å ha større omfang på internkontrollen enn nødvendig. Det har vært diskusjoner om hvor mye dokumenter kommunen skal ha. Dokumentet ledelse og styring, lederavtaler og budsjett og økonomiplan er sentrale. I tillegg mener kommunedirektøren at kvalitetsmeldinger bør integreres i budsjett og økonomiplan. Tankene om kommuneadministrasjonens dokument *Ledelse og styring* er hentet fra Asker kommune. Kommunedirektøren sier at det vil ta tid før internkontrollen er endelig på plass i organisasjonen, og at det er mulig å få til organisasjonslæring internt i kommunen.

Kommunalsjefen for organisasjon og utvikling forteller at læring om internkontrollen kan skje i forbindelse med utarbeidelse av årsmeldingen til kommunen. De månedlige møtene mellom ledere tillitsvalgt og verneombud er også en arena for dette. I disse møtene er det fokus på arbeidsmiljø og arbeidshverdagen. Her kan de ulike miljøene melde sine behov for opplæring om internkontroll. Opplæringsaktiviteter kan også legges i selve møtet.

Kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester opplyser at Ørlandet kommune skal gjennomføre et lederutviklingsprogram for å skape større grad av samhandling på tvers i organisasjonen.

Kommunen har utarbeidet en risikovurdering av egen internkontroll (se kap 3.5)

5.4 Kontroll og avviksoppfølgingen bør settes i system slik at det bidrar til læring.

Kommunen har rutiner som definerer et system for avviksoppfølging, omtalt i kapittel 3.7. Revisor vurderte at systemet ble benyttet i varierende grad.

I kapittel fire fant revisor ingen rutiner på overordnet nivå som kan knyttes direkte til kontrollaktiviteter på overordnet nivå, eller som hadde til hensikt å være en kontrollaktivitet i forbindelse med kommunens egen internkontroll.

På overordnet nivå har kommunen flere læringssirkler som er formalisert. Eksempler på slike kan være gjennomføring av kommunens planstrategi, med utarbeidelse av kommunedelplaner. Utarbeidelse av disse planene starter med innhenting av faktaopplysninger før planlegging, gjennomføring og evaluering. Årlig lages det budsjetter hvor disse skal inneholde kvalitetsmeldinger.

Innenfor oppvekstsektoren forteller kommunalsjefen at sektoren holder på å lage en overordna læremiljøplan, og skal i gang med en tilsvarende språkplan. Det skal lages rammeplaner som skal være gjeldende for alle. Dette for å sikre et likeverdig tilbud til alle barn og elever. Samtidig skal enhetene ha et lokalt handlingsrom innenfor rammeplanen til å utvikle sin praksis. Det er fokus på hvordan kommunen kan forbedre seg, og utvikle hele oppvekstsektoren innenfor felles rammer. Behandlingen av den årlige kvalitetsmeldingen for skole er også et viktig evalueringspunkt for videre styring på overordnet nivå. Kommunalsjefen for oppvekst fyller ut med at barnevernet har tilsvarende årlig tilstandsrapport.

Innenfor sektoren familie og helse bruker de en forankrings- og kommunikasjonsmodell som læringsmetode. Konstituert kommunalsjef sier at dette er en del av styringssystemet og beskriver læringssirkler. Metoden er brukt i prosjekter, eksempelvis ved innføring av helseplattformen. Erfaringene fra dette arbeidet har bidratt til noen endringer i modellen. Hun erfarer at arbeidet i modellen noen ganger har stoppet opp, men nå sikres gjennomføring av tiltak gjennom modellen. Kommunalsjefen beskriver også hvordan de bruker etisk refleksjon som metode for å utvikle arbeidsmetodikk og tjenester. Etisk refleksjon bidrar til å skape en kultur med rom for å stille spørsmål, gjøre feil, være usikker, lære av hverandre og utvikle seg i takt med erfaringer. Sektoren bruker også denne metoden til å løse utfordringer som i utgangspunktet ikke er knyttet til etiske dilemma, men til generelt forbedringsarbeid. Det finnes en egen rutine for etisk refleksjon i kommunen. Konstituert kommunalsjef forteller at enhetene

er flinke på erfaringsdeling, og derfor lærer kontinuerlig av hverandre. Arbeidsmåten roer arbeidsmiljøet.

Økonomisjefen kan ikke huske om det har vært noen generell diskusjon om at dårlig internkontroll er en risiko, men at han har vært med i slike diskusjoner når det har vært konkrete saker. Det skjer noe læring i forbedringsarbeidet, forteller han. Eksempelvis viste cash management analyse at kommunen hadde punkter de kan bli bedre på.

5.5 Vurdering

Kommunen evaluerer hvordan det jobbes med internkontrollen, men mangler systematikk i evalueringsarbeidet.

Ørland kommune evaluerer, eller forbedrer, egen internkontroll på overordnet nivå. Dette blir gjort i møter med ledere, verneombud og tillitsvalgte, eller ved utarbeidelse av årsmelding. Kommunen har utvilsomt lagt ned energi i å bygge fundamentene for internkontroll. Samtidig kan revisor ikke se at det foreløpig er laget rutiner som skaper systematikk i evalueringsarbeidet av internkontrollen.

Avviksoppfølgingen er satt i system slik at det bidrar til læring, men bruken av det er svært varierende. På overordnet nivå er øvrige kontrollaktiviteter i mindre grad satt i system.

I kapitel tre var et av funnene at kommunen har relativt få kontrollaktiviteter på overordnet nivå. Avvikssystemet blir derfor en sentral informasjonskilde til å skape læring i organisasjonen. Det finnes rutiner for både avviksmelding og avviksbehandling. Men i praksis er dette systemet for avviksoppfølging implementert kun i deler av organisasjonen. Avvikssystemet vil da i varierende grad bidra til læring. Helsesektoren har lagt vekt på etisk refleksjon som metode som et ledd i læring. Revisor mener at denne metoden med fordel også kan implementeres i andre deler av organisasjonen.

6 HØRING

En foreløpig rapport er sendt til uttalelse hos kommunedirektøren i Ørland kommune. Høringssvaret er gjengitt i sin helhet i vedlegg 1. I dette avsnittet er revisors kommentarer og rettinger omtalt.

- Side 11 - Skrivefeil er korrigert.
- Side 18 - Retting, kommunen har to kommunedelplaner. Opplysninger om periodisering av økonomiplan er hentet fra dokumentet ledelse og styring i Ørland kommune. Ny opplysninger om at periodiseringen av økonomiplanen er tatt inn i fotnote.
- Side 19 - Det foreligger planprogram også for oppvekst og utdanning.
- Side 20 – Avsnitt som gir opplysninger som er hentet ut fra intervju med en personlrådgiver er tatt ut av rapporten. Avsnittet gir ikke opplysninger som endrer på revisors vurderinger eller konklusjon.
- Side 21 - Det er satt inn at dokumentet som viser risikovurdering av egen internkontroll er datert og finnes i Compilo.
- Side 21 - Korrigert tittel til Kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester
- Side 36 - Skrivefeil korrigert.
- Side 41 - Avsnittet om kontrollaktivitet innenfor økonomi er korrigert etter verifisert intervjudata. I tillegg er uttalelse i høringsuttalelsen tatt inn i rapporten.
- Side 42 - Skrivefeil korrigert.
- Side 44 – Korrigerings til at kommunen skal gjennomføre et lederopplæringsprogram. Gjelder også side 17.
- Side 48 – Satt inn at kommunedelplan for oppvekst og utdanning mangler.
- Opplysninger om gjennomføring av modenhetsanalyse over egen internkontroll er tatt inn i rapporten i kapittel 3.5.

7 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

7.1 Konklusjon

Kontrollmiljø

Revisor konkluderer med at Ørland kommunen har et kontrollmiljø som er under oppbygging. De viktigste strukturdokumentene som regulerer organisasjonen er på plass. Internkontrollen blir med dette formalisert. Kommunen har også en god forankring av disse dokumentene i ledergruppen til kommunedirektøren. Kommunens målsetting vil være ferdig utarbeidet når innværende planstrategi er gjennomført. Foreløpig mangler en kommunedelplan for helse og familie og kommunedelplan for oppvekst og utdanning. Systemer for risikovurdering, avvik og avviksbehandling er forankret i kommunedirektørens ledergruppe, men det er ikke tilstrekkelig implementert videre nedover i organisasjonen. Dette gjelder også bruken av kvalitetssystemet, med tilhørende rutiner. Så selv om fundamentene for internkontroll er godt forankret på overordnet nivå, oppnår man foreløpig ikke ønsket effekt lengre ned i organisasjonen. Revisor er av den oppfatning at helse- og familiesektoren har kommet vesentlig lenger i sin implementering enn de andre sektorene. Trolig kan kommunen utnytte erfaringsdeling internt.

På overordnet nivå arbeider Ørland kommune bevisst med sin internkontroll. Det er satt opp en risikovurdering for internkontrollen i seg selv. Risikoen som er satt inn stemmer godt med revisors oppfatning av status på internkontrollarbeidet.

Kommunen rapporterer til kommunestyret om internkontroll i årsberetningen. Rapportering er ikke tilstrekkelig i forhold til kommunelovens §25-2, da den mangler en oversikt over statlige tilsyn.

Kontrollaktiviteter

Revisor konkluderer med at Ørland kommune gjennomfører spredte kontrollaktiviteter, men at de ikke er satt i system i forbindelse med internkontrollen. I den grad dette er gjort jf. dokumentet kommunedirektørens krav til internkontroll, så er eksemplene som gis ikke godt nok implementert. Kommunen støtter seg til systemet for avviksbehandling som kontrollfunksjon, uten at dette benyttes i hele organisasjonen. Revisor kan med dette ikke si at kontrollaktiviteten er tilstrekkelig på overordnet nivå.

Læring

Revisor konkluderer med at internkontrollen i begrenset grad bidrar til læring i organisasjonen. Dette fordi systemet for internkontroll ikke er tilstrekkelig godt nok implementert. Dette gjelder trolig med unntak av helsesektoren. Der man har kommet vesentlig lenger enn de andre sektorene med å dra nytte av avviksmelding og avviksbehandling.

Ørland kommune har gjort et godt arbeid, på overordnet nivå, når det gjelder å definere hvordan internkontrollsystemet skal bygges. Revisor har respekt for at dette tar tid. Samtidig gjenstår det en viktig oppgave i å aktivisere medarbeideren i internkontrollen.

7.2 Anbefalinger

Revisor anbefaler kommunedirektøren å vurdere følgende anbefalinger.

- Kommunen bør arbeide videre med implementering av internkontrollen.
- Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.
- Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.
- På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunen bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.
- Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.

KILDER

COSO. (2013). *Internkontroll - et integrert rammeverk*.

Direktørådet for forvaltning og økonomistyring. (2023, January). *DFØ Veiledning om internkontroll*. <https://Dfo.No/Fagomrader/Etats-Og-Virksomhetsstyring/Internkontroll/Veiledning-Til-Internkontroll>.

iso.org. (2015). *ISO 9001*. <https://www.iso.org/Obp/UI/#iso:std:iso:9001:ed-5:v1:en>.

Kommuneloven, (2018) (testimony of Kommunal- og moderniseringsdepartementet). <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>

KS. (2020). *Orden i eget hus - kommunedirektørens internkontroll*. <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lokaldemokrati/internkontroll/Kommunedirektorens-internkontroll-veileder-F41-web.pdf>

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis.

I henhold til § 25-1 i kommuneloven (Kommuneloven, 2018) skal kommuner og fylkeskommuner ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Kommunedirektøren skal etter denne paragrafen:

- utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

I henhold til § 25-2 skal kommunedirektøren rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

I Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder om internkontroll i kommunesektoren er kravene i kommuneloven omtalt nærmere.

Internkontrollen etter kommuneloven gjelder administrasjonens virksomhet. Det omfatter alt som er innenfor ansvarsområdet til kommunedirektøren. Etter loven er hensikten med internkontroll å sikre at lover og forskrifter følges. Sammenlignet med tidligere kommunelov gis det mer utfyllende bestemmelser om hensikt, innhold og omfang, men kravet er likevel forholdsvis overordnet.

I tillegg til kommunelovens bestemmelser om internkontroll, gjelder internkontrollforskriften om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Denne utdyper eller utfyller kommunelovens bestemmelser om internkontroll.

Lovkravene angir minstekrav til en internkontroll, men gir ikke en legaldefinisjon av internkontrollbegrepet. Det finnes ingen «fasit» på god internkontroll. Hver kommunedirektør bør gjøre seg opp en formening om hva som er god internkontroll og hvordan den skal innrettes og følges opp i egen kommune.

Det finnes mye litteratur som beskriver ulike metoder for internkontroll. Dette fordi internkontroll har en grenseflate mot generell virksomhetsstyring. Ulike metoder for ledelse kan dermed brukes som metoder for å opprettholde internkontrollen i en kommune.

Direktoratet for økonomistyring (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, 2023) har laget en egen veileder for internkontroll. Utgangspunktet for denne veilederen er reglement for økonomistyring i staten. Veilederen forteller om noen fundament som må være på plass for å skape et godt kontrollmiljø. Den trekker også frem Coso-rammeverket (COSO 2013) som en sentral referanse. Styrings- og kontrollmiljøet omfatter alt fra forhold som holdninger, atferd, verdier og kompetanse til hvordan ledelsen fordeler ansvar og myndighet, organiserer arbeidet og utvikler virksomhetens menneskelige ressurser. Det legges også til grunn at organisasjonen har en risikobasert tilnærming. Dette for å skape læring, men også for å ta ned risiko for feil og mangler. Det finnes også gode metodereferanser i ISO 9001 og ulike metoder for balansert målstyring.

Med bakgrunn i kommuneloven, DFØs beskrivelse av et godt kontrollmiljø, Coso-rammeverket og ISO 9001 (iso.org, 2015) har revisor i denne revisjonen valgt ut følgende punkter som fundamentet eller kriterier for et godt kontrollmiljø.

Revisor har på bakgrunn av dette utarbeidet følgende revisjonskriterier for kontrollmiljøet:

- Kommunen skal ha en beskrivelse av virksomhetens mål og hovedoppgaver.
- Kommunen skal ha en beskrivelse av organiseringen (fordeling av ansvar og myndighet).
- Kommunens internkontroll skal bygge på risikovurderinger.
- Kommunen skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer som er gjort kjent og tilgjengelig.
- Kommunen skal ha system for å avdekke og følge opp avvik.
- Kommunen bør ha et system for rapportering.
- Kommunedirektøren skal rapportere internkontrollen til kommunestyret minst en gang i året.
- Kommunen bør ha en kompetanseplan.

DFØ kobler et sett av kontrollaktiviteter til internkontrollen. Disse kontrollaktivitetene har til hovedhensikt å se til at organisasjonen når sine mål. En bieffekt er at de skaper grunnlag for redusert risiko, læring eller forbedring.

Kontrollaktiviteter er handlinger etablert gjennom retningslinjer og prosedyrer. De bidrar til å sikre at ledelsens føringer/tiltak for å redusere risikoer knyttet til oppnåelse av målsettinger blir iverksatt. Kontrollaktiviteter blir gjennomført på alle nivåer av virksomheten, på ulike trinn av forretningsprosessene, og omfatter også teknologimiljøet. De kan være forebyggende eller avdekkende av natur, og kan omfatte en rekke ulike manuelle og automatiserte aktiviteter som for eksempel autorisasjoner og godkjenninger, verifikasjoner, avstemninger og analyser.

Kontrollaktivitetene i internkontrollen kan ha veldig ulike karakterer. I DFØs veileder gir man eksempel på hvordan ledere og medarbeidere setter opp et førstelinjeforsvar i kontrollvirksomheten. Kontrollaktiviteten de gjennomfører er begrenset til egen enhet, og kan være slikt som forbedring av egne rutiner eller risikovurderinger. Andrelinjeforsvaret er gjerne satt til en bestemt enhet eller ressurs i organisasjonen, eksempelvis en kontrollerfunksjon. Disse arbeider gjerne mer systematisk med oppsatte datakontroller, avstemninger og analyser. Videre forsvarslinjer kan være internrevisjon, eller eksterne bidragsyttere. Typisk eksempler på aktiviteter de gjennomfører er tilsyn eller rapporter rundt spesifikke risikoer. Et sentralt moment er at hele organisasjonen bidrar, og at kompetanse om internkontroll er kjent i organisasjonen.

Å arbeide risikobasert betyr å ha oppmerksomhet på hva som kan gå galt, og deretter gjøre det som er nødvendig for å redusere risikoen til et akseptabelt nivå. Et hovedfunn i rapporten "85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll" var at kommunenes internkontroll var for lite risikobasert. Det kan bety at det er risikoer som ikke er kjent og derved ikke vurdert eller håndtert med hensyn til reduksjon av risiko. Det kan også bety at en kommune har internkontroll eller tiltak som ikke er treffsikre eller relevante, eller at de er overflødige (www.ks.no). Ut fra dette kan man utlede at kontrollaktivitetene bør settes inn i et system.

Revisor har på bakgrunn av dette utarbeidet følgende revisjonskriterier for kontrollaktiviteter:

- Kommunen bør ha rutiner og prosedyrer for kontrollaktiviteter.
- Kontrollaktivitetene bør settes i system, og være et verktøy for å ta ned risiko.

Læring

Både DFØ og Coso-rammeverket forteller oss at internkontrollen skal være en kilde for læring. Arbeidet med internkontrollen i seg selv bør være risikobasert. Slik at metodene som blir brukt

forbedres over tid. Dette ligger også i kommuneloven, da arbeidet med internkontroll skal evalueres.

Modellen som DFØ beskriver kan forenkles, og utgjør da en tradisjonell læringssirkel i produksjonsstyringen. Hensikten er at man planlegger, utfører, evaluerer og korrigerer prosesser og tjenesteleveranser. Hensikten er å ha lavest mulig risiko, og høyest mulig effektivitet. Det finnes mange varianter og begreper for slike læringssirkler, en av dem er the Deming Circle. I en velfungerende organisasjon finner vi slike læringssirkler på mange nivå, og de går kontinuerlig. Noe som blir et særs viktig bidrag til forbedring. Resultater fra internkontrollen skal gi grunnlag for evalueringpunktene i læringsprosessen. Det setter krav til systematikk, og at læringssirkler er innarbeidet i årshjul og andre styringsdokument.

- Kommunen skal evaluere hvordan den jobber med internkontrollen.
- Kontroll og avviksoppfølgingen bør settes i system slik at det bidrar til læring.

VEDLEGG 2 – HØRINGSSVAR

Vi har i denne forvaltningsrevisjonen brukt forholdsvis mye tid på tilbakemeldinger på referat fra oppstartsmøte og fra referat etter intervju for at rapporten skal gi riktig status på kommunens internkontroll.

Det er fortsatt feil og korrigeringer i høringsutkastet som er kommentert på nedenfor. Dere får vurdere om det er nødvendig med et møte med oss før rapporten ferdigstilles og sendes kontrollutvalget. Vi vil bruke rapporten i det videre arbeidet med forbedring og implementering av internkontroll i organisasjonen.

Side 11:

styrke. I privat sektor er sengetøysfabrikken Mascot-Høie og sildeprodusenten Grøntvedt Pelagic de største arbeidsplassene. Oppdrettsnæringen står også sterkt, med selskapet MOVI

Revisjon Midt-Norge SA 2022

11

Skal være Mowi.

Side 18:

Øverst på siden står det at kommuneplanen har fire delplaner, men det er to som står nevnt som kommunedelplaner; helse og familie, og oppvekst og utdanning.

prioriteringer mellom tiltak i kommunedelplanene. Økonomiplanen utarbeides for fire år, og revideres årlig, hvor budsjettet for kommende år inngår. Med budsjettet for kommende år følger

Her går vi for 10 år. Spesielt for å se på mulighetsrommet på investeringsiden.

Side 19:

Det foreligger planprogram også for oppvekst og utdanning.

Side 20:

I intervjuet med en personalrådgiver fortelles det at kommunen gjennomfører litt utprøving på formatet for målsetting. I forbindelse med budsjettarbeidet sies det noe om satsingsområder og at det jobbes fram handlingsplaner ute i organisasjonen. Målsettinger er tema i budsjettarbeidet og i oppfølgingen av budsjettet. Budsjettet skal materialisere seg i aktiviteter som den ansatte skal følge opp. Det er en blanding av resultatmål og aktivitetsmål, men kanskje mest fokus på aktivitet.

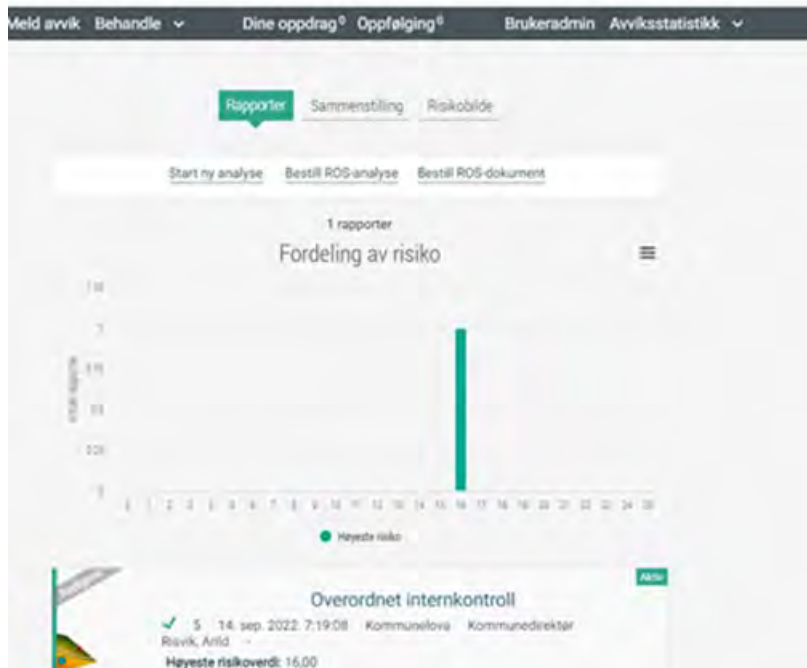
[Vurder dette mer](#)

Vi får ikke helt tak i essensen i dette avsnittet og synes ikke det er helt korrekt.

Side 21:

Risikovurdering av egen internkontroll ble gjennomført i kommunedirektørens ledermøter 29.08. og 05.09.2022.

Dokumentet er datert 14.09.2022 i Compilo;

Side 22:

Øverst på side 22 – kommunalsjef for organisasjon og utvikling mangler.

Innenfor tekniske tjenester er det begynt et arbeid med kartlegging som et ledd i ny kommunal ROS i 2023. Kommunalsjefen for teknisk forteller at ROS fra 2019 er noe begrenset, og deler av arbeidet med ny risikovurdering krever sikkerhetsklarering. I Ørland kommune er det store forsvarsanlegg av nasjonal betydning. Kommunen har et spesielt ansvar rundt sikkerhetsklarert informasjon og at fokuset på sikkerhet skaper nye utfordringer. Enhet for vann og avløp har egen ROS på vann.

Skal være kommunalsjef samfunnsutvikling og tekniske tjenester.

Side 36:

Øverst på side 36 – her menes det nok kompetanseplan og ikke samfunnsplan.

Kommunalsjef for organisasjon og utvikling forteller at han har sagt at samfunnsplan skal påbegynnes høsten 2022 og ferdigstilles i 2023. Prosess med å starte opp planen ser på hva kommunen skal jobbe med for å løse oppdraget. Det blir viktig å se sammenhenger og kommunalsjefer og enhetsledere må involveres. Konstituert kommunalsjef for helse og familie forteller at på helse og familie har de måttet bremse på grunn av covid og helseplattformen.

Side 41:

Øverst på siden er det et avsnitt som er direkte feil.

Avsnittet er som følger:

Dette gjør vi i stor grad

og tradisjon. Hadde økonomiavdelingen hatt mer ressurser kunne de fulgt opp leverandører, priser, leveringstider og avtalelojalitet. Kommunen har skjerpet rutinen på kontroll av drivstoff og kjørelengde. Med økte ressurser på innkjøp har kommunen kunnet følge opp leverandører med hensyn på pris, kvalitet og leveringstider. Økonomisjefen er av den oppfatning at kontrollaktivitetene aldri blir gode nok. Han sier også at det med fordel kunne vært litt mer systematisk dokumentering av det som blir utført av kontroller. Kontrollene på innkjøp blir dokumentert.

Det som er korrekt er at vi følger opp leverandørene både mhp på pris, kvalitet og leveringstider.

I tillegg har vi kontroll/oppfølging på avtale-lojaliteten.

Side 42:

Tittel er feil.

Feil tittel
Kommunalsjef for organisasjonsutvikling og tekniske tjenester

Side 44:

Kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester opplyser at Ørlandet kommune gjennomfører et lederutviklingsprogram for å skape større grad av samhandling på tvers i organisasjonen.

Revisjon Midt-Norge SA 2022 44

Ved rapporteringstidspunkt skal vi gjennomføre, men har ikke startet lederutviklingsprogrammet enda.

Gjelder også side 17. Det skal gjennomføres lederutviklingsprogram i 2023.

Side 48:

Kommunedelplan for oppvekst og utdanning mangler også.

Tilleggsopplysninger:

Det ble gjennomført en modenhetsanalyse for internkontroll 04.05.2022 hvor vi hadde en dagssamling/workshop for internkontroll med et utvalg av ledere, tillitsvalgte og verneombud.

Legger den med i og med at den ikke er omtalt i høringsrapporten.

Modenhetsanalyse 13 spørsmål

Nr	Spørsmål	Skår 1 - 6
1	Hvor godt kjenner vi alle lover og forskrifter vi er pålagt å følge?	5
2	I hvor stor grad er vi sikre på at vi følger alle lover og forskrifter som vi er pålagt å følge?	4
3	I hvor stor grad er ansvaret for internkontrollen kjent for ledere og ansatte?	4
4	Hvor systematisk og tilpasset er vår internkontroll, gitt vår størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold?	3
5	I hvor stor grad er våre medarbeidere kjent med oppgaver, mål, hvem som er ansvarlig leder, verneombud, og vår organisering forøvrig?	4
6	I hvor stor grad har vi utarbeidet nødvendige reglementer og rutiner?	5
7	Er reglementene og rutinene kjent ute i organisasjonen for de som har brukt for disse?	4
8	I hvilken grad har vi utviklet faglige standarder på viktige områder?	4
9	I hvilken grad er faglig standard kjent og etterlevd?	4
10	Har vi tilfredsstillende risikoanalyser for vår virksomhet, og som er årlig ajourført?	3
11	Melder vi inn avvik og forbedringer i tilstrekkelig grad?	3
12	I hvor stor grad kan vi dokumentere at internkontrollen for vår virksomhet etterleves ved et tilsyn?	3
13	Har vi egenkontroller innen egen virksomhet som dokumenterer at vi etterlever internkontrollen?	3
	SUM (13 – 78 poeng, 39 poeng gir snitt på 3,5 og middelskår)	3,69

Til slutt:

Vi kjenner oss igjen i rapportens konklusjoner, og vi anser at anbefalingene er reelle og bør være greie nok til å gjennomføre i 2023.

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Oppfølging av forvaltningsrevisjon av Kopparn Utvikling AS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

18/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-037, TI-&58

Arkivsaknr 22/81 - 22

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse om oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 8/23 tredje punkt til orientering.

Vedlegg

Kommunedirektørens oppfølging av punkt 3 i kommunestyrets vedtak i sak 8/23
Melding om politisk vedtak - Oppfølging av forvaltningsrevisjon Kopparn Utvikling AS
Særutskrift av møtebok 30_23 Oppfølging av forvaltningsrevisjon Kopparn Utvikling AS
Melding om politisk vedtak - Rapport fra forvaltningsrevisjon Kopparn Utvikling AS
Særutskrift av møtebok - 48_22 Rapport fra forvaltningsrevisjon Kopparn Utvikling AS

Saksopplysninger

Saken er en oppfølging av kommunestyrets vedtak etter rapport fra forvaltningsrevisjon av Kopparn Utvikling AS. Kommunestyret behandlet rapporten i møte 26.01.2023, sak 8/23 og fattet følgende vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram sak som vurderer hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet i tråd med prinsipper i eierskapsmelding del 1 – vedtatt i sak PS 20/82.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren tilrettelegge for at nytt kommunestyre gjennomgår opplæring om eierstyring innen 1/1-2024.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter, legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen og legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.
4. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
 - i. etablere en valgkomitee og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
 - ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
 - iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen.
5. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen 1. september 2023.

Kommunedirektøren orienterte utvalget om oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 8/23 i kontrollutvalgets møte, den 27.09.2023. Kontrollutvalgets vurdering var at punkt 1, 2 samt 4 ble svart ut tilfredsstillende, men at det oppfølgingen av kommunestyrets vedtak 8/23 tredje punkt ikke var tilfredsstillende. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i sak 30/23:

1. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren rapportere om oppfølgingen av punkt 3 i kommunestyrets vedtak innen utgangen av 1. kvartal 2024.
2. Saken sendes kommunestyret til orientering.

Kommunedirektøren har utarbeidet en skriftlig redegjørelse for å svare ut kontrollutvalgets vedtak i sak 30/23 punkt 1, som svarer ut kommunestyrets vedtak 8/23 punkt 3.

Kommunedirektøren vil også være tilstede for å svare på eventuelle spørsmål knyttet til den skriftlige orienteringen.

Vurdering og konklusjon

I den skriftlige redegjørelsen fra kommunedirektøren, er ikke alle punkter implementert, gjennomført eller satt ut i praksis, men kommunedirektøren opplyser om at vedtaket vil bli eller er i gang med å bli iverksatt. Sekretariatet legger kommunedirektørens redegjørelse til grunn og det er sekretariatets konklusjon, at så fremt til at de punkter i kommunedirektørens redegjørelsen blir iverksatt, så vil kommunestyrets vedtak i sak 8/23 tredje punkt, være fulgt opp tilfredsstillende.

Sekretariatets vurderinger er derfor at kommunedirektørens skriftlige redegjørelse kan tas til orientering.

Konsek Trøndelag Iks
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Deres ref.

Vår ref.
22/4693 - 7

Dato
15.04.2024

Kopparn Utvikling AS / Sak 30/23

Kontrollutvalget vedtok i sak 30/23:

1. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren rapportere om oppfølgingen av punkt 3 i kommunestyrets vedtak innen utgangen av 1. kvartal 2024.
2. Saken sendes kommunestyret til orientering.

Saken ble behandlet i kommunestyret den 26/10-2023 og ble enstemmig tatt til orientering.

Når det gjelder oppfølgingen av pkt 3 i kommunestyrets vedtak har vi følgende:

- Oppdatert selskapsinformasjon vil bli lagt inn i del 2 i eierskapsmeldingen. Den er planlagt fremmet for kommunestyret i septembermøtet.
- Det er ikke avholdt eiermøte i første kvartal, men det vil bli gjennomført en evaluering av selskapet i forbindelse med gjennomgangen av kommunens næringsmiddelapparat. Evalueringen gjennomføres med utgangspunkt i et verbalpunkt i budsjettvedtaket.
- Administrasjonen har dessverre ikke fått etablert en rutine som sikrer at styrepapirer kommer som et vedlegg til innkallinger til kommunestyret. Vi tar sikte på å få denne opp å gå snarest.
- Selskapet er orientert om kommunestyrets ønsker om valgkomité mm og det legges opp til at dette blir tatt opp på generalforsamlingen.

Med hilsen

Geir Aune
kommunalsjef

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
23/013	Kommunestyre	26.10.2023

Oppfølging - Kopparn utvikling AS

Kontrollutvalgets vedtak

1. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren rapportere om oppfølgingen av punkt 3 i kommunestyrets vedtak innen utgangen av 1. kvartal 2024.
2. Saken sendes kommunestyret til orientering.

Kommunestyre 26.10.2023

Behandling

Orienteringen ble enstemmig tatt til orientering ved manuell votering.

KST - 23/013 vedtak

1. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren rapportere om oppfølgingen av punkt 3 i kommunestyrets vedtak innen utgangen av 1. kvartal 2024.
2. Saken sendes kommunestyret til orientering.

Sammendrag

Kontrollutvalget har ansvar for å påse at administrasjonen følger opp kommunestyrets vedtak av forvaltningsrevisjonen av Kopparn Utvikling AS. Utvalget har i sak 30/23 fått en redegjørelse fra kommunedirektøren for administrasjonens oppfølging.

Sakens bakgrunn og innhold

Saken er en oppfølging av kommunestyrets vedtak etter rapport fra forvaltningsrevisjon av Kopparn Utvikling AS. Kommunestyret behandlet rapporten i møte 26.01.2023, sak 08/23 og fattet følgende vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram sak som vurderer hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet i tråd med prinsipper i eierskapsmelding del 1 – vedtatt i sak PS 20/82.

2. Kommunestyret ber kommunedirektøren tilrettelegge for at nytt kommunestyre gjennomgår opplæring om eierstyring innen 1/1-2024.
 3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter, legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen og legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene tilkommunestyret.
 - a. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
 - i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komitee
 - ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
 - iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen
 4. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen 1. september 2023
- Kommunedirektøren gjør rede for hvordan vedtaket er fulgt opp i det vedlagte notatet, mottatt i sekretariatet 21.09.2023.

Som det går fram av notatet, så planlegger administrasjonen å legge fram en sak om hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller samtidig som det legges fram en sak om eierstyring (vedtakets punkt 1) rundt årsskiftet.

Eierstyring vi være en del av den grunnleggende folkevalgtopplæringen. I tillegg planlegger administrasjonen å bruke den nevnte saken om eierstyring rundt årsskiftet som en del av opplæringen (vedtakets punkt 2). Når det gjelder dialogen med Kopparn Utvikling, svarer kommunedirektøren at kommunestyret har blitt jevnlig orientert om aktuelle saker i selskapet uten at det har hatt form av et eiermøte. Og videre at: "Formannskapet har hatt en gjennomgang med de største selskapene som kommunen har eierandeler i. Grunnet den nøye gjennomgangen i forbindelse med forvaltningsrevisjonen ble da Kopparn Utvikling ikke prioritert. Administrasjonen regner med at nytt formannskap ønsker å fortsette denne rutinen. En må da kunne forvente at Kopparn Utvikling kommer som en av de første. (...) Møtepapirene til Kopparn Utvikling har dessverre ikke blitt lagt med kommunestyrepapirene." (Vedtaket punkt 3)

Kommunedirektøren har også sendt over et vedtak fra generalforsamlingen i Kopparn Utvikling, som svar på vedtakets punkt 3a. Her går det fram at selskapet skal kalle inn til ekstraordinær generalforsamling i løpet av høsten for å behandle en sak om valgkomite (vedtakets punkt 3a i).

Vurdering

Sekretariatet mener at administrasjonens planer om å følge opp kommunestyrets vedtak gjennom de planlagte opplæringstiltakene vil være et godt svar på vedtakets punkt 1 og 2. Når det gjelder vedtakets punkt 3, om jevnlig dialog med Kopparn Utvikling, er det noen mangler: Det virker ikke som kommunedirektøren har diskutert behovet for eiermøte og møtepapirene til Kopparn Utvikling er heller ikke lagt fram for kommunestyret. Sekretariatet mener derfor at kommunedirektøren ikke kan sies å ha oppfylt denne delen av vedtaket. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget får en ny redegjørelse om oppfølgingen av vedtakets punkt 3 innen utgangen av første kvartal 2024.

FN's Bærekraftsmål

Mål 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst.

Mål 8 tar opp at man må fremme politikk som støtter opprettelse av anstendige arbeidsplasser og bedrifter.

Oppfølging - Kopparn Utvikling

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

30/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-037, TI-&58

Arkivsaknr 22/81 - 18

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren rapportere om oppfølgingen av punkt 3 i kommunestyrets vedtak innen utgangen av 1. kvartal 2023.

Behandling:

Kommunedirektøren orienterte om administrasjonens arbeid med tilrettelegging for eierstyringen. Kontrollutvalget diskuterte den videre håndteringen av oppfølgingen. Utvalget ønsker at kommunestyret som eierorgan skal være orientert om status for oppfølgingen. Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt med følgende tilleggsforslag som ble lagt fram i møtet:

Saken sendes kommunestyret til orientering.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren rapportere om oppfølgingen av punkt 3 i kommunestyrets vedtak innen utgangen av 1. kvartal 2024.
2. Saken sendes kommunestyret til orientering.

Saksopplysninger

Saken er en oppfølging av kommunestyrets vedtak etter rapport fra forvaltningsrevisjon av Kopparn Utvikling AS. Kommunestyret behandlet rapporten i møte 26.01.2023, sak 08/23 og fattet følgende vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram sak som vurderer hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet i tråd med prinsipper i eierskapsmelding del 1 – vedtatt i sak PS 20/82.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren tilrettelegge for at nytt kommunestyre gjennomgår opplæring om eierstyring innen 1/1-2024.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter, legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen og legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.
 - a. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
 - i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
 - ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
 - iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen
4. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen 1. september 2023

Kommunedirektøren gjør rede for hvordan vedtaket er fulgt opp i det vedlagte notatet, mottatt i sekretariatet 21.09.2023.

Som det går fram av notatet, så planlegger administrasjonen å legge fram en sak om hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller samtidig som det legges fram en sak om eierstyring (vedtakets punkt 1) rundt årsskiftet.

Eierstyring vi være en del av den grunnleggende folkevalgtopplæringen. I tillegg planlegger administrasjonen å bruke den nevnte saken om eierstyring rundt årsskiftet som en del av opplæringen (vedtakets punkt 2).

Når det gjelder dialogen med Kopparn Utvikling, svarer kommunedirektøren at kommunestyret har blitt jevnlig orientert om aktuelle saker i selskapet uten at det har hatt form av et eiermøte. Og videre at: "Formannskapet har hatt en gjennomgang med de største selskapene som kommunen har eierandeler i. Grunnet den nøye gjennomgangen i forbindelse med forvaltningsrevisjonen ble da Kopparn Utvikling ikke prioritert.

Administrasjonen regner med at nytt formannskap ønsker å fortsette denne rutinen. En må da kunne forvente at Kopparn Utvikling kommer som en av de første. (...) Møtepapirene til Kopparn Utvikling har dessverre ikke blitt lagt med kommunestyrepapirene." (Vedtaket punkt 3)

Kommunedirektøren har også sendt over et vedtak fra generalforsamlingen i Kopparn Utvikling, som svar på vedtakets punkt 3a. Her går det fram at selskapet skal kalle inn til ekstraordinær generalforsamling i løpet av høsten for å behandle en sak om valgkomite (vedtakets punkt 3a i).

Sekretariatet viser ellers til kommunedirektørens skriftlige redegjørelse. Kommunedirektøren vil i tillegg orientere i møtet.

Vurdering

Sekretariatet mener at administrasjonens planer om å følge opp kommunestyrets vedtak gjennom de planlagte opplæringstiltakene vil være et godt svar på vedtakets punkt 1 og 2. Når det gjelder vedtakets punkt 3, om jevnlig dialog med Kopparn Utvikling, er det noen mangler: Det virker ikke som kommunedirektøren har diskutert behovet for eiermøte og møtepapirene til Kopparn Utvikling er heller ikke lagt fram for kommunestyret. Sekretariatet mener derfor at kommunedirektøren ikke kan sies å ha oppfylt denne delen av vedtaket. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget får en ny redegjørelse om oppfølgingen av vedtakets punkt 3 innen utgangen av første kvartal 2024.

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
23/008	Kommunestyre	26.01.2023

Forvaltningsrevisjon - eierskapskontroll Kopparn Utvikling AS

Kontrollutvalgets innstilling:

1. Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende innstilling:
 - a. Kommunestyret bør vurdere hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet
 - b. Kommunestyret bør vurdere om det ønsker mer opplæring om eierstyring
 - c. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - i. legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter
 - ii. legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen
 - iii. legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.
 - d. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
 - i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
 - ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
 - iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen utgangen av 2023

Kommunestyre 26.01.2023

Behandling

Nytt forslag fremmet av Tom Myrvold (H), foreslått av Tom Myrvold, Høyre

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram sak som vurderer hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet i tråd med prinsipper i eierskapsmelding del 1 – vedtatt i sak PS 20/82.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren tilrettelegge for at nytt kommunestyre gjennomgår opplæring om eierstyring innen 1/1-2024.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge opp til jevnlig dialog med selskapet om

behovet for å gjennomføre eiermøter, legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen og legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.

4. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:

- i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
- ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
- iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen

5. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen utgangen av 2023.

Endring av punkt 2., foreslått av Hans Eide, Senterpartiet

2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen 1. september 2023

Ordfører og varaordfører er medlemmer i styret for Kopparn Utvikling AS og meldte seg inhabil i behandling av saken.

Det ble jf. Forvaltningslovens § 6 1. ledd, bokstav E, valg setteordfører og settevaraordfører for behandling av saken.

- Gunnhild Tettli AP ble valgt som setteordfører
- Laila I. Veie SP ble valgt som settevaraordfører

Votering nr 2 - Votering over forslag

Forslag: **Endring av punkt 2.**

For: 30 stemmer (100%) - AP 10, H 5, MDG 1, SP 11, SV 2, UAVHENGIG 1

Mot: 0 stemmer (0%)

Votering nr 1 - Votering over forslag

Opprinnelig forslag: 5 stemmer (17%) - AP 3, SP 2

Nytt forslag fremmet av Tom Myrvold (H): 25 stemmer (83%) - AP 7, H 5, MDG 1, SP 9, SV 2, UAVHENGIG 1

KST - 23/008 vedtak

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram sak som vurderer hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet i tråd med prinsipper i eierskapsmelding del 1 – vedtatt i sak PS 20/82.

2. Kommunestyret ber kommunedirektøren tilrettelegge for at nytt kommunestyre gjennomgår opplæring om eierstyring innen 1/1-2024.

3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter, legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen og legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.

4. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:

- i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
- ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
- iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen

5. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen 1. september 2023

Sakens bakgrunn og innhold

Kontrollutvalget behandlet i sak 48/22 rapport fra eierskapskontroll av Kopparn Utvikling AS.

Utvalget fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende innstilling
 - a. Kommunestyret bør vurdere hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet
 - b. Kommunestyret bør vurdere om det ønsker mer opplæring om eierstyring
 - c. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - i. legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter
 - ii. legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen
 - iii. legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.
 - d. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
 - i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
 - ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
 - iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen utgangen av 2023

Vedlegg

Rapport fra eierskapskontroll av Kopparn Utvikling AS

Rapport fra eierskapskontroll - Kopparn utvikling AS.pdf

Rapport fra eierskapskontroll av Kopparn Utvikling AS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

02.12.2022

Saknr

48/22

Saksbehandler Torbjørn Berglann**Arkivkode** FE-037, TI-&58**Arkivsaknr** 22/81 - 14

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende innstilling:
 - a. Kommunestyret bør vurdere hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet
 - b. Kommunestyret bør vurdere om det ønsker mer opplæring om eierstyring
 - c. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - i. legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter
 - ii. legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen
 - d. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
 - i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
 - ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
 - iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen utgangen av 2023.

Vedlegg

Rapport fra eierskapskontroll - Kopparn utvikling AS

Svar på høring i forbindelse med eierskapskontroll - Kopparn Utvikling AS.pdf

Behandling:

Oppdragsansvarlig revisor, Merete Montero, Revisjon Mldt-Norge, orienterte om de viktigste resultatene samt konklusjoner og anbefalinger. Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt med nytt punkt c) iii: legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.

Vedtak:**Forslag til vedtak**

1. Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende innstilling:
 - a. Kommunestyret bør vurdere hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet
 - b. Kommunestyret bør vurdere om det ønsker mer opplæring om eierstyring
 - c. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - i. legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter
 - ii. legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen
 - iii. legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.
 - d. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
 - i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
 - ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet

- iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen utgangen av 2023.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte eierskapskontroll av Kopparn Utvikling i sak 2/22, møte 11.02.2022. Bakgrunnen for bestillingen var en henvendelse fra en innbygger som stilte spørsmål ved eierstyringen av Kopparn Utvikling AS, og om ulike forhold i selskapet. Innsenderen pekte blant annet på at varaordføreren (nåværende ordfører) er styreleder i Kopparn Utvikling AS og samtidig leder av Utvalg for strategi og drift, som er selskapets generalforsamling (eierorgan). Hovedfunnene i rapporten fra kontrollen er at:

- Kommunikasjonen mellom eierrepresentanten og kommunestyret ikke legger opp til en aktiv eierstyring.
- Det er ikke etablert valgkomite for styrevalg. Ordfører er eierrepresentant, leder for generalforsamlingen og i tillegg styreleder. Det kan gi utfordringer med habilitet og roller, og svekke styringslinjene.
- Eier har ikke lagt føringer for selskapet når det kommer til rutiner for habilitetsvurderinger, slik det er anbefalt.
- Kommunestyret har sannsynligvis ikke fått nødvendig opplæring i eierstyring.

På denne bakgrunn anbefaler revisor kommunestyret å:

- selv vurdere hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet
- selv vurdere om det ønskes mer opplæring om eierstyring
- vurdere å vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen
- ha jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter
- selv vurdere om det ønskes å ha en årlig oppdatering av selskapsinformasjon
- vurdere behovet for å etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for valgkomiteen
- vurdere behovet for retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet

Sekretariatet viser til rapporten for en nærmere beskrivelse av funn, konklusjon og anbefalinger.

Oppdragsansvarlig revisor vil være til stede i møtet og orientere.

Sekretariatet har sendt rapporten til kommunedirektøren og bedt om hennes eventuelle kommentarer før rapporten blir lagt fram for behandling i kontrollutvalg og kommunestyre. Dette for å opplyse saken best mulig. Kommunedirektøren har ingen kommentarer til rapporten, (se vedlegg).

Vurdering

Ved bestilling av rapporten var kontrollutvalget spesielt opptatt av temaene habilitet og offentlighet, sekretariatet mener at rapporten besvarer begge tema i henhold til kontrollutvalgets bestilling.

Når det gjelder spørsmålet om habilitet, så er dette ifølge revisor håndtert korrekt. Til tross for dette skriver revisor at kommunestyret bør diskutere hvem som har de ulike rollene i selskapet. I dag er ordfører styreleder, mens varaordfører er styremedlem. De er i tillegg medlemmer i generalforsamlingen, der de representerer eieren. En del av generalforsamlingens ansvar er å kontrollere at styret etterlever eierens krav og

forventninger. Kommunestyret bør ta stilling til om det ønsker at to sentrale politikere skal sitte i styret i Kopparn Utvikling, noe som bryter med KS' anbefalinger om god eierstyring.

I en sak om oppfølging av kommunens eierskap, som skal behandles i utvalg for strategi og drift, foreslår administrasjonen at protokoller fra styremøter og representantskap blir lagt fram for kommunestyret som referatsaker. Administrasjonen foreslår i samme sak at utvalg for strategi og drift skal ha møter med flere selskaper, blant annet Kopparn Utvikling AS. Disse møtene er lagt opp som eiermøter. Dersom administrasjonens innstilling blir vedtatt, vil det bidra til at kommunen på en systematisk måte sikrer innsyn i Kopparn Utvikling og til at det holdes eiermøter med selskapet.

Revisors anbefalinger er basert på KS' anbefalinger om eierstyring og vurderinger av det aktuelle lovverket. KS' anbefalinger om eierstyring er en form for beste praksis, som kommunene bør følge. Kontrollutvalget kan som kommunestyrets kontrollorgan være klar på anbefalingene i sin innstilling til kommunestyret. Sekretariatet har derfor foreslått å omformulere revisors anbefalinger i forslaget til vedtak. Anbefalingene retter seg dels til kommunestyret, dels til administrasjonen og dels til Utvalg for strategi og drift som generalforsamling for Kopparn Utvikling. Kommunestyret står fritt til å følge anbefalingene.

Forslag til fordeling av folkevalgte organer som skal følges opp

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

19/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/369 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalgets medlemmer følger hvert sitt folkevalgte organer og orienterer utvalget om aktuelle saker for kontrollarbeidet. Kontrollutvalget fordeler de folkevalgte organer som følger:

1. Kommunestyret: *Thor Bretting*.
2. Formannskap: *Heidi Solem*.
3. Utvalg for helse og familie: *Aase Alseth Hellem*.
4. Utvalg for Industri og Næring: *Oddbjørn Ingebrigtsen*.
5. Utvalg for oppvekst og utdanning: *Sonja Børve*.
6. Planutvalg: *Ole Martin Hågård*.
7. Arbeidsmiljøutvalget: *Bente Brandtzæg*.
8. Eldrerådet: *Oddbjørn Ingebrigtsen*.
9. Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne: *Heidi Solem*.
10. Koordineringsutvalg for støy: *Bente Brandtzæg*.
11. Ungdomsrådet: *Aase Alseth Hellem*.
12. Landbruksnemnd: *Ole Martin Hågård*.

Saksopplysninger

Saksopplysninger Kontrollutvalget vedtok i sak 9-2/24 følgende:

Kontrollutvalget ber sekretariatet sette legge frem en sak med forslag om at utvalgets medlemmer følger hvert sitt politiske utvalget og orienterer utvalget om saker som kan være aktuelle for videre oppfølging til neste møte.

Utvalget kan velge å fordele de folkevalgte organer til hvert av utvalgets medlemmer. Sekretariatet foreslår at følgende medlemmer følger disse utvalgene:

1. Kommunestyret: *Thor Bretting*
2. Formannskap: *Heidi Solem*
3. Utvalg for helse og familie: *Aase Alseth Hellem*
4. Utvalg for Industri og Næring: *Oddbjørn Ingebrigtsen*
5. Utvalg for oppvekst og utdanning: *Sonja Børve*
6. Planutvalg: *Ole Martin Hågård*
7. Arbeidsmiljøutvalget: *Bente Brandtzæg*
8. Eldrerådet: *Oddbjørn Ingebrigtsen*
9. Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne: *Heidi Solem*
10. Koordineringsutvalg for støy: *Bente Brandtzæg*
11. Ungdomsrådet: *Aase Alseth Hellem*
12. Landbruksnemnd: *Ole Martin Hågård*

Vurdering og konklusjon

Formålet med å opprette en fast sak hvor kontrollutvalgets medlemmer følger hvert sitt politiske utvalg er for holde seg orientert om de få saker eller enkelte forhold som kan være av interesse for videre oppfølging av kontrollutvalget. De aller fleste saker i disse utvalgene hverken bør eller skal følges opp videre av kontrollutvalget.

Det er viktig å understreke at det ikke er hensikten at man skal lese alle saker eller orientere utvalget om samtlige saker. Hensikten er kun å videreformidle kun de få saker som det kan tenkes å foreligge et behov for videre oppfølging.

Kontrollutvalg som følger kommunens folkevalgte organer på denne måten, får ofte god kjennskap til aktuelle saker for kontrollutvalget. Erfaringsmessig avstedkommer dette i noen tilfeller vedtak om at kommunedirektøren skal orienteringer utvalget eller vedtak om andre kontrolltiltak, slik som for eksempel undersøkelser.

Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak mv.

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

20/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 23/361 - 11**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget tar status for kontrollutvalgets vedtak og tidspunkt for behandling av saker til orientering.

Vedlegg

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp per. 13.06.2024

Saksopplysninger

Det er utarbeidet en oversikt over kontrollutvalgets vedtak og status for disse. Saker som ble eller allerede var avsluttet ved forrige behandling er tatt ut av vedlagt oversikt. Kun saker hvor kommunestyret har bedt kontrollutvalget følge opp kommunestyrets vedtak, nylige avsluttede saker samt ikke-avsluttede saker, inngår i oversikten. Lovpålagte oppgaver som ikke følger av kontrollutvalgets vedtak er ikke inntatt i oversikten.

Eksempler på slike saker er; strategi for revisjon av kommunens årsregnskaper, års- og møteplan, kontrollutvalgets årsmelding, kontrollutvalgets uttalelse om kommunens årsregnskaper mv.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget må vurdere om tidspunkt for behandling eller oppfølging av sakene er hensiktsmessig. Om ingen endringer er nødvendig kan kontrollutvalget ta saken til orientering.

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp eller som er avsluttet siden siste vedtaksoppfølging

Sak	Dato	Vedtak	Forslag til tidspunkt	Kommentar	Utført
19-2/23	28.04.2023	Kontrollutvalget tar klagen på manglende svar som innspill til risikovurderingene til plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027.	Kontrollutvalgets møte 28.08.2024	Kontrollutvalget tar med klagen som innspill til det pågående planarbeidet	Nei
21/23	09.06.2023	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering. Kontrollutvalget ber sekretariatet videreformidle saken til nytt kontrollutvalg, slik at temaet kan inngå i risikovurderingene i forbindelse ny plan for forvaltningsrevisjon.	Kontrollutvalgets møte 28.08.2024	Kontrollutvalget tar med redegjørelsen fra kommunedirektøren som innspill til det pågående planarbeidet	Nei
30-1/23	27.09.2023	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren rapportere om oppfølgingen av punkt 3 i kommunestyrets vedtak innen utgangen av 1. kvartal 2024.	Kontrollutvalgets møte 14.06.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei
50-2/23	20.12.2023	Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon til 4.april 2024. Dokumentet utarbeides og ses i sammenheng med ressursbruk til helhetlig risikovurdering for eierskapskontroll.	Kontrollutvalgets møte 14.06.2024	Revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger vil inngå som innspill i det pågående planarbeidet.	Nei
51/2-23	20.12.2023	Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for eierskapskontroll til 4. april 2024. Dokumentet utarbeides og ses i sammenheng med ressursbruk til helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon.	Kontrollutvalgets møte 14.06.2024	Revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger vil inngå som innspill i det pågående planarbeidet.	Nei

52-1/23	20.12.2023	Kontrollutvalget bestiller en eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Fosen Helse IKS gitt at Åfjord kommune og/eller Indre Fosen kommune bestiller forvaltningsrevisjon av samme selskap.	Kontrollutvalgets møte 14.06.2024	Revisor vil legge frem en prosjektplan for det videre arbeidet.	Nei
52-2/23	20.12.2023	Kontrollutvalget ber sekretariatet legge frem en sak hvor det bestilles forvaltningsrevisjon av prioritert område med tema byggesak til kontrollutvalgets neste møte.	Kontrollutvalgets møte 14.06.2024	Sekretariat vil legge frem en sak med forslag til problemstillinger og innretning på prosjektet	Nei
53/23	20.12.2023	Kontrollutvalget slutter seg til forslag til årsplan for 2024 og oversender års- og møteplanen til kommunestyret til orientering.	Kommunestyrets møte 30.05.2024	Saken behandles av kommunestyret.	JA
9-1/24	22.03.2024	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre om kommunens beredskap og planer, og hvordan kommunen arbeider med å gjøre opplysninger som er nødvendige for innbyggerne, kjent.	Kontrollutvalgets møte 28.08.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei
9-3/24	22.03.2024	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre for hvordan kommunen arbeider med å motvirke mobbing i skolen.	Kontrollutvalgets møte 28.08.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei

10/23	24.02.2023	<p>1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:</p> <p>a. Arbeide videre med implementering av internkontrollen.</p> <p>b. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen.</p> <p>c. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25- 2.</p> <p>d. På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen.</p> <p>e. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre.</p> <p>2. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31. mars 2024.</p>	Kontrollutvalgets møte 14.06.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei
3/24	22.03.2024	<p>Kontrollutvalget tar notat fra undersøkelse av saksbehandling, overholdelse av firster samt kommunens plikt til å yte veiledning på plan- og byggesaksområdet til orientering og sender det til behandling i kommunestyret med følgende forslag til vedtak:</p> <p>Kommunestyret tar notat fra undersøkelse av byggesaksbehandlingen til orientering.</p>	Kommunestyrets møte 20.06.2024	Saken behandles av kommunestyret.	Nei
14-2/23	28.04.2023	<p>Kontrollutvalget ber om å bli orientert om resultatene fra det farmasøytiske tilsynet.</p>	Kontrollutvalgets møte 28.08.2024	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket.	Nei

28/23	27.09.2023	<p>1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å avklare flymønsteret og revidere støysonekartet i henhold til denne avklaringen. 2. Føringer for flymønsteret må avklares.</p> <p>3. Ved behov må det gjøres en reguleringsendring i reguleringsplanen for Ørland flystasjon, som innarbeides i den nye arealplanen for Ørland kommune.</p>	Kommunestyrets møte 26.10.2023	Saken behandles av kommunestyret.	JA
-------	------------	--	-----------------------------------	-----------------------------------	----

Aktuelle artikler og tolkninger som gjelder kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

21/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/535 - 7

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar aktuelle artikler og tolkningsuttalelser som gjelder kontrollarbeidet, til orientering.

Vedlegg

[Kommunal rapport, Bernt Svarer] Administrasjonen bør ikke lage forslaget til vedtak

[Kommunal rapport, Bernt Svarer] En kommune kan ikke slås konkurs

[Kommunal rapport, Bernt Svarer] Befaring må settes som et formelt møte

[Kommunal rapport, Bernt Svarer] Habiliteten må vurderes fra sak til sak

[Kommunal rapport, Bernt Svarer] Selvsagt nyttig for begge parter å ha en plan for kontrollutvalgets virksomhet

[Kommunal rapport, Bernt Svarer] Utvalgsleder skal være med å stemme

Saksopplysninger

For å gi kontrollutvalget kunnskap og kjennskap til den kommunale virksomhet, forvaltning og saksbehandling, legges det frem de nyeste artikler og tolkninger av aktuelle bestemmelser i lov, forskrift mv. Følgende artikler legges frem:

1. [Kommunal rapport, Bernt Svarer] Administrasjonen bør ikke lage forslaget til vedtak.
2. [Kommunal rapport, Bernt Svarer] En kommune kan ikke slås konkurs.
3. [Kommunal rapport, Bernt Svarer] Befaring må settes som et formelt møte.
4. [Kommunal rapport, Bernt Svarer] Habiliteten må vurderes fra sak til sak.
5. [Kommunal rapport, Bernt Svarer] Selvsagt nyttig for begge parter å ha en plan for kontrollutvalgets virksomhet.
6. [Kommunal rapport, Bernt Svarer] Utvalgsleder skal være med å stemme.

Konklusjon

Kontrollutvalget kan informasjonen som fremkommer i de vedlagte dokumentene til orientering.

Administrasjonen bør ikke lage forslaget til vedtak

Kommunal Rapport 18.03.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan administrasjonen lage saksfremlegg når kommunedirektøren er inhabil?

SPØRSMÅL: Kommunedirektørens kone har søkt lederjobb i kommunen, og kommunedirektøren er dermed inhabil i ansettelsessaken.

Kommunen mener dog at: «Underordnet administrasjon kan imidlertid forberede saken slik at vedtak kan fattes av riktig person eller organ».

Er dette korrekt tolkning av habilitetsreglene?

SVAR: Dette er et spørsmål som det har vært og er en del usikkerhet om, men slik ser jeg på dette:

Utgangspunktet er bestemmelsen i forvaltningsloven paragraf 6, som lyder:
«Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan».

Den sentrale problemstillingen her er hva som er en «avgjørelse» etter denne bestemmelsen. Av forarbeidene går det fram at dette er ment som en avgrensning mot saksforberedelse og saksutredning. Når loven her taler om «avgjørelse i saken», skal dette forstås i motsetning til av «avgjørelse av saken».

En underordnet tilsatt i kommunen kan altså samle inn opplysninger og gjøre rede for de rettslige problemstillingene i sak før den sendes over til den eller de som skal treffe avgjørelse, så lenge hen ikke selv er inhabil i denne.

All saksbehandling vil på en eller annen måte innebære at det treffes ulike typer avgjørelser når det gjelder innsamling og sammenstilling av *premissene* for den som skal treffes. Dette er som alminnelig utgangspunkt ikke «avgjørelse i saken» etter denne bestemmelsen.

Avgjørende må etter min mening her være om det saksforelegget som oversendes til den som skal treffe den formelle avgjørelsen av saken, også inneholder en sammenfattende vurdering – en anbefaling eller innstilling om hva som etter saksforberederens mening bør eller må vedtas som avgjørelse av saken.

Hvis vi leser bestemmelsen om underordnetes inhabilitet som en ren formregel som bare avskjærer hen fra å treffe den avsluttende formelle avgjørelsen av saken, blir den ganske betydningsløs.

Når kommunen uttaler at «Underordnet administrasjon kan imidlertid forberede saken slik at vedtak kan fattes av riktig person eller organ», er dette riktig så langt det rekkes, men må da leses slik at «forberede saken» ikke omfatter å foreta en sammenfattende vurdering av denne med anbefaling om eller innstilling med forslag til vedtak.

Hvem som skal foreta disse vurderingene og treffe avgjørelse av saken, vil det her være kommunestyrets sak å avgjøre. Forslag til vedtak om dette må da legges fram av ordføreren.

En kommune kan ikke slås konkurs

Kommunal Rapport, 11.03.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva skjer om en kommune ikke kan betale regningene sine?

SPØRSMÅL: Jeg ser i avisene at Moskenes kommune vil erklære seg konkurs, men at departementet sier at det kan den ikke. Hva skjer om en kommune ikke kan betale regningene sine?

SVAR: Hvis enkeltpersoner, selskaper, stiftelser eller organisasjoner «er «insolvent», skal de etter [konkursloven § 60](#) «tas under konkursbehandling». Insolvent er etter denne [lovens § 61](#) at man «ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller». Konkurs betyr at den det gjelder, fratras rådighet over sine egne penger og eiendeler, og at verdien av disse skal brukes til en forholdsmessig dekning av ubetalte forpliktelser.

I [kommuneloven § 29–1](#) andre avsnitt fastslås at disse bestemmelsene ikke gjelder for kommuner eller fylkeskommuner. De «kan ikke tas under konkursbehandling» og kan heller ikke settes under «gjeldsforhandling» etter konkursloven, dvs. en prosess der man kommer fram til en frivillig eller tvunget ordning der de som har penger til gode bare får oppgjør for en del av det de har krav på.

I kommuneloven § 29 første avsnitt er det også en bestemmelse om avskjærer den som har penger til gode hos en kommune, fra å «tvangsinn drive» dette kravet etter de bestemmelsene vi har i tvangsfullbyrdslovene om «utlegg» eller «arrest» i eiendeler til den som skylder penger, det vil si beslag i disse med sikte på salg som kan innbringe penger som kan brukes til å dekke krav.

Summen av dette er at den som har penger til gode hos en kommune eller fylkeskommune, ikke har noe rettslig middel til å fremtvinge betaling av kravet. Begrunnelsen for dette er at kommunene og fylkeskommunene har ansvar for grunnleggende viktige samfunnsmessige oppgaver, og at det ikke vil være verken rettslig eller politisk akseptabelt om de ikke kan oppfylle disse, fordi det ikke er mer penger tilgjengelig.

I stedet for regler om tvangsinn drive, gjeldsforhandling og konkurs har kommuneloven en rekke bestemmelser som tar sikte på å forhindre at kommuner og fylkeskommuner kommer i en slik situasjon.

Første lag er bestemmelsene i lovens kapittel 14 med krav om et fullstendig og realistisk årsbudsjett, som setter skranke for hva man kan opp lån til og krav til nedbetaling av disse, og skranke for hva slags andre økonomiske forpliktelsen kommuner og fylkeskommuner kan påta seg.

Neste lag er lovens kapittel 28 om det såkalte Robek-registeret. Det er et system med statlig kontroll med økonomiforvaltningen i kommuner og fylkeskommuner som ikke klarer å holde balanse mellom utgifter og inntekter. Dette er da en begrensning av det kommunale eller fylkeskommunale selvstyret, men det er fortsatt kommunestyrets eller fylkestingets ansvar å få orden i økonomien.

Tredje lag er så bestemmelsene i kapittel 29 om betalingsinnstilling, som er motstykket til konkurs for private. Kommunestyret eller fylkestinget har etter [§ 29–2](#) første avsnitt *plikt til å treffe vedtak om dette*, hvis kommunen eller fylkeskommunen «på grunn av vanskeligheter som ikke er helt forbigående, ikke kan betale forfalt gjeld». Et slikt vedtak er gyldig og bindende fra det er truffet. Statsforvalteren eller departementet kan ved lovlighetskontroll

etter [§ 27-1](#) oppheve vedtaket, men bare hvis lovens vilkår ikke er oppfylt – altså fordi kommunen fortsatt er i stand til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

Når det er truffet vedtak om betalingsinnstilling, blir kommunen eller fylkeskommunen langt på vei tatt under administrasjon. Da skal, etter [§ 29-2](#) siste avsnitt, «departementet straks oppnevne en tilsynsnemnd for kommunen eller fylkeskommunen». Denne består av ordfører eller fylkesordfører, kommunedirektøren og minst tre medlemmer oppnevnt av departementet.

I [§ 29-3](#) fastslås at så lenge betalingsinnstillingen gjelder, skal ingen utbetalinger foretas uten godkjenning av tilsynsnemnda. Her er det tre typer utbetalinger som skal prioriteres; til dekning av lovpålagte forpliktelser overfor enkeltpersoner, til lønn, pensjon, og godtgjøring mm til tilsatte og heltids folkevalgte, og til utbetalinger som er nødvendige for å unngå fare for betydelig økonomisk tap eller vesentlige skadevirkninger. I motsetning til det som gjelder ved konkurs, betyr dette ikke at krav mot kommunen eller fylkeskommunen bortfaller, bare at kreditorene kan måtte vente på betaling.

Så langt har, så vidt jeg vet, alle vedtak om betalingsinnstilling blir underkjent av statsforvalter eller departement. Begrunnelsen er vel gjerne den som nå gis overfor Moskenes kommune: Kommunen kan avtale kassekreditt og vil da være i stand til å betale løpende forpliktelser.

En slik kassekreditt er en avtale om adgang til å trekke på en lånekonto for å dekke utgifter når kommunen ikke har midler til å dekke dem på det aktuelle tidspunktet – som et «likviditetslån». Det vil si at lånet ikke tas opp til et nytt formål, men for å dekke løpende utbetalinger innenfor den rammen som er angitt i budsjettet. Hovedregelen er at et slikt lån må tilbakebetales i løpet av det inneværende budsjettår.

Unntak fra dette siste kravet er låneopptak til dekning av regnskapsmessig underskudd i foregående budsjettår, I slike tilfelle er det tilstrekkelig at lånet tilbakebetales i løpet av den periode som er vedtatt at dekning av underskuddet skal skje. Men i og med at det betyr at kommunen eller fylkeskommunen står i Robek-registeret, skal statsforvalter eller departementet kontrollere at budsjettet er lovlig, herunder kravet om at dette skal være «realistisk» ([§ 14-4](#) tredje avsnitt). Det betyr at det må foreligg en realistisk plan for nedbetaling av underskuddet senest fire år etter at dette oppsto.

Departementet eller statsforvalteren kan derfor bare oppheve kommunens eller fylkeskommunens vedtak om betalingsinnstilling hvis det er realistisk å forvente at en kassekreditt for å dekke underskuddet kan dekkes enten i løpet av budsjettåret eller ved en gradvis nedbetaling over budsjettene de neste fire år.

I den andre enden av en periode med betalingsinnstilling ligger så en rekonstituering av kommunen eller fylkeskommunens økonomi. Tilsynsnemnda skal etter [§ 29-4](#) avslutte sitt arbeid ved å vedta en ny økonomiplan og et nytt årsbudsjett for kommunen eller fylkeskommunen. Dette skal så sendes til departementet til godkjenning eller endring.

Her må så departementet ta stilling til økonomiplanen og budsjettet er *realistisk*; om kommunen eller fylkeskommunen har mulighet for å løse sine oppgaver innen de rammebetingelsene som foreligger. I motsatt fall må departementet vurdere om det er nødvendig med særskilt styrking av kommunens eller fylkeskommunens økonomi.

Dette siste er klart nok noe departementet nødvendig bli viklet inn i, både av arbeidsmessige og prinsipielle grunner. Det er nok en vesentlig del at årsaken til at kommuner som har villet gå til betalingsinnstilling, raskt har fått beskjed om vilkårene for det ikke var til stede.

En slik overprøving av kommunestyrets eller fylkestinget vedtak om betalingsinnstilling, må skje ved et formell vedtak om oppheving av dette som ugyldig. Et slikt opphevingsvedtak må imidlertid *begrunnes*, og det må da være basert på en konkret vurdering av kommunens eller fylkeskommunens økonomiske situasjon, og av hvilke grep som kan gjøres for å komme ut av denne knipen. Her er det ikke nok med en telefonsamtale eller muntlig konferanse. Departementet har et selvstendig ansvar for å foreta en vurdering av om det vil være mulig å komme ut av en slik krise uten brudd på de lovfestede forpliktelser kommuner og fylkeskommuner har overfor borgerne.

Departementet kan ikke styre etter Gudfaren-prinsippet: «Løs problemet, men ikke fortell meg hvordan».

Befaring må settes som et formelt møte

Kommunal Rapport 15.04.2024, Jan Fridthjof Bern, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Når et utvalg er på befaring, er medlemmene da i et utvalgsmøte?

SPØRSMÅL: Vi går igjennom politisk reglement om dagen, og diskuterer om vi skal legge inn noe om befaringer i regi av de kommunale utvalgene, med tanke på møteoffentlighet, møteledelse, tilhørere, protokollering osv. Kan for eksempel utvalgene reise på befaring uten at det er et møte?

SVAR: Kommuneloven har ingen bestemmelser om «befaring». Den normale arbeidsformen for folkevalgte organer er at man bygger på skriftlige saksforelegg fra administrasjonen. Fordelen med denne arbeidsformen er at da har man et felles dokumentert og kvalitetssikret grunnlag for de vedtak som treffes.

Men ikke all informasjon er like lett å formidle på denne måten. Noen ganger er det en klar fordel om de folkevalgte har kunnet bygge også på egne iakttagelser av anlegget, naboskapet eller landskapet saken gjelder. Denne måten å innhente kunnskap på reiser imidlertid noen særlige utfordringer.

Det grunnleggende problemet er forholdet til bestemmelsene i [kommuneloven kapittel 11](#) om saksbehandling i folkevalgte organer.

Utgangspunktet her er at den enkelte folkevalgte ikke har noen individuell rolle i saksbehandlingen, annet enn ved deltakelse i organets møter. En folkevalgt er valgt *som medlem* av kollegialt organ, og kan ikke opptre i denne egenskap ved å reise på befaring på egen hånd.

Saksbehandlingen i det aktuelle folkevalgte organet bygger på det som i domstolsprosessen kalles «hovedforhandlingsprinsippet». Det betyr at organets beslutninger skal være basert utelukkende på den informasjon som er fremlagt på lik fot for alle medlemmene i møte i organet.

Dette gjelder da ikke bare saksdokumenter og muntlig informasjon fra administrasjonen eller andre, men også den kunnskap som blir innhentet ved befaring. Slik befaring må derfor skje innenfor de rammene som kommuneloven oppstiller for møter i folkevalgte organer.

Det må sendes innkalling til deltakelse i befaringsen, og relevante saksdokumenter i saken, til medlemmene forut for befaringsen ([§ 11–3 første avsnitt](#)).

Befaringen må settes som et formelt møte, og det må føres møtebok for befaringsen der det fremgår hva denne omfattet og hvem som deltok, herunder om parter eller sakkyndige deltok og ga informasjon eller fremførte synspunkter knyttet til saken.

Befaringen må også være åpen for presse eller andre interesserte, så lenge det ikke truffet vedtak om lukking etter [kommuneloven § 11–5](#).

Brudd på disse reglene vil være en saksbehandlingsfeil som kan være grunnlag for en lovlighetsklage til Statsforvalteren over vedtak som treffes, etter bestemmelsene i [kommunelovens kapittel 27](#).

Hvis det er mulig at feilen kan ha hatt betydning for vedtaket, kan den medføre at dette blir ugyldig.

Habiliteten må vurderes fra sak til sak

Kommunal Rapport 22.04.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Økonomisjefen har blitt styreleder i et interkommunalt selskap, men er det lurt?

SPØRSMÅL: Av lov om interkommunale selskaper § 10 framgår følgende; Daglig leder eller representantskapsmedlem kan ikke være medlem av styre. Dette er den eneste begrensningen som lovgiver har satt med hensyn til valgbarhet. I et interkommunalt selskap som vår kommune er medeier i, har representantskapet valgt økonomisjefen i en av kommunene til styrets leder. Vi reiser spørsmål om dette er en god løsning, med tanke på god eierstyring, habilitet, taushetsplikt i styret og det personlige ansvaret som økonomisjefen påtar seg ved å være styreleder.

SVAR: Ulovlig er det neppe. Hva som er klokt, vil et stykke på vei avhenge av karakteren av selskapets virksomhet. Det er vel grunnen til at vi i ikke har flere generelle regler som avskjærer slike stillingskombinasjoner.

I stedet må dette vurderes fra sak til sak, i første rekke ut fra bestemmelsen i [IKS-loven § 15](#) om inhabilitet, der det fastslås at bestemmelsene om inhabilitet i kommuneloven [§ 11–10](#) og [13–3](#) gjelder tilsvarende for selskapets tilsatte og medlemmer av selskapets styrende organer, og at det er taushetsplikt etter forvaltningsloven for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for IKS som er omfattet av offentleglova – dvs. der stat eller kommune har i øverste majoritet i øverste styringsorgan.

Selvsagt nyttig for begge parter å ha en plan for kontrollutvalgets virksomhet

Kommunal Rapport 08.04.2024, Jan Fridthjof Bern, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Gjorde lederen av kontrollutvalget feil, da han hadde et eget formøte med utvalgets sekretær for å diskutere utvalgets arbeid fremover?

SPØRSMÅL: Flertallet i kommunestyret har vedtatt nyvalg av kontrollutvalget som følge av mistillit til utvalgsleder. Slik jeg forstår det, begrunnes mistilliten blant annet ved at utvalgsleder i forkant av første møte i det nyvalgte kontrollutvalget hadde et eget møte med utvalgssekretæren. Hensikten med møtet skal ha vært at utvalgsleder og utvalgssekretær ville avklare noen praktiske forhold og diskutere utvalgets rolle og arbeid fremover. Det ble skrevet et referat fra formøtet.

En etterfølgende debatt reiser noen spørsmål om slike forberedende møter mellom utvalgsleder og utvalgssekretær. Blant annet har noen oppfattet at referatet inneholdt beslutninger som bare et samlet kontrollutvalg kan ta, blant annet med tanke på hvem som skal representere utvalget utad og at leder og sekretær forsøkte å etablere en maktstruktur ved å sette agendaen for utvalget.

Ifølge kommuneloven er det vel utvalgsleder som skal sette opp sakslisten for møter og det følger vel også av loven at det er utvalgsleder som har møte- og talerett i kommunestyret?

Sier kommuneloven noe om slike formøter mellom utvalgsleder og sekretær? Hva slags status har et slikt «møte»? Er det krav om, eller bør det skrives referat fra slike formøter? Vil da et slikt referat være et offentlig dokument etter offentlighetslovens bestemmelser?

SVAR: I [kommuneloven § 23-2](#) siste avsnitt er det fastsatt at kommunestyret «kan når som helst velge medlemmer til utvalget på nytt», og at da «skal alle medlemmene velges på nytt». Det er en rent politisk beslutning, og kommunestyret behøver ikke oppgi noen særlig grunn for dette. Et lovlig foretatt nyvalg av kontrollutvalget kan ikke overprøves, heller ikke om det er basert på uriktig eller urimelig forståelse av utvalgslederens rolle og myndighet. Bakgrunnen for denne konflikten er imidlertid interessant, og vi skal derfor se nærmere på forholdet mellom utvalgsleder, sekretariat og utvalg.

Kontrollutvalget er et «folkevalgt organ» etter kommuneloven, se [§ 5-1 andre avsnitt, bokstav d](#). Det betyr at reglene i kapittel 11 gjelder for utvalgets virksomhet, se [§ 11-1 første avsnitt](#). Dette gjelder da også bestemmelsen i [§ 11-3 første setning](#), om at «Lederen av et folkevalgt organ setter opp sakliste for hvert enkelt møte». I tillegg kan etter [§ 11-3 første avsnitt, siste setning](#), en tredel av medlemmene av et folkevalgt organ kreve at en sak «skal settes på sakslisten» i et kommende møte.

Sekretariatet til kontrollutvalget er et særskilt administrativt organ som etter [§ 23-7 tredje avsnitt](#) skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller dem som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunene. Det er, sies det i femte avsnitt, «direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir», og skal, sies det i andre avsnitt, «påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt». Sekretariatet har altså ingen formell myndighet verken til å sette en sak opp til behandling i det enkelte møte, eller til å nekte dette. Lederen setter opp saklisten, og når den er sendt ut, er det bare utvalget som kan endre på denne, ved formelt vedtak i møtet.

I praksis vil det imidlertid måtte være løpende kontakt mellom leder og sekretariat, både ved forslag fra sekretariatet om saker som det mener må eller bør behandles, og ved beskjed fra leder om hvilke saker sekretariatet må ha gjort klar til behandling på et bestemt tidspunkt. Begge deler er administrative meddelelser som ikke krever noen form for formalisert saksbehandling eller dokumentasjon, men det vil selvsagt nyttig for begge parter å ha en plan for utvalgets virksomhet som man har som utgangspunkt i det videre arbeidet.

Denne planen er ikke bindende verken for utvalgsleder eller utvalget. Den er må anses som et internt arbeidsdokument for kontrollutvalgssekretariatet, men hvis utvalget ønsker informasjon om det som her er avtalt, kan det be om å bli orientert og gi uttrykk for sitt syn på dette. Og hvis det foreligger et notat eller referat fra disse samtalene, kan utvalget kreve å få det, og da blir det som alminnelig utgangspunkt et offentlig dokument.

Det er klart nok ikke en feil at utvalgsleder og sekretariatsleder organiserer virksomheten på denne måten. Men hvis kommunestyret er misfornøyd med måten dette gjøres på, kan det altså skifte ut hele utvalget.

Utvalgsleder skal være med å stemme

Kommunal Rapport 27.05.2024 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Flertallet i kommunestyret vil skifte ut en utvalgsleder som også sitter i kommunestyret. Kan utvalgslederen være med på avstemmingen, eller er han inhabil?

SPØRSMÅL: I et hovedutvalg har det oppstått en konflikt mellom utvalgsleder og to partifeller i utvalget. Utvalgsleder sitter også i kommunestyret. I kommunestyret ønsker nå de partiene som utgjør flertallet der, å skifte ut utvalgsleder. Lederen ønsker ikke å fratrukke seg, og også opposisjonen i kommunestyret motsetter seg dette og ønsker at utvalget skal fortsette med samme leder. Er dette mulig å foreta en slik utskifting, og hvordan skal man da gå frem?

SVAR: «Hovedutvalg» er en betegnelse som gjerne brukes på kommunale utvalg med et bredt, sakstypebestemt, ansvarsområde. Reglene om oppretting og valg av slike utvalg finner vi i [kommuneloven § 5-7](#). Her er det blant annet slått fast (i andre avsnitt) at kommunestyret selv velger medlemmer, leder og nestleder av utvalget, og (i siste avsnitt) at kommunestyret kan selv når som helst omorganisere eller nedlegge utvalg.

Slik omorganisering kan da skje ved at man ganske enkelt foretar nyvalg av hele utvalget, der man står fritt til å gjenvelge noen og erstatte noen med andre, og så foretar valg av leder og nestleder for utvalget blant dem som nå inngår i utvalget. Men i stedet for å gjennomføre nyvalg av utvalget i sin helhet, vil kommunestyret kunne foreta et nytt valg bare av leder. Den som velges må da være ett av de valgte utvalgsmedlemmene. Ved slikt nyvalg «degraderes» den tidligere lederen til vanlig medlem.

SPØRSMÅL: Flertallet har bare én stemmes overvekt i kommunestyret, noe som betyr at forslag om nyvalg av utvalget eller av leder, ikke vil få flertall hvis utvalgslederen stemmer mot det der. Flertallspartiene hevder imidlertid at utvalgslederen vil være inhabil når kommunestyret skal ta stilling til slike forslag. De viser til at dette er et politisk viktig og godt avlønnet verv, og at lederen dermed vil ha en betydelig egeninteresse i å beholde denne posisjonen. Må utvalgsleder fratrukke seg når kommunestyret skal ta stilling til om det skal foretas nyvalg?

SVAR: I [kommuneloven § 11-10](#) siste avsnitt fastslås som generell regel at «En folkevalgt er ikke inhabil når det skal velges personer til offentlige tillitsverv, eller når det skal fastsettes godtgjøring o.l. for slike verv». Ved valg av medlemmer, leder og nestleder i utvalg gjelder dermed klart nok ikke bestemmelsene om inhabilitet i kommuneloven og forvaltningsloven. Alle medlemmer av kommunestyret skal derfor delta og kan stemme på seg selv, eller på kandidater som de av andre grunner ville vært inhabile i forhold til; både nær slekt, nære venner og bitre fiender.

Neste spørsmål blir så om denne unntaksregelen bare gjelder ved selve valget og fastsettingen av godtgjøring for vervet, eller om den også gjelder ved vedtaket om å *sette i gang* nyvalg av et utvalg eller leder av dette, slik at inhabilitetsreglene vil kunne slå inn i forhold til en utvalgsleder som dermed står i fare for å miste et attraktivt verv. Det aktuelle vurderingstemaet vil da være om utvalgslederen er inhabil etter [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt, fordi faren for å miste vervet her må anses som «særegne forhold [...] som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet».

Etter min mening må det være rimelig klart at unntaksregelen i kommuneloven § 11-10 gjelder også her. Dette er bare ett av flere tilfeller der vedtak om organisering av og valg til folkevalgte organer vil kunne ha betydelige økonomiske eller politiske konsekvenser for enkeltmedlemmer i kommunestyret, selv om det ikke er tale om selve valghandlingen eller om fastsetting av godtgjøring for innehaver av et bestemt verv.

Samme regel må her være styrende på alle trinn i behandlingen av alle slike saker. Dette gjelder også for den som kan ha betydelig personlig interesse i saken. Politisk eller økonomisk egeninteresse i å få eller beholde folkevalgt verv, kan derfor ikke skape inhabilitet når det skal treffes vedtak om organisering og sammensetning av slike.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

22/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/367 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Melding om politisk vedtak - Notat kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen

Melding om politisk vedtak - Kontrollutvalgets årsmelding 2023

Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet

KS Folkevalgprogram og boka Tillit

Kommuneundersøkelsen 2024 - Svak beredskap for kommunikasjon ved bortfall av strøm, mobil og internett

Kommunenes utgifter til pleie- og omsorgstjenester har økt kraftig

Om kommuneøkonomien i Norge

Høyeste antall klager til Sivilombudet noen gang

Utenforskap og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringer for kommunene de neste årene

Saksopplysninger

Følgende referatsaker legges frem for utvalget til orientering:

1. Melding om politisk vedtak - Notat kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen.
2. Melding om politisk vedtak - Kontrollutvalgets årsmelding 2023.
3. Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet.
4. KS Folkevalgprogram og boka Tillit.
5. Kommuneundersøkelsen 2024 - Svak beredskap for kommunikasjon ved bortfall av strøm, mobil og internett.
6. Kommunenes utgifter til pleie- og omsorgstjenester har økt kraftig.
7. Om kommuneøkonomien i Norge.
8. Høyeste antall klager til Sivilombudet noen gang.
9. Utenforskap og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringer for kommunene de neste årene.

Konklusjon

Kontrollutvalget kan ta de vedlagte referatsakene til orientering.

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
23/133	Kommunestyre	26.10.2023

Forvaltningsrevisjon - kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen

Kontrollutvalgets innstilling

Kontrollutvalget tar notatet om kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen til orientering. Kontrollutvalget legger notatet fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å avklare flymønsteret og revidere støysonekartet i henhold til denne avklaringen.
2. Føringer for flymønsteret må avklares.
3. Ved behov må det gjøres en reguleringsendring i reguleringsplanen for Ørland flystasjon, som innarbeides i den nye arealplanen for Ørland kommune.

Kommunestyre 26.10.2023

Behandling

Orientering i forhold til saken ved Revisjon Midt-Norge før kommunestyrets behandling.

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 31 stemmer (100%) - AP 8, FRP 2, H 6, INP 4, MDG 1, Rødt 1, SP 7, SV 1, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

KST - 23/133 vedtak

Kontrollutvalget tar notatet om kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen til orientering. Kontrollutvalget legger notatet fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å avklare flymønsteret og revidere støysonekartet i henhold til denne avklaringen.
2. Føringer for flymønsteret må avklares.
3. Ved behov må det gjøres en reguleringsendring i reguleringsplanen for Ørland flystasjon, som innarbeides i den nye arealplanen for Ørland kommune.

Sammendrag

Kontrollutvalget har sendt notat fra forvaltningsrevisjon med kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen til kommunestyret. Notatet ble behandlet i kontrollutvalgets møte 27.09.2023, sak 28/23.

Sakens bakgrunn og innhold

Saken gjelder et notat, som revisjonen har laget på oppdrag fra kontrollutvalget i sak 05/23, møte 24.02.2023. Kontrollutvalget ga revisor dette oppdraget:

1. Kontrollutvalget ber revisor gjøre en forundersøkelse for å avklare om utvalget bør undersøke saken nærmere. Undersøkelsen skal redegjøre for 1. omfang av flystøy, 2. kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene i reguleringsplanen for flystasjonen blir fulgt, og 3. om dette ansvaret ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte.
2. Forundersøkelsen skal resultere i et notat til kontrollutvalget, der spørsmålene besvares.
3. Hvis revisor finner indikasjoner på at kommunen burde ha håndhevet støybestemmelsene annerledes, ber kontrollutvalget om å bli orientert umiddelbart.

Notatet fra forundersøkelsen følger vedlagt. Her svarer revisor på kontrollutvalgets bestilling om omfanget av flystøy, kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene blir fulgt og om oppfølgingen av reguleringsplanen ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte.

I forhold til punkt 1 i bestillingen konkluderer revisor med følgende:

- Hvor stort er omfanget av flystøy? - Før kampflybasen ble etablert, gjorde SINTEF beregninger av flystøyen. Etter etableringen, siden 2017, har flystøyen vært målt parallelt fra flere målepunkt. Målingene viser at støynivået er innenfor grenseverdiene som er satt i reguleringsplanen, men at det forekommer avvik. Forsvarsbygg måler støyen og rapporterer resultatene, som også er offentlig tilgjengelige. Det rapporteres på maksimalt, ikke gjennomsnittlig lydnivå. Det går fram av notatet at Støygruppa, Forsvarsbygg og kommunen er enige om at målingene av flystøy er korrekte. De er også i samsvar med beregningene som ble gjort i forkant av at basen ble etablert.
- Hvilke ansvar har kommunens for å kontrollere at støybestemmelsene følges? - Ifølge plan- og bygningsloven er det tiltakshaver som er ansvarlig for å følge bestemmelsene i en reguleringsplan. Når det gjelder flystasjonen er det Forsvarsbygg som er tiltakshaver og som er ansvarlig for å følge støybestemmelsene. Den konkrete oppfølgingen av støybestemmelsene skjer gjennom årlige støyrapporter til kommunen og registrering/rapportering av flygemønster. Det går fram at kommunen har vært usikker på om den skal føre tilsyn med flystøyen. Revisor konkluderer med at bestemmelsene om flygemønster er oppfylt, men at det er uenighet om hvilke føringer som er lagt for flygemønster. Revisor påpeker at dette bør avklares.
- Ivaretar kommunen sitt ansvar for å kontrollere støybestemmelsene i nødvendig omfang og på rett måte? - Revisor konkluderer med at kommunen ivaretar sitt ansvar for oppfølging av støybestemmelsene i nødvendig omfang og på rett måte. Helsemessige konsekvenser har vært tema og ligger til grunn for bestemmelser i reguleringsplanen for Ørland flystasjon og kommuneplanens arealdel.

Revisjonen har gjennomgått dokumenter og gjort intervjuer med sentrale aktører for å konkludere. Revisjonen har ikke hatt tilgang til spisskompetanse på støy i arbeidet med notatet, men støtter seg på informasjon fra de som er intervjuet.

Sekretariatet i kontrollutvalget mener at notatet med tillegget svarer på kontrollutvalgets bestilling. I og med at det ikke er registrert brudd på vilkårene, har ikke kommunen plikt til å gjøre noen oppfølging.

FN's Bærekraftmål

Notatet berører spesielt bærekraftmålet "God helse og livskvalitet".

Vedlegg

Notat - kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen

Notat- oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen.pdf

Revisors svar på sekretariatets spørsmål om notatet.pdf

Konsek Trøndelag Iks
Postboks 2564
7735 STEINKJER

Deres ref.

Vår ref.
23/332 - 20

Dato
31.05.2024

Kontrollutvalgets årsmelding 2023

Kommunestyre i Ørland - sak 24/052, har i møte 30.05.2024 fattet følgende vedtak:

- Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2023, til orientering.

Klage på vedtak:

Vedtaket kan påklages innen 3 uker fra du mottar underretning om dette brev. En eventuell klage sendes kommunen.

Med hilsen

Britt Brevik
enhetsleder

Kopi til
Hallgeir Grøntvedt
Marit Knutshaug Ervik

Ørland kommune

Vår ref.
Saksbehandler
Dato

23/332 - 19
Britt Brevik
17.04.2024

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
24/052	Kommunestyre	30.05.2024

Kontrollutvalgets årsmelding 2023

Kontrollutvalgets innstilling

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2023, til orientering.

Kommunestyre 30.05.2024

Behandling

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 31 stemmer (100%) - AP 8, FRP 2, H 6, INP 4, MDG 1, Rødt 1, SP 7, SV 1, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

KST - 24/052 vedtak

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2023, til orientering.

Sammendrag

Kontrollutvalget i Ørland behandlet sin årsmelding for 2023 i sak 05/24, og fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget vedtar utkast til årsmelding for 2023 og oversender årsmeldingen til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2023, til orientering.

Sakens bakgrunn og innhold

Kontrollutvalget utøver kontrollfunksjonen på vegne av kommunestyret.

Kontrollutvalget rapporterer løpende til kommunestyret om resultatene av kontrollarbeidet.

Rapporteringen skjer blant annet ved oversendelse av årsmelding, rapporter fra forvaltningsrevisjoner, eierskapskontroller og forenklet etterlevelseskontroll. I tillegg offentliggjøres kontrollutvalgets saker ved at disse publiseres på kontrollutvalgets hjemmeside.

Kontrollutvalgets virksomhet for 2023 er oppsummert i vedlagte rapport. Formålet er å gi en oversikt over saker som ble behandlet av kontrollutvalget, herunder gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller, orienteringer, uttalelser til årsregnskap mv.

Kontrollutvalgets forslag til vedtak samt årsmeldingen for 2023 følger vedlagt.

FN's Bærekraftsmål

FN's Bærekraftsmål nr. 16: Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer.

Vedlegg

Kontrollutvalgets årsmelding for 2023 behandlet av kontrollutvalget
Særutskrift fra møtebok sak 5_24

Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet

Statsforvalteren i Trøndelag, 02.04.2024

Planlegging for et trygt hjem for alle. Ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet, kalt boligsosial lov, ble vedtatt av Stortinget 20. desember 2022. Loven gjelder fra 1. juli 2023. Den gir innbyggere som er vanskeligstilte på boligmarkedet rett til å få vedtak om bistand ut fra sitt behov.

Loven stiller krav til ledere og beslutningstakerne i kommunene. Loven tydeliggjør ansvaret kommunene har til å planlegge og ha oversikt over boliger i kommunen.

Loven pålegger også kommunen å fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet i kommuneplanen. Ved å innlemme boligsosiale hensyn i samfunns- og arealplanleggingen, kan kommunene bidra til gode botilbud for vanskeligstilte og til at flere kan eie egen bolig.

Det er den enkelte kommune som må organisere arbeidet med å oppfylle loven. Det er ingen enkelt etat i kommunen som alene kan gjøre det, og loven legger opp til at flere fagfelt må samarbeide for å gi innbyggere som har behov for det den nødvendige bistanden.

[Lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet \[boligsosialloven\]](#)

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#)

[Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken \(2021-2024\)](#)

[Boligsosialt arbeid](#)

KS Folkevalgtprogram og boka Tillit

Har du deltatt på KS Folkevalgtprogram eller ønsker å lese om folkevalgtes rolle i lokalpolitikken? Les boka Tillit.

KS Folkevalgtprogram er et tilbud til alle kommunestyre, fylkesting og direkte valgte bydelsutvalg. Hensikten er å bidra til et godt lokaldemokrati med høy tillit. Programmet skal også bidra til å gi dere folkevalgte trygghet og motivasjon, og en god forståelse for rollen. Denne boka legger selve grunnlaget for KS Folkevalgtprogram.

- Vi håper at boka skal være til hjelp i hverdagen som folkevalgt i kommunen eller fylkeskommunen, sier Dag-Henrik Sandbakken, fagsjef i KS.

Les boka [her](#)

Mer informasjon som kan være særlig relevant for deg som er folkevalgt finner du [her](#).

Kommuneundersøkelsen 2024: Svak beredskap for kommunikasjon ved bortfall av ekom

27.05.2024 , Nyhet

Til tross for krevende år med håndtering av pandemi, alvorlige naturhendelser og knappe ressurser jobber kommunene godt med beredskap. Det viser årets kommuneundersøkelse. Undersøkelsen avdekker også rom for forbedring. Spesielt svak er beredskapen for informasjon til befolkningen ved bortfall av ekom.

– Så nær som alle kommunene som har deltatt i undersøkelsen, oppgir at de har en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Vi ser at kommunene jobber med beredskap, og det er vi veldig fornøyd med, sier Elisabeth Aarsæther, direktør i DSB.

Selv om majoriteten nå har helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, er det likevel mange (31 prosent) som ikke har *oppdaterte* analyser.

97 prosent av kommunene oppgir at de har en overordnet beredskapsplan. Beredskapsplaner skal oppdateres årlig og ved behov for endringer. Likevel oppgir 25 prosent at de har en beredskapsplan som er revidert før 2023.

– Beredskapsplaner som ikke revideres vil fort inneholde varslingslister som ikke er oppdatert, med som konsekvens at du ikke får tak i de personene du trenger når ting haster. Det øker også risikoen for materiell og menneskelige ressurser med den rette kompetansen til å håndtere hendelsen, ikke blir hentet inn, forklarer Aarsæther.

For svak beredskap for bortfall av ekom

Kommuneundersøkelsen viser at det er behov for å jobbe grundigere og mer helhetlig med tiltak for hvordan innbyggerne kan innhente informasjon, samt ved behov kunne komme i kontakt med nødetatene ved langvarig bortfall av strøm, mobil- og internett. Mange av kommunene mangler et gjennomarbeidet planverk med gode tiltak for dette.

– Dette temaet er blant de momentene som med fordel kan kommuniseres til innbyggerne under Egenberedskapsuka, oppfordrer DSB-direktøren.

Mangler ressurser og kompetanse

I spørreundersøkelsens kommentarfelt har flere kommuner pekt på at det er krevende å holde seg á jour med det omfattende samfunnssikkerhetsarbeidet som følge av knapphet på ressurser. Mangel på kompetanse innenfor samfunnssikkerhets- og beredskapsfaget er også noe flere rapporterer om.

Nøkkeltall fra kommuneundersøkelsen 2024:

- 100 prosent oppgir at de har en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse
- 31 prosent har en analyse som er mer enn fire år gammel
- 97 prosent oppgir at de har en overordnet beredskapsplan
- 75 prosent oppgir å ha etablert et kommunalt beredskapsråd
- 62 prosent oppgir å ha vært utsatt for alvorlige naturhendelser de siste to årene

[>> Les mer om Kommuneundersøkelsen 2024 og se alle data](#)

Kommunenes utgifter til pleie- og omsorgstjenester har økt kraftig

Det er spesielt sterk vekst i tjenester til hjemmeboende, samt i aldersgruppene under 80 år, der både antall brukere og timer per bruker øker jevnt. Den kraftige veksten i utgifter til omsorgstjenester fra perioden 2015-2020, har fortsatt i 2021 og 2022.

Tallene finner vi i rapporten «Brukerne blir yngre, psykiske lidelser øker: Dypdykk i pleie- og omsorgstjenestene 2017-2021»

Rapporten er utarbeidet av forskerne Terje P. Hagen, Morten Aarflot og Trond Tjerbo ved Universitetet i Oslo, på vegne av KS Forskning. Rapporten ser på flere forhold knyttet til den sterke veksten i pleie- og omsorgsutgifter de siste årene.

Les hele rapporten [her](#)

Les artikkel i Kommunal Rapport [her](#)

Om kommuneøkonomien

Kommunal Rapport mars 2024

Nesten halvparten av kommunene har negativt driftsresultat

Kommuneøkonomien har svekket seg det siste året. I alt 157 av 356 kommuner leverte negativt driftsresultat i fjor.

Les artikkelen [her](#)

Mer enn 20 kommuner har negativ drift og høyere gjeld enn inntekter

Den renteesponerte gjelden til norske kommuner er økende. Flere kommuner opplever nå negativ drift, svekket egenkapital og høye renteutgifter.

Les artikkelen [her](#)

Flere kommuner tærer på sparepengene

232 av 356 kommuner har i løpet av 2023 måttet forsyne seg av disposisjonsfondet, viser de foreløpige Kostra-tallene.

Les artikkelen [her](#)

Høyeste antall klager til Sivilombudet noen gang

Sivilombudet 21.03.2024.

Sivilombud Hanne Harlem leverte tirsdag 19. mars 2024, Sivilombudets årsmelding for 2023 til Stortinget.

Sivilombudet behandler klager, setter i gang undersøkelser av eget tiltak, og besøker steder der mennesker er fratatt friheten. Sivilombudet er Stortingets kontrollorgan, og leverer hvert år en årsmelding til Stortinget om sin virksomhet i det foregående året.

Økning i antall klager

I 2023 kom det inn 4322 klager fra mennesker som mener at myndighetene har gjort en feil. Det er det høyeste antallet noen gang.

[Årsmelding Sivilombudet 2023](#)

Hele 30 % av alle klagene til Sivilombudet dreier seg om mangel på svar fra forvaltningen eller at det tar for lang tid å få en avgjørelse. Antallet slike klager har økt de siste årene. Det har også vært en økning i klager som gjelder utlendingssaker, offentlighet og innsyn.

Stadig flere saker løser seg underveis når Sivilombudet kontakter forvaltningen. Flere kommuner, fylkeskommuner, statsforvaltere, direktorater og departementer fikk likevel kritikk fra Sivilombudet i ulike saker i løpet av året. Årsmeldingen er også en rapport om disse sakene.

Hovedtall 2023

4322
innkomne saker

4361
avsluttede saker

Antall besøk til steder der folk er fratatt friheten

11 besøk til barnevernsinstitusjoner

5 besøk til fengsel

1 besøk til arrest

Totalt
17
besøk under
forebyggings-
mandatet

Dette klages det mest på:

 1248

Saksbehandlingstid
og manglende svar

 606

Trygd, sosialhjelp
og barnebidrag

 542

Plan og bygg

 462

Helse og omsorgs-
tjenester

 402

Ansettelsessaker og
arbeids- og tjenesteforhold

Disse klages det mest på:

- > kommuner
- > statsforvaltere
- > Nav
- > utlendingsmyndighetene
- > politi og påtalemyndighet

Utenforskap og mangel på arbeidskraft er hovedutfordringer for kommunene de neste årene

Samfunnsbedriftene 27.03.2024, styreleder Gunn Marit Helgesen i KS og styreleder Pål Smits i Samfunnsbedriftene

Tett samarbeid med arbeidsinkluderingsbedriftene bidrar til løsning på begge utfordringene samtidig.

Inkludering i arbeidslivet er en nøkkelutfordring for kommunene. Det er et paradoks at kommunene opplever økende utenforskap i arbeidslivet og mangel på arbeidskraft samtidig. En enda mer aktiv kommunal bruk av egne arbeidsinkluderingsbedrifter vil bidra positivt til å redusere begge utfordringene. Hvis flere hender kommer i arbeid, vil det også gi en betydelig avlastning for kommuneøkonomien.

Norge har 320 arbeidsinkluderingsbedrifter fordelt på 95 prosent av kommunene. Felles for dem alle er at de hjelper folk å komme i aktivitet eller arbeid, enten det er uføretrygdede, personer på arbeidsavklaringspenger og sosial stønad, innvandrere, ungdom i utenforskap, sykemeldte, folk med rusutfordringer, eller andre grupper som står utenfor arbeidslivet.

Gjennom sitt virke i de fleste av landets kommuner, har arbeidsinkluderingsbedriftene en unik forståelse av lokale forhold og behov. De kjenner til kommunens utfordringer, det lokale næringslivet og arbeidsmarkedet. Dermed kan de tilpasse tiltak og løsninger som passer for den enkelte kommune. I tillegg er bedriftene fleksible og har god tilpasningsevne. De kan utvikle skreddersydde programmer og tiltak for å inkludere personer som står utenfor arbeidslivet. Dette gir kommunene fleksibilitet i møtet med lokale utfordringer.

Et tettere partnerskap mellom kommuner og arbeidsinkluderingsbedrifter har en rekke fordeler:

- **Økt tilgang til arbeidskraft.** Arbeidsinkluderingsbedrifter kan bidra til å rekruttere og inkludere personer som ellers ville stått utenfor arbeidslivet. Dette gir kommunene tilgang til en bredere arbeidsstyrke og reduserer mangel på arbeidskraft.
- **Et mer inkluderende samfunn.** Kommunene og kommunale bedrifter har en sterk forpliktelse til å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne, langtidsledige og andre sårbare grupper. Dette bidrar til et mer inkluderende samfunn der alle får muligheten til å delta. Vi skal heller ikke undervurdere hvilken enorm effekt inkluderingen har for den enkeltes selvbilde og egenverdi.
- **Flere statlige arbeidsmarkedstiltak.** Gjennom et samarbeid kan kommunene trekke veksler på arbeidsinkluderingsbedriftenes kompetanse om effektiv bruk av de statlige arbeidsmarkedstiltakene. Det gir flere i varig tilrettelagt arbeid, flere ansettelser med lønnstilskudd og tiltaksplasser i arbeidsforberedende trening.
- **Bidrag til kommuneøkonomien.** Flere statlige arbeidsmarkedstiltaksplasser og prosjektmidler lokalt vil virke direkte på både utenforskap og mangel på arbeidskraft. I tillegg til å sikre nok hender til å gjøre alle oppgavene kommunen skal utføre, avlaster det kommuneøkonomien og gir rom for å investere i andre viktige områder.

Et tett samarbeid mellom kommuner og arbeidsinkluderingsbedrifter kan gjøre inkluderingsarbeidet mer effektivt og profesjonelt i hver enkelt kommune. Det vil være en kraftig ressurs for å bidra til å løse utfordringene knyttet til utenforskap og arbeidskraftmangel. Og ikke minst bygger det opp om den type bærekraftige lokalsamfunn vi ønsker å ha i Norge – hvor alle får bidra gjennom deltakelse i et inkluderende arbeidsliv.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

23/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/367 - 4

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Saken erstatter det som tidligere ble omtalt som "eventuelt".

Eksempel på tema som kan tas opp:

1. Deltagelse på kurs/konferanse.
2. Endring av møtedato eller møtested.
3. Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte.
4. Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte.

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet, dette for at møteleder skal kunne planlegge gjennomføringen av møtet leder, spesielt med tanke på varighet for møtet.

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

14.06.2024

Saknr

24/24

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/367 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget godkjenner protokollen fra kontrollutvalgets møte, den 14.06.2024.

Saksopplysninger

Protokollen stadfester at alle vedtakene og protokollføringen for hver sak er i samsvar med saksbehandlingen for den aktuelle saken.

Vurdering og konklusjon

Utvalget oppfordres til å lese gjennom protokollen for å påpeke feil og mangler, som rettes opp av sekretariatet. Utvalget oppfordres deretter til å godkjenne møteprotokollen.